

018956

~~T A J N Ě~~

EV. ČÍS. 246

Stupeň utajení zrušen
RMO č. 22/1999.

VOJENSKÁ MYSL

Δ

Δ

Δ

Δ

OBSAH

Vojensko-politická část

- Por. děl. Milan Hübl:
35. výročí Velké říjnové socialistické revoluce —
bojový svátek pracujících celého světa 3
- Projev ministra národní obrany arm. gen. dr. A.
Čepičky k absolventům vojenské akademie dne
29. 8. 1952 8

Operační umění a taktika

- Plk. pěch. Ján Lipový:
Bojová činnost mechanizované divise v hloubce
obranu nepřítel v útočném boji armádního sboru . . . 11
- Pplk. pěch. Branislav Rapoš:
Součinnost tanků přímé podpory pěchoty s jinými
druhy vojsk v útočném boji pěší divise 28
- Pplk. pěch. Josef Kudrnovský:
Štábní technika plánování přesunů 40

- Pplk. výs. Michal Kričfaluši:
Výsadkové vojsko v současném boji a současných
operacích 53

Operační a bojová příprava

- Mjr. pěch. František Janda:
Plánování bojové a politické přípravy v divizi . . . 69
- Pplk. děl. Rudolf Lítera:
Skupinová cvičení 77

Informace o cizích armádách

- Vystřídání a překročení jednotek v dotyku podle
amerických názorů 84
- Přehled vojenských operací v Koreji (3. pokračo-
vání) 88
- Informace o obsahu zahraničních vojenských
odborných časopisů 102

СОДЕРЖАНИЕ

Военно-политический отдел

- Лейт. арт. М. Гибл:
35-я годовщина Великой Октябрьской Со-
циалистической революции — боевой празд-
ник трудящихся всего мира 3
- Выступление министра национальной обо-
роны генерала армии др. А. Чепички к аб-
солвентам Военной академии 29 8 1952 г. 8

Оперативное искусство и тактика

- Полковник пех. Ян Липовы:
Боевые действия механизированной дивизии
в глубине обороны противника в наступа-
тельном бою стрелкового корпуса 11
- Подполковник пех. Б. Рапош:
Взаимодействие танков непосредственной
поддержки пехоты с другими родами войск
в наступательном бою стр. дивизии. 28
- Подполковник пех. И. Кудрновский:
Штабная техника планирования передви-
жений 40
- Подполковник дес. в. М. Кричфалуши:
Десантные войска в современном бою и в со-
временных операциях 53

Оперативная и боевая подготовка

- Майор пех. Ф. Янда:
Планирование боевой и политической под-
готовки в дивизии. 69
- Подполковник арт. Р. Лitera:
Групповые упражнения 77

Информации об иностранных армиях

- Смена и перешагивание частей в соприкосно-
вании по американским взглядам 84
- Перечень военных операций в Корее (3-ье
продолжение) 88
- Информации о содержании иностранных
военных специальных журналах 102

JEN PRO GENERÁLY A DŮSTOJNÍKY
ČS. BRANNÉ MOCI

VOJENSKÁ MYSL

Časopis ministerstva národní obrany

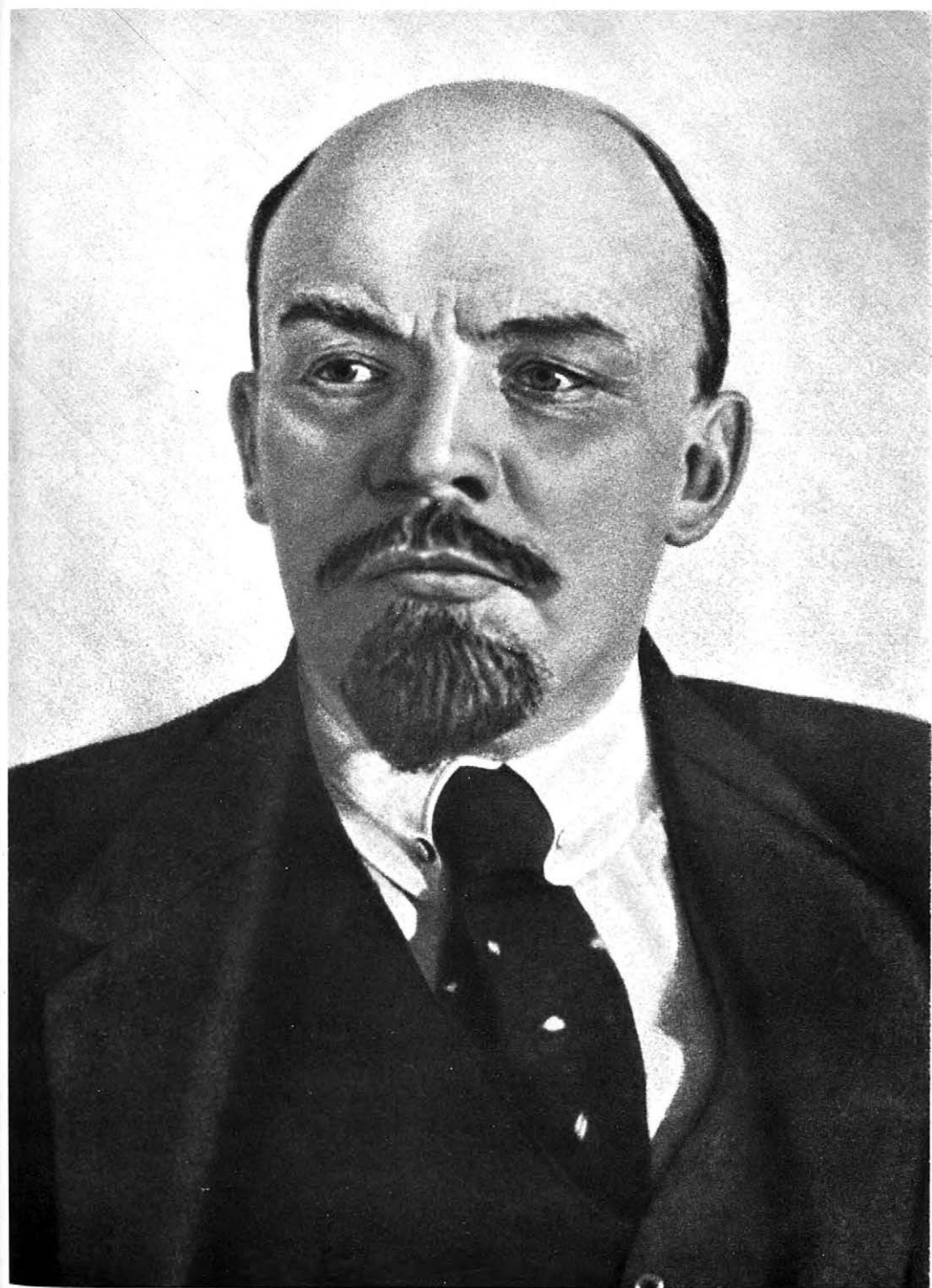
Ročník druhý

Velitelství 2. letecké technické divise

4

MINISTERSTVO NÁRODNÍ OBRANY

PRAHA 1952

VOJENSKO-POLITICKÁ ČÁST

35. VÝROČÍ

VELKÉ ŘÍJNOVÉ SOCIALISTICKÉ REVOLUCE - BOJOVÝ SVÁTEK PRACUJÍCÍCH CELÉHO SVĚTA

Por. děl. Milan Hübl

7. listopadu 1917 nastoupil proletariát Ruska pod vedením bolševické strany do ozbrojeného povstání, v jehož průběhu svrhl buržoasní Prozatímní vládu a nastolil vládu sovětů. Dělníci Ruska spojení s pracujícími rolníky vzali moc v zemi do svých rukou, aby vybudovali socialistickou společnost. Vítězství si však museli vybojovat v urputném zápase s ruskou buržoasií, která rozpoutala občanskou válku, a s jejími zahraničními imperia listickými pomahači, kteří zorganizovali intervenční tažení proti sovětskému Rusku. Sovětský lid prošel od vítězného Října slavnou cestou boje za překonání odporu vykořisťovatelských tříd spojeného s odhalením jejich agentur uvnitř komunistické strany, boje za vybudování socialismu. Sovětský svaz vítězně obstál v nejtěžší dějinné zkoušce, jakou byl vpád hitlerovských vojsk, přemožených ve Veliké vlastenecké válce. A po obnovení hospodářství poškozeného válkou mohl Sovětský svaz pokračovat ve válkou přerušené etapě postupného přechodu od socialismu ke komunismu.

Vítězství v říjnu 1917 nebylo jen vítězstvím ruských pracujících. Jak zdůraznil soudruh Stalin, vítězství Říjnové revoluce znamená stěžejní přelom v dějinách lidstva, stěžejní přelom v historických osudech světového kapitalismu, stěžejní přelom v osvobozeneckém hnutí světového proletariátu, stěžejní přelom v metodách boje a ve formách organizace ve způsobu života a v tradicích, kultuře a v ideologii vykořisťovaných mas celého světa.

Vítězný Říjen zvětšil sílu, chrabrost a bojové odhodlání pracujících vykořisťovaných mas na celém světě, neboť v sovětském státě, který se zrodil v říjnu 1917, vidí svou oporu a záštitu. Říjnová revoluce, která vedla k vytvoření Sovětského svazu, vytvořila tak pro pracující masy maják osvětlující jim cestu a ukazující perspektivu v boji za osvobození. Jak soudruh Stalin zdůrazňuje, „... pouhý fakt existence ‚bolševického státu‘ krotí temné síly reakce a usnadňuje utiskovaným třídám boj za osvobození, tím se také vlastně vysvětluje živočišná nenávist vykořisťovatelů všech zemí k bolševikům. Historie se opakuje již na novém základě. Jako dříve v období pádu feudalismu vzbuzovalo slovo ‚jakobín‘ u aristokratů všech zemí hrůzu a úděs, tak i nyní, v období pádu kapitalismu vzbuzuje v buržoasních zemích hrůzu a úděs slovo ‚bolševik‘. A naopak, jako dříve byla Paříž útočištěm a školou revolučních představitelů vzrůstajících se buržoasie, tak je nyní i Moskva útočištěm a školou revolučních představitelů vzrůstajícího se proletariátu. Nenávist k jakobínům nezachránila feudalismus před zhroutilím. Je možno snad pochybovat, že nenávist k bolševikům nezachrání kapitalismus před jeho nevyhnutelným potřením?“

35. výročí tohoto historického zlomu v dějinách lidstva probíhá ve znamení XIX. sjezdu Komunistické strany Sovětského svazu, té strany, která dovedla dělnickou třídu k vítězství v říjnu 1917 a k vybudování socialismu a která ji bezpečně vede ke komunismu.

Základní směr jednání sjezdu určila nová geniální práce s. Stalina: „Ekonomické problémy socialismu v SSSR. V této práci dále rozvinul marxismus-leninismus v rozpracování mnoha důležitých theoretických otázek. Rozbor poválečné etapy všeobecné krise kapitalismu a otázek přechodu ke komunismu, dal pracujícím mocnou zbraň v boji za mír a přechod ke komunismu. XIX. sjezd znovu ukázal, jakým štěstím pro sovětský lid je, že v jeho čele stojí Komunistická strana Sovětského svazu vedená soudruhem

Stalinem. Sjezd zhodnotil výsledky práce a boje za uplynulých 13 let od předcházejícího XVIII. sjezdu.

Cesta, kterou prošel lid Sovětského svazu v uplynulých 13 letech je cestou vítězného boje a významných úspěchů. V mezidobí mezi těmito dvěma sjezdy došlo k tak velikým událostem světově historického významu, jako je vítězství Sovětského svazu nad fašistickými útočníky vedeným hitlerovským Německem. V důsledku tohoto vítězství vznikly v Evropě lidově demokratické státy a Německá demokratická republika, které po vyřešení revolučně demokratických úkolů jsou v období socialistické revoluce — výstavby socialismu. Na Dálném Východě hrdinný čínský lid vybojoval vítězství lidové protiimperialistické revoluce, v jehož důsledku vznikla Čínská lidová republika. Národy koloniálních a závislých zemí se pozvedly pod vedením komunistických stran k národně osvobodeneckému boji.

Došlo k významnému přesunu sil ve prospěch socialistického tábora vedeného Sovětským svazem. Ekonomickým důsledkem těchto politických změn je rozpad jednotného všeobchvacujícího kapitalistického světového trhu, takže dnes jsou ve světě dva paralelní světové trhy, stojící proti sobě.

Po změnách a přesunech sil způsobených druhou světovou válkou uvnitř kapitalistického tábora dostaly se do jeho čela Spojené státy severoamerické. Kapitalismus však zůstal kapitalismem a imperialisté imperialisty, a proto je současná mezinárodní situace charakterisována rostoucími rozpory v imperialistickém táboře. Ve světě vyrostlo mohutné, organizované mírové hnutí bojující za záchranu míru a odvrácení nové světové války, připravované imperialisty USA, Anglie, Francie, Západního Německa a ostatních kapitalistických zemí.

Uvnitř SSSR došlo v letech uplynulých od posledního sjezdu k významným změnám. Po vybudování socialismu a odstranění vykořisťovatelských tříd zmizel protiklad zájmů mezi městem a venkovem, mezi průmyslem a zemědělstvím. S odstraněním vykořisťování byl odstraněn i protiklad zájmů mezi tělesnou a duševní prací. Sovětský lid v neuvěřitelně krátké době dovedl nejen zhladit následky války, ale v průběhu 4. pětiletky v letech 1946—50 dosáhl toho, že se průmyslová výroba r. 1950 zvýšila o 73% proti r. 1941. Veliké stavby komunismu a dokončení první z nich — Volžsko-donského kanálu V. I. Lenina svědčí o jistém a cílevědomém postupu SSSR na cestě ke komunismu. Komunismus dnes již není jen vidinou v hlavách snůlů a touhou v srdcích prostých lidí, neboť sovětský lid tuto vidinu a touhu přeměňuje ve skutečnost. Při postupném přechodu ke komunismu jsou postupně odstraňovány dosud existující podstatné rozdíly mezi průmyslem a zemědělstvím a mezi tělesnou a duševní prací.

XIX. sjezd Komunistické strany Sovětského svazu provedl rozbor současné mezinárodní situace a stanovil úkoly stojící před všemi, kdož chtějí zachránit mír. Tento stalinový rozbor se stává mohutnou zbraní sovětského lidu a mírumilovných lidí celého světa v boji za odvrácení třetí světové války a za vítězství míru. Sjezd dal jasnou perspektivu v dalším vítězném boji za mír a demokracii. Sjezd ukázal, že sovětské pracující zůstávají věrni mírové politice, kterou sovětský stát provádí od dob vítězného Října. Sovětský lid, který si přeje mír, bojuje, věren tradicím Října, za odvrácení války. Stačí vedle sebe postavit dokumenty XIX. sjezdu a nedávný projev generála Eisenhowera. Jaké úkoly vidí před Amerikou generál Eisenhower, kandidát na úřad prezidenta USA? Chce ozbrojenou mocí vnutit národům světa vůli Ameriky. Nepokrytě přiznal, že američtí imperialisté připravují válku, o čemž svědčí jejich horečné zbrojení.

Sovětský svaz, který vždy prováděl mírovou politiku, provádí ji neochvějně dál i v tomto období. Sovětský svaz je dnes v období postupného přechodu ke komunismu, kdy před jeho komunistickou stranou jsou tyto hlavní úkoly:

1. vybudovat komunistickou společnost postupným přechodem od socialismu ke komunismu,

2. neustále zvyšovat hmotnou a kulturní úroveň společnosti,

3. vychovávat členy společnosti v duchu internacionalismu a vytvoření bratrských svazků s pracujícími všech zemí,

4. všestranně upevňovat aktivní obranu sovětské vlasti před agresivními akcemi jejich nepřátel.

Jsou to tedy naprosto odlišné úkoly, než o jakých hovořil generál Eisenhower, a svědčí o mírumilovnosti Sovětského svazu, o jeho odhodlání bránit mír. Ke splnění těchto základních úkolů jsou zaměřena všechna usnesení XIX. sjezdu. Tak směrnice XIX. sjezdu k 5. pětiletému plánu rozvoje SSSR na léta 1951—1955 počítají se zvýšením průmyslové výroby během pětiletky o 70%. Zvyšovat se bude dále výroba těžkého průmyslu, současně s ní nebývalým tempem poroste i výroba lehkého a potravinářského průmyslu i zemědělství. Tak výroba oceli má vzrůst o 62%, současně s ní vzroste i výroba masa o 90%, výroba hodinek 2,2×, výroba nábytku 3×. Těžba uhlí se má zvýšit o 43%, současně však vzroste i výroba obilí o 40—50% a výroba lednicek a vyssavačů dokonce několikanásobně. Výroba nafty se má zvýšit o 85%, současně však vzroste výroba bavlny o 55—65% a výstavba nových bytů se zdvojnásobí. Výroba elektřiny má vzrůst o 85% a výroba léků 2,5krát. Pětiletka předpokládá významná opatření k zvyšování vzdělání a kulturní úrovně. V Sovětském svazu, jako první zemi na světě, je postupně zaváděno povinné středoškolské vzdělání s maturitou. V páté pětiletce pro děti ve městech a průmyslových střediscích, v další pětiletce pro všechny děti Sovětského svazu. Komunistická společnost bude společností vysoce vzdělaných lidí a Sovětský svaz vytváří právě předpoklady pro růst vzdělání všech svých občanů — budoucích členů komunistické společnosti.

Zvyšuje se i výroba stavebních strojů 2,5krát až 5krát, které umožní další mechanizaci, odstraňující mnohou namáhavou tělesnou práci. Tak přispívá i tato pětiletka k postupnému překonávání podstatných rozdílů mezi tělesnou a duševní prací, což je jedním z předpokladů k vybudování komunistické společnosti. Všechna uvedená fakta svědčí o tom, že pětiletka zajistí významný růst průmyslové i zemědělské výroby, s níž vzroste i hmotný blahobyt,lepší se péče o zdraví a dále bude růst kulturní úroveň.

Nová pětiletka předpokládá, že sovětský lehký a potravinářský průmysl a zemědělství budou urychleně zvyšovat svou výrobu. Vytýčit takové zvýšené úkoly pro hospodářská odvětví vyrábějící spotřební zboží bylo možné proto, že v minulých pětiletkách bylo vyrobeno mnoho nových strojů, které dnes umožňují urychlovat výrobu v zemědělství i v lehkém a potravinářském průmyslu.

Po splnění páté pětiletky předstihne Sovětský svaz společnou průmyslovou výrobu všech evropských kapitalistických zemí a značně se přiblíží úkolu určenému soudruhem Stalinem pro tři poválečné pětiletky, takže v roce 1960 bude moci Sovětský svaz zdaleka předstihnout stalinský úkol: vyrábět 50 milionů tun surového železa a 60 milionů tun oceli, 500 milionů tun uhlí a 60 milionů tun nafty. V zemědělské výrobě, zejména v obilí, bavlně a mase, stává se Sovětský svaz zdaleka největším výrobcem na celém světě.

Sovětský lid pamatoval vždy i na zajištění své bezpečnosti. Všechna opatření pětiletého plánu přispívají významně i k posílení brannosti Sovětského svazu. Vždyť jak řekl soudruh Stalin roku 1946: „Aby bylo možno vydržet úder takového nepřítele, postavit se proti němu a pak jej úplně porazit, k tomu je třeba kromě bezpříkladné chabrosti našich vojsk, mít zcela moderní výzbroj, a to v dostatečném množství, a dobře organizované zásobování, také v dostatečném množství. K tomu však bylo třeba mít, a to v dostatečném množství, takové elementární věci, jako: kovy — na výrobu výzbroje, střeliva a továrního zařízení, palivo — na udržení provozu v závodech a dopravy, bavlnu — na výrobu oděvů, obilí — pro zásobování armády.“ Proto Sovětský svaz, aby se zajistil proti všem nahodilostem, zvyšuje během páté pětiletky své zásoby materiálu a potravin na dvojnásobek.

Sovětský lid dosahoval vždycky svých úspěchů, protože v jeho čele stála komunistická strana, která mu ukazovala cestu a mobilisovala jej při překonávání obtíží. Dnes stojí před sovětskou společností nové velké úkoly, které zvládne díky tomu, že v jejím čele půjde dále jako osvědčený vůdce Komunistická strana Sovětského svazu. Zvýšené úkoly však vyžadují, aby se ještě více zvětšily požadavky na aktivitu jednotlivých komunistů. Proto sjezd pro-

vedl některé změny v organizačním řádu strany, které mají přispět k dalšímu růstu aktivity členů strany, předních bojovníků za komunismus. Dnes již nestačí souhlasit s programem strany a podřizovat se jejím usnesením. Aby někdo mohl být členem Komunistické strany Sovětského svazu, musí být aktivním bojovníkem za uskutečnění jejího programu a za splnění jejích usnesení. Jenom tato aktivita ho bude opravňovat k členství v Komunistické straně Sovětského svazu.

Brzdou v rozvíjení aktivity bylo vždy porušování vnitrostranické demokracie a potlačování kritiky. Proto další změny a opatření jsou zaměřena k přísnému dodržování zásad vnitrostranické demokracie. Zvláště je zdůrazňováno, že existuje jenom jedna kázeň pro všechny členy strany bez rozdílu funkcí a zásluh. Za těžký zlořád, neslučitelný se členstvím ve straně, je označeno potlačování kritiky zdola, ať už jde o přímé umlčování nebo zlehčování a zamlčování kritiky, nebo zaměňování kritiky okázalostí a vychvalováním. Veliký důraz je v pozměněném organizačním řádu kladen na komunistickou výchovu pracujících a na studium marxismu-leninismu členy strany, neboť tato výchova a studium jsou jedním z hlavních úkolů stranických organizací a orgánů strany.

Všechna usnesení XIX. sjezdu Komunistické strany Sovětského svazu mají nesmírný význam nejen pro sovětský lid, ale i pro ostatní národy světa, mezi nimi i pro národy Československa. Usnesení XIX. sjezdu přispívají k posílení hospodářské síly SSSR, přispívají k dalšímu růstu politické autority sovětského státu, což zvýší bezpečnost Československa spojeného přátelskou smlouvou s SSSR.

Osudy národů Československa od samého vzniku sovětského státu jsou velmi těsně spojeny s jeho osudy. Lid Československa má mnoho důvodů, aby s vděčností vzpomínal na Velkou říjnovou socialistickou revoluci. Dilem Října je i vytvoření československého státu, neboť staré Rakousko-Uhersko bylo rozbito národně osvobozeným hnutím jednotlivých národů Rakouska-Uherska, vyvolaným příkladem Října. Dělnická třída a všichni pracující Československa si připamatovávají, že to byla sovětská vojska, která zasadila zdrcující rány hitlerovcům a přinesla svobodu národům světa a mezi nimi i národu českému a slovenskému. Sovětská armáda nepřinesla nám jen národní svobodu, ale význačně pomohla československé dělnické třídě v boji s buržoasií o moc, neboť ochrana SSSR znemožnila čs. buržoasii rozpoutání občanské války a zorganizování intervence západních imperialistických států. Díky tomu se Československo a také ostatní země osvobozené sovětskými vojsky nestaly druhým Reckem, nýbrž státy lidové demokracie, které po vyřešení revolučně demokratických úkolů řeší úspěšně úkoly výstavby socialismu. Za to za vše děkujeme především Říjnové revoluci, která vytvořila sovětský stát a předpoklady pro vznik Sovětské armády.

Říjnová revoluce naučila národy řešit národnostní otázku stalinsky a také naše země vyřešila poměr Čechů a Slováků a zrovnoprávnění ostatních národností Československa na podkladě zásad stalinské národnostní politiky. I to je dílem vítězného Října. Nesmírnou pomocí pro lid Československa znamená to, že může využívat zkušeností Sovětského svazu při budování základů socialismu a že při tom má výimou pomoc Sovětského svazu, který nám ochotně dal k dispozici svoje nejlepší odborníky, aby nám radili, a dodává všechny potřebné suroviny a stroje, aby výstavba socialismu v ČSR byla co nejrychlejší. I za to vděčíme vítězství revoluce v Říjnu 1917. Soudruh Gottwald zdůrazňoval, že bez 7. listopadu 1917 by nebylo 28. října 1918, to znamená, že bez 7. listopadu 1917 by nebylo také 9. května 1945, nebylo by vítězného Února 1948 a nebylo by budování socialismu v ČSR. Takový převratný význam má tedy Velká říjnová socialistická revoluce pro dějiny národů Československa.

Z historie Velké říjnové socialistické revoluce víme, že jedním z prvních činů revoluční sovětské vlády bylo vydání deketu o míru. Této mírové politice zůstal sovětský stát věrný po celou dobu své existence a v duchu této mírové politiky probíhal i XIX. sjezd Komunistické strany Sovětského svazu. 35. výročí Velké říjnové socialistické revoluce slaví pracující Sovětského svazu společně s pracujícími celého světa ve znamení dějinných usnesení XIX. sjezdu Komunistické strany Sovětského svazu. XIX. sjezd dodal pracu-

jícím na celém světě novou, ještě větší sílu a bojové odhodlání v zápase za odvrácení války a záchranu míru. Sjezd ukázal, kterou cestou jít, aby tento boj byl vítězný.

Pod rozvinutými prapory vítězného Října bojují pracující celého světa za trvalý mír, národní nezávislost, lidovou demokracii a nový spravedlivý společenský řád. Tak naplňují slavný odkaz Velké říjnové socialistické revoluce.

Z PROJEVU MARŠÁLA SOVĚTSKÉHO SVAZU SOUDRUHA N. A. BULGANINA NA XIX. SJEZDU KSSS

„Tábor míru a demokracie, který se prostírá od Labe až po Tichý oceán, je prochnut pathosem mírové výstavby a snahou udržet mír na dlouhá léta. Je však důležité upozornit, že pro případ nutnosti má naprosto moderní a dostatečně mohutné branné síly.

A nechť páni kapitalisté vědí a pamatují si, že nová světová válka je pro kapitalismus nebezpečnější než pro tábor demokracie. Jestli ji rozpoutají, vyvolá to mohutný ozbrojený odpor všech svobodomilovných národů, které nebudou litovat svých sil, aby navždy skoncovaly s kapitalismem.

Při tom všem jsme povinni být neustále mimořádně bdělí a zvyšovat svou připravenost k odporu proti útočníkům. Historické zkušenosti nám říkají, že čím slabší jsou pozice imperialismu, tím více vzrůstá nebezpečí válečných dobrodružství s jeho strany, tím silněji se imperialisté snaží napravit své otřesené postavení na úkor Sovětského svazu.

Stejně jako dříve musíme tedy všestranně upevňovat svou armádu, letectvo i vojenské námořnictvo. Stálá bojová připravenost našich branných sil, a branných sil celého demokratického tábora je nejspolehlivější zárukou před všemi eventualitami.

Naše armáda a námořnictvo jsou zde, aby bránily svou vlast aby chránily pokojnou práci sovětského lidu. Hájíme mír a uskutečňujeme politiku míru, politiku odvrácení války. Avšak všechny návrhy sovětské vlády, směřující k zajištění míru, americká vláda a její přízvukovači odmítají. Odmítají je proto, že sovětské návrhy maří činnost podněcovatelů války a jejich agresivní plány. Sovětskému svazu se vztekle vyhrožuje a činí se nejasné pokusy zastrašit ho.

Na to můžeme jenom říci:

Marně se namáháte, páni imperialisté! Veliký sovětský lid má pro strach uděláno a hrozbami se nedá zastrašit. Nu, a dojde-li až do krajnosti, bude se umět náš lid ubránit, bude umět bránit zájmy své vlasti. A bude-li zapotřebí, budou se umět sovětské branné síly postavit na odpor jakémukoliv útočníku podle všech pravidel sovětského vojenského umění“.

Mějme každodenně na paměti tato významná slova a věnujme všechny své síly neustálému zdokonalování a zvyšování bojové připravenosti československých branných sil, abychom se v případě potřeby i my dovedli s plným úspěchem postavit na odpor jakémukoliv útočníku, mistrně ovládající všechna pravidla sovětského vojenského umění!

„Rozvoj bojové síly naší armády je přímo odvislý od zlepšení práce velitelského sboru a každého jejího příslušníka“

PROJEV MINISTRA NÁRODNÍ OBRANY ARM. GEN. DR. ALEXEJE ČEPIČKY K ABSOLVENTŮM VOJENSKÉ AKADEMIE DNE 29. SRPNA 1952

Soudruzi generálové, soudruzi důstojníci!

Jedním z činitelů, který má rozhodný vliv na stupeň bojeschopnosti armády, je vyspělost velitelského sboru. Jen jednotný velitelský sbor, vyspělý politicky i odborně, je s to zajistit stálý růst bojeschopnosti armády a zajistit kdykoliv obranu země.

Na otázku, zda-li velitelský sbor naší lidové armády odpovídá těmto požadavkům, lze odpovědět bez váhání kladně. Za poslední dvě léta bylo dosaženo v upevnění velitelského sboru, v úsilí o zvyšování jeho odborné i politické úrovně nesporného pokroku. Po odhalení agentů nepřítele, zejména Reicina, v jehož rukou byly soustředěny klíčové otázky velitelského sboru, bylo možno učinit řadu opatření, aby velitelský sbor se stal spolehlivým vykonavatelem vůle dělnické třídy, komunistické strany a vlády republiky. Mezery v počtech byly a jsou dále rychlým tempem odstraňovány. Velitelský sbor je doplňován příslušníky našeho pracujícího lidu, takže dnes ve své většině jsou v něm zastoupeni velitelé z řad dělnické třídy a ve svém zbytku zástupci pracujícího rolnictva a pracující inteligence.

Většina příslušníků našeho velitelského sboru jsou příslušníci komunistické strany. Ale i menší část velitelského sboru, kterou představují nekomunisté, uznává politiku komunistické strany a její odeologii. Velitelský sbor bez rozdílu si dnes osvojuje znalosti marxismu-leninismu a stává se tak nositelem jednotného světového názoru.

Pokusy záškodníků, aby rozštěpili velitelský sbor a tak ochromili jeho akceschopnost, byly včas odhaleny a zmařeny. Nepříteli se nepodařilo rozdmýchat nepřátelství důstojníků staré školy k novým mladým velitelům, kteří přišli do armády, nepodařilo se mu postavit politické pracovníky proti velitelům, aby byla oslabena nedílná velitelská pravomoc. Ve své zdrcující většině důstojníci staré školy pochopili, že mohou prokázat svému lidu a své vlasti platné služby, jestliže poctivě, čestně a oddaně budou pracovat na výstavbě lidové armády a zejména se stanou vychovateli nových mladých velitelů, jimž předají své vědomosti i zkušenosti. Tak si získali čestní a oddaní důstojníci zásluhu na rychlém růstu bojeschopnosti armády stejně jako mladí velitelé, jejichž příchod přinesl osvěžení do činnosti velitelského sboru, dal budování armády nebývalý rozmach a nadšení. Příslušníci velitelského sboru se přesvědčili, že poctivá práce je v armádě spravedlivě oceňována a je základem kádrové práce. V prostředí důvěry bylo pak možno stále náročněji uplatňovat v práci zásady kontroly a prověrky, které jsou nejspolehlivější obranou proti pokusům nepřítele proniknout do armády a škodit její výstavbě. Úzkou spoluprací velitelů a politických pracovníků byla rozhodným způsobem také upevněna nedílná velitelská pravomoc.

Celému velitelskému sboru, a to jak mladým velitelům, kteří se učili ve vojenských školách, tak i ostatním jeho příslušníkům byl na jejich pracovištích otevřen dokořán přístup k vysoké vojenské odbornosti, to jest k sovětské vojenské vědě a k sovětskému vojenskému umění. Ve všech našich vojenských školách a v celé naší armádě základem práce každého příslušníka velitelského sboru jsou sovětské zkušenosti. Okolnost, že velitelský sbor ve svém celku přistoupil k houževnatému osvojování si zkušeností Sovětské armády, se stala rozhodným činitelem při odstraňování všech nedostatků a slabin. Díky tomu je dnes naše armáda bojeschopná a připravena vítězně odrazit jakýkoliv útok.

Bylo by ovšem největší chybou domnívat se, že dnešní stupeň bojeschopnosti armády je konečný. Vybudovat prvotřídní vysoce bojeschopnou armádu vyžaduje mimo jiné také určité doby. Nutno přiznat, že bylo učiněno jen to nejnutnější, že vlastně byly položeny základy k tomu, aby naše armáda se mohla vydat směle na cestu k nejvyšší bojeschopnosti, k vojenskému mistrovství, jaké představuje nepřemožitelná Sovětská armáda.

Jak rychle tohoto vysokého cíle armáda dosáhne, spočívá dnes v rukou jejích velitelů a velitelského sboru. Oč bude velitelský sbor lépe na plnění tohoto úkolu připraven, o to bude rychlejší další vzestup její bojové síly. Je tedy v budoucnosti rozvoj bojové síly naší armády přímo odvislý od zlepšení práce velitelského sboru a každého jejího příslušníka. Je proto třeba soustředit největší úsilí k tomu, abychom na všech velitelských stupních v naší armádě odstranili všechny nedostatky v organizaci práce, zejména v jejím plánování. Zde se dostává každému veliteli velká příležitost, aby lépe organizovanou práci, prováděním každodenní kontroly, jak byly splněny úkoly, přispěl k tomu, aby byl zajištěn další mohutný růst bojové a politické síly naší armády.

Tak budou vytvořeny nutné předpoklady, aby program bojové a politické přípravy vojsk byl plněn v novém výcvikovém roce na vyšším stupni než dosud. Jestliže lepší organizaci práce, dokonalejším plánováním bude zajištěno plnění plánu bojové a politické přípravy vojsk, pak odpadnou i falešné názory o přetěžování velitelů a velitelského sboru. Kdo si osvojí řádnou dělbu práce a její kontrolu, ten splní řádně nejen své služební povinnosti, ale získá také potřebný čas pro sebevzdělání i pro svou rodinu.

A na sebevzdělání nelze nikdy zapomínat! Mnohému se naši velitelé již naučili, mnoho sovětských zkušeností si osvojili a díky tomu nám vyrostla již řada velitelů vynikajících vlastností. Ale stále ještě mnohému, ba možno říci většině, je třeba se učit. Do armády přicházejí každoročně vojáci stále vyšších kvalit, kteří požadují od svých velitelů víc, než jejich předchůdci. Rovněž nepřítel nezhálí a připravuje podmínky, aby mohl nás a naše spojence přepadnout. To všechno vyžaduje od každého velitele, aby se ani na chvíli neuspokojoval s výsledky své práce, byť i dobrými, a svoji práci stále zlepšoval.

Celý velitelský sbor musí pokračovat ve svém nesmířitelném úsilí o odstranění nedostatků a slabín. Úspěchů bude zde dosaženo, jestliže všichni příslušníci velitelského sboru budou prohlubovat své znalosti sovětské vojenské vědy a sovětského vojenského umění a ve své práci se opírat o sovětské zkušenosti. Pracovat po vzoru sovětských velitelů vyžaduje od každého příslušníka velitelského sboru nadšení i houževnatost v práci, iniciativu a důvtip, nezlomné vůle překonávat překážky.

V dnešních podmínkách, v jakých pracuje velitel lidové armády, není vlastně jediné překážky, která by se nedala překonat, je-li včas předvídána a jestliže řešení úkolů je zajišťováno včas podporou politických pracovníků, pomocí útvarových organizací a skupin mládeže. Kdo ovšem plnění úkolů včas nezajistí a ponechá plnění více náhodě než organizované činnosti, ten často pod tíhou překážek a obtíží klesá, cítí se unaven nebo rozladěn. V boji s obtížemi a překážkami odhalují se nedostatky v řízení práce a často také nedostatky nebo slabiny velitelů nebo jejich vlastnosti.

Na druhé straně právě v boji s překážkami se rozvíjejí tvůrčí síly jednotlivce i celku. Naše armáda se nemůže vyhnout žádným způsobem tomuto boji s nedostatky a překážkami. Je třeba, aby velitelský sbor a žádný jeho příslušník nikdy nezaváhal v úsilí překonávat překážky a směle všem obtížím čelil, jak toho vyžaduje zájem státu a pracujícího lidu.

Letošního roku byl posílen velitelský sbor početnou řadou nových mladých velitelů. Z našich vojenských škol byli vyřazeni noví mladí důstojníci, kteří mají všechny předpoklady, aby se stali dobrými vychovateli svěřených vojáků a jednotek. Dělnická třída a pracující lid vyslaly do našich vojenských škol svou mládež vynikající úrovně, která byla vychovávána k přísné náročnosti tak, aby byla sama náročná k sobě i k podřízeným.

Tito mladí velitelé přicházejí na velitelská místa plni pracovního nadšení. Růstu bojeschopnosti armády přinesou velký užitek, jestliže budou moci všechny tyto velké hodnoty na svých pracovištích uplatnit. Je proto třeba dát těmto mladým velitelům všechnu pod-

poru, každodenně věnovat pozornost jejich práci a pomáhat jim všude tam, kde se objeví potřeba.

Takovým způsobem bude nutno prohloubit péči nejenom a mladé velitele, kteří letos do armády přišli, ale o všechny mladé velitele, zejména ty, kteří jsou zařazeni jako velitelé čet, setnin a praporů. Zejména vyšší velitelé budou muset věnovat více pozornosti a větší péči velitelům na těchto místech, jestliže chceme vážně postavit před sebe jako nejbližší úkol zvýšení bojové a politické přípravy těchto nejnižších částí naší armády.

A takový úkol před celým velitelským sborem stojí v plné šíři. Je nutno zvýšit bojovou a politickou přípravu v těchto základních částech armády.

Žádný velitel nesplní náročný program bojové a politické přípravy příštího roku, jestliže ve své práci nebude řádně podporován prací poddůstojníků z povolání. O významu poddůstojníků z povolání bylo často mluveno. Ale ne všichni velitelé pochopili poslání poddůstojníka z povolání a dosud nevyřešili k nim svůj vztah. Jsou ještě velitelé, kteří se příliš o své poddůstojníky z povolání nestarají, nevychovávat je a zanedbávají přímo materiální péči o ně, přestože k tomu jsou povinni. Tito velitelé zapomínají, že se takto zbavují jednoho z neúčinnějších nástrojů při plnění plánu bojové přípravy vojsk. K takovému stavu nelze přihlížet. Je třeba, aby velitelé všech stupňů okamžitě učinili taková opatření, aby postavení poddůstojníka z povolání v naší armádě bylo vyřešeno tak, jak to vyžaduje výstavba bojeschopné armády. Tam, kde nejsou dosud vyřešeny otázky materiálního zabezpečení, je třeba urychleně k jejich řešení přistoupit a odstranit všechny nedostatky. Bude nutno, aby velitelé se zvýšenou pozorností sledovali práci poddůstojníků z povolání, věnovali potřebný čas a potřebnou péči k jejich výchově a starali se o jejich odborný i politický růst. Takto se dostane velitelskému sboru velké posily a zejména bude možno plnit úkol, aby byla zvýšena úroveň bojové a politické přípravy v základních částech armády.

Úspěchy, jichž bylo ve výstavbě naší lidové armády dosaženo, jsou důkazem toho, že velitelský sbor je dnes schopen dosáhnout dalšího růstu své odborné i politické úrovně a tím zajistit další vzestup bojové síly ozbrojených sil našeho pracujícího lidu. Významnou úlohu mohou v tom sehrát vojenské školy nižšího i vyššího typu. Půjde o to, aby i úroveň vyučování se stále zvyšovala a byly v nich vytvořeny podmínky k výchově nižších a vyšších důstojníků nejnáročnějším způsobem.

Ve všech našich školách, učilištích, včetně vojenské akademie, vojenské lékařské a technické akademie pracuje velký počet odborně vzdělaných důstojníků. Vedle plnění svého hlavního úkolu by se měla projevovat práce našich učilišť, škol a akademií ve větší působnosti a větším vlivu na život uvnitř armády a zejména příslušných posádek. Větší aktivita všech učitelů a profesorů našich škol, učilišť a akademií by mohla přinést mnoho užitku a prospěchu celé armádě. Je třeba rozbořit hráze, které ještě oddělují naše školy, učiliště a akademie od života armády a učinit z nich ohniska, z nichž vojenská věda je přenášena do života armády živým a všestranným způsobem.

Vám, velitelům, kteří končíte letos studium na vojenské akademii případně významná úloha, abyste všechny své znalosti, které jste načerpali, předali do služeb budování výstavby silné armády. K tomu vám přeji mnoho úspěchů.

Sláva naší lidové armádě a jejímu vrchnímu veliteli a prezidentu republiky soudruhu Klementu Gottwaldovi!

Sláva Sovětské armádě, naší učitelce, a jejímu organisátoru generalissimu Stalinovi!

Otiiskujeme projev soudruha ministra národní obrany, aby si jeho závažná slova čtenáři Vojenské mysli neustále připomínali a podle něho zaměřovali svou práci. Zvlášť připomínáme výzvu, kterou adresoval soudruh ministr v závěru svého projevu učitelům a profesorům našich škol, učilišť a akademií. Vojenská mysl je vhodným prostředníkem k vytvoření onoho živého spojení mezi našimi školami, učilišti a akademiemi a životem armády, ke kterému soudruh ministr vybízí.

OPERAČNÍ UMĚNÍ A TAKTIKA

BOJOVÁ ČINNOST MECHANISOVANÉ DIVISE V HLOUBCE OBRANY NEPRÍTELE V ÚTOČNÉM BOJI ARMÁDNÍHO SBORU

Plk. pěch. Ján Lipový

V tomto pojednání navazují na článek „Zasazení mechanisované divise do průlomu v útočném boji armádního sboru“, otištěný v 3. čísle Vojenské mysli 1952 na str. 21. Vycháším z předpokladu, že všechna opatření k zabezpečení zasazení MD do průlomu byla provedena a MD vešla do průlomu.

Zvlášť zdůrazňuji, že je velmi důležité, aby byla sladěna činnost MD sousedních sborů, hlavně doba jejich zasazení. Nejúčinnější je, když MD sborů prvního sledu jsou zasazeny najednou čímž je v armádní operaci zabezpečeno mohutné narůstání síly úderu z hloubky a nepřítel je drčen na široké frontě, takže je mu znemožněno soustředit zálohy k protiúderu. Současné zasazení mechanisovaných divisí sboru prvního sledu však není zásadou vždy splnitelnou. Nebude je možno uskutečnit při nestejně se vyvíjející situaci u pěších divisí prvního sledu.

Úplného rozdrčení nepřítel, vysokého tempa překonání taktické hloubky nepřátelské obrany a zabezpečení operačního úspěchu můžeme dosáhnout jen rozhodnou a smělou činností MD.

Základní činností tankových a mechanisovaných vojsk je smělý manévř směřující k obchvatu nepřítel a k útoku do jeho boků a týlu.

Složité činnosti tankových a mechanisovaných vojsk při boji v hloubce obrany nepřítel, kdy působí odtržené od hlavních sil, vyžaduje velkého úsilí a nutí představené vševojskové velitele zabezpečit je letectvem, dělostřelectvem, ženijními a technickými prostředky.

Úspěch činností tankových a mechanisovaných vojsk je závislý na vysokém politickém uvědomění vojsk, velitelů a štábů, na bojové přípravě osádek a materiálu, na pečlivé organizaci bojové činnosti a na nepřetržitém řízení boje.

Na základě těchto stěžejních pouček budu v tomto pojednání rozvádět otázky spojené s činností MD v hloubce obrany nepřítel se zvláštním zaměřením:

- na doprolomení hlavního pásma obrany nepřítel,
- na rozvíření úspěchu a ovládnutí z chodu postavení sborových záloh,
- na zabezpečení zasazení ARS,
- na boj v operační hloubce obrany nepřítel v součinnosti s ARS.

1. Úkoly MD po jejím zasazení do průlomu v útočném boji AS

Mechanisovaná divise v útočném boji je v rukou velitele AS údernou pěstí, která má zabezpečuje projeviti svou vůli k rozhodnému dosažení určených cílů. Tuto údernou pěst nasazuje tehdy, když divise prvního sledu prolomily postavení praporů prvního sledu a postavení plukovních záloh, jako nejodolnější část obranného systému nepřítel, tam kde je to pro nepřítel nejcitlivější a pro vlastní vojska nejvýhodnější, a v takovém směru, na kterém je možno dosáhnouti nejrozhodnějších úspěchů.

Velitel AS nasazuje MD, aby zabezpečil zesilování úderu z hloubky, zvyšoval tempo útoku a zničil nepřítel bránícího se v taktické hloubce, čímž dává první předpoklad zabezpečení úspěchu operace a proměnění taktického úspěchu v operační.

K tomu, aby bylo zabezpečeno rychlé tempo operace a bylo znemožněno nepříteli přisunout své zálohy k obraně taktické hloubky jeho obrany, je třeba prolomit ji už první den útočné operace. Budou mít proto MD působící v sestavě AS prvního sledu úkol první den

- doprolomit hlavní pásmo obrany nepřitele v součinnosti s divisemi prvního sledu v tom případě, jestliže bude obrana nepřitele silná. Snahou velitele armádního sboru však bude řídit boj tak, aby hlavní obranné pásmo nepřitele prolomily pěší divise a mechanisovaná divise průlomem jen projela,
- rozvinout úspěch do hloubky, pronásledovat odcházejícího nepřitele a zabránit mu zachytit se na mezilehlých postaveních,
- rozdrtit přicházející taktické zálohy nepřitele a vzít pásmo sborových záloh z chodu, částí sil je udržet do příchodu hlavních sil AS a hlavními silami pokračovat v útoku a získat výhodné podmínky k zasazení ARS.

V další dny útočné operace bude MD plnit tyto úkoly:

- zabezpečovat zasazení ARS do průlomu,
- rozvíjet úspěch do operační hloubky v součinnosti s ARS nebo rozšiřovat úspěch do stran a v součinnosti se sousedy obkličovat uskupení nepřitele v taktické hloubce,
- ničit obkličového nepřitele v součinnosti s pěšími divisemi,
- vytrvale pronásledovat s cílem ničit nepřitele a zmocnit se důležitých objektů (operných bodů, přechodů přes vodní překážky, defilé, komunikačních uzlů a p.),
- provádět v součinnosti s ARS operační obkličování a ničit operační zálohy nepřitele.

To jsou podstatné úkoly, které budou rozebrány v další části tohoto pojednání.

2. Doprolomení hlavního pásma obrany

Nepřítel při vedení obranného boje použije svých divisních záloh buď k provedení protiútoku v boji o hlavní pásmo obrany anebo k zaujetí obrany na postavení divisních záloh. Protiútoky budou zpravidla podnikány do boků útočné sestavy a divisní protiútok může být proveden v době, kdy je veden boj mezi postavením praporů prvního sledu a postavením divisních záloh, t. j. v době, kdy zasazujeme MD.

Když nepřítel podniká protiútoky divisními zálohami, budou hlavními silám útočnicka bránit v postupu jen jednotky, které byly pod naším prvopočátečním úderem, t. j. jednotky už částečně opotřebované. V takových podmínkách bude nejvýhodnější pro velitele AS chránit se jen částí sil proti protiútokům nepřitele a hlavními silami využít slabého odporu na původním směru útoku, rozvinout zde útok na doprolomení postavení divisních záloh, čímž budou přivedeny i samy jednotky nepřitele provádějící protiútoky do těžké situace a zabezpečeny výhodné podmínky pro ovládnutí postavení divisních záloh z chodu a rozvinutí útoku do hloubky na postavení sborových záloh. Za těchto podmínek vejde MD do průlomu z chodu a se silnými PO v čele své bojové sestavy prolomí postavení divisních záloh a začne rozvíjet úspěch na postavení sborových záloh.

Jestliže nepřítel nepoužil divisních záloh k protiútokům a obsadil postavení divisních záloh, kde zaujímá obranu, aby tím získal výhodné podmínky pro protiútok sborových záloh, bude postup jiný. V takových podmínkách vzhledem na souvislost odporu nepřitele vejde MD do průlomu s rozvinutými prvními sledy, aby mohutným úderem vzala postavení divisních záloh bez jakékoli zastávky nebo přerušení boje.

Doprolomení hlavního pásma obrany je však věcí celého sboru a nejen MD. Protože však MD má při doprolomení hlavní úlohu v rámci AS, bude třeba organisovat její všestranné zabezpečení a zabezpečit splnění úkolu MD všemi vyššími jednotkami a druhy vojsk působícími v sestavě AS nebo jej podporujícími. Doprolomení hlavního pásma obrany nepřitele bude proto provedeno v těsné součinnosti MD s pěšími divisemi, dělostřelectvem, letectvem, ženijním a chemickým vojskem.

Tato součinnost vojsk a vyšších jednotek projevuje se tím, že

a) pěší divise

- s propuštěním MD přes svou bojovou sestavu současně pokračují v útoku, aby úder MD rozšířily svými údery a tím současně zajistily boky útočné sestavy MD a zabránily přeskupení vojsk nepřítele a soustředění jich proti MD,
- palbou svých zbraní ničí odpory před MD a tím jí zajišťují rychlý postup,
- odrážejí protiútoky vedené do boků MD, čímž uchovávají hlavní síly MD k plnění jejich hlavního úkolu — rozvinutí úspěchu,
- přebírají od MD boj o opěrné body nebo s obklíčeným nepřítelem a úkol vyčištění obranných postavení,
- využívají úspěchu MD bez proměškání a nedají možnost obnovit odpor poraženému nepříteli.

b) Dělostřelectvo

- krátkým, ale mohutným 10minutovým až 20minutovým přepadem všeho dělostřelectva sboru umlčí nepřítele, který se brání na postavení divisních záloh, a zabezpečí tak jeho vzetí z chodu,
- chrání boky MD záramováním palbou,
- vede boj s dělostřelectvem a minomety nepřítele,
- oslepí nepřátelské pozorovatelné a vede boj s přicházejícími zálohami nepřítele,
- rozruší a umlčí opěrné body nepřítele, které brání postupu MD.

c) Ženíjní vojsko

- provádí ženijní průzkum,
- upravuje cestu MD a odstraňuje před ní zátarasy všech druhů,
- buduje komunikace a umožňuje MD postup vpřed.

d) Chemické vojsko

- vede chemický průzkum a zabezpečuje MD průchod zamořeným terénem,
- odstraňuje následky chemického napadení,
- oslepuje nepřátelské pozorovatelné a chrání boky útočné sestavy,
- zadýmává MD, čímž znemožňuje nepřátelskému letectvu mířené bombardování.

MD se při jejím zasazení dává směr její další činnosti. V případě, že se při jejím zasazení musí rozvinout první sled a doprolomit souvislá obrana nepřítele spolu s pěšími divisemi, je jí vyznačeno pásmo, při čemž MD je soustředěna na úzkém úseku asi 2—3 km širokém, nejvýhodnějším pro použití tanků a mechanisovaných vojsk.

Doprolomení hlavního pásma obrany nepřítele se musí provést prudkým a mohutným úderem na široké frontě ve spolupráci všech vyšších jednotek a druhů vojsk. Přitom je třeba mít na zřeteli, že se jednotky MD doprolamující hlavní pásmo obrany nebudou pouštět do boje s jednotlivými nepřátelskými ohnisky odporu, nýbrž naopak nepřítele, kterého nezdolají jediným rozmachem, obcházejí, pronikají do hloubky a ponechávají tyto odpory k zničení pěším divisím. Bude-li obrana nepřítele v hloubce organisována systémem ohnisek odporu, jsou jednotky MD k obcházení těchto ohnisek zvláště způsobilé. Tankové a mechanisované prapory v součinnosti s ženisty mohou proniknout mezerami mezi ohnisky odporu, protože jsou chráněny proti kulometné palbě nepřítele. Je proto prvořadou povinností těchto jednotek proniknout v prudkém tempu mezerami do hloubky nepřátelské obrany, obklíčit nepřítele nebo přetít mu ústupové cesty a zabránit mu uspořádaně odejít na pásmo sborových záloh. Dokud tedy není obrana nepřítele souvislá, nesešedá pěchota se svých bojových vozidel, nýbrž proniká do hloubky a tím zabezpečuje desorganisaci obrany nepřítele a vysoké tempo útoku. Proti obklíčeným ohniskům nepřítele ponechává jen nejnutnější síly do příchodu pěších divisí, které vystřídají jednotky MD a zničí obklíčeného nepřítele.

Když jednotky mechanisované divise procházejí mezerami mezi ohnisky odporu, jsou tato ohniska umlčována dělostřelectvem a oslepována dýmem, aby nepřítel nemohl z nich vést mířenou palbu proti jednotkám MD pronikajícím mezerami.

3. Rozvinutí úspěchu a ovládnutí postavení sborových záloh nepřítele z chodu

Doprolomení hlavního pásma obrany nepřítele je provedeno v těsné součinnosti MD s pěšími divisemi. Často je provedeno prolomení postavení divisních záloh nepřítele rozvinutím hlavních sil pěších a mechanisované divise jedním mohutným úderem. Po proniknutí MD celou hloubkou hlavního pásma nepřátelské obrany, je nutné, aby rychle rozvíjela úspěch na pásmo sborových záloh. Jestliže MD doprolamovala hlavní pásmo nepřátelské obrany s rozvinutým prvním sledem, nemůže po prolomení vzhledem na tuto rozvinutou sestavu vyvinout vysoké tempo útoku. Musí napřed změnit svou sestavu, aby vyhovovala změněným podmínkám situace. V tomto období je však velmi důležité, aby se neposkytoval nepříteli čas k organisovanému odchodu na pásmo sborových záloh; nemůže být proto ztracen čas prováděním přeskupení. Jestliže MD doprolamovala hlavní pásmo obrany nepřítele s rozvinutými dvěma mechanisovanými pluky v prvním sledu, je příhodná chvíle zasadit tankosamohybný pluk, zesílený motorisovanou pěchotou, který vyrazí vpřed a drtí odcházejícího nepřítele, jeho techniku, předbíhá jej a přehrazuje mu ústupové cesty. Rozhodnost, prudký úder a smělá odvaha jsou hlavními podmínkami úspěchu v tomto období.

Tankosamohybný pluk energicky postupuje vpřed. Při úspěšném postupu bude mít brzo odhalená křídla a jeho boky i týl se stanou zranitelnými. Proto je třeba, aby PD spolupracovaly s MD tím, že vyšlou své PO, které budou postupovat souběžně s čelními jednotkami MD, zajišťovat jejich boky, využívat úspěchu MD a zajišťovat udržení dobytého terénu do příchodu hlavních sil divise. Tu se proto projeví těsná součinnost PD a MD a naopak.

Veliteli MD musí však být oznámeno pěšími divisemi nebo štábem sboru, jaké jednotky, po jakých osách a s jakými úlohami vysílají kupředu PD. Mezi MD, po případě částmi MD, které vyrazí vpřed, a PO pěších divisi musí být organisována součinnost, která se prakticky plánuje již před zasazením MD do průlomu. Nejdůležitější je to, aby všem předsunutým součástem, které působí v hloubce obrany nepřítele, bylo jasno, v jakém směru ta ona jednotka působí, a aby byly ve vzájemném bojovém styku. O činnosti těchto jednotek musí být zpraveno i letectvo a dělostřelectvo podporující boj AS.

Jednou ze základních vlastností MD je její rychlost v boji. Je-li pěchota MD odporem nepřítele donucena sesednout s dopravních prostředků, k čemuž může dojít při doprolomení hlavního pásma obrany, kdy nepřítel klade souvislý odpor, ztrácí svou rychlost. Jakmile však souvislý odpor nepřítele byl zdolán, je žádoucí, aby i pěchota vyvinula vyšší tempo útoku, nasedla na své dopravní prostředky, hlavně transportéry, a pronikla do hloubky, předbíhala ustupujícího nepřítele a pronikala mezi jednotlivými ohnisky odporu. Za tím účelem bude nutné, aby velitelé všech stupňů věnovali zvýšenou pozornost neustálému přisunování dopravních prostředků za postupující pěchotou, aby na krátký signál tyto dopravní prostředky předjely, pěchota mohla do nich nasednout a postupovat zvýšeným tempem.

K usměrnění této činnosti uvádí velitel MD ve svých rozkazech mimo jiné

- čáru sesednutí MD nebo jejich jednotlivých částí s vozidel,
- umístění dopravního sledu,
- pořadí sesednutí, místo a podřízenost dopravního sledu (sloučení a podřízení přímo veliteli divise nebo podřízení velitelům praporů, pluků),
- způsob vyzvání dopravního sledu k přisunutí za bojovými jednotkami a pořadí těchto jednotek při nasedání do vozidel (na či rozkaz, prostor nebo místa k nasednutí, cesty příjezdu a odjezdu).

Vyprázdněné obrněné transportéry přesunují se od jednoho skrytu k druhému. Velitel

dopravního sledu si musí zařídit pozorování bojující pěchoty a podle jejího postupu organisovat i přesun prázdných transportérů. Musí být ve spojení s velitelem jednotky, navrhnout mu vhodná místa a čas přesunu a žádat od něho souhlas k přesunu. Jakmile dostane od velitele jednotky rozkaz k přisunutí prázdných transportérů k bojující pěchotě, organisuje jeho provedení. Pečlivá organisace pohybu transportérů v období doprolomení hlavního pásma obrany nepřítele má pro další vedení boje velký význam, protože je nutné hned po zlomení odporu nepřítele přejít k prudkému drcení nepřítele, který se bude chtít znovu zachytit na pásmu sborových záloh.¹ Jakékoliv opominutí v organisaci pohybu prázdných vozidel za pěchotou může přivodit jejich odtržení od pěchoty, bude ztracena dlouhá doba k jejich přesunu k pěchotě a tím dána nepříteli příležitost k organisovanému zaujetí obrany v hloubce. K zajištění velení dopravnímu sledu je účelné vybavit velitele dopravního sledu radiovou stanicí, spojení zdvojit motospojkami a světelnými signály. Zdálo by se, že věnovat pozornost pohybu prázdných vozidel je otázka menšího významu, boj však ukáže její velkou důležitost.

Po doprolomení hlavního pásma nepřátelské obrany bude hlavním úkolem MD ovládnout z chodu pásmo sborových záloh. K splnění tohoto úkolu musí usměrnit všechno své úsilí nejen velitel MD a jeho štáb, ale i velitel AS se svým štábem.

K tomu je však třeba, aby velitel sboru usměrňoval činnost

- podpůrného letectva proti přicházejícím zálohám a proti vojskům nepřítele odcházejícím z hlavního pásma obrany,
- dělostřelectva, které musí uvolnit cestu MD umlčováním nepřátelských odporů v hloubce a doprovázet ji při boji v hloubce,
- ženijního vojska k uvolnění, vyčištění a úpravě cest pro přesun MD a k jejímu doprovázení v hloubce.

Dále je nutné, aby štáb sboru zabezpečil veliteli nepřetržité spojení s jednotkami MD, které působí daleko před hlavními silami, a tak mu zabezpečil řízení bojem.

V období po doprolomení hlavního pásma obrany nepřítele do ovládnutí pásma sborových záloh bude MD postavena před řešení těchto úkolů:

- pronásledovat odcházejícího nepřítele v součinnosti s PO pěších divisí,
- drtit přicházející taktické zálohy nepřítele,
- překonávat nepřátelská ohniska odporu,
- odrážet nepřátelské protiútoky a
- zabezpečit ovládnutí pásma sborových záloh z chodu.

Pronásledování odcházejícího nepřítele

K pronásledování nepřítele odcházejícího z hlavního pásma obrany je třeba přikročit ihned, jakmile se projeví první známky odcházení jeho částí na pásmo sborových záloh. Na nepřítele, který se snaží bojem zdržet náš postup a získat čas k zaujetí pásma sborových záloh, budeme působit především letectvem a dělostřelectvem a budou proti němu vrženy především tankové a motomechanisované jednotky. Každého projevu desorganisovanosti u nepřítele je třeba ihned využít k útoku. Tankové a mechanisované jednotky v prvním sledu MD musí usilovat o to, aby se vklínily mezi proudy ustupujícího nepřítele, isolovaly jeden od druhého, obkličovaly a ničily je po částech a bez prodlení, než organisují nový odpor.

Obdobná musí být činnost předsunutých oddílů, které vysílají PD souběžně s MD.

Velitelé pluků a divise musí učinit opatření, aby jednotky, které mají úspěch a pronikají do hloubky nepřátelské obrany, byly zajištěny. Je nutné vysunout silné pohyblivé dělostřelecké skupiny, které budou podporovat boj těchto jednotek; za nimi budou vysílány zálohy, aby je zesilovaly, protitankové prostředky, aby zajišťovaly jejich boky, a jednotky a prostředky, které neměly úspěch a zůstaly pozadu, budou určovány do záloh. Pěší divise budou obdobně podporovat své PO, které vysílaly, a tak zabezpečovat rychlý postup celého bojového uskupení sboru.

Vlastní bitevní letectvo bude svými údery ničit odcházejícího nepřítele a zdržovat jej v obsazení pásma sborových záloh, naproti tomu čelní jednotky MD budou využívat každého zdržení nepřítele, aby jej obešly, obklíčily a zničily.

Při rozvíjení úspěchu po prolomení hlavního pásma obrany nepřítele na pásmo sborových záloh bude MD, vycházející z podmínek pronásledování uvedených v předcházejícím odstavci, těsně spolupracovat s PO pěších divisí. Aby si velitel MD zabezpečil velkou údernou sílu, bude držet své jednotky pohromadě a nepřipustí jejich rozptýlování. Je však nutné, aby měl zajištěny své boky. To bude zájem i velitele sboru. Tento úkol mohou výhodně plnit PO pěších divisí, budou-li pohyblivé a budou-li mít dostatečnou údernou sílu a obrannou schopnost.

Předsunuté oddíly pěších divisí budou zajišťovat svým postupem boky MD, která se věnuje svému hlavnímu úkolu — drtit nepřítele a ovládnout pásmo sborových záloh. Budou získávat pro MD zprávy na bocích MD, v čas potřeby zabezpečí určitou čaru v terénu a zadrží postup nepřátelských záloh postupujících do boku útočící MD. Touto činností předsunuté oddíly nedopustí, aby MD tříštila své síly, ale naopak umožní, aby si je uchovávala pro mohutný úder na hlavním směru útoku.

Bude-li se příznivě rozvíjet úspěch, budou předsunuté oddíly působit 12 až 15 km před hlavními silami, a bude-li se příznivě rozvíjet útok MD, i na větší hloubku.

Z těchto úkolů vysvítá, že jádrem složení PO bude motorisovaná pěchota, tanky, dělostřelectvo a ženisté. Je důležité, aby byla věnována pozornost také výběru velitele PO. Musí být rozhodný, iniciativní a smělý. Je nutné, aby navázal osobní styk s velitelem MD.

Možné složení PO: jeden až dva pěší prapory na autech, jedna nebo dvě roty středních tanků, lehký dělostřelecký oddíl až pluk, ženijní a chemická četa až rota.

Za postupu v hloubce se projeví součinnost MD s PO pěších divisí v době obcházení a obličování opěrných bodů nepřítele, dále při pronásledování a ovládnutí pásma sborových záloh z chodu, jakož i při odrážení nepřátelských protiútoků a drcení jeho záloh.

Boj s nepřátelskými zálohami

Hlavním úkolem MD po doprolomení hlavního pásma obrany nepřítele bude ovládnout z chodu pásmo sborových záloh.

Na bojové cestě MD z hlavního pásma obrany do pásma sborových záloh bude často nutné, aby

- vedla boj s přicházejícími zálohami,
- odrážela protiútoky nepřátelských záloh a
- zdolávala odpor nepřítele, jeho ohniska odporu nebo mezilehlá pásma.

V zájmu celkového vítězství v boji je nutné, aby se již dnes velitelé všech stupňů učili organisovat boj tak, aby dokázali porážet nepřítele silného a dovedného, protože tím lehčeji budou moci porazit nepřítele, který tyto vlastnosti nebude mít.

Jestliže vytyčíme „směrnici“, že MD budeme zpravidla zasazovat na doprolomení hlavního pásma obrany, vystihne to ve válce po několika operacích nepřítel a bude moci učinit tato protiopatření:

- na krátkou dobu před zasazením a po něm soustředit své letectvo a dělostřelectvo do prostoru možného zasazení a způsobit nám velké ztráty,
- vysunout své zálohy a udeřit na nás v době zasazování nebo hned po zasazení MD.

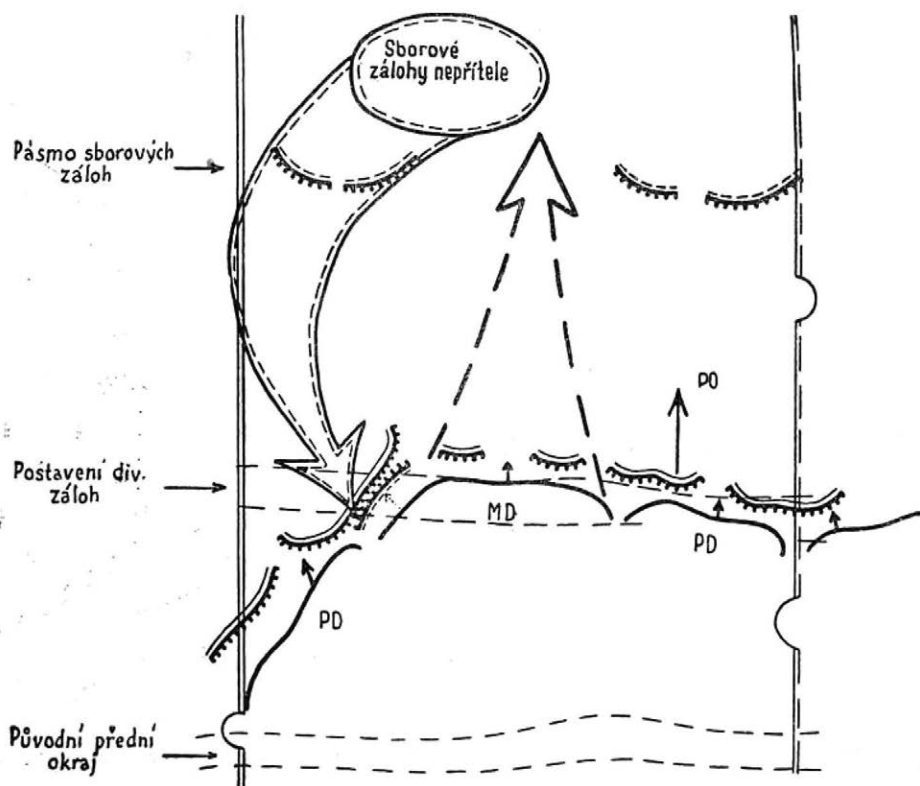
Budou-li naše opatření proti této činnosti dobře organisována a nepřátelské zálohy budou zadrženy letectvem a dělostřelectvem, je pravděpodobné, že se MD nestřetne s přicházejícími zálohami nepřítele v síle tankového pluku až pěší nebo obrněné divise, které byly v záloze nebo v druhém sledu nepřítele, v době zasazování, ale až později. V těchto okamžicích se právě ukáže schopnost a rozhodnost velitele MD. Ne vždy bude výhodný tento způsob činnosti.

Jestliže v době střetnutí se zálohami nepřítele, které přicházejí z pásma sborových

záloh (t. j. pěší nebo obrněná divise), současně přisunuje nepřítel i operační zálohy k protiúderu, bude nutné obrátit hlavní úsilí MD k rychlému vniknutí do pásma sborových záloh nepřítel a ovládnout je do příchodu těchto operačních záloh nepřítel. Proti taktickým zálohám v síle praporu až pluku se MD zajistí minimálním počtem sil, které budou uvolněny po příchodu pěších divisí. Bude nesprávné rozhodnutí velitele MD, jestliže se v tomto případě vrhne všemi silami proti zálohám nepřítel, aby je zničil, protože jejich úkolem bude zpravidla získat čas pro operační zálohy k zaujetí východiště a k zasazení protiúderu. Při rozhodování se je třeba vzít v úvahu, v jaké celkové situaci boj probíhá a o jakého nepřítel jde (pěší nebo obrněná divise) (viz náčrt v obr. 1.).

Naopak může být další případ, kdy toto rozhodnutí bude správné. Jsou-li výhodné podmínky pro rozdrčení taktických záloh, s kterými se MD střetne, a operační zálohy jsou ještě daleko, bude správné, když velitel MD využije těchto výhodných podmínek, udeří na zálohy nepřítel plnou silou a zničí je. Tím uvolní další cestu sobě i celému AS na pásmo sborových záloh nepřítel a zajišťuje ničení nepřítel po částech.

V jiných případech může být správné řešení velitele MD ovládnout a zajistit důležité místo, komunikační uzel, přechod přes řeku nebo soutěsku do příchodu pěších divisí a teprve potom pokračovat v útoku na pásmo sborových záloh.

Obr. 1. Ochrana boku MD částí sil a rozvinutí útoku hlavními silami na pásmo sborových záloh

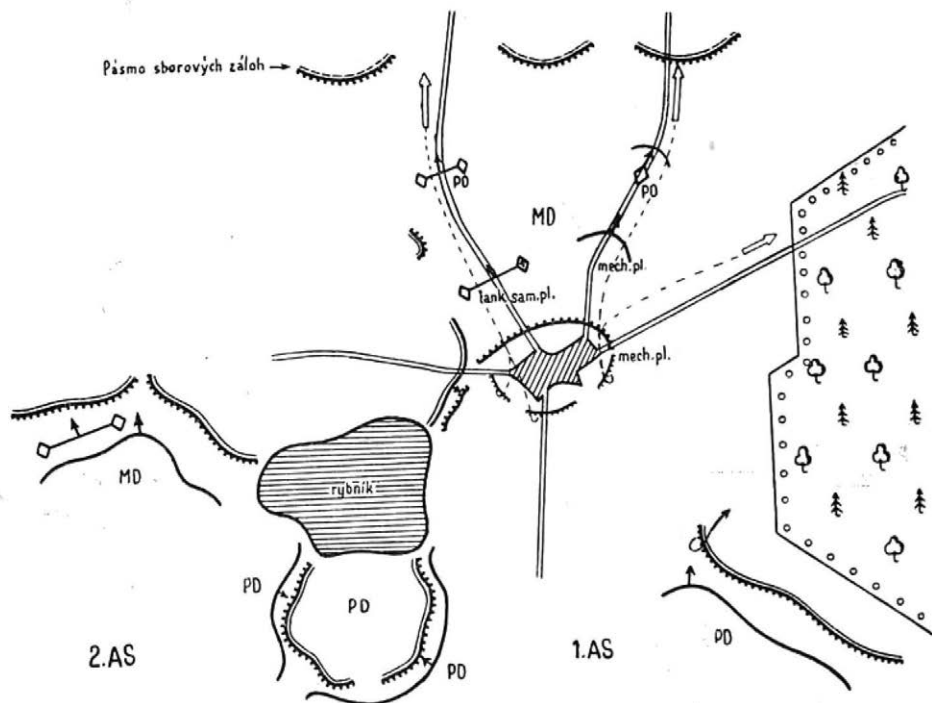
V době doprolamování hlavního pásma obrany nepřítel přibližují se sborové zálohy a zaujímají východiště protiúderu. Současně se vysunují k pásmu sborových záloh operační zálohy nepřítel. Útočník v uvedené situaci chrání částí sil MD svůj bok proti úderu sborových záloh nepřítel a hlavními silami rozvíjí úspěch na pásmo sborových záloh, aby je ovládl před příchodem operačních záloh nepřítel.

Tuto variantu bude možno uplatnit jedině v tom případě, jde-li o místa důležitá pro další vývoj boje armádního sboru nebo útočné operace armády. Uvedená možnost řešení je znázorněna v náčrtku, obr. 2.

Jestliže se velitel MD rozhodl napadnout postupující zálohy nepřítele, jedná podle zásad střetného boje, t. j. rychle, rozhodně, iniciativně, zajistí se proti hlavním silám částí sil MD a svými hlavními silami s většinou tanků udeří do boků a týlu nepřítele. Když je k tomu vhodná příležitost, je nejlépe svými tankovými a mechanisovanými jednotkami udeřit přímo na týl nepřítele a využít vzniklé desorganisovanosti nepřítele k jeho úplnému zničení nebo zajetí. Hlavní snahou velitele MD, když už se rozhodl bojovat se zálohami nepřítele, musí být — obořit se na něj všemi silami najednou a rozhodnout boj ve svůj prospěch v nejkratším čase.

Tanky a mechanisovaná pěchota mají při střetnutí vzhledem k svým bojovým vlastnostem značné výhody před jinými zbraněmi. Rychlým manévrem a náhlým objevením se před nepřítelem zaujmají nejvýhodnější postavení k boji, předstihují nepřítele v rozvinutí a ničí ho po částech.

Je-li nepřítel velmi činný a široce užívá svých rychlých jednotek (tanků a motorisované pěchoty), vyžaduje se stálá pohotovost k rozvinutí nejen ve směru pohybu, ale též do kteréhokoli boku.

Obr. 2. Zajištění důležitého komunikačního uzlu částí sil MD a pokračování v útoku na pásmo sborových záloh

Části sil 1. a 2. AS byla nepřátelská PD provádějící protiútok obklíčena před vodní překážkou. Pravé křídlo 1. AS jen zvolna postupuje. Mechanisované divise tohoto sboru se podařilo po doprolovení hlavního obranného postavení ovládnout důležitý komunikační bod v soutěsce mezi rybníkem a lesním masivem. Nepřítel již vysunuje své bližší operační zálohy a snaží se protiútoky dostat zpět komunikační uzel. Velitel mechanisované divise 1. AS se rozhoduje: Jedním mechanisovaným plukem zajistit a udržet do příchodu pravokřídelní PD komunikační uzel a hlavními silami vniknout do pásma sborových záloh nepřítele.

Podmínkou úspěchu při střetnutí je získat iniciativu.

Toho se dosáhne

- včasným vyhledáváním zpráv o nepříteli, zvláště pak o jeho pohyblivých jednotkách (tancích, motorizované pěchotě),
- řádným uspořádáním přesunu tak, aby bylo zabezpečeno rychlé rozvinutí k boji,
- rychlým a rozhodným jednáním a iniciativou velitelů všech stupňů,
- plynulým řízením boje od samého počátku.

Má-li nepřítel značný počet tanků, postaví proti nim velitel MD mocnou palebnou protitankovou clonu a svými tanky udeří do boku a týlu nepřítele. Na tanky nepřítele udeří letectvem.

V každém případě se musí velitel MD, aby si zabezpečil dosažení úspěchu, rozhodovat rychle, iniciativně a musí si udržet od zahájení boje volnost jednání. I při přijetí boje s nepřátelskými zálohami je nutné vyslat silné PO na pásmo sborových záloh. V tomto údobí bude také nutné věnovat velkou pozornost pozemnímu a leteckému průzkumu, který bude usměrněn hlavně na zálohy nepřítele v hloubce.

Dělostřelectvo svými mohutnými soustředěnými údery zabezpečuje drčení nepřítele. Ženíjní vojsko věnuje kromě jiného hlavní pozornost obnově komunikací.

Odražení protiútoků

Když se situace v průběhu boje v hloubce obrany nepřítele vyvine tak, že nepřítel stačil rozvinout své zálohy a udeřil proti MD, bude nutné, aby velitel MD

- organizoval odražení nepřátelského protiútku minimálními silami za součinnosti s pěšími divisemi a
- rozvíjel úspěch na pásmo sborových záloh a ovládl je.

Za této situace bude štáb MD organizovat bojové zabezpečení jednotek MD a technické provedení rozhodnutí velitele.

K odražení protiútku určí velitel MD jen nejpotřebnější síly. Určí jen tolik sil, aby bylo zabezpečeno udržení dobytého terénu, aby byly nepříteli způsobeny ztráty a aby nepřítel podnikající protiútok byl odrazen od dalšího útoku. K tomu zpravidla postačí zasadit síly rovnající se asi $\frac{1}{3}$ až $\frac{1}{2}$ nepřátelských sil provádějících protiútok, což bude záviset na terénu a zvláštěnostech situace. Odražení protiútku se účastní divisní i sborové dělostřelectvo, divisní a sborové protitankové a tankové zálohy i pohyblivé oddíly zatarasovací. Odražení protiútku tanků je nutno zabezpečit hlavně dostatečným počtem protitankového dělostřelectva, při čemž vycházíme z předpokladu, že jedno protitankové dělo, připravené k odražení protiútku tanků je schopno zničit 2 až 3 tanky. V útoku však počítáme podle zkušeností z Veliké vlastenecké války, že jedno protitankové dělo je schopno zničit 1 až 2 tanky.

Podle účelů obrany nepřítele možno předpokládat, že se v boji o postavení divisních záloh můžeme setkat s nepřitelem v síle asi tankového pluku. Mezi hlavním obranným pásmem a pásmem sborových záloh s pěší nebo obrněnou divisí.

Při protiútku nepřátelské pěší divise ponese hlavní tíhu boje pěší divise I. sledu a MD bude hlavními silami rozvíjet úspěch do hloubky. Provádí-li protiútok obrněná divise může její případný úspěch ohrozit i armádní operaci. Proto bude muset MD mít při odražení tankového útoku větší účast spolu s pěšími divisemi.

Vzhledem k tomu, že jednotky nepřítele podnikající protiútok budou zpravidla podporovány bitevním letectvem, je nutné věnovat zvýšenou pozornost protiletecké obraně a protichemické ochraně a učinit všechna protipožární opatření.

Údobí odražení protiútků nepřítele bude také údobím kritickým po stránce velení, protože velitel bude na jedné straně řídit obranný boj, aby odrazil protiútoky, na druhé straně pak hlavními silami rozvíjet útok na pásmo sborových záloh. V zájmu úspěchu útočného boje AS bude proto nutné, aby byla těsná součinnost MD s pěšími divisemi, které musí urychlit svůj postup a převzít boj se zálohami nepřítele. Dále bude nutné, aby velitel

AS zasáhl svými prostředky, poskytl účinnou pomoc MD a uvolnil ji k plnění hlavních úkolů. K zabezpečení odražení protiútoků bude třeba, aby již v době, kdy byly objeveny první příznaky možného protiútoků nepřítele, dostal velitel MD o možnostech boje s tanky tato hlášení:

- a) od velitele dělostřelectva
 - kolik protitankových hlavních má na ohroženém směru,
 - kolik protitankových hlavních může do tohoto prostoru přesunout manévrem,
 - jaká hustota protitankových hlavních bude na ohroženém směru a kolik tanků může jimi zastavit,
 - možnosti dělostřelectva pro nepřímou střelbu a
 - konkrétní návrh na provedení potřebných opatření a odražení protiútoků;
- b) od ženijního náčelníka
 - možnosti ženijních jednotek v boji proti tankům, kde a kolik mají protitankových min,
 - odkud a jaké ženijní jednotky je možno na ohrožený úsek přesunout,
 - návrh na použití pohyblivého oddílu zatarasovacího a ženijní zálohy k odražení protiútoků;
- c) od představitele letectva (je-li přidělen veliteli MD)
 - kolik a jakých vzletů má ještě k dispozici a kolika z nich je možno použít k odražení protiútoků,
 - jaké bojové možnosti jsou k odražení protiútoků,
 - návrh na použití letectva.

Náčelník štábu organizuje bojové zabezpečení MD, hlavně protiletectvou a protitankovou obranu, informuje nadřízený štáb a přednese mu požadavky MD, informuje sousedy.

Vojska odrážející nepřátelský protiútok musí vynikat úporností, houževnatostí a musí jim být jasné, že na výsledku jejich boje bude záviset i úspěch činnosti MD a celého sboru.

Ovládnutí pásma sborových záloh z chodu

Podstatou činnosti AS po prolomení hlavního pásma obrany nepřítele bude zmocnit se z chodu pásma sborových záloh. K dosažení tohoto cíle bude velitel armádního sboru usměrňovat boj divisi prvního sledu a hlavně MD.

- Úkoly druhů vojsk po prolomení hlavního pásma obrany nepřítele:
 - letectvo bude zasazovat údery proti zálohám nepřítele, které jsou usměrňovány na zaujetí druhého pásma obrany, a jednotkám, které odcházejí z hlavního pásma obrany, aby jim zabránilo zaujetí pásma sborových záloh,
 - dělostřelectvo bude rozrušovat opěrné body nepřítele, doprovázet útočící jednotky, povede boj s dělostřelectvem nepřítele, bude zabezpečovat vniknutí do pásma sborových záloh, odrážet protiútoky nepřátelských tanků, chránit rozmístění jednotek MD v shromaždištích po prolomení pásma sborových záloh a zabezpečovat udržení dobytého terénu,
 - tanky budou rychle pronikat do hloubky, a nepouštějce se do dlouhých bojů, budou obcházet nepřátelské opěrné body, drtit odcházejícího nepřítele a odvážně vnikat do pásma sborových záloh, obsazovat důležité komunikační i terénní body, které zabezpečí do příchodu hlavních sil, a tak zajistí ovládnutí pásma sborových záloh z chodu.

Velitel MD musí organizovat boj v tomto období tak, aby zabezpečil prudký, nepřetržitý a organizovaný postup celé bojové sestavy MD vpřed, nezdržoval se s izolovanými ohnisky odporu a překonáváním zátarasů, které lze obejít. Stále musí mít na zřeteli hlavní úkol — zabezpečit ovládnutí pásma sborových záloh z chodu. Je důležité, aby nepřipustil rozptylování svých sil a aby je držel jako údernou pěst pro hlavní úder.

Přímé ovládnutí pásma sborových záloh může být provedeno různým způsobem.

- a) Jestliže nepřítel prováděl protiútoky sborovými zálohami a pásmo sborových záloh je jen velmi slabě obsazeno: V takovém případě musí čelní jednotky

MD i PO pěších divisí směle a prudce vniknout do obranného pásma, srazit bránící se jednotky, a nejsou-li s to zničit obránce, ovládnout alespoň důležité komunikační a terénní body a udržet je do příchodu hlavních sil.

b) Použil-li nepřítel svých sborových záloh k obsazení obranného pásma, budou se i v tomto případě čelní jednotky snažit prudkým úderem vedeným s překvapením v patách za nepřítelem ustupujícím z hlavního pásma obrany vniknout do obrany nepřítele, překvapit jej a získat důležité body jako východiště útoku. Do příchodu hlavních sil MD prozkoumají obranu nepřítele, odhalí její slabá místa a nedovolí nepříteli organisovat obranu.

Velitel MD vede podle zpráv svých předsunutých jednotek a průzkumu své hlavní síly k nejslabšímu místu obrany, již za pohybu zaujímá útočnou sestavu a organisuje součinnost. K zabezpečení úspěchu je nejdůležitější vrhnout se na nepřítele s překvapením, bez dlouhé přípravy a soustředit k úderu maximum sil.

O prolomení pásma sborových záloh z chodu bude projevoval zvýšený zájem jak velitel armádního sboru, tak i velitel armády. Tito velitelé budou proto k jeho zabezpečení nasažovat i svoje prostředky. Budou to především sborové a armádní dělostřelectvo a letectvo, jejichž činnost zajistí mechanisované divisi ovládnoutí obranného pásma nepřítele.

Úspěch ovládnutí postavení nepřítele v podmínkách uvedených za a) bude velmi záviset na odvážnosti, rozhodnosti a iniciativě velitele MD; směrlým jednáním může dosáhnout rozhodujících výsledků.

V druhém případě je rovněž třeba iniciativy a rozhodnosti velitelů, je však třeba, aby činnost MD byla organisována již v přípravném období a za přibližování k postavení sborových záloh.

Štáb sboru i štáb armády budou velmi pečlivě plánovat, jak a čím zabezpečí vzetí postavení sborových záloh nepřítele z chodu, jestliže je obsadí svými sborovými zálohami. Budou již předem určeny jednotky bombardovacího letectva, které napadnou ohniska odporu nepřítele, aby byl zabezpečen úspěch MD.

Útok na nepřítele, který přešel spěšně do obrany na pásmu sborových záloh, bude zahájen náhlým útokem tanků a motorisované pěchoty za podpory dělostřelectva a minometů. Někdy bude před útokem pěchoty a tanků předcházet krátká dělostřelecká příprava nebo jen palebný přepad a úder bombardovacího a bitevního letectva. Úder MD soustředíme na úzké frontě do 3 km, aby se dosáhlo náležité mohutnosti a převahy sil. Průlom ihned rozšiřujeme, aby nebyl dán nepříteli čas na protiopatření. K zabezpečení mohutnosti úderu provádíme úder podle situace v bojové sestavě se všemi pluky v prvním sledu anebo v sestavě používané při normálním útoku, s dvěma pluky v prvním sledu a jedním plukem v druhém sledu. Raketometné jednotky se používají na směr hlavního úderu s hlavním zaměřením proti živé síle v ohniscích odporu anebo v průběhu boje k překvapivým úderům na shromáždění záloh, na přesunující se proudy a na pěchotu a tanky provádějící protiútoky.

Bude velmi důležité, aby v tomto údobí hlavní tíhu boje se zálohami a dělostřelectvem nepřítele převzalo letectvo, protože vlastní dělostřelectvo nebude mít dost podkladů pro vedení boje s nepřátelským dělostřelectvem a bude v častém přemísťování.

4. Zabezpečení zasazení ARS

Jak již bylo na začátku uvedeno, má úspěšná činnost armádních sborů prvního sledu armády mimořádný význam pro úspěch armádní útočné operace. Kromě prolomení taktické hloubky nepřátelské obrany zajišťuje i další úspěšné rozvinutí do operační hloubky zabezpečením zasazení ARS.

Toto zabezpečení provádí armádní sbor

- vytvořením podmínek pro zasazení ARS,
- zabezpečením čáry zasazení a východu na čáru zasazení,
- bojovým zabezpečením zasazení.

a) Vytvoření podmínek pro zasazení ARS

Výhodnými podmínkami pro zasazení ARS budou:

- provedený průlom taktické hloubky obrany nepřítele, kdy nepřítel již neklade souvislý taktický odpor;
- ovládnutí takových čar v terénu, které skýtají výhodné podmínky pro přístup, rozvinování a zasazení ARS, a pro další rozvinutí operace (komunikační uzly, terénní celky, výhodné pozorovatelné pro zabezpečení velení),
- průběh fronty je takový, že nevyžaduje zvláštních opatření k ochraně boků za průchodu ARS průlomem,
- soustředění hlavních palebných prostředků AS tak, aby byly schopny podporovat zasazení ARS.

Může být ještě celá řada opatření, která musí být učiněna sbory prvního sledu k zabezpečení výhodných podmínek pro zasazení ARS, která budou vyplývat ze zvláštnosti situace (zima, zalesněný prostor, rovinatý, odkrytý terén atd.).

V boji armádního sboru má mechanisovaná divise první předpoklady pro vytvoření podmínek k zasazení ARS. Bojová činnost MD v boji o pásmo sborových záloh nepřítele bude již řízena tak, aby tyto výhodné podmínky byly vytvořeny.

MD se prudkým úderem tanků a mechanisovaných jednotek zmocňuje především komunikačních uzlů, důležitých pozorovatelů, přechodů přes vodní překážky a ovládne na nich předmostí. Po ovládnutí těchto důležitých bodů zabezpečí MD jejich udržení do příchodu hlavních sil sboru a tím vytváří první podmínky pro zasazení ARS. MD věnuje dále velkou pozornost již pro své zajištění pozemnímu i leteckému průzkumu, který jí zajistí včasné a plné údaje o nepříteli, o jeho hlavních silách, zálohách a úmyslech. V průzkumu bude klást důraz na zjištění tankových jednotek nepřítele, dělostřelectva, hlavně protitankového, a různých tankových překážek a zátarasů, zejména minových. Pro činnost ARS v operační hloubce bude jí zajímat stav komunikační sítě. Je samozřejmé, že se všemi těmito otázkami bude zabývat štáb sboru a ještě více štáb armády, přitom však je třeba si uvědomit, že všechny jednotky — armádní sbory, divise atd. — jsou prostředky armády usměrněné k jedinému cíli — k vítězství nad nepřítelem, t. j. zničení jeho uskupení určeného plánem dané operace. Z uvedeného důvodu bude v důležitých obdobích boje a operace usměrněna činnost většiny jednotek armády ve prospěch té, která má v daném období rozhodující význam. V jednom období to budou MD, v druhém ARS a v dalším druhé sledy armády. S tohoto hlediska je také nutné, aby velitel MD, velitel AS i velitelé všech divísi viděli svůj úkol v širším rámci nejméně o stupeň vyššího velitele a velitel MD dokonce i rámec armádní. Jen tak budou s to s úspěchem zvládnout svou práci.

b) Zabezpečení čáry zasazení a východu na čáru zasazení ARS

Přesný průběh čáry zasazení ARS je naznačen již v přípravném období v plánovacích dokumentech a velitel armády jej uvede ve svém rozhodnutí. Vzhledem na vývoj boje může dojít v jejím průběhu i k určitým změnám, vždy však je nutné, aby MD, která vede hlavní úsilí sboru v útočném boji AS, při zajišťování čáry zasazení ARS

- ovládla důležité pozorovatelné, z kterých by nepřítel mohl pozorovat zaujetí východního a rozvinování ARS,
- zajistila udržení dosažené čáry, hlavně proti útokům nepřátelských tanků.

Řadu dalších úkolů k zabezpečení čáry zasazení bude již MD provádět spolu s PD, ženijními a jinými speciálními jednotkami sboru a armády, protože zabezpečit zasazení ARS je prvořadou povinností štábu armády. K splnění tohoto úkolu jsou však přibírány i jednotky MD, na př.

- ženijní jednotky budou vyčišťovat čáru zasazení ARS od všech překážek a budou upravit komunikace,
- plamenometné prostředky se zúčastní udržení dobytého terénu,
- dělostřelectvo bude mít hlavní úlohu v palebném zabezpečení udržení dobyté čáry —

protitankovou a protiletectvou obranou, ochranou boků odražením protiútoků, oslepením pozorovatelů a bojem s nepřátelským dělostřelectvem,

- pěší a mechanisovaná divise připraví propuštění ARS svou bojovou sestavou, uvolní cesty, východiště a připraví průvodce pro velitele všech stupňů.

Důležitým úkolem všech jednotek prvního sledu při zabezpečování zasazení ARS bude, aby tyto jednotky organizovaly informování všech velitelů jednotek ARS, které budou vcházet do průlomu, o situaci. Dodají zprávy o terénu, orientují přicházející jednotky, podají plné údaje o nepříteli, hlavně o jeho dělostřelectvu, tancích a všech protitankových prostředcích (protitanková děla, minová pole, různé terénní umělé a přirozené překážky).

c) Bojové zabezpečení zasazení

Bojové zabezpečení zasazení ARS prováděné MD je v těsné souvislosti s utvořením výhodných podmínek zasazení i s přímým zabezpečením čáry zasazení.

Hlavním cílem velitele MD v době zasazování ARS musí být poskytnout jí všemožnou pomoc a takovou podporu, aby nemusela zasazovat své prostředky k vlastní ochraně. K tomu budou vedeny všechny divise sboru velitelem a štábem sboru.

Konkrétně, jakou pomoc může poskytnout mechanisovaná divise armádní rychlé skupině při jejím zasazení? Je třeba mít na zřeteli, že ARS zpravidla zaujme širší pásmo, než je pásmo působnosti MD. I když bude MD zabezpečovat jen část jednotek ARS, zůstávají její úkoly stejné, neboť je plní v rámci všech opatření armády.

MD zabezpečuje ARS nebo její část při jejím zasazení

- pozemním průzkumem všech druhů, který jí zajišťuje všechny údaje o nepříteli, hlavně o jeho zálohách, tancích, dělostřelectvu a terénu,
- veškerým dělostřelectvem a minomety, které i když budou působit k plnění úkolu MD, zajišťují tím i jednotky ARS,
- ženijními jednotkami, které se zúčastní spolu s jednotkami sboru i armády zajištění činnosti MD a tím pomáhají i ARS (vyčištění bojiště, úprava cest a p.),
- všemi ostatními druhy vojsk a technickými prostředky (výpomocí při technické a regulační službě, vytyčením cest a p.),
- spoluprací mezi štáby k výměně poznatků o situaci a taktice nepřítele nebo o jeho nových bojových prostředcích.

Rada dalších otázek zabezpečení bude řešena přímo při organizaci součinnosti podle konkrétní situace. Může být vyjádřena i bojovým úkolem, bude-li na př. MD dán úkol obsadit určitý bod v terénu nebo zničit uskupení nepřítele, aby tím bylo zabezpečeno zasazení ARS.

Bude proto bojové zabezpečení zasazení ARS řešeno vzhledem na zvláštnosti dané situace, při čemž je nebude plnit MD sama, nýbrž v součinnosti s jinými jednotkami, nebo bude jen doplňovat opatření armády nebo plnit jejich část.

d) Součinnost s ARS při jejím zasazení

Součinnost MD s jednotkami ARS bude v podstatě záležet v řešení těchto otázek:

- upřesnění úkolů MD v útočném boji AS,
- upřesnění úkolů a sestavy ARS nebo jednotek, které budou působit v útočném pásmu MD,
- upřesnění, které jednotky rychlé skupiny a MD budou spolupracovat při zasazení ARS do průlomu,
- upřesnění čar a objektů, které musí jednotky MD obsadit, aby bylo zabezpečeno zasazení ARS,
- určení sil a prostředků MD k odražení možných protiútoků,
- upřesnění plánu dělostřeleckého zabezpečení zasazení ARS, které dělostřelectvo MD a odkud se zúčastní dělostřelecké podpory útoku, na které prostory bude palba zaměřena, způsoby, jak bude palba řízena a jak budou určovány cíle,

- určení způsobu zabezpečení ARS palbou protiletadlového dělostřelectva,
- určení pochodových os pro zasazení ARS, rozsah a způsob jejich ženíjní úpravy jednotkami MD, organizace regulačních služeb, určení doby, kdy je třeba komunikace uvolnit,
- určení místa velitelského stanoviště a pozorovaten před začátkem průlomu a způsob jejich přesunu během boje,
- určení cest přísunu a odsunu pro ARS.

Mnohé z uvedených otázek budou dohodnuty již v přípravném období a při samém zasazení je bude třeba jen upřesnit. Třeba však pečlivě kontrolovat jejich provedení podle plánu opatření štábu sboru i armády, připraveného již v přípravném období.

Vzhledem na rozhodující význam, který má ARS v armádní útočné operaci, je proto třeba usměrňovat boj MD zvláště v období zasazení ARS k tomu, aby co nejúčinněji přispěla k zabezpečení zasazení ARS.

5. Boj MD v operační hloubce obrany nepřítele v součinnosti s ARS

Použití MD při rozvinutí armádní útočné operace do operační hloubky může být velmi různorodé; je závislé na cílech i úkolech armádní operace, zvláštnostech situace a jiných vlivech. Různorodost použití MD bude dále vyplývat z místa a úlohy AS, kterou má v armádní operaci, jakož i z úkolu ARS, s kterou má spolupracovat.

Vycházíme-li z těchto skutečností, může být MD v operační hloubce postavena před řešením různých úkolů.

Mohou to být

- boj s operačními zálohami nepřítele v součinnosti s ARS,
- ovládnutí obranných pásem nepřítele a vodních překážek z chodu;
- pronásledování nepřítele a jeho obklíčení v součinnosti s ARS,
- rozdrčení obklíčeného nepřítele v součinnosti s pěšími divisemi.

Mohou však být ještě další úkoly, před jejichž řešením bude MD postavena, na příklad udržení dosažené čáry, ochrana boků útočného seskupení armády, po případě zdržení operačních záloh nepřítele k získání času a ochraně týlu útočící armády. Tyto převážně obranné úkoly v tomto pojednání řešit nebudu a měly by být předmětem samostatného článku na thema „Mechanisovaná divise v obranném boji“.

a) Boj s operačními zálohami nepřítele v součinnosti s ARS

Hlavní tíhu boje s operačními zálohami nepřítele nese armáda a její prostředky, t. j. především ARS. ARS nemůže však zůstat osamocena v tomto boji, nýbrž musí být podporována nejen armádními prostředky, t. j. letectvem, armádní dělostřeleckou skupinou a armádními zálohami, ale i armádními sbory prvního sledu. Z jednotek AS bude to především MD, která vzhledem na své vlastnosti může poskytnout ARS nejúčinnější pomoc.

Úloha a místo MD v boji s operačními zálohami bude proto i vyplývat z úlohy a místa AS v armádní útočné operaci a z jeho součinnosti v ní s ARS.

MD v boji s operačními zálohami nepřítele bude v součinnosti s ARS zpravidla plnit tyto úkoly:

- přijímat na sebe hlavní úder nepřátelských operačních záloh, aby tím uvolnila ARS k manévru a úderu do boku a týlu nepřátele;
- krýt bok a tyl ARS proti úderu nepřátelských jednotek.

K tomu, aby boj ARS s operačními zálohami mohl být úspěšný a mohl být přiveden k rychlému vítězství, je nutné, aby mohla své síly držet pohromadě a nemusela je rozptylovat určováním jejich částí k ochraně.

MD má velkou palebnou mohutnost a proto je schopna zadržet značné síly nepřátelské pěchoty a tanků. Pro tyto vlastnosti můžeme mechanisovanou divisi postavit proti přicházejícím operačním zálohám; vytvoří proti nim mohutný a dostatečně hluboký palebný

štit, zadrží jejich postup, způsobí jim ztráty a umožní tím ARS volnost manévru a úderem do boků a týlu nepřítele jeho zničení.

Vycházejí z bojových možností MD, může tato svými prostředky, tanky a protitankovými děly vést úspěšný boj s obrněnou divisí nepřítele; přitom může ještě vytvořit značnou hloubku a držet silnou tankovou zálohu. Nutno poznamenat, že tento úkol nebudou plnit obranu na místě, ale aktivním bojem se zálohami nepřítele.

Závěrem je možno uvést, že MD vzhledem na své možnosti může ARS zabezpečit plnou volnost jednání v boji s operačními zálohami nepřítele, útočícího nepřítele značně oslabit a tím vytvořit výhodné podmínky pro činnost ARS.

b) Ovládnutí obranných pásem nepřítele z chodu

Soudobá obrana je budována hluboká s několika obrannými pásmy. Veliká vlastenecká válka ukázala, jak důležité je, aby celá hloubka obrany nepřítele byla prolamována ve vysokém tempu. Vysoké tempo operací zabezpečí vzetí obranných pásem nepřítele v operační hloubce z chodu dřív, než stačí jeho operační zálohy je obsadit. Sovětská armáda, operující na základě pokrokového vojenského umění, používala v hojně míře zdolávání obranných pásem z chodu. Jedině tento způsob bojové činnosti vojsk zabezpečuje rychlé proniknutí hluboko do týlu nepřítele, šetří živou sílu i bojové prostředky, které vyžaduje prolomení soudobé obrany. Je řada příkladů z Veliké vlastenecké války, kdy se Sovětská armáda z chodu zmocnila celých opevněných rajonů (na př. meziříčského), pevně vybudované obrany Němců na Dněpru a j. Musí proto této formě bojové činnosti velitelé všech stupňů věnovat zvýšenou pozornost.

V zabezpečení ovládnutí obranných pásem a vodních překážek z chodu patří významná úloha MD.

MD využívá své rychlosti a pohyblivosti a po zlomení souvislého odporu nepřítele vyrazí prudce vpřed a v součinnosti s ARS nebo PO pěších divisí vklíní se do obrany nepřítele rozmístěné v hloubce, zmocňuje se důležitých bodů a udrží je do příchodu hlavních sil. Působí-li před vojsky AS v hloubce obrany nepřítele ARS, využívá MD jejího úspěchu a vniká do nepřátelské obrany.

Abychom snadno pochopili činnost MD při ovládnutí obranných pásem a vodních překážek z chodu, musíme si ujasnit, kdy jednotky ovládnou obranné pásmo nepřítele nebo vodní překážku z chodu.

Obranné pásmo je ovládnuto z chodu tehdy, když útočící jednotky při pronásledování nepřítele pronikají do něho současně s obráncem, nedovolí mu zachytit se v něm a ovládnou je beze změny bojové sestavy. V případě, kdy nepřítel stačil zaujmout obranu, útočník se však svými předsunutými oddíly zmocnil několika důležitých bodů a po krátkém přeskupení (trvajícím nejdéle 6 hodin) a krátkém dělostřeleckém a leteckém palebném přepadu je obrana prolomena, jde také o ovládnutí obranného pásma z chodu.

Podobně je tomu i při ovládnutí vodní překážky z chodu. Předsunuté oddíly útočníka využívají chyb nepřítele a s překvapením na výpomocných prostředcích nebo po mostech, které ustupující nepřítel nestál zničit, ovládnou předmostí. Převážně prostředků je využito k přepravě dalších jednotek. Všeobecným rysem, který charakterizuje ovládnutí obranných pásem z chodu, je, že není plánovitě prováděna několikadenní příprava, rozvíjení sil a hromadné zahájení útoku. Provádí se s překvapením, smělým a rozhodujícím manévrem, při čemž je poskytnuto daleko více iniciativy podřízeným.

Těmito zásadami se bude řídit i MD v útočném boji AS při rozvíjení úspěchu v operační hloubce.

MD organizuje silné PO, jejichž činnost musí být pečlivě usměrňována velitelem. Velitel i štáb sboru a MD musí předvídat vývoj událostí a podle toho činit příslušná opatření, jako

— organizaci PO (složení, součinnost, výcvik),

- zabezpečení jejich činnosti podle zvláštností situace (ženiijní prostředky, zvláštní bojové prostředky a p.),
- provedení opatření k využití úspěchu PO hlavními silami.

K úspěšnému zabezpečení ovládnutí obranného pásma nepřítele z chodu je nutno vést nepřetržitý a hluboký průzkum, mít neustále zprávy o rozmístění a činnosti záloh nepřítele a o jejich možnostech.

Po navázání dotyku s nepřátelskou obranou v operační hloubce je třeba, aby velitel MD na základě zpráv získaných od PO organizoval již za přesunu hlavních sil zaujetí výhodné bojové sestavy, aby po přiblížení k nepříteli mohl neprodleně přejít k útoku celou svou bojovou sestavou a drtit nepřítele na jeho slabém místě. Útok se vede zpravidla v bojové sestavě v jednom sledu, aby tím nabyl mohutnosti první úder. Zpravidla předchází před útokem prudký úder letectva a dělostřelectva trvající 10–20 minut.

Hlavní zásadou pro útočící jednotky v tomto období boje je rozhodnost, smělost a iniciativní jednání ve využití každého i sebemenšího úspěchu.

c) Pronásledování nepřítele a jeho obklíčení v součinnosti s ARS

ARS v rámci armádní útočné operace při rozvinutí operace v operační hloubku obrany nepřítele může mít hlavní úkol:

- pronásledovat a drtit ustupujícího nepřítele,
- provést v součinnosti se sousedy operační obklíčení nepřítele.

Vycházíme-li z těchto hlavních úkolů ARS, bude úkolem MD působící v rámci AS

- zajišťovat boky a týly ARS při pronásledování a využívat jejího úspěchu,
- přeměnit operační obklíčení v taktické a zničit spolu s pěšími divisemi obklíčeného nepřítele.

Tyto dva hlavní úkoly MD budou se střídát podle zvláštností situace a úlohy a místa AS v rámci armádní útočné operace.

d) Rozdrcení obklíčeného nepřítele v součinnosti s pěšími divisemi

Velká úderná síla a manévrovací schopnost MD předurčuje ji k plnění významné úlohy při ničení obklíčeného nepřítele.

Jakmile byl nepřítel obklíčen, je nutné přikročit ihned k jeho ničení se vši rozhodností a nedat nepříteli čas k organizaci obrany, po případě organizaci probítků z obklíčení a hlavně zbavit ho jakékoli volnosti manévru. Nejdůležitějším úkolem vojsk, která provedla obklíčení, je, aby zjistila, kde je slabé místo nepřítele. Velitel AS po odhalení slabého místa obklíčeného nepřítele soustředí proti tomuto místu především svou MD a prudkým a neočekávaným úderem tanků bude usměrňovat její úder na rozštěpení nepřítele na části a na jeho ničení po částech. Tvrdost a bezohlednost jednání velitele MD a houževnatost v nepřetržité útočné činnosti přinesou nejlepší výsledky a konečné rozdrcení nepřítele.

6. Materiálně technické zabezpečení činnosti MD při rozvíjení úspěchu v hloubce obrany nepřítele

Materiálně technické zabezpečení činnosti MD v hloubce bude záležet především:

- v zabezpečení přísunu materiálu všech druhů, potřebného pro boj i život MD,
- v udržování bojových vozidel k uchování jejich bojeschopnosti a vysoké životnosti,
- v zabezpečení odsunu osob, všeho nepotřebného materiálu a bojových vozidel vyžadujících větších oprav, aby byla učiněna bojeschopnými,
- v udržování přísunových a odsunových cest; zvláštního významu při činnosti MD v hloubce nabývá služba technického zabezpečení, na jejíž dobré organizaci závisí délka úspěšné činnosti MD.

7. Zabezpečení velení

Rozhodující význam, pokud jde o zabezpečení velení v MD, má osobní styk a osobní příklad.

Písemný nebo grafický rozkaz se vydává jen v přípravném období při přípravě činnosti MD.

Při bojové činnosti v hloubce nepřátelské obrany základním prostředkem velení bude radio.

Velitelé tankových a mechanisovaných jednotek vedou své jednotky do boje osobně a velí jim postupující v jejich bojových sestavách.

Složitost velení MD pro velitele AS tkví v nestejně hloubce úkolů pěších a mechanisovaných divisí. Pěší divise dostávají úkol do hloubky 12 až 18 km od předního okraje; naproti tomu mechanisované divise do hloubky 30 až 35 km.

Po zasazení MD do boje, postupuje její velitel s několika důstojníky štábu v bojové sestavě té jednotky, která je na směru hlavního úderu.

Operační skupina s radiovými stanicemi se posunuje skoky za bojovým sledem a velí za krátkých zastávek (vytváří pohyblivá velitelská stanoviště).

Závěr

Velmi různorodá činnost MD v útočném boji AS v hloubce nepřátelské obrany nebyla v tomto krátkém pojednání plně vyčerpána. Jen stručně byly uvedeny úvahy o možných způsobech činnosti MD v útočném boji, které je třeba v praktické i theoretické činnosti tvořivě rozvíjet a doplňovat dalšími diskusními úvahami. Jen tak dosáhneme vyšší dokonalosti v našich znalostech úspěšně vést MD v boji.

Na základě těchto krátkých úvah činím tyto závěry:

1. Jsou-li PD při průlomu hlavního pásma obrany nepřítele válcem, který drtí odpor nepřítele, musí být MD při rozvíjení útoku AS v hloubce jeho klínu, který proráží bojovou sestavu nepřítele a táhne za sebou pěší divise.

2. Po prolomení hlavního pásma obrany musí MD využít své rychlosti, úderné síly, palebné mohutnosti a manévrovosti k desorganisaci nepřítele a prudce rozvíjet útok k ovládnutí pásma sborových záloh nepřítele.

3. MD v útočném boji AS má prvořadý význam při zabezpečení ovládnutí pásma sborových záloh z chodu a při zabezpečení zasazení ARS.

4. MD vzhledem na své vlastnosti je spojovacím článkem mezi ARS a pěšími divisemi, zabezpečuje úspěšnou činnost ARS v operační hloubce ochranou jejích boků, společně s ní drtí operační zálohy a má velký význam v boji s obklíčeným nepřítelem tím, že vytvoří v rámci armádního sboru vnější kruh obklíčení a při boji s obklíčeným nepřítelem působí ve směru hlavního úderu a štěpí nepřítele na části.

5. Spolu s ARS účastní se operačního pronásledování nepřítele a po dobytí předmostí a obranných pásem z chodu je schopna udržet je do příchodu hlavních sil AS.

6. Vzhledem na její pohyblivost a často samostatnou činnost v operační hloubce nepřátelské obrany bude mít prvořadý význam organizace průzkumu, zabezpečení velení a materiálně technické zabezpečení její činnosti.

Prameny: 1. Polní řád čs. branné moci.

2. Bojový řád tankového a mechanisovaného vojska, díl III.,
Tankový a mechanisovaný sbor.

3. Polní řád obrněných, tankových a mechanisovaných jednotek Rudé armády, díl I. a II.

4. Směrnice pro použití mechanisované divise v sestavě AS.

5. Theoretické části rozborů válečných her ve výcvikovém roce 1951/1952.

6. Zápisy z přednášek na sovětské vojenské akademii.

SOUČINNOST TANKŮ PŘÍMÉ PODPORY PĚCHOTY S JINÝMI DRUHY VOJSK V ÚTOČNÉM BOJI PĚŠÍ DIVISE

Pplk. pěch. Branislav Rapoš

Osnova

Úvod: Součinnost — základ současného boje

1. Použití tanků a samohybného dělostřelectva v útočném boji.
2. Práce velitele pěší divise, jeho štábu a velitele tankové jednotky při organizaci součinnosti v útočném období.
3. Organizace součinnosti tanků a samohybných děl přímé podpory s ostatními druhy vojsk v přípravném období.
4. Součinnost tanků a samohybných děl přímé podpory pěchoty s ostatními druhy vojsk za útoku.

Součinnost - základ soudobého boje

Soudobý boj se vede společným úsilím pěchoty, dělostřelectva, tanků, letectva, ženistů i ostatními druhy vojsk. Boj se stal vševojskovým.

Každý druh vojska má své silné, ale také slabé stránky a při plnění bojového úkolu je třeba vzájemné pomoci — sladění úsilí k snadnějšímu splnění daných úkolů.

Zkušenosti z Veliké vlastenecké války SSSR ukázaly, že úplně využít vlastností bojových prostředků jednotlivých druhů vojsk je v soudové válce možné jen při organizaci těsné součinnosti, při vzájemné pomoci v plnění společného bojového úkolu. Naproti tomu buržoasní vojenská doktrína přeceňuje některé druhy vojsk a jiné nedoceňuje. Američané a Angličané dávají přednost letectvu, válečnému loďstvu a některým jiným, tak zvaným „zázračným“ technickým prostředkům a podceňují význam člověka samého. Jen stalinská vojenská věda založená na filosofii marxismu-leninismu je s to rozřešit složité úkoly současného vševojskového boje.

Soudruh Stalin v souhlase s podstatou a rázem soudobé války, zvláště strojového údobí války, hluboko rozpracoval otázky součinnosti všech druhů vojsk v boji a operaci a už v době občanské války a intervence ukázal vzorné příklady součinnosti druhů vojsk v bojích u Caricynu a při potlačení povstání v kronštatských pevnůstkách Krasnaja Gorka a Sěraja Lošad.

Soudruh Stalin postavil proti reakčním válečným imperialistickým teoriím, jednostranně vychvalujícím jen určité druhy vojsk, ideu harmonického souladu úsilí všech druhů vojsk, jejich plného rozvíjení a využití silných bojových vlastností jako samozřejmé podmínky dosažení úspěchu v boji.

Soudruh Stalin zdůrazňoval za Veliké vlastenecké války důležitost organizace součinnosti a jejího provedení v boji.

V čem je podstata součinnosti?

V článku 51 Polního řádu se říká: „Součinnost záleží ve sladění bojové činnosti vojsk plnících společný úkol co do cíle, času a místa.“

To znamená, že je třeba

- sladit bojové úsilí a vzájemnou pomoc všech druhů vojsk, které mají společný úkol, ve všech údobích,
- organisovat součinnost uvnitř jednotek se sousedy a

- stanovit jednotný systém orientace a určování cílů,
- aby velitelé znali možnosti a bojové vlastnosti zbraní všech druhů vojsk, plnicích společný bojový úkol, a aby znali úkoly, které stanovil představený velitel,
- organisovat spolehlivé spojení mezi druhy vojsk.

Správně sladěná součinnost musí být vyjádřena ve společně vypracovaném plánu boje a přezkoušena při společně provedeném cvičení před bojem. Význam má společně prováděný průzkum a soudružská pomoc vojáků a velitelů všech stupňů a všech druhů vojsk v průběhu boje.

Stalinská vojenská věda určila hlavním druhem boje — útok. V útoku připadla významná úloha pěchotě a tankům při vydatné podpoře dělostřelectva, letectva a ženijního vojska.

Tanky při své rychlosti pohybu, mohutnosti palby a pancéřové ochraně jsou mocným a rozhodným prostředkem k zničení nepřítele. Rychlým a rozhodným útokem v součinnosti s jinými druhy vojsk prolamují nepřátelskou obranu, zmocňují se obranných postavení a tím vytvářejí pěchotě výhodné podmínky k obklíčení a zničení nepřítele.

Polní řád bere v úvahu tyto útočné bojové vlastnosti tanků a v článku 208 uvádí: „Hlavní úkol součinnosti druhů vojsk v útoku záleží v tom, aby dělostřelectvo, letectvo a ženisté zabezpečili tankům a pěchotě vyrazení ke zteči, dobytí opěrných bodů v první linii obrany a útok v hloubce.“ Čím je situace složitější, čím je pevnější obrana nepřítele, čím víc terén ztěžuje útočnou činnost vojsk, tím musí být součinnost podrobněji a pevněji organisována. Na sladěnosti bojové činnosti všech útočících druhů vojsk závisí úspěch boje.

1. Použití tanků a samohybného dělostřelectva v útočném boji

Zkušenosti z Veliké vlastenecké války ukázaly, že prolomit soudobou hluboko členěnou obranu, nasycenou velkým množstvím protitankových a protipěchotních prostředků, vyžaduje plné převahy jak v živé cile, tak i v technice útočníka.

Tanky a samohybná děla jsou hlavní údernou silou naší armády. V součinnosti s pěchotou, dělostřelectvem a jinými druhy vojsk jsou nejlépe přizpůsobeny řešit úkoly průlomu, zabezpečující pěchotě vysoké tempo útoku a malé ztráty.

Abyste tanky v útočném boji mohly věnovat plnou pozornost umlčení a zničení živé síly i palebných prostředků, které překážejí pěchotě v postupu, je třeba, aby byly chráněny před protitankovými palbami nepřítele. To vyžaduje, aby byly neustále doprovázeny dělostřelectvem. Za Veliké vlastenecké války plnilo tuto úlohu úspěšně samohybné dělostřelectvo, protože je schopno rychlého pohybu, má pancéřovou ochranu i dostatečnou mohutnost palby, a je tedy nejlépe přizpůsobeno způsobu boje tanků.

Pěší divise útočící na směru hlavního úderu může být posílena až jedním těžkým tankosamohybným plukem (zpravidla však praporem), nebo jednou až dvěma rotami, aby byla vytvořena potřebná hustota (30 až 40 tanků na 1 km). Posílení pěší divise tanky však závisí na úkolu, který má divise plnit, na terénu a na hodnotě obrany nepřítele, na místě divise v bojové sestavě armádního sboru a na počtu tanků, které má představený velitel k dispozici.

Posilové tanky a samohybná děla spolu s organickým tankosamohybným plukem pěší divise tvoří skupinu přímé podpory pěchoty. Hlavní úkol této skupiny je podporovat palbou a manévrem pěchotu při zničení nepřátelské živé síly a palebných prostředků, v ovládnutí nepřátelských obranných postavení a při postupu bojové sestavy pěších jednotek na celou taktickou hloubku obrany nepřítele. Tanková skupina přímé podpory ničí nebo umlčuje palebné prostředky a živou sílu nepřítele, která brání pěchotě v postupu, a vytváří průchody v drátěných zátarasech. Bojuje s tanky, samohybnými a protitankovými děly nepřítele, které jí brání v postupu, zmocňuje se nařízených terénních čar a udržuje je do průchodu pěchoty, odráží tanky, které provádějí protiútok palbou s místa, a ničí je.

Hlavním úkolem samohybných děl je především zničit protitankové prostředky nepřítele.

Bojová sestava tankové skupiny přímé podpory závisí na rázu obrany nepřítele, na terénu a na sestavě divise. Veliká vlastenecká válka dala mnoho příkladů bojové sestavy tanků a samohybných děl přímé podpory pěchoty a jejich umístění v bojové sestavě pěchoty. Bojová sestava musí vždy odpovídat konkrétní situaci.

2. Práce velitele pěší divise, jeho štábu a velitele tankové skupiny přímé podpory pěchoty při organisování součinnosti v útočném boji

a) Organisace součinnosti tanků a samohybných děl s jinými druhy vojsk v přípravném období

Organisátorem boje v pěší divisi je velitel divise. Přijímá rozhodnutí pro boj, stanoví úkoly jednotkám, organisuje součinnost uvnitř divise, s posilovými prostředky, se sousedy a s podpůrným letectvem a řídí boj. Aby velitel divise mohl přijmout odůvodněné rozhodnutí, vyslechne informační zprávy velitelů a náčelníků druhů vojsk a služeb.

Přidělené tanky přímé podpory pěchoty dostává velitel pěší divise k dispozici ve vyčkávacím postavení, nebo v prostoru soustředění (20 až 25 km od předního okraje). Jakmile je tankové jednotce ve vyčkávacím postavení upřesněn úkol, začíná se organisace boje.

Velitel tankové jednotky (obvykle velitel tankosamohybného pluku pěší divise) se do obdržení upřesněného úkolu připraví přednést informační zprávu veliteli divise. Je žádoucí, aby byl velitel tankové jednotky předtím seznámen s úkolem divise. Vyžádá-li si velitel divise návrh na použití skupiny tanků přímé podpory pěchoty, přednese ho velitel tankové jednotky ve své informační zprávě.

Informační zpráva může být velitelem divise vyžádána buď ještě před velitelským průzkumem nebo až během něho.

Hlavní úlohu při organisaci i provádění součinnosti má sám velitel divise. Aby velitel divise upřesnil své rozhodnutí, stanovil úkoly jednotkám a organisoval součinnost v terénu, provádí velitelský průzkum.

Při stanovení úkolu tankům velitel divise určí:

- v jaké sestavě bude útočit skupina tanků přímé podpory pěchoty a směr jejího útoku;
- která tanková rota divisiního tankosamohybného pluku, nebo tankový prapor z posilových prostředků divise podporuje určitý pěší pluk a až do které čáry nebo objektu; kde bude jeho východiště, kde, kdy a u koho se bude hlásit velitel tankové rot (praporu);
- jaký je úkol pěší jednotky, kterou budou tanky podporovat;
- v kterých prostorech mají tanky zničit nebo umlčet živou sílu a palebné prostředky nepřítele a z kterých směrů lze očekávat nepřátelské protiútoky;
- prostor východiště útoku a dobu, kdy je mají tanky zaujmout, a též prostor shromáždění po vyplnění bližšího úkolu;
- jaké dělostřelecké a jaké ženiijní prostředky se přidělují tankům a jaké prostředky je podporují.

Na základě svého velitelského rozhodnutí organisuje pak velitel divise součinnost uvnitř divise podrobně po údobích boje až do hloubky bližšího úkolu divise a povšechně do hloubky dalšího úkolu. Další úkol tanků přímé podpory pěchoty se upřesňuje během boje přímo v terénu. Velitel divise nejdříve vydá pokyny k organisaci součinnosti a štáb divise je potom zpracuje v plánové tabulce boje. Velitel divise může být přítomen při vypracování otázek součinnosti u pěších pluků.

V pokynech pro organisování součinnosti tanků přímé podpory pěchoty s ostatními druhy vojsk stanoví velitel divise:

- východiště tanků k útoku, východiště zteče, směr útoku, hlavní objekty, které mají tanky v součinnosti s jinými druhy vojsk zničit, první palebné postavení samohybného dělostřelectva, průchody ve vlastních minových polích, jaká pomoc bude poskytnuta tankům k překonání nepřátelských protitankových zátarasů, čáru součinnosti

tanků přímé podpory pěchoty s jinými druhy vojsk a dobu pohotovosti k útoku, jak budou tanky podporovány dělostřelectvem a letectvem.

Dále určí velitel divise signály součinnosti s jinými druhy vojsk, oznámí způsob součinnosti a smluvená znamení s letectvem, určí vztažné body, jejich očíslování, a které čáry a jakými silami budou zajištěny.

Rozhodnutí velitele pěší divise a pokyny pro organizaci součinnosti jsou pro tankového velitele podkladem k organizaci boje.

Organisace součinnosti s pěchotou

Součinnost tankové skupiny přímé podpory pěchoty s pěchotou se projevuje v nepřetržité vzájemné podpoře a v zabezpečení společné činnosti v průběhu boje. Pěchota, tanky a samohybné dělostřelectvo musí být stále v palebném a signálovém styku. Bez splnění tohoto požadavku je součinnost druhů vojsk nemožná. Tanky, které se odtrhnou od pěchoty, jsou ničeny nejenom protitankovými děly, ale i tankoborníky a reaktivními protitankovými prostředky a pěchota, odtržená od tanků, nemůže svými palbami poskytnout v pravý čas tankům pomoc.

Součinnost tanků s pěchotou musí být taková, aby se v boji navzájem doplňovaly úderná a palebná síla tanků se schopností pěchoty rychle pronikat do obranných postavení nepřítele, zmocnit se jich a zajistit je.

Velitel tankové skupiny přímé podpory pěchoty s veliteli pěších pluků určí:

- vztažné body,
- která ohniska odporu, živou sílu a palebné prostředky nepřítele mají tanky zničit anebo umlčet ve prospěch pěchoty, pořadí jejich umlčování,
- kde a kolik průchodů vytvoří adminovávací tanky v minových polích, kde a kolik průchodů bude vytvořeno ženisty v protitankových minových polích,
- směr a pásmo útoku, kdy vyjdou tanky na přední kraj, kde tanky předejdou pěchotu, průchody bojovou sestavou pěchoty a jejich označení,
- kolik a jaké palebné prostředky je nutno určit k zabezpečení činnosti tanků, jejich palebný systém a jejich umístění,
- společný průzkum obrany nepřítele a způsob spojení (signály, čáry zřakového spojení atd.)

Nedovoluje-li terén tankům zaujmout východiště útoku a tanky vyrazí do útoku přímo z vyčkávacího postavení, upřesní velitel skupiny tanků přímé podpory pěchoty s veliteli pěších pluků čáru rozvinutí, kterou zhruba určil velitel divise.

Součinnost musí být organizována přesně a do podrobností. Proto se součinnost organizuje i u nižších jednotek, kde je možné konkrétně určit, kdo, jak, z jakého směru, co dělá při útoku na jednotlivé objekty. Součinnost mezi tanky a pěchotou bude tedy propracována nejen na stupni divise, ale i na stupni pěších pluků, praporů a rot, jejichž útok bude podporován tanky. Podporují-li tanky pěší pluk, pěší prapory, pěší rot, musí se součinnost připravovat i v těchto jednotkách. To je nejhlavnější zákon k správnému provádění součinnosti.

Jakmile velitel tankové skupiny přímé podpory pěchoty stanoví úkol svým podřízeným velitelům, sejdou se Tito velitelé s veliteli jednotek, na jejichž úseku budou útočit, sldají spolu s nimi přímo v terénu společnou činnost a majíce na zřeteli úkoly uložené jim jejich představenými veliteli upřesňují si otázky součinnosti týkající se jejich jednotek.

Takovými otázkami mohou být:

- místa průchodů v minových polích a jak budou označeny;
- způsob zničení nebo umlčování palebných prostředků v určitém prostoru pěchotou a tanky;
- jaké palebné prostředky určí pěchota k zabezpečení tanků, zvláště jejich boků;
- jak budou označeny tanky podporující pěší jednotky;
- způsob označování cílů;

- jak bude pěchota dobývat jednotlivých opěrných bodů a jakou pomoc bude přitom potřebovat od tanků;
- jak zabezpečí pěchota odsun tanků boje neschopných;
- jak zajistí pěchota tanky při přechodu přes překážky;
- způsob pomoci pěchotě v překonání umělých i přírodních překážek;
- signály vzájemného vyžadování paleb atd.

Aby mohla být při průlomu silně opevněných pásem nebo opevněných rajonů co nejpodrobněji propracována součinnost tanků s pěchotou a s jinými bojovými prostředky, přidělují se divisní i posilové tanky a samohybná děla pěším plukům, praporům, ba i pěším rotám, kde tvoří skupiny přímé podpory pěchoty. Jsou-li vytvořeny úderné skupiny, může být několik tanků (středních nebo těžkých) podřízeno veliteli úderné skupiny.

Otázky součinnosti, jak byly uvedeny v odstavci o organizaci součinnosti velitelem pěší divise, budou projednávány veliteli pěších pluků, praporů a rot s veliteli tankových skupin přímé podpory pěchoty, jenže ještě do větších podrobností.

Způsob součinnosti tanků a samohybného dělostřelectva přímé podpory pěchoty s pěchotou závisí na úkolu, druhu obrany nepřítele a na terénu. Čím budou podmínky k splnění úkolu nepříznivější, tím podrobněji a přesněji musí být součinnost organizována.

Organisace součinnosti s dělostřelectvem

Podstata součinnosti tanků a samohybných děl s dělostřelectvem záleží v stálém zabezpečování útoku tanků a samohybných děl dělostřeleckou palbou na celou hloubku útoku. Základem součinnosti je souhra palby a pohybu tanků a samohybných děl přímé podpory pěchoty s palbami dělostřelectva, sladěná na cíle prostorově i časově.

Velitel tankové skupiny přímé podpory pěchoty oznámí při společném průzkumu veliteli divisního dělostřelectva:

- plán útoku tanků,
- úkoly tankové skupiny přímé podpory pěchoty,
- bojovou sestavu i směr útoku tanků,
- východiště tanků k útoku,
- úsek průlomu předního okraje nepřátelské obrany,
- střední rychlost postupu tanků,
- místo velitele tankové skupiny přímé podpory pěchoty v bojové sestavě,
- prostor shromaždiště tanků.

Potom přednese velitel tankové skupiny požadavky na velitele divisního dělostřelectva, na příklad zničení po dobu dělostřelecké přípravy zjištěných protitankových děl nepřítele, zakopaných tanků, zničení protitankových minových polí dělostřeleckou palbou (neodstraňují-li je ženisté), maskování výjezdů tanků do vyčkávacího postavení dělostřeleckou palbou, zajištění palbou pohybu tanků z vyčkávacích prostorů do východiště útoku nebo přímo do útoku a zajištění dělostřelecké podpory při útoku tanků na určité objekty; dělostřelectvo musí být kromě toho připraveno zabezpečit palbou manévr tanků na bojišti; oslepit pozorovatelný nepřítele a též zničit nebo umlčet nově zjištěná nepřátelská děla, baterie, samohybná děla a tanky.

Velitel dělostřelectva oznámí veliteli tankové skupiny přímé podpory pěchoty:

- způsob dělostřelecké přípravy a dělostřelecké podpory útoku;
- které dělostřelecké jednotky jsou určeny k doprovodu tanků a jejich bojovou sestavu;
- které dělostřelectvo podporuje útok tanků, které cíle budou zničeny a které umlčeny;
- umístění své velitelské pozorovatelný;
- signály k vyžádání, ukončení a přenesení dělostřelecké palby.

Velitel tankové skupiny přímé podpory pěchoty spolu s velitelem divisního dělostřelectva stanoví, kde, kdy a do kterých tanků nasednou dělostřelečtí pozorovatelé, signály k vzájemnému ukazování cílů a způsob spojení od tanků k dělostřelectvu a naopak.

Organisace součinnosti tanků a samohybného dělostřelectva s ženijním vojskem

Podstata součinnosti tanků a samohybného dělostřelectva s ženijním vojskem záleží v neustálém zabezpečení pohybu tanků a samohybných děl na bojišti i v prostoru rozložení vlastních vojsk.

Tankům podporujícím pěchotu se přidělují ženisté, obvykle jedna ženijní četa k praporu tanků.

Velitel tankové skupiny přímé podpory pěchoty projedná s ženijním náčelníkem divise při organisaci součinnosti tyto otázky:

- úkol tanků přímé podpory pěchoty, východiště tanků k útoku, směr útoku tanků a samohybného dělostřelectva,
- místa minových polí, způsob vytvoření průchodů v nich, a v jakém pořadí budou jimi procházet tanky a samohybná děla,
- kde jen utno vytvořit přechody v minových polích a protitankových zátarasech na předním okraji nepřátelské obrany a kdo je vytvoří,
- potřebu odtarasovacích skupin pro jednotlivé tankové jednotky a spojení s nimi při boji v hloubce nepřátelské obrany,
- jak, kým a kdy budou provedeny ženijní práce ve vyčkávacích prostorech a ve východišti útoku a jak bude provedeno zastírání těchto prostorů,
- kolik pochodových os bude nutno uvolnit pro tankovou skupinu přímé podpory pěchoty a jak budou zabezpečeny cesty přísunu a odsunu,
- jak bude zabezpečeno stálé spojení mezi nimi,
- způsob výzvy ženistů k tankům a způsob zajištění ženistů při odstraňování překážek.

Organisace součinnosti tanků a samohybného dělostřelectva s chemickým vojskem

Velitel tankové skupiny přímé podpory pěchoty projedná s náčelníkem chemické služby při organisaci součinnosti tyto otázky:

- způsob součinnosti tanků s plamenometníky;
- kdy a kde a na jak dlouho bude třeba vytvořit dýmovou clonu k zastření výjezdu tanků do východiště útoku a při útoku na přední okraj nepřátelské obrany;
- způsob zastření odkrytého boku tankové skupiny přímé podpory pěchoty dýmem v průběhu boje;
- signály k zastavení dýmové clony;
- organisaci odmoření tankového materiálu.

Organisace součinnosti tanků a samohybného dělostřelectva s letectvem

Je-li pěší divise při průlomu silně opevněných pásem podporována leteckou jednotkou, musí být také s velitelem této jednotky organisována součinnost.

Podstata součinnosti tanků s letectvem bude záležet v projednání otázky zabezpečení bojové činnosti tanků a samohybného dělostřelectva letectvem a v jejich obraně proti leteckým útokům ve vyčkávacím postavení a ve východišti útoku.

Letectvo při útoku ochraňuje ze vzduchu bojovou sestavu tankové skupiny přímé podpory pěchoty před útoky nepřátelského letectva, ničí a umlčuje nepřátelské protitankové prostředky, které zabraňují útočné činnosti tanků a napadá druhé sledy podnikající protiútoky a zálohy nepřítele.

Tanky naopak ve prospěch letectva ničí nepřátelské protiletadlové prostředky a při boji v hloubce se zmocňují nepřátelských letišť.

Při organisaci součinnosti mezi velitelem pěší divise a velitelem letecké jednotky, která podporuje útok divise, musí být upřesněny

- úkoly tanků a jejich poznávací označení,
- úkoly podpůrného letectva v jednotlivých údobích boje,

- poznávací signály vlastního letectva,
- způsoby označování cílů,
- způsob spojení.

Tímto se skončila organizace součinnosti tanků a samohybného dělostřelectva přímé podpory pěchoty s jinými druhy vojsk v přípravném údobí a štáb pěší divise přistupuje k vypracování potřebných dokumentů.

Práce štábu pěší divise při organizaci součinnosti

Činnost štábu pěší divise při organizaci součinnosti záleží

- a) v organizaci velitelského průzkumu,
- b) v práci štábu při organizaci součinnosti velitele pěší divise s jinými druhy vojsk přímo v terénu,
- c) v plánování součinnosti a vypracování příslušných dokumentů.

Štáb divise připravuje až do přijetí rozhodnutí velitelem pěší divise všechny potřebné podklady, aby se velitel mohl správně rozhodnout. Podle pokynů velitele divise sestaví operační oddělení plán velitelského průzkumu, jeden důstojník operačního oddělení se zúčastní velitelského průzkumu a zapisuje všechny pokyny, které velitel divise vydává k organizaci součinnosti.

Základními dokumenty organizace součinnosti, které zpracovává štáb divise, jsou: plánová tabulka boje, tabulka signálů a orientační schema (schema krycích jmen terénních předmětů). Podkladem pro organizaci součinnosti je bojový rozkaz.

Organizace součinnosti uvnitř tankové skupiny přímé podpory pěchoty

Po projednání součinnosti se všemi veliteli jednotek a druhů vojsk provede velitel tankové skupiny přímé podpory pěchoty velitelský průzkum se svými podřízenými veliteli, vydá v terénu ústní bojový rozkaz, organizuje součinnost uvnitř tankové skupiny a oznámí svým podřízeným velitelům, jak bude organizována součinnost s jinými druhy vojsk.

Při tom použije velitel tankové skupiny asi tohoto postupu:

- ukáže hlavní vztažné body;
- určí, které jednotky samohybného dělostřelectva budou podporovat jednotlivé tankové jednotky;
- určí postupné čáry v terénu pro přesun samohybného dělostřelectva;
- určí, které tankové jednotky budou podporovat jednotlivé pěší jednotky;
- přidělí prostory jednotlivým jednotkám ve východišti útoku a pořadí jejich vyražení ke zteči;
- ukáže místa průchodů v minových polích a uvede, jak budou označena;
- oznámí, jak zabezpečí útok tankové skupiny jiné druhy vojsk,
- oznámí signály a způsoby označování cílů.

Po vydání ústního bojového rozkazu a organizaci součinnosti přezkuvuje velitel tankové skupiny, jak si podřízení velitelé osvojili úkoly, signály, způsoby označování cílů, přezkouší přípravu východiště útoku a opatření materiálního zabezpečení bojové činnosti.

Při organizaci součinnosti mezi tanky a samohybnými děly musí být věnována pozornost určení jejich úkolů v jednotlivých údobích boje. Je nutné určit způsob, jak budou samohybná děla podporovat tanky při jejich výjezdu z východiště útoku k přednímu okraji a též při boji o přední okraj nepřátelské obrany. Má být určeno shromaždiště a signály vzájemného označování cílů.

Součinnost musí být organizována tak, aby tanky mohly plnit svůj hlavní úkol, to jest ničit a umlčovat živou sílu, palebné prostředky, tanky a samohybná děla nepřítele. Tanky je třeba zabezpečovat před protitankovými palbami dělostřelectva a samohybného dělostřelectva nepřítele. Při organizaci součinnosti tanků se samohybným dělostřelectvem je

důležité umět dovedně sladit mířené palby samohybných děl s prudkým pohybem tanků střílejících za pohybu.

K zdokonalení organisace součinnosti je účelné provést v přípravném období cvičení, jehož se zúčastní všechny druhy vojsk. Takové cvičení může být provedeno na mapách nebo na plastických stolech, avšak zkušenosti z Veliké vlastenecké války ukázaly, že se dosahovalo nejlepších výsledků provedením cvičení v terénu, který byl podobný terénu, v kterém měla vojska útočit.

Taková cvičení byla na příklad prováděna v lednu roku 1944 u l. přibaltického frontu. U pěší divise bylo organisováno po dvou útočných praporech a každému bylo přiděleno 5 tanků a četa ženistů. Terén, v kterém se cvičení provádělo, byl podobný tomu, v kterém měla vojska útočit a byl vzdálen od předního okraje asi 10 km. V průběhu cvičení si účastníci osvojili bojové úkoly všech druhů vojsk, signály, smluvená znamení, místa tanků i místa doprovodných zbraní v bojové sestavě. Výsledek cvičení se ukázal při útoku: přední okraj nepřátelské obrany byl rychle prolomen a útok se úspěšně rozvíjel do hloubky nepřátelské obrany.

Součinnost v době dělostřelecké přípravy

Útočná operace začíná zpravidla dělostřeleckou (leteckou) přípravou. Po dobu dělostřelecké přípravy se pěchota připravuje ke zteči ponechávajíc ve své bojové sestavě průchody pro tankovou skupinu přímé podpory pěchoty. Tanky využívající vzrůstající dělostřelecké palby začínají se podle dříve připraveného plánu přesunovat v bojové sestavě k přednímu okraji, aby vyšly na čáru zteče v hodinu H.

Součinnost tanků s dělostřelectvem se v tomto údobí provádí tím, že dělostřelectvo ničí zjištěná protitanková děla a baterie nepřítele, umlčuje děla v jejich pravděpodobných palebných postaveních a vytváří průchody v protitankových polích, v kterých nemohly být vytvořeny ženisty.

Důležitou úlohu mají po dobu dělostřelecké přípravy ženisté. Oni jsou povinni vytvořit v poslední noci před útokem průchody v minových polích nepřítele, označit jejich okraje viditelnými znaky, určit jednotlivé ženisty k průchodům, aby na ně navedli tanky. Průchody ve vlastních minových polích a překážkách dělají ženisté již předposlední noci před útokem.

Součinnost samohybných děl s tanky se v tomto údobí uskutečňuje tak, že se samohybná děla 10 až 15 min. před začátkem útoku vysunou na předem připravené palebné postavení, co možná nejbližší k přednímu okraji nepřátelské obrany, a přímou palbou ničí a umlčují neumlčená anebo znovu oživlá protitanková děla nepřítele a tím zabezpečují zteč pěchoty a tanků.

Součinnost v boji o hlavní pásmo obrany nepřítele

Jakmile se tanky přiblíží na 150 až 200 m k čáře, na které vybuchují střely vlastního dělostřelectva, dá velitel tankové skupiny dělostřelectvu signál, aby přeneslo palbu. Ihned po přenesení palby hlouběji do nepřátelské obrany tanky prudce vyrazí na její přední okraj. Dělostřelečtí pozorovatelé musí bedlivě pozorovat signály k přenesení palby. Kdyby dělostřelectvo nereagovalo na signál a nepřeneslo palbu z předního okraje, nemohly by pěchota a tanky vyrazit k útoku, musely by se zastavit před předním okrajem, při čemž by utrpěly velké ztráty.

Když tanky prošly bojovou sestavou pěchoty, vyráží pěchota hned za tanky na přední okraj nepřátelské obrany. Tanky vytvářejí pěchotě průchody v drátěných zátarasech, ničí palbou a svými pásy živou sílu a palebné prostředky nepřítele.

Je nepřipustné, aby se tanky odtrhly od pěchoty a pěchota zůstala za tanky na větší vzdálenost než 400 m. Pěchota se má přimknout k tankům co nejbližší a spolu s nimi prolamovat nepřátelskou obranu. Těsný postup pěchoty za tanky nedovolí nepříteli oddělit dělostřeleckou a minometnou palbou pěchotu prvního sledu od tanků a palba pěchoty chrání tanky tím, že vyřazuje z boje obsluhu protitankových zbraní.

Jakmile se tanky a pěchota zmocní předního okraje nepřátelské obrany, nezadržují se na prvním zákopu, nýbrž útočí na druhý a třetí zákopový pás a na opěrné body nepřítele. Čištění zákopů provádí pěchota a tanky druhých sledů, a je-li pěší divize posílena i plamenometnými tanky, pomáhají tyto tanky ničit zbylá ohniska obrany a živou sílu v zákopech.

Pěchota je povinná po dobu celého boje poskytovat tankům účinnou pomoc tím, že jim označuje nepřátelské palebné prostředky, ničí tankoborníky a spolu s ženisty vytváří průchody v přírodních překážkách a v protitankových zátarasech. Pěchota také chrání tanky, jsou-li vyřaděny z boje a když jsou nuceny se zastavit před zátarasy nebo k doplnění APH.

Tanky ničí svou palbou palebné prostředky nepřítele, čímž zabezpečují postup pěchotě.

Abys se tanky neoddělovaly od vlastní pěchoty, určují se čáry, z kterých jsou tankisté povinni pozorovat znamení a signály smluvené s pěchotou. Jestliže pěchota zůstala pozadu, tanky se k ní nevracejí, ale udržují až do příchodu pěchoty dosaženou čáru terénu. Zkušenosti z bojů učí, že pokud tanky umlčují znovu oživlá palebná ohniska, podaří se pěchotě přiblížit k objektu, o který tanky bojují. Tanky se mají vždy snažit zmocnit se co nejdříve těch ohnisek obrany, která překážejí pěchotě v jejím postupu, a tím ulehčit pěchotě rychlý postup za tanky. Při tom má velkou důležitost rychlé a přesné označování cílů a bedlivé pozorování signálů.

Dělostřelectvo doprovází palbou tanky a samohybná děla po dobu celého boje, ničí a umlčuje palbou děla, baterie, tanky a samohybná děla nepřítele. Tanky a samohybná děla využívají výsledků dělostřelecké palby, postupují vpřed, ničí palebné prostředky, které nemůže zničit (umlčet) dělostřelectvo ze zakrytých palebných postavení, a také chrání dělostřelectvo před neočekávaným útokem nepřítele, zvláště při přemísťování palebných postavení.

Vyžádání, přenos, ukončení palby a označování cílů dělostřelectvu provádějí tankoví velitelé radiem a smluvenými optickými signály. Ve Veliké vlastenecké válce vysílalo podpůrné dělostřelectvo zpravidla k tankům své pozorovatele s radiovou stanicí, kteří pozorovali jak činnost nepřítele, tak i signály dávané tanky, řídili dělostřelecké palby na cíle, které překážely v postupu tankům a pěchotě. Obvykle jsou tanky a samohybná děla podporovány plukovními a divisními dělostřeleckými skupinami. Kromě toho může část tohoto dělostřelectva podporovat tanky přímým doprovodem v bojových sestavách pěchoty a přímou palbou zabezpečovat postup tankům. Tento úkol však nejspěšněji plní samohybné dělostřelectvo.

Jakmile tanky zahájí boj o přední okraj nepřátelské obrany, začne se samohybné dělostřelectvo přesunovat za tanky z palebných postavení, která zaujímalo v době dělostřelecké přípravy. Samohybná děla postupují vpřed zaujímající palebná postavení po krátkých zastávkách anebo se překračují. Dvě třetiny samohybných děl musí být nepřetržitě schopny podporovat postup tanků palbou.

Samohybná děla nemají zůstat za tanky na větší vzdálenosti než 100 až 200 m. Je nutno dovedně sladit mocnou palbu samohybných děl s rychlým postupem tanků, které pálí i za pohybu. Velkou pozornost musí samohybná děla věnovat zabezpečení boků útočících tankových jednotek. Samohybná děla zjišťují na bojišti cíle, které překážejí tankům v postupu, a ničí je nebo alespoň umlčují. Také zabezpečují tanky při přecházení průchody v zátarasech. Hlavním pojtkem tankového velitele s velitelem samohybných děl je radio, zdvojené raketami a svítilnicí střelami, kterými jsou označovány cíle.

Průchody tanků vlastními i nepřátelskými zátarasy zabezpečují hlavně ženisté. Ženíjní jednotky postupují v prvním sledu pěchoty útočící za tanky, a jakmile tanky a samohybná děla narazí na zátarasy, dají ženistům smluvené znamení a ti vytvoří průchod. Činnost ženistů má být vždy zabezpečena pěchotou a dělostřelectvem. Použití tanků vybavených odminovávací ulehčuje práci ženistům při vytváření průchodů v minových polích. Uvedu příklad součinnosti tanků s ženisty z Veliké vlastenecké války: Na leningradské frontě na

jednom úseku v taktické hloubce obrany byla útočícím tankům přehrazena cesta dlouhým protitankovým příkopem. Ženisté, kryti palbou tanků a samohybných děl, položili do stěn příkopu 50 až 60 kg trhavín a jejich odpálením vytvořili tankům průchody. O něco dále narazily tanky na širokou řeku. Ženijní průzkum zjistil včas její šířku, hloubku, strmost břehů, ženisté vybudovali přepravy a tím umožnily tankům hladký přechod řeky. Taková součinnost byla za Veliké vlastenecké války běžným zjevem.

Při útoku v těžko dostupném terénu, a když není možné dříve připravit průchody v zátarasech, útočí tanky a samohybná děla v bojové sestavě pěchoty za rojnicemi pěšáků. Jakmile však tanky za pomoci ženistů a pěchoty překonaly zátarasy anebo prošly částí terénu pro tanky těžko schůdnou, ihned předcházejí před pěchotou. Takoveto střídání se tanků a pěchoty bude v průběhu boje velmi častým zjevem.

Silná ohniska odporu tanky obejdou, jsouce při tom kryty dělostřelectvem a letectvem, a v těsné součinnosti s pěchotou se jich zmocňují bočními útoky, jindy bude část sil poutat nepřítel palbou čelně a zbytek sil bude pokračovat v postupu do hloubky nepřátelské obrany. Není-li možné silná ohniska odporu obejít, zmocní se jich tanky spolu s pěchotou čelním útokem.

Po průlomu postavení plukovních záloh vyjedou tanky a samohybná děla do prostoru hlavních dělostřeleckých palebných postavení. V součinnosti s pěchotou a po předběžném jejich umlčení dělostřelectvem ze zakrytých postavení útočí na ně a zmocňují se jich. V boji o palebná postavení nepřátelského dělostřelectva má zvláštní důležitost součinnost tanků s plukovními a divisními dělostřeleckými skupinami. Dělostřelectvo musí svými palbami zabránit nepřátelskému dělostřelectvu ničit tanky přímou palbou a musí zabezpečit zničení nepřátelského dělostřelectva v jeho palebných postaveních. Při bojích o nepřátelská dělostřelecká palebná postavení musí být též těsná součinnost s ženisty, protože dělostřelecká palebná postavení mohou být chráněna se všech stran minovými poli. Proto je výhodné posadit několik ženistů na tanky, aby mohli rychle udělat průchody v nepřátelských minových polích.

Jakmile se pěší divise zmocní palebných postavení nepřátelského dělostřelectva, splní tím obyčejně svůj bližší úkol, až do kterého byla součinnost podrobně organisována v přípravném období. V dalším průběhu boje zajišťuje část sil dobytý terén a hlavními silami postupuje k útoku na postavení divisních záloh nepřítel, které se snaží ovládnout z chodu.

Boj v hloubce obrany nepřítel je nejsložitější období útoku. Vyznačuje se rychle se měnícími situacemi a okolnostmi, které nebylo možno předvídat při organisaci útoku. Proto i součinnost tanků s jinými druhy vojsk v tomto údobí bylo možno organisovat v přípravném období jen orientačně. Podrobněji je možno součinnost organisovat až teprve v průběhu boje. Totéž se týká organisace součinnosti s mechanisovanou divisí, s kterou tanky přímé podpory pěchoty pěších divisí budou často společně bojovat o doprolomení hlavního pásma obrany a v hloubce nepřátelské obrany.

Abyste se pěší divise zmocnila postavení divisních záloh nepřítel, zasazuje velitel divise zpravidla do boje svůj druhý sled.

Pěší pluk druhého sledu je podporován tankovou zálohou velitele divise, tanky, které doposud bojovaly s jednotkami prvního sledu anebo druhým sledem tanků, bude-li vytvořen.

Některé otázky součinnosti mohou být upřesněny již v přípravném období.

Tak na příklad:

- způsob podřízení tanků a samohybných děl prvního sledu k podpoře pěšího pluku druhého sledu pěší divise,
- kde bude čára rozvinutí tanků a také samohybných děl,
- způsob zabezpečení rozvinutí tanků a samohybných děl dělostřelectvem a pěchotou,
- začátek a způsob útoku na postavení divisních záloh nepřítel,
- zabezpečení boků pluku druhého sledu pěší divise a podporujících ho tanků.

Všechny ostatní otázky součinnosti budou projednány na stupních pěších pluků a níže

a velitelem divise jen v tom případě, bude-li tanků použito centralisovaně samým velitelem divise, což je charakteristický případ pro útok z chodu na druhé pásmo obrany.

V boji o postavení divisních záloh nepřítele je třeba počítat s protiútoky nepřátelských záloh, jejichž cílem bude obnovit přední okraj.

Při organisaci odrazení protiútku určí velitel divise tankům

- čáru, z které bude protiútok odražen,
- síly a prostředky a tankové jednotky, které se zúčastní odrazení protiútku,
- činnost tanků a samohybných děl při odrazení protiútku a jejich místo v bojové sestavě,
- činnost tanků, pěchoty a dělostřelectva po odrazení protiútku.

Po průlomu hlavního pásma obrany nepřítele anebo po splnění úkolu, který dostal velitel tankové skupiny přímé podpory pěchoty, shromáždí se svolením velitele pěší divise svou skupinu v předem určeném prostoru shromážděti. Tam se doplňují pohonné hmoty, provádějí se menší opravy a skupina se připravuje k plnění dalšího úkolu.

Jestliže nepřítel po průlomu hlavního pásma obrany ustupuje, aby zaujal obranu na druhém pásmu obrany, vysílá velitel pěší divise předsunuté oddíly, aby se zmocnily výhodných objektů na druhém pásmu obrany a udržely je do příchodu hlavních sil pěší divise.

Sestava předsunutého oddílu může být: jeden až dva prapory pěchoty, jedna až dvě tankové roty (popřípadě celý tankosamohybný pluk), jedna až dvě baterie samohybných děl, dělostřelecký oddíl až dělostřelecký pluk, ženijní a chemická četa až rota.

Součinnost předsunutých oddílů s ženijními jednotkami hlavních sil divise, s podpůrným dělostřelectvem a letectvem organisuje velitel divise. Součinnost uvnitř předsunutého oddílu organisuje jeho velitel. Při tom se projednávají tytéž otázky jako při boji o hlavní pásmo obrany, ale v krátkém čase, a tedy ne tak podrobně, jako to bylo možné v přípravném údobí.

Změní-li se v průběhu boje náhle situace, musí se tankový velitel iniciativně rozhodnout a své rozhodnutí hlásit představenému veliteli.

Zkušenosti z války ukázaly, že organisace součinnosti v průběhu boje závisí na tom, kde je velitel tankové skupiny přímé podpory pěchoty v boji. Při průlomu obranného pásma nepřítele velí velitel tankové skupiny z pohyblivé velitelské pozorovatelné, která je přímo v bojové sestavě tankové skupiny a postupuje za prvním sledem od jednoho skrytu k druhému. Náčelník štábu tankové skupiny je na velitelském stanovišti pěší divise.

Budou-li vytvořeny tankové skupiny přímé podpory pěchoty u pěších pluků, bude velitel tankosamohybného pluku u velitele pěší divise.

Velký význam pro udržení součinnosti v průběhu boje má spolehlivé spojení, osobní styk velitelů, kteří plní jeden a tentýž bojový úkol, jednotná smlouvaná znamení pro označování cílů, jednotné vztažné body. To dovoluje velitelům určovat v průběhu boje podřízeným nové úkoly, dávat jim doplňující nařízení, vyměňovat si informace a p.

Aby součinnost nebyla v průběhu boje na delší čas přerušena, je nutné provádět neustálé průzkum a pozorování bojiště. Tím se zabezpečí možnost vydávat ihned nová nařízení a pokyny k organisování součinnosti, jakmile to měnící se situace vyžaduje.

Zkušenosti z Veliké vlastenecké války učí, že úspěch byl vždy tam, kde byla součinnost důkladně organisována a kde ji velitelé všech stupňů iniciativně uskutečňovali. Proto, jakmile je součinnost přerušena, musí být ihned včas všemi možnými způsoby a prostředky obnovena.

Bojová příprava vojsk v mírových podmínkách musí být zaměřena k organisaci a provádění součinnosti jak uvnitř jednotek, tak i s posilovými prostředky a k neustálému zdokonalování součinnosti.

Při taktických cvičeních musí být otázka součinnosti a jejímu plánování věnována velká pozornost. Jen neustálým prováděním součinnosti se dosáhne sladění činnosti všech druhů vojsk, která se společně účastní průlomu.

Stalinská sovětská vojenská věda zdůrazňuje význam organisace součinnosti pro zabezpečení úspěšného použití tanků v soudobých operacích. Správnost stalinských zásad o významu součinnosti byla potvrzena v operacích Veliké vlastenecké války a tyto zásady jsou základem organisace součinnosti i v jednotkách naší armády.

Literatura:

J. Stalin: O Veliké vlastenecké válce SSSR.

Polní řád čs. branné moci.

Bojový řád pěchoty čs. branné moci.

Přednášky Frunzeovy vojenské akademie

STÁBNÍ TECHNIKA PLÁNOVÁNÍ PŘESUNŮ

Pplk. pěch. Josef Kudrnovský

Správné rozplánování přesunů, jejich řízení a kontrola je jednou z nejdůležitějších povinností štábů všech stupňů.

Dobře organisovaný a utajený přesun je první podmínkou úspěchu každé operace.

Je proto třeba, aby štáby dovedly přesně a rychle zpracovat plány přesunů a tím umožnit podřízeným jednotkám jejich hladké provedení.

Zkušenosti dosud získané u štábů při přípravě a řízení přesunů ukázaly špatnou organizaci práce, nedostatečné vybavení výkonnými pomůckami a malou součinnost jednotlivých součástí štábů a druhů vojsk.

Organisace přesunů, zvláště za útočné operace, je často velmi složitá a proto vyžaduje použití určité vyzkoušené a dobře se uplatňující štábní techniky.

K řešení otázek organisace přesunu většího počtu jednotek s různými pochodovými rychlostmi a délkami proudů po téže komunikaci se používá metody početní nebo grafické.

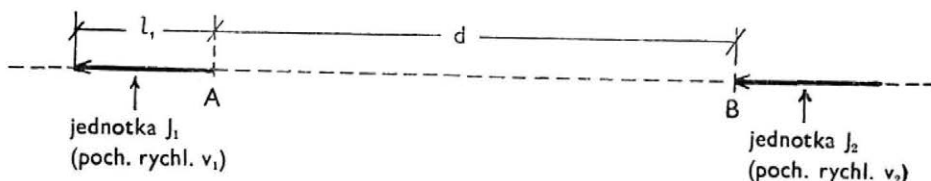
1. Metoda početní je založena na vzorci:

$$R_A = \frac{d + l_1}{v_1} - \frac{d}{v_2},$$

kde R_A je nutný rozdíl času průchodu dvou jednotek s rychlostmi v_1 a v_2 ($v_2 > v_1$) bodem A za předpokladu, že druhá jednotka přichází k bodu B když první jednotka bodem A již zcela prošla,

d = vzdálenost bodů A od B,

l_1 = délka pochodového proudy první jednotky.

R udává tedy dobu o kterou musí druhá jednotka s větší rychlostí vyrazit k pochodu později, aby nemohla dosáhnout první jednotku dříve než její zad projde určitým místem na pochodové ose.

Tato metoda je však velmi zdoluhavá, zvláště při přesunech několikaproudových, což je pravidlem. Dalším nedostatkem této metody je špatná kontrola.

Nedostatky této metody vylučuje metoda grafická.

2. Metoda grafická

Při studiu a přípravě přesunů vyšších jednotek pěchoty a zvláště jednotek tankových a mechanisovaných je nejlepší pomůckou jejich grafické znázornění formou pochodových grafikonů.

Jak organisovat práci operačního oddělení při sestavování pochodových grafikonů?

Nejlépe podle zkušeností vyhovuje, aby jeden až dva důstojníci připravili podklady na

mapách, t. j. vyhledali a zakreslili osy přesunu z prostoru soustředění do nového prostoru, vyznačili důležité křižovatky, mosty a jejich únosnost, průchodiště, rozchodiště, změřili délky os a pod.

Vzdálenosti je nejlépe brát z údajů uvedených v automobilových mapách. Měříme-li vzdálenosti z vojenských map, dopouštíme se chyby až 10% při měření ne právě rovné silnice. Těchto 10% proto připočítáváme k vzdálenostem naměřeným ve vojenských mapách.

Současně jiný důstojník připraví hrubé propočty pochodu, jako

1. výkonnost pochodové osy podle vzorce:

$$V = D - (\check{C} + Z),$$

kde V = výkonnost osy udaná v hodinách,

D = počet hodin, kdy je nám osa dána k dispozici,

$\check{C}$ = čas, který jednotka normálně potřebuje, aby prošla danou vzdáleností při dané rychlosti,

Z = délka plánovaného odpočinku.

Výsledek nám určí, že po dané ose možno poslat jen takový proud, který určitým bodem projde za dobu, která je dána hodnotou V .

2. délky pochodových proudů podle počtu a hustoty vozidel. K tomu lze s výhodou použít předem připravené tabulky (viz tabulky 1 a 2 na konci článku).

3. doby východu a západu slunce a z toho počet hodin, který je pro pochod k dispozici.

4. doby pochodu jednotek na daných osách podle vzorce:

$$H = \frac{D + L}{V},$$

H = doba pochodu jednotky na ose,

D = délka pochodového proudu,

L = délky osy,

V = rychlost v km/hod.

Kreslič mezitím připraví milimetrový papír a potřebné pomůcky, narýsuje osy „x“ a „y“ a na nich vyznačí hodiny a vzdálenosti.

Po takto provedené přípravě se přikročí k vlastnímu kreslení grafikonů, které je pak velmi rychlé. Podle grafikonů se pak sestaví pochodová tabulka, z níž dostanou podřízené jednotky výpisy.

A nyní trochu rad k technice kreslení grafikonů.

Ke kreslení používáme s výhodou milimetrový papír, ale není to podmínkou. Dále je třeba mít dva dobré trojúhelníky, nejlépe průhledné s milimetrovým dělením, dobré ostré tužky, měkkou gumu, kružítko nebo odpichovátko.

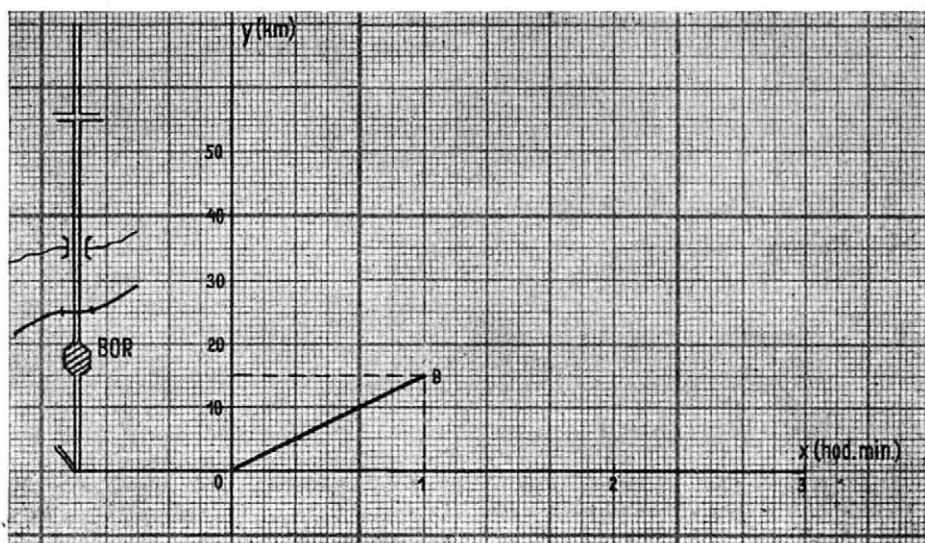
Na osu „x“ nanášíme čas (hodiny a minuty), na osu „y“ vzdálenosti.

Pohyb čela proudu z místa O do místa B začínající v 00.00 hodin při rychlosti 15 km/hod. se graficky vyjádří úsečkou OB.

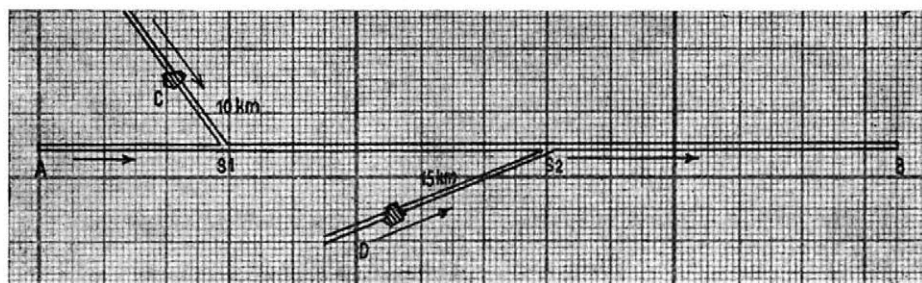
Osa „y“, na níž kreslíme vzdálenosti v kilometrech je vlastně půdorysem pochodové osy. Vlevo od ní si můžeme schematicky zakreslit důležitá místa na ose pochodu, jako osady, křižovatky, mosty, místa zastávek a p. (viz obr. 1).

V jednom grafikonu můžeme znázornit jen pohyb po jedné komunikaci; je však možno alespoň naznačit napojování pochodových proudů z míst ležících mimo hlavní pochodovou cestu.

Případ napojování čel proudů přicházejících z míst C a D (viz obr. 2) bude v grafikonu vyjádřen podle obr. 3.

Obr. 1.

Obr. 2.

Osy napojující se na osu AB znázorníme rovnoběžně se silnicí AB a pohyb až k styčným bodům S_1 a S_2 vyznačíme čárkovaně.

Hloubku pochodového proudu vyznačíme rovnoběžkou s přímkou znázorňující pohyb čela proudu, vedenou ve vzdálenosti odpovídající hloubce proudu vynesené ve směru osy „ y “. (Viz obr. 4).

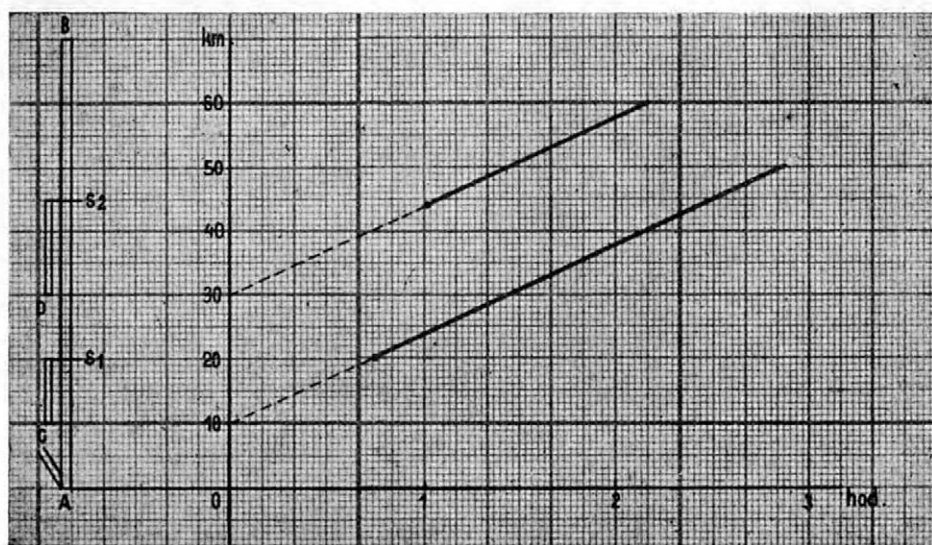
Zastávky a odpočinky za pochodu vyznačujeme v grafikonu podle obr. 5. Místa odpočinků a zastávek vyznačíme vlevo od osy „ y “ a barevně podtrhneme.

Zastavení pohybu je v grafu vyjádřeno časově i prostorově.

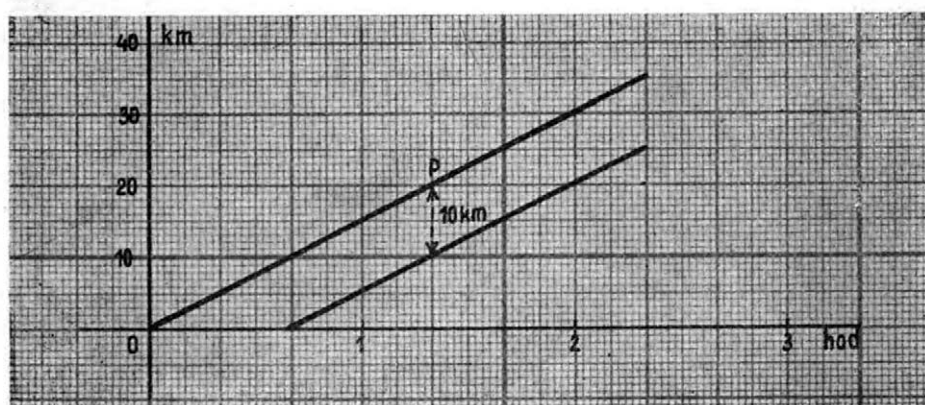
Z grafikonu je možno přesně vyčíst, kdy projde čelo a zad průchodištěm a kdy dorazí na okraj ubytovacího prostoru (viz obr. 6).

Z příkladu znázorněného v obr. 6 vidíme, že jednotka A s rychlostí 16 km/hod. a mající délku pochodového proudu 10 km projde svým zadem průchodištěm v 18.40 hod. a okrajem ubytovacího prostoru v 21.24 hod. při desetiminutové zastávce.

Při kalkulaci nutno počítat s určitou dobou, kterou jednotka potřebuje k rozmístění

Obr. 3.

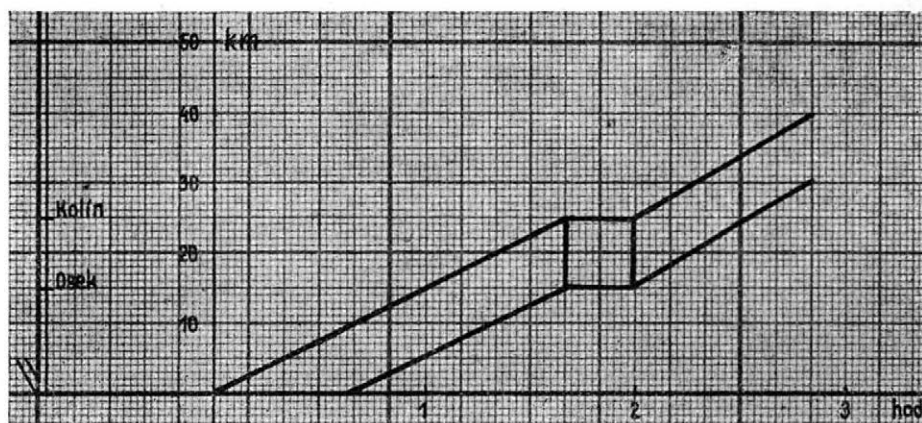
Obr. 4.

v ubytovacím prostoru a k zamaskování, aby propočít byl reálný. Proto si na grafikonu vyznačíme svislou čarou dobu setmění a svítání, které zjistíme v tabulkách. A to nejlépe barevně.

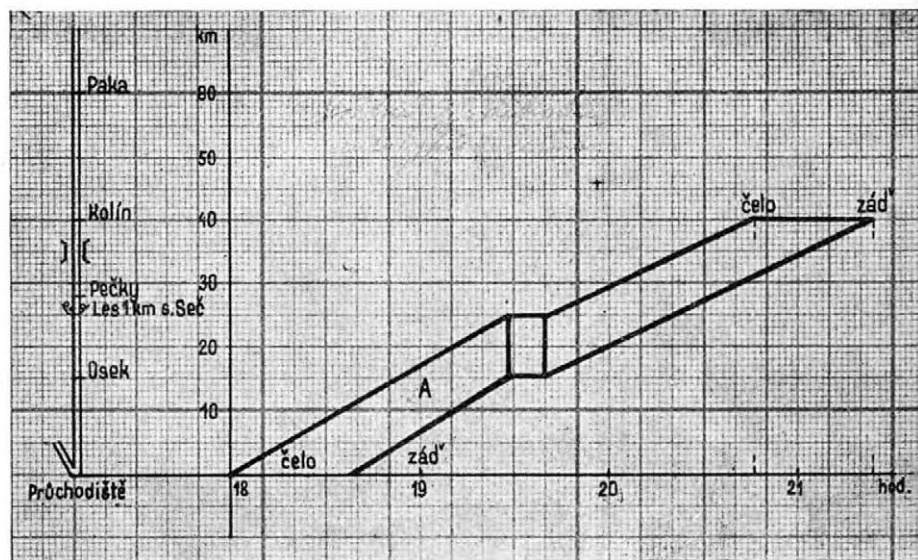
V grafikonu lze také vyjádřit hloubky ubytovacích prostorů jak v místě soustředění, tak v novém ubytovacím prostoru (viz obr. 7).

V praxi však obvykle hloubky ubytovacích prostorů nekreslíme.

V grafikonu lze vyjádřit odbočení jednotky na jinou komunikaci, a to buď z čela nebo ze zadu, nebo připojení jednotky na pochodový proud z boční silnice (viz obr. 8).

Obr. 5.

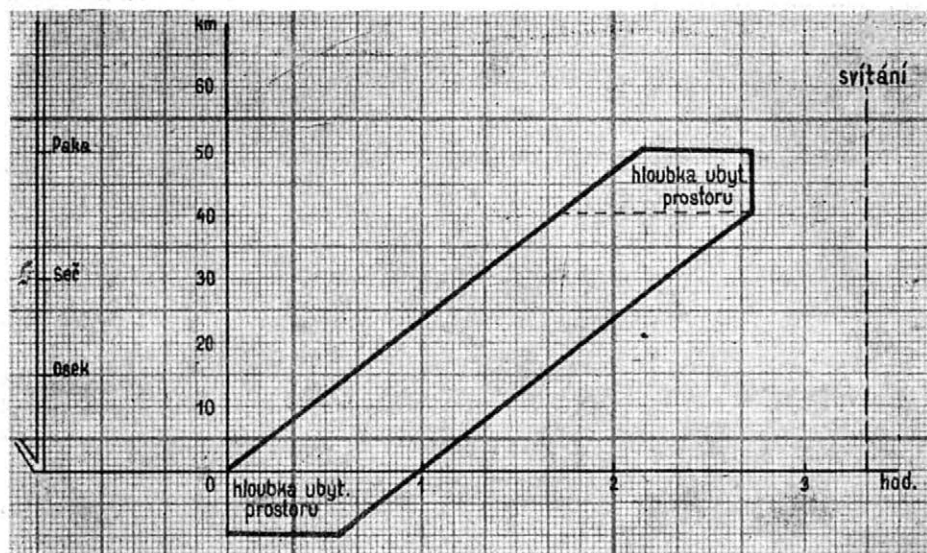
Obr. 6.

Někdy bude nutno odeslat rychlejší jednotku později než pomalejší, při čemž rychlejší musí dosáhnout ubytovacího prostoru dříve.

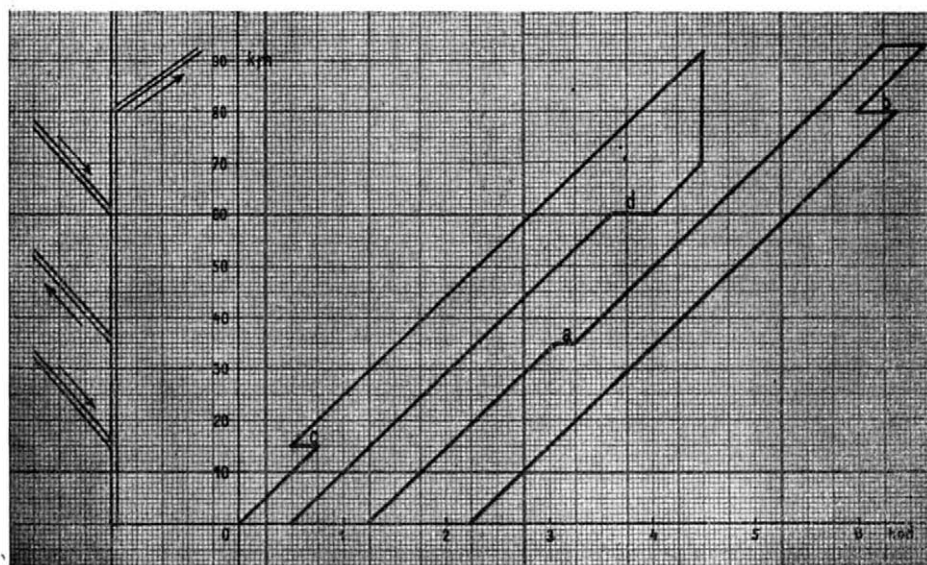
V tomto případě musí rychlejší prvek předjet.

Velitel určí z grafikonu dobu a místo odpočinku pomalejší jednotky, kterou rychlejší jednotka předjede (viz obr. 9).

V zásadě je třeba se vyvarovat předjíždění jednotek. Tam kde to je možné, necháme raději rychlejší jednotku odbočit na jinou, třeba delší komunikaci, po níž přejde na hlavní osu dříve, než dorazí čelo pomalejší jednotky (viz obr. 10).

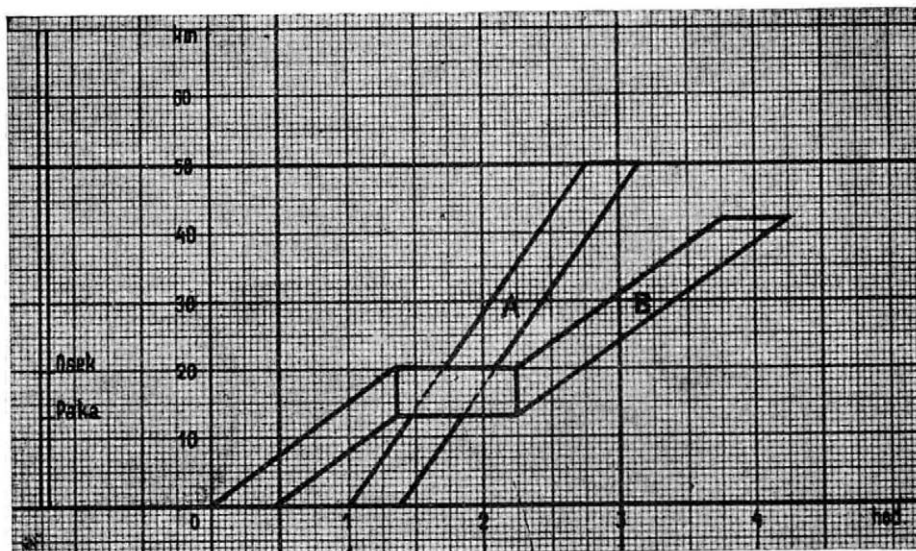

Obr. 7.

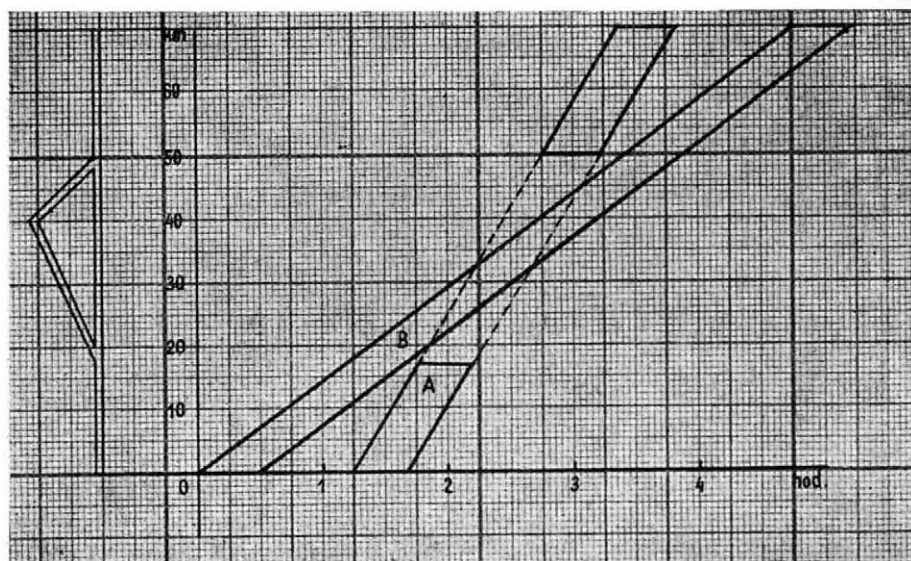

Obr. 8.

- a — odbočení jednotky z čela proudu,
- b — odbočení jednotky ze zadu proudu,
- c — připojení další jednotky do čela proudu,
- d — připojení další jednotky na zad proudu.

Obr. 9.

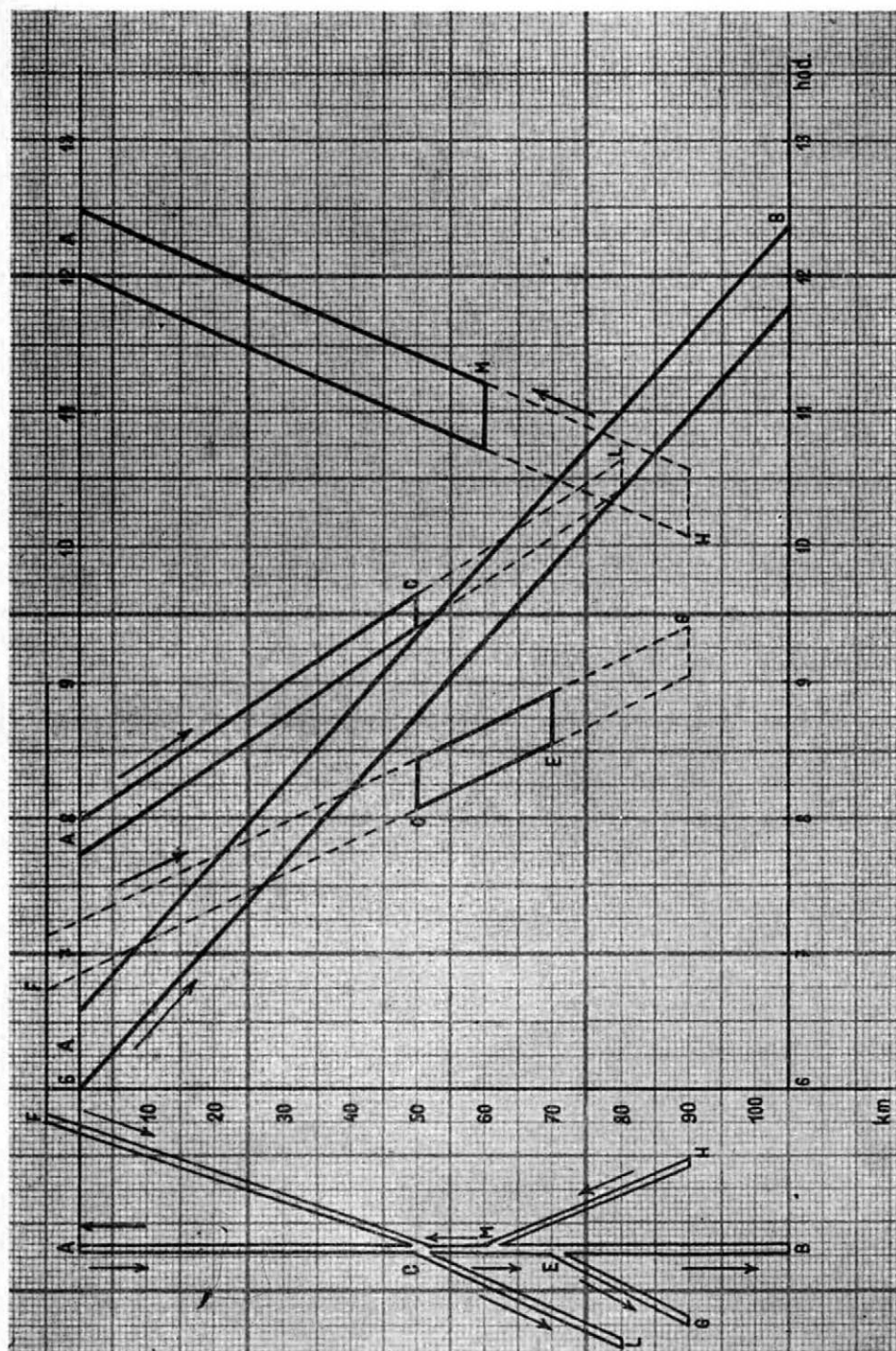

Obr. 10.

S výhodou používáme grafikonů při řešení pohybu jednotek rozdílných rychlostí na sbíhavých a rozbíhavých komunikacích, kde je nebezpečí setkání jednotek.

Pohyb na hlavní komunikaci (AB) kreslíme plnou čarou, pohyby na ostatních komunikacích čárkovaně.

Na základě grafikonu může velitel stanovit doby odchodu jednotlivých jednotek z jejich ubytovacích míst (viz obr. 11).

Obr. 11.

Jak bude graficky vyjádřena změna rychlosti pohybu vlivem špatné komunikace na určitém úseku pochodové osy, je naznačeno v obr. 12.

Proud určité délky má se přesunout z A do E přes špatný úsek silnice mezi BC. To bude mít za následek zmenšení rychlosti a zvětšení hloubky.

V bodě D může velitel zastavit čelo, na dobu odpovídající úsečce DE (t. j. asi 40 min.), aby zad který je ještě na špatném úseku, dopochodoval na normální vzdálenost.

Tím proud dosáhne opět normální délky EF a pokračuje pak v pochodu normální rychlostí.

Z uvedených příkladů vysvítá velická užitečnost grafikonů pro studium a zpracování přesunů.

Výhodou grafické metody je, že získáváme celkový přehled pohybů na každé komunikaci a z tabulek snadno zjistíme časové i prostorové podmínky přesunu.

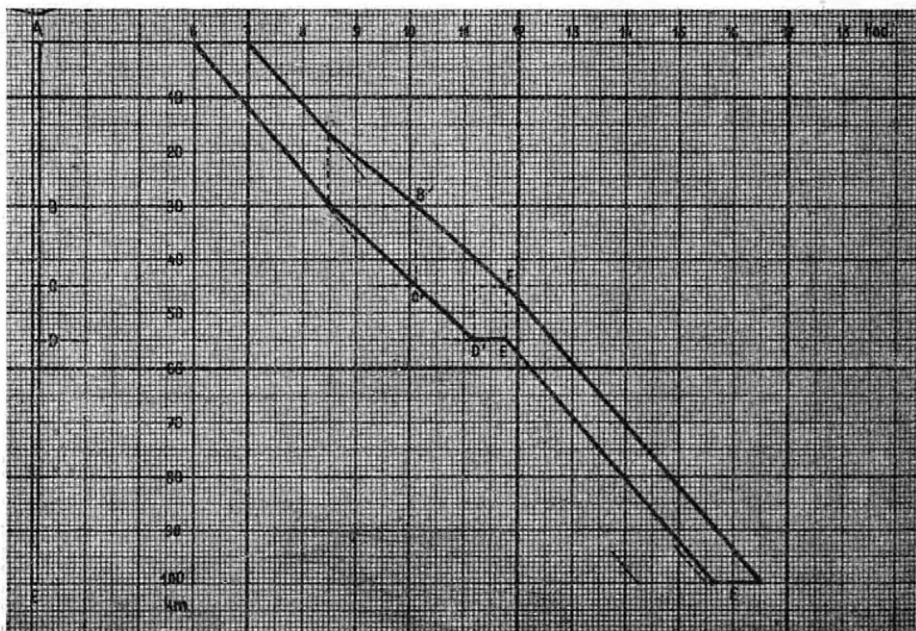
Grafikony umožňují řešit přesně, rychle a spolehlivě i složité problémy, umožňují přesnou orientaci a tím usnadňují i provedení změn během přesunu, bylo-li by jich třeba.

Pomůcky ke kreslení grafikonů

K rychlejšímu kreslení grafikonů lze používat buďto serie pravoúhlých úhelníků, jejichž přepona má sklon odpovídající různým rychlostem pochodu nebo průsvitného čtverečku, na němž jsou narysované čáry odpovídající jednotlivým pochodovým rychlostem a p.

Zkušenosti získané při kreslení grafikonů mne přivedly na myšlenku sestavit pomůcku, v níž by byla sloučena možnost rychlého kreslení rovnoběžek, nanášení délky pochodových proudů a možnost zakreslovat bez mnoha trojúhelníků pohyby proudů různých rychlostí.

Sestavil jsem grafikonové pravítko naznačené v obr. 13. K dřevěnému pravítku je upevněn segment lehce nastavitelný na všechny potřebné pochodové rychlosti. Délky pochodových proudů je možno vynášet z malého otáčivého raménka, které je připevněno na konci otáčivého segmentu. Z raménka lze vynášet délky proudů až do 50 km.

Obr. 12.

Délku pravítka lze přizpůsobit stupni velitelství, jehož potřebám má sloužit.

Bude vyhovovat jeden větší typ pro stupeň armády. Pro potřebu štábů divisí mohou být rozměry menší. K sestavení pravítka lze použít plexi-skla, celonu nebo mosazi nebo kombinace těchto materiálů.

Použitím grafikonového pravítka a tabulek uvedených na konci tohoto článku lze velmi urychlit pořízení grafikonů a tím i sestavení pochodových tabulek a rozkazů pro podřízené jednotky. Zkoušky provedené s pravítkem potvrdily možnost snížení doby potřebné k pořízení grafikonů až o $\frac{2}{3}$.

Štábům vyšších jednotek budou v dohledné době přiděleny vzorky grafikonového pravítka k vyzkoušení. Popíše proto způsob, jak se pravítka používá.

1. Pomocí dlouhého pravítka narýsujeme na milimetrový papír osu x dostatečně dlouhou, zvláště víme-li z hrubé kalkulace, že přesun bude trvat dvě nebo více nocí.

2. Pak toto pravítko pomocí špendlíků se širokou hlavičkou v průměru 1 mm přesně fixujeme.

3. Do vybrání pod dlouhé pravítko přiložíme segmentové pravítko a vlevo od něho trojúhelník.

4. Trojúhelníkem potom rýsujeme všechny kolmé čáry (osu „ y “, setmění, svítání a p.).

Segmentové pravítko nastavíme do polohy odpovídající rychlosti proudu, který chceme zakreslit.

Zároveň postavíme raménko připevněné na konci segmentového pravítka křídlatou maticí na nulovou polohu, kolmo k ose x . Z tohoto raménka pak vynášíme délky pochodových proudů.

Na obloukovitém rameni, sloužícím k nastavení segmentového pravítka je rychlostní stupnice ve čtyřech alternativách, odpovídajících různým měřítkům pro nanášení časů na osu x a vzdáleností na osu y .

Alternativy: 1. Černé číslice	1 mm = 1 km,
	1 mm = 2 minuty.
2. Červené číslice	1 mm = 1 km,
	1 mm = 1 minuta.
3. Zelené číslice	1 mm = 500 m,
	1 mm = 1 minuta.
4. Modré číslice	1 mm = 500 m,
	1 mm = 2 minuty.

Alternativu volíme podle toho, jak velké chceme mít grafikony. U proudů s malou pochodovou rychlostí je výhodnější volit časovou úsečku kratší, aby grafikony nebyly příliš dlouhé. Podobně při přesunech prováděných na značně velké vzdálenosti volíme kratší úsečku pro vzdálenosti, aby grafikony nebyly příliš vysoké a abychom šetřili tak drahý milimetrový papír.

5. Po této přípravě, která je velmi rychlá, posunováním segmentového pravítka po vybrání dlouhého pravítka a nastavováním potřebného sklonu zakresluje do grafikonu jednotlivé pochodové proudy.

S pravítkem se velmi lehce pracuje a ušetří se jím velmi mnoho drahocenného času, zvláště při plánování déle trvajících přesunů. Dobrá organizace práce tak, jak jsem ji vpředu popsal a použití grafikonového pravítka umožní zpracovat přesně a rychle přesuny a získat dost času pro podřízené jednotky.

Další výhodou pravítka je, že se ho dá použít všude i za polních podmínek, že je lehké a že se pohodlně dá složit do aktovky. Nevyžaduje žádného speciálního rýsovacího stolu. S pravítkem lze pracovat na každém, i polním skládacím stolku. Na rozložení velkých map při měření délky pochodových os se při cvičeních osvědčily větší překližkové desky položené na dva polní skládací stoly.

Tabulka 1

Tabulka pro výpočet délky pochodových proudů podle počtu vozidel a hustoty

Při počtu vozidel	a hustotě vozidel na 1 km						
	10	15	20	25	30	40	50
	je délka pochodového proudu v m						
1	10	10	10	10	10	10	10
2	120	80	62	51	44	35	30
3	230	150	114	92	78	60	50
4	340	220	166	133	112	85	70
5	450	290	218	174	146	110	90
6	560	360	270	215	180	135	110
7	670	430	322	256	214	160	130
8	780	500	374	297	248	185	150
9	890	570	426	338	282	210	170
10	1 000	640	478	379	316	235	190
15	1 550	990	738	584	486	360	290
20	2 100	1 340	998	789	656	485	390
25	2 650	1 690	1 258	994	826	610	490
30	3 200	2 040	1 518	1 199	996	735	590
40	4 300	2 740	2 038	1 609	1 336	985	790
50	5 400	3 440	2 558	2 019	1 676	1 235	990
60	6 500	4 140	3 078	2 429	2 010	1 485	1 190
70	7 600	4 840	3 598	2 839	2 356	1 735	1 390
80	8 700	5 540	4 118	3 249	2 696	1 985	1 590
90	9 800	6 240	4 638	3 659	3 036	2 235	1 790
100	10 900	6 940	5 158	4 069	3 376	2 485	1 990
150	16 400	10 440	7 758	6 119	4 056	3 735	2 990
200	21 900	13 940	10 358	8 169	6 776	4 985	3 990
300	32 900	20 990	15 558	12 001	10 176	7 485	5 990

Poznámka. 1. K udané pochodové délce je nutno ještě připočítat vzdálenosti (mezi setninami, oddíly a případně sledy), zmenšené o vzdálenosti mezi vozy, neboť ta je už pro každý vůz započítána. Při větším počtu vozů, než je udáno v tabulce, a vždy kdykoliv je třeba sečíst několik sloupců, je třeba vždy ke dvěma sloupcům připočítat vzdálenosti mezi vozy.

Na př.: Jednotka má 350 vozů a má jet v hustotě 10:

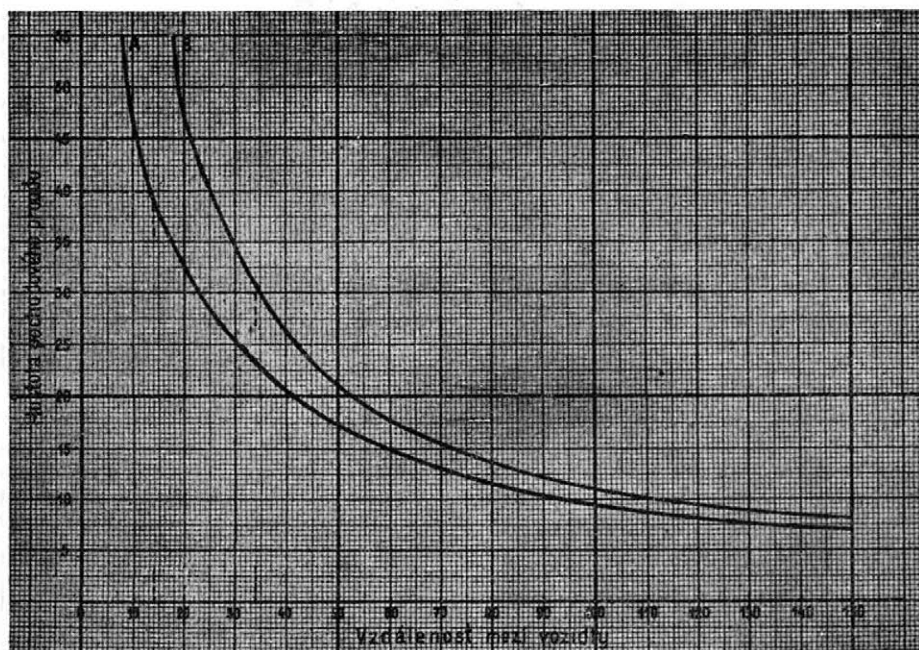
Délka proudu pro 300 vozů je	32 900
pro 50 vozů	5 400
	38 300
+ vzdálenost 1 × mezi vozy	100
	38 400

2. Délka proudu při určité hustotě se vypočte:

Počet vozů × 10m + počet mezer mezi vozy (číslo o 1 menší než je celkový počet vozů) × vzdálenosti mezi vozy + vzdálenosti mezi setninami, oddíly a sledy.

3. Vzdálenosti mezi vozidly lze z dané hustoty vozidel vyčíst z tabulky 2.

TABULKA PRO VÝPOČET VZDÁLENOSTÍ VOZIDEL PODLE HUSTOTY VOZŮ NA 1 km.

Na přiloženém grafu používáme křivky „A“ uvažujeme-li průměrnou délku vozidel 10 m a křivky „B“ neuvažujeme-li délku vozidel.

Na příklad: hustotě 40, uvažujeme-li délku vozidel, odpovídá vzdálenost 14 m mezi vozidly a hustotě 30 vozů na 1 km, nauvažujeme-li délku vozidel, odpovídá vzdálenost asi 34 m mezi vozidly.

VÝSADKOVÉ VOJSKO V SOUČASNÉM BOJI A SOUČASNÝCH OPERACÍCH

Pplk. výs. Michal Kričfaluši

Úvod

Druhá světová válka přinesla mnoho zkušeností o použití výsadkového vojska. Výsledky a zkušenosti ukázaly, že je možno výsadkového vojska použít ve všech obdobích boje za nejrůznějších bojových situací i za různého poměru sil. Hromadně použili výsadkových jednotek po prvé Němci v Norsku pak v Holandsku, Belgii a vyvrcholení dosáhli, když jich použili na Krétě.

Americká a anglická armáda zná použití výsadku ve dvou formách:

1. Použití drobných skupin k diversantní a záškodnické činnosti. Jak se ukázalo v poslední době, nejen za války, ale i v míru používají diversantních skupin proti civilnímu obyvatelstvu v zemích lidové demokracie a zvláště v Koreji.

2. Použití výsadkových vojsk:

Američané a Angličané začali používat výsadkových vojsk ve větších rozměrech teprve od roku 1943, kdy již byla zlomena pozemní i vzdušná převaha německé vojenské mašinerie Sovětskou armádou.

Největší výsadkové operace provedla americká a anglická armáda v letech 1944 a 1945, kdy Sovětská armáda dosáhla naprosté převahy a přelomu v průběhu války, kdy Sovětská armáda připoutala na východní frontu německé pozemní i vzdušné síly.

Máme také svou vlastní historickou zkušenost o použití výsadkového vojska. Na půdě SSSR byla za Veliké vlastenecké války vytvořena 2. čs. paradesantní brigáda, která byla koncem září 1944 vysazena na Slovensku v době Slovenského národního povstání.

Vysazení 2. paradesantní brigády nemělo očekávaný úspěch, protože velitel brigády pplk. Příkryl byl přímým sluhou londýnské vlády a pracoval pro její cíle. Velitel brigády rozdělil brigádu na skupiny, které později nebylo možno soustředit k zásahu na nejdůležitějších místech. Brigáda byla rozbita na části. Na konec značná její část odešla do hor. Velitel zůstal jako generál bez vojska. Mezi velitelem brigády a jeho podřízenými vznikaly politické i vojenské rozpory, které byly též příčinou neúspěchu brigády.

Od doby použití prvních výsadků za druhé světové války pokračuje rychle vývoj letecké dopravní techniky. S tímto vývojem se souběžně vyvíjejí jak rozměry výsadků, tak i způsoby jejich dopravy.

Dnešní vývoj letectva a použití kluzáků zvětšuje jak hustotu vysazení v příslušném prostoru, tak i dosažení rychlé pohotovosti po vysazení velké jednotky. Výsadky použité ve větší míře v druhé světové válce se osvědčily a staly se v mnoha případech velmi důležitým prvkem při rozvíjení pozemních operací.

V druhé světové válce bylo provedeno celkem asi dvacet výsadkových operací, kterých se zúčastnilo více než 200 000 osob. Mimo to bylo asi dvacet větších výsadkových operací naplánováno, ale k jejich provedení z různých důvodů nedošlo.

Výsadková vojska jsou dnes velmi dobrým prostředkem, kterým je možno při správném použití, na příklad při průlomu fronty za účasti všech druhů vojsk a při nasazení rychlých jednotek a letectva, příspěk k úplnému zničení hlavních sil nepřítele, a to vysazením v jeho hloubce, zničením objektů, které nepřítel potřebuje, obsazením a udržením životně důležitých prostorů pro nepřítele, blokováním bojiště od přísunu nových nepřátelských záloh a zamezením úniku nepřítele z nebezpečí, které pro něj vytvořil průlom.

Úkoly výsadkové operace

Úkolem výsadkové operace může být:

- rozvinout v součinnosti s pozemními vojsky operaci do hloubky,
- obsazovat a ničit nepřátelská letiště a letecké základny,
- pomáhat pozemním vojskům při obklíčení a zničení hlavních sil nepřítele,
- desorganisovat velení nepřátelských vojsk a práci nepřátelského týlu,
- obsazovat a udržovat důležité čáry, připravené obranné prostory nepřítele, přepraviště, předmostí a p.

Místo a úloha výsadkového vojska v útočném boji a v útočné operaci

Výsadkové vojsko je prostředkem hlavního velitelství. Je určeno plnit taktické, operační i strategické bojové úkoly.

Při plnění taktických a operačních úkolů je přidělováno frontu (vševojskové armádě). Při plnění strategických úkolů skupině frontů nebo je řízeno přímo hlavním velitelstvím.

Soudobé útočné operace se provádějí velkými skupinami, jako je fronta nebo skupina frontů. Jejich účelem je prolomit nepřátelskou obranu na větší šířce, na jednom nebo na více směrech, obklíčit a zničit hlavní uskupení nepřítele. V těchto operacích je výsadkové vojsko nejvýhodnějším prostředkem k přehrazení ústupových cest nepřítele, k desorganizaci jeho vedení, k blokování hlavního bojiště proti přísunu dalších záloh z hloubky, k zabránění budování nových obranných pásem a k obsazování již připravených obranných pásem, na nichž chce nepřítel útočící jednotky zadržet a získat čas pro přísunutí zálohy, anebo konečně k vyřazení nepřátelských letišť a letounů na nich a k připravení podmínek pro vlastní operaci.

Při obraně obsazených míst a čar buduje vysazená jednotka kruhovou obranu v rozhodujících opěrných bodech v terénu a k zahájení palby využívá většiny svých sil. Obrana musí být spojena s aktivními protiútoky malých i větších skupin na křídla a do týlu nepřítele na postupu, v obraně i v době nepřátelského útoku.

Způsob boje výsadkového vojska

Vzdušný výsadek může být uskutečněn dvěma způsoby:

1. jako padákový výsadek, který je prováděn jen součástmi speciálně vycvičeného výsadkového vojska seskokem z letounů pomocí padáků a přistáním kluzáků;
2. jako letadlový výsadek, to jest přepravení vojsk letadly, která přistávají v týlu nepřítele. Pro letadlový výsadek se používá buďto zvlášť vycvičených pozemních vojsk anebo též pozemních vojsk bez speciálního výsadkového výcviku.

Před letadlovým výsadkem vždy předchází výsadek padákový, provedený jen speciálně vycvičenými výsadkovými jednotkami, které připraví a zajistí potřebné prostory (přistávací plochy, letiště) pro letadlový výsadek.

Vzdušného výsadku je možno použít v rámci taktickém, operačním i strategickém.

Taktický vzdušný výsadek

V taktickém rámci je to použití padákového výsadku v síle roty, praporu až brigády pro taktické úkoly přímo v součinnosti s pozemními vojsky a za podpory letectva, které podporuje pozemní vojsko.

Jednotky jsou shazovány padáky nebo vysazeny z kluzáků.

Použití vzdušného výsadku v taktickém rámci plánuje armáda. Tento způsob použití výsadkového vojska je výhodný proto, že je možno podporovat výsadek pozemními těžkými zbraněmi (dělostřelectvem) z výchozího útoku a letectvem působícím ve prospěch pozemních vojsk a není třeba zvlášť pro výsadek přidělovat letectvo. Je třeba výsadek za-

bezpečit protitankovými zbraněmi a mít v záloze určitý počet letů pro podporu výsadku. Má však i nevýhody, že se vysazuje v prostoru, kde je uspořádán obranný systém nepřítele, a v blízkosti taktických záloh.

Taktických vzdušných výsadků se používá v útočném boji a mají zpravidla tyto úkoly:

a) rozvrátit bojovou sestavu nepřítele v hloubce na místě nejcitlivějším pro obranu; rozrušit nepřátelská dělostřelecká postavení,

b) znemožnit přísun nepřátelských taktických záloh k bojišti, izolovat je od bojiště hlavně na směru hlavního úderu vlastních vojsk,

c) dovršit obklíčení nepřátelských vojsk v taktické hloubce a zničit je v součinnosti s pozemními vojsky, jestliže nelze obklíčení provést jiným způsobem,

d) desorganisovat systém velení, znemožnit práci orgánů velení, rozrušit spojovací síť,

e) rozrušit a zničit tylové součásti a sklady určené pro zásobování jednotek v taktické hloubce a znemožnit přísun materiálu z hloubky;

f) obsadit komunikační uzly, dominující výšiny na cestách přísunu záloh a ústupu nepřátelských vojsk;

g) obsadit přepraviště a soutěsky dříve, než na nich nepřítel provede destrukční opatření;

h) obsadit a udržet předmostí při násilném přechodu vodního toku;

i) obsadit a udržet důležité prostory na druhém (tylovém) obranném postavení, mající vliv na průběh boje v hloubce nepřátelské obrany.

Velmi výhodné je použít taktických vzdušných výsadků v střetném boji s úkolem předstihnout nepřítele v obsazení výhodných čar k rozvinutí vojsk.

Je třeba dbát všech opatření, aby vzdušného výsadku bylo použito s překvapením, na rozhodujícím místě, hromadně, v takovém terénu a s takovými úkoly, které budou mít podstatný vliv na průběh boje pozemních jednotek. K oklamání nepřítele se provádí vzdušný výsadek v menších skupinách současně na několika místech.

Zvláštní důraz při použití vzdušného výsadku v taktické hloubce třeba klást na součinnost se všemi druhy vojsk a přesně stanovit čaru setkání pozemních vojsk se vzdušným výsadkem, aby nedošlo k boji mezi vlastními vojsky; důležitá je při tom zvlášť součinnost s letectvem.

Plánování výsadku má probíhat současně s plánováním útoku. K použití vzdušného výsadku je třeba organisovat pečlivý průzkum prostoru vysazení a prostoru činnosti vzdušného výsadku, jakož i průzkum nepřátelských taktických i operačních záloh.

Při stanovení způsobů a denní doby pro vysazení taktického vzdušného výsadku je třeba brát v úvahu

a) úkol, který má vzdušný výsadek plnit, a podmínky vyplývající z bojové situace;

b) výcvik příslušníků vzdušného výsadku a dopravního letectva;

c) politické a hospodářské poměry v prostoru vysazení;

d) terénní podmínky pro vysazení padákových jednotek a kluzákového výsadku. S přistáním vlastních letounů v taktické hloubce nelze počítat;

e) morálně politický stav příslušníků jednotek vzdušných výsadků;

f) možný odpor během letu a na zemi po přistání;

g) roční dobu.

Nikdy nebude možno dosáhnout ideálních podmínek ve všech bodech.

Podle skutečně zjištěných konkrétních podmínek volíme způsob, jakým použijeme vzdušného výsadku.

Sovětský předpis pro použití vzdušného výsadku, hlava první, čl. 6 říká: „vzdušného výsadku může být používáno k plnění různých úkolů taktických i operačních v jakékoli bojové činnosti, v kterémkoli terénu a v různé roční i denní době.“

Při použití výsadku v taktické hloubce nepřátelské obrany je třeba počítat s tím, že výsadek bude muset ihned po vysazení zahájit boj s nepřítelem. Tato okolnost vyžaduje od výsadku značné bojové aktivity, smělosti a pohyblivosti vysazených vojsk a velitelů. Proto

je třeba, aby velitelé jednotlivých skupin (čet a rot) přesně znali své úkoly, které budou plnit, a přitom, aby zůstal pro ně utajen celkový úkol a plán boje vysazené jednotky. Vyžaduje také umění bojovat v každém terénu; překonávat různé terénní překážky v každé roční a denní době; při tom vytrvalost vysazených vojsk má velmi důležitou úlohu.

Při taktickém použití vzdušného výsadku nebude vždy zajištěna podpora dělostřelectva, letectva, tanků a jiných technických prostředků. Vysazené jednotky musí proto použít všech prostředků pro boj zblízka a využít noci k zahájení bojové činnosti. Musí umět dokonale využívat přirozených překážek a doplňovat je zátarasy.

Taktický vzdušný výsadek bojuje podle stanovených úkolů buďto centralisovaně nebo decentralisovaně.

Výsadek bojuje centralisovaně při obsazování velkých objektů a při obsazování a udržení takticky významných míst a čar v terénu. V tomto případě organizuje vysazená jednotka (součást) palebný systém a palebný styk mezi jednotlivými součástmi vysazené jednotky.

Po obsazení objektu bojuje výsadek podle zásad uvedených v Polním řádu, platných pro organizování kruhové obrany a pro boj v oblčení.

Vysazená jednotka určí menší skupiny k rušení nepřátelských přesunů, velení a spojení v týlu nepřítele. Vzdušné výsadky bojují po přistání v týlu nepřítele podle plánu vypracovaného před odletem.

Klade-li nepřítel odpor již v době vysazení, musí se přistávající jednotky samostatně připravit k boji v souladu s připraveným plánem a rozhodně zaútočit na nepřítele, který ohrožuje vysazení. Snaží se co nejdříve navázat styk s ostatními vysazenými jednotkami. Po zničení nepřítele organizuje velitel strážní zajištění a rychle shromáždí jednotku podle plánu.

Neklade-li nepřítel v místě shoení odpor, organizuje velitel vysazené jednotky strážní zajištění podle stanoveného plánu a pod jeho ochranou shromáždí jednotku v prostoru stanoveném plánem, kde upřesní úkoly. Jednotky pak je ihned začnou plnit.

Decentralisované činnosti je možno použít na větší ploše k rozrušení velení a spojení v týlu nepřítele, k znemožnění přesunů jednotek a materiálu k ničení skladů, komunikací a jednotlivých skupin nepřítele.

Vzdušný výsadek se při tom rozčleňuje na prapory, roty, čety až družstva. Jednotlivé skupiny dostávají samostatné úkoly a bojují podle jednotného plánu.

Při decentralisovaném použití vzdušného výsadku mohou být jednotkám určeny průměrně tyto šířky pásma činnosti:

družstvům a četám	3 až 5 km,
rotám	6 až 8 km,
praporu	10 až 12 km.

Při decentralisovaném použití určují se 2 až 3 shromaždiště pro případ potřeby centralisace vysazené jednotky. Tato shromaždiště mohou být volena v souladu s variantami předpokládané činnosti nepřítele. Při přechodu od decentralisované činnosti k centralisované určuje vysazené jednotce úkol velitel vyšší vševojskové pozemní jednotky (frontu, armády), kterému byla výsadková jednotka přidělena.

Vznikne-li potřeba centralisace výsadku z jakýchkoli důvodů až během boje (buď že se během boje vytvořil cíl pro centralisovaný zásah nebo vznikne potřeba probít se z týlu nepřítele), učiní velitel vysazené jednotky rozhodnutí, oznámí je veliteli pozemní jednotky a po jeho schválení přistoupí k provedení svého rozhodnutí. Oznámí místo a dobu činnosti vysazené jednotky.

Jestliže od velitele pozemní jednotky nedostává žádnou odpověď a důvod není znám, jedná velitel vysazené jednotky z vlastní iniciativy, při čemž pamatuje na původní úkol a snaží se mu co nejvíce přiblížit.

Zvláštní důležitosti nabývá činnost decentralisovaného výsadku v noci, kdy nepřítel provádí přesuny.

Operační vzdušný výsadek

Operačního vzdušného výsadku se používá k řešení operačních úkolů v nepřátelském týlu buď za součinnosti s rychlými vyššími jednotkami nebo k řešení samostatných úkolů. Úkol musí být úměrný síle a složení výsadku.

Operačního vzdušného výsadku se používá v rámci frontu, někdy i armády; jeho použití plánuje štáb frontu (armády) spolu se štábem přidělené výsadkové jednotky.

Do operačního výsadku patří jednotky výsadkového vojska určené k vysazení pomocí padáků a kluzáků a k převozu dopravními letouny (t. j. vesměs speciálně vycvičené výsadkové jednotky vyzbrojené takovými zbraněmi, jejichž doprava vzduchem je po technické stránce vyřešena) a někdy též normální jednotky pozemních vojsk bez speciálního výsadkového výcviku.

V tomto článku se nebude zabývat podrobnostmi organizace a kalkulace převozu výsadkových nebo jiných pozemních jednotek vzduchem neboť tato důležitá otázka vyžaduje zvláštního samostatného pojednání. Takticko-technická data potřebná pro organizaci výsadku a jeho použití jsou uvedena v Příručce takticko-technických dat na str. 196 až 199.

Činnost výsadkových jednotek (vojsk převezaných vzduchem) po vysazení záleží buďto v přesunu od místa vysazení do místa činnosti, nebo v přímé organizaci boje ihned po vysazení. Pro oba případy platí v plném rozsahu zásady obsažené v Polním řádu.

Příprava k vysazení operačního vzdušného výsadku musí probíhat souběžně s přípravou operace frontu (armády). Vyžaduje pečlivé přípravy a těsné součinnosti s letectvem, rychlými vojsky a zpravodajským oddělením štábu frontu (armády). Musí být včas provedena koordinace s celkovým plánem operace.

K zabezpečení úspěchu výsadku je třeba

- a) zajistit vzdušný výsadek zprávami z prostoru vysazení i z prostoru plánované činnosti,
- b) utajit přípravy vzdušného výsadku a zasadit ho neočekávaně,
- c) spolehlivě zajistit leteckou ochranu v době přepravy výsadku vzduchem a zajistit podporu vysazených jednotek bojovým letectvem,
- d) přesně propočítat dobu potřebnou k přepravě výsadku a potřebu dopravního letectva k přepravě,

e) zabezpečit spolehlivé spojení a velení vzdušnému výsadku. Velitel výsadkové jednotky (jednotky přepravované vzduchem) má mít již za letu spojení s vysazenými a s přepravovanými jednotkami po letecké síti a spojení s velitelem frontu (armády) pomocí osobní radiové stanice, která se přepravuje v letounu s velitelem jednotky.

Za přípravu dopravního, průzkumného a bojového letectva odpovídá velitel letectva frontu (armády) nebo velitel určené letecké skupiny.

Za přípravu jednotky určené k provedení výsadku odpovídá velitel výsadkové jednotky (jednotky přepravované vzduchem).

Příprava osob a materiálu pro dopravu letouny obsahuje

- rozdělení vzdušného výsadku do skupin na jednotlivé letouny,
- sestavení jmenného seznamu pro tyto skupiny,
- vykonání lékařské prohlídky vojáků, kteří se hlásí nemocnými,
- rozmístění letounů a zaujetí východiště,
- sestavení plánu nakládání materiálu a osob do letounů,
- sestavení plánu pro opuštění letounu.

Jednotka nasedá do letounu a nakládá materiál z pohotovostního prostoru, který je 500 m až 1500 m od letiště.

Velitel výsadkové jednotky, která bude nakládat, vypracuje náčrt s tabulkou pro nakládání, v němž se uvede

- a) umístění letounů a jejich poznávací barvy,
- b) rozdělení skupin a nákladu na letouny,

kteřá plní rozkazy velitele vysazených vojsk a pracuje v jeho prospěch. Za správné použití letectva odpovídá velitel vysazených vojsk, za plnění rozkazů velitele vysazených vojsk odpovídá velitel přidělené letecké jednotky nebo letecký operační styčný orgán, který je u velitele vysazených vojsk.

Druhý způsob letecké podpory jsou přidělené lety.

Letecká podpora se zpravidla uskutečňuje na výzvu. Je to velmi ekonomický způsob použití letectva, dovoluje soustředit větší počet letectva na rozhodující cíle. Dovoluje časově i prostorově získat výhodný poměr leteckých sil a tak podporovat boj a poskytnout volnost manévru vysazeným jednotkám.

Nevýhody:

Od výzvy do objevení se letounů na bojišti je třeba průměrně 30 až 35 minut, je-li prostor vysazení výsadkových vojsk ve vzdálenosti 60 až 80 km od čáry dotyku pozemních vojsk.

Výhodnější způsob je kombinace podpory na výzvu a leteckého doprovodu. Může se uskutečnit menší částí letectva jako letecký doprovod vysazené jednotky. Ten provádí současně průzkum pro vysazené jednotky a iniciativně zasahuje proti nepříteli, který se přibližuje k prostoru vysazení. Způsob přidělených letů dovoluje časově i prostorově získat výhodný poměr leteckých sil a soustředit letectvo v potřebný čas na rozhodující cíle.

Úkoly letectva:

1. provedení průzkumu prostoru vysazení;
2. pořízení fotografických snímků z prostoru vysazení;
3. kontrola maskování výsadkových vojsk v shromažďovacím, vyčkávacím a pohotovostním prostoru, letišť a letecká ochrana těchto prostorů;
4. doprava jednotek výsadkového vojska vzduchem a letecká ochrana během dopravy;
5. provádění průzkumu pro potřeby vysazené jednotky;
6. letecká ochrana vysazené jednotky při jejím shromažďování a v boji, hlídkování nad prostorem shoení s úkolem zabránit nepřátelskému letectvu napadnout vzdušný výsadek;
7. boj s nepřátelskými protivýsadkovými prostředky, podpora vzdušného výsadku umlčováním ohnisek odporu v prostoru shoení;
8. provádět letecký útok na odpory, na něž budou vysazené jednotky útočit.

Letecký útok obsahuje:

- leteckou přípravu,
- letecké zabezpečení boje vysazených vojsk, boj s blízkými zálohami, boj se zálohami nepřítel, postupujícími k prostoru vysazení,
- boj s nepřátelským letectvem, které je na letištích v blízkosti vysazení,
- ochranu útočících vysazených jednotek dýmovými clonami a neustálý průzkum ve prospěch výsadku,
- dopravu materiálu vzduchem a odsun raněných.

Dělostřelectvo

Dokud nebude vyřešena letecká doprava těžkého dělostřelectva, lze u výsadkového vojska počítat jen s omezeným počtem lehkého dělostřelectva. Hlavním úkolem dělostřelectva je boj s nepřátelskými tanky. Kromě toho připravuje podle svých možností dělostřelectkový útok v souladu s leteckým útokem.

Většinu dělostřelectkových úkolů u výsadkového vojska plní letectvo. Dělostřelectvo plní také úkoly, které nemůže z jakýchkoli důvodů splnit letectvo a jejichž splnění je v rozsahu technických možností daného druhu dělostřelectva.

Úkoly dělostřelectva u výsadkového vojska:

- a) zabezpečit činnost výsadkového vojska proti tankům;

b) organisovat a provádět dělostřelecký útok, jehož cíle jsou totožné s dělostřeleckým útokem pozemních vojsk. Dělostřelecký útok u výsadkového vojska má tato období:

1. dělostřelecká příprava (dělostřelecký přepad),
2. dělostřelecká podpora útoku (uskutečňuje se postupnými palebnými soustředěními),
3. dělostřelecké zabezpečení boje v hloubce,

Organisuje-li výsadkové vojsko obranný boj, platí pro dělostřelectvo zásady obranného boje s výjimkou toho, že se nestřelí palby daleké a hromadná soustředění, protože výsadkové vojsko na to prostředky nemá a tyto úkoly plní u výsadkového vojska jen letectvo.

Protiletcká obrana vysazených vojsk

Za protiletcké zabezpečení odpovídá velitel dělostřelectva vysazených vojsk. Organisuje protiletckou obranu v příkázaném prostoru podle rozkazu velitele vysazených vojsk a součinnost se stíhacím letectvem a chemickým vojskem.

Zástupce velitele dělostřelectva pro protiletckou obranu je velitel protiletadlového dělostřelectva, který je přímým organisátorem protiletcké obrany.

Je-li vlastní stíhací letectvo v převaze a nepřátelské letectvo se neobjevuje nad prostorem vysazení a je dostatek pozemních cílů, mohou protiletadlové prostředky působit na pozemní cíle. Musí však být připraveny, aby mohly zahájit palbu na nepřátelské letectvo jakmile se objeví.

Ženíjní vojsko

Ženíjní vojsko má u výsadkového vojska zvláštní úlohu.

Je hlavním činitelem při ničení nepřátelských objektů, hangárů a letounů na letištích a také při ničení jiných nepřátelských objektů, jako muničních skladů, objektů komunikačních, dopravních, spojovacích a p.

Po zmocnění se letiště, předměstí nebo důležitých prostorů připadají ženíjnímu vojsku dva současné a velmi důležité úkoly:

1. zabezpečit po stránce ženíjní dosažený úspěch,
2. připravit letiště nebo plochu pro přistání vlastního letectva.

Pro tyto úkoly velitel výsadkové jednotky určí pracovní síly i od jiných součástí. Použije všech volných sil, které nejsou přímo vázány bojem.

Plán pro tyto práce je zpracován ženíjním náčelníkem již v přípravném období a schvaluje ho velitel jednotky, která bude vysazena.

Ženíjní úkoly je možno shrnout takto:

1. průzkum cest od místa vysazení do místa určení a průzkum objektů, které je třeba zničit;
2. podpora boje vysazených vojsk;
3. ničení objektů, jichž může nepřítel využít proti vysazeným vojskům (letištích zařízení, hangárů, letounů, zbrojnic a muničních skladů a p.);
4. přerušování komunikací a spojení vedoucích z prostoru umístění nepřátelských záloh do prostoru činnosti výsadku na nejvhodnějším místě;
5. zabezpečení dosaženého prostoru po stránce ženíjní (zřízení zátarasů);
6. úprava letišť (přistávacích ploch) pro přistání vlastních letadel;
7. budování kruhové obrany v prostoru, který má vysazená jednotka udržet;
8. úprava a udržování komunikací v obsazeném prostoru pro manévry;
9. boj s nepřátelskými tanky;
10. provádění maskovacích prací;
11. zabezpečení provedení protiútoků;

12. provedení průzkumu vodních zdrojů a opatření vody.

Vidíme, že tak rozsáhlé úkoly nestačí ženijní vojsko u výsadkového vojska plnit samo a že mu musí pomáhat i ostatní vysazené jednotky. Když je to možné, zesílí velitel frontu (armády) výsadkové vojsko ženijními jednotkami.

Chemické vojsko

Všeobecně bude chemické vojsko ve výsadkové operaci provádět ochranu vysazených vojsk proti působení bojových chemických látek, zvláště látek otravných. Dále bude zastírat dýmem přesuny vysazených vojsk při manévru nebo při odpoutávání od nepřítele.

Plamenomety se zúčastní boje proti tankům, dále v úderných skupinách při přepadání a ničení nepřátelských objektů, skladů, letounů a p.

Úkoly chemického vojska ve výsadkovém boji a výsadkové operaci:

- zabezpečit vlastní vojska před následky použití chemických prostředků a uchovat jim volnost jednání; provádět neustále chemický průzkum jako přímou ochranu jednotek a odstraňovat následky chemického útoku nepřítele;
- posilovat úderné skupiny plamenometnými jednotkami;
- oslepotovat dýmem nepřátelské pozorovatelné a palebné postavení dělostřelectva a minometů;
- chránit dýmem manévry vlastních jednotek a klamat nepřítele;
- účastnit se přenosnými plamenomety boje proti tankům.

Týl výsadkového vojska v boji a jeho úkoly

Soudobý boj všech druhů vojsk potřebuje velmi značné množství materiálu a bojových prostředků. Materiální a zdravotnické zabezpečení vojsk je hlavní podmínkou úspěchu.

Velitel a štáb vysazené jednotky musí v boji pečovat o včasné doplnění všemi druhy materiálu. Po vysazení organisuje sběr a uložení materiálu především z místních zdrojů a z ukořistěného materiálu. Materiál, který nelze takto získat, je třeba dopravit vzduchem z vlastního území. Materiál potřebný pro boj se soustředí v příslušných obalech nablízku letišť.

Jestliže se materiál získá z místních zdrojů, nebude dopravován vysazeným jednotkám.

Týl výsadkového vojska se dělí na dva sledy:

1. na bojový sled a
2. na výsadkovou základnu.

Bojový sled se vysazuje současně s bojovými jednotkami. K bojovému sledu patří: veškeré zdravotnické prostředky a orgány, náčelník týlu vysazené jednotky, výdejna munice, pohonných hmot, kuchyňské sledy a kořistní služba.

Činnost týlu řídí náčelník týlu podle pokynů velitele vysazených vojsk.

Druhý sled tvoří výsadková základna, která je v blízkosti nakládacího letiště.

Tento sled řídí náčelník organizačního a plánovacího oddělení, kterému jsou podřízeny sklady výsadkové základny, a náčelník pro plánování dopravy materiálu.

Sklady musí mít připravený materiál rozdělen podle druhů. Jeden palebný průměr střeliva, dávka pohonných hmot a dávka potravin v konzervách musí být připraveny v příslušných obalech pro převoz vzduchem.

V druhém sledu je personál pro nakládání a vyhazování materiálu.

Výsadková základna je po dobu přidělení výsadkové jednotky frontu (armádě) podřízena veliteli týlu frontu (armády).

Náčelník týlu výsadkové jednotky informuje velitele vysazených vojsk o stavu materiálu získaného z místních zdrojů, jaký je stav materiálu vůbec a jaký materiál je třeba dopravit z výsadkové základny.

Velitel vysazené jednotky rozhodne s konečnou platností, jaký materiál je třeba dovézt. Ten se pak radiem vyžádá od velitele frontu (armády) nebo od hlavního velitelství.

Velitel frontu (armády) vydá rozkaz veliteli týlu pro zásobování vysazených vojsk. Doprava materiálu vzduchem se zpravidla provádí v noci nebo za svítání.

Aby mohl týl vysazené jednotky přijmout materiál dopravovaný vzduchem, je povinen

- provést nezbytný průzkum a určit plochy k přijetí materiálu shazovaného padáky a k přistání letounů s nákladem;
- organisovat střežení a zajištění zvolených prostorů;
- určit potřebný počet pracovníků a dopravních prostředků ke shromáždění materiálu;
- stanovit přesné a rychlé způsoby dodání materiálu bojujícím jednotkám;
- předvídat zničení nebo úschovu padáků a obalů, v nichž je shazován materiál, a je-li možno, ihned je odesílat zpět na výsadkovou základnu.

Předvídá-li se boj na delší dobu v týlu nepřítel, zřizují se stále zásobovací základny, v nichž se soustředí veškerý materiál, určený pro zásobování vzdušného výsadku.

Zmocní-li se výsadek nepřátelských dopravních prostředků, zřídí si pohyblivou základnu.

Při využití místních zdrojů a ukořistěného materiálu je třeba dbát na bezpečnostní opatření, aby se předešlo ztrátě.

První sled týlu provádí také drobné opravy výzbroje a jiných bojových a dopravních prostředků.

Jakmile je vysazen padákový sled, soustředí se použité padáky a jiný, pro další boj nepotřebný, výsadkový materiál na letišti nebo na přistávací ploše a odešle se zpět na výsadkovou základnu využitím prázdných letounů, které převezly vzduchem druhý sled.

Zdravotnická služba

K ošetření, po případě i léčení raněných a nemocných se zřizují dobře krytá obvaziště. U praporu zřizuje obvaziště zdravotnická četa praporu, u brigády zdravotnická rota brigády.

Nemocní a ranění určení k odsunu vzduchem dopravují se jednak zvláštními zdravotnickými dopravními letouny, jednak letouny, které vložily materiál. Odsuny se provádějí převážně v noci.

Výsadkové vojsko může být podle stanoveného úkolu posíleno jinými druhy vojsk, obdobně jako vševojskové pozemní jednotky. Toto posílení je však omezeno vahou zbraní a únosností dopravních letounů a kluzáků.

Zatím nelze počítat pro vzdušné výsadky se středními tanky a s těžkým dělostřelctvem. Je možné, že budoucnost vyřeší i tuto otázku.

Je-li výsadkové vojsko posíleno lehkými mechanisovanými a lehkými tankovými jednotkami, platí pro jejich použití tyto zásady:

1. provádějí průzkum potřebný pro výsadek a napadají osádky nepřítel v blízkosti prostoru vysazení,

2. podporují útok vysazených vojsk na důležité objekty a cíle v týlu nepřítel,

3. zajišťují křídla a boky vysazených vojsk,

4. pronásledují ustupujícího nepřítel,

5. kryjí ústup vlastních vojsk,

6. při organisování obrany pro udržení důležitých míst zesilují tuto obranu,

7. provádějí protiútoky.

Jsou výhodným prostředkem pro zálohu velitele vysazených vojsk a rychlým prostředkem manévru. Umísťují se v prostoru, z něhož zamýšlí velitel vysazených vojsk provádět manévry.

Někdy bude výhodné vysadit část obsluhy děl a osádek tanků i bez materiálu a zbraní, aby mohlo být využito ukořistěných prostředků.

Použití ostatních druhů vojsk, jimiž může být výsadkové vojsko posíleno, se řídí stejnými zásadami, jaké byly pro tento druh vojska uvedeny již vpředu.

Organisace a provedení vzdušné výsadkové operace

Výsadková operace se skládá ze čtyř období:

První období (příprava výsadkové operace): začíná oznámením zámyslu představeného velitele pro použití výsadku a končí zavěšením materiálu pod letouny a nastoupením vojsk do letounů.

Druhé období (doprava a přistání výsadku): začíná okamžikem odletu a končí vysazením v nepřátelském týlu.

Třetí období (plnění bojového úkolu v týlu nepřítele): začíná shromážděním jednotek a dosažením bojové pohotovosti a končí splněním uloženého bojového úkolu, to jest obsazením letišť, přistávací plochy nebo jiného objektu, a organisováním obrany k jeho udržení.

Čtvrté období (sloučení výsadku s vlastními jednotkami): začíná okamžikem splnění uloženého úkolu a končí sloučením výsadkových vojsk s vlastními pozemními vojsky a návratem.

Doba trvání výsadkové operace řídí se silou výsadkových vojsk a povahou daného úkolu.

První období (příprava výsadkové operace)

Velitel frontu (armády) nebo hlavní velitel oznámí v hrubých rysech zámysl o použití výsadku, na základě něhož přednesou velitel letectva frontu (armády) a velitel výsadkového vojska svou informační zprávu.

Informační zpráva velitele letectva obsahuje:

1. Celkovou situaci ve vzduchu a situaci předpokládanou v době vysazení. Závěr, v němž zhodnotí, jaké jsou předpoklady pro letecké zabezpečení výsadku.
2. Situaci vlastního dopravního letectva ke dni vysazení. Dopravní možnosti při jednom vzletu (počet osob a váha materiálu v tunách). Kolik je vlečných letounů a kluzáků a jejich únosnost.
3. Rozmístění leteckých dopravních jednotek.
4. Možnosti provedení výsadku. Závěr o leteckých dopravních možnostech: jakou sílu může přepravit dopravní letectvo jedním vzletem, kolik vzletů bude muset vykonat dopravní letectvo na vzdálenost od letišť do místa, které velitel označil ve svém zámyslu o použití výsadku, a jaké doby bude třeba od startu do návratu na vlastní letiště. Kde navrhuje plochy pro vysazení. Kde navrhuje vysadit hlavní a kde vedlejší (demonstrační) výsadek. Jakou zálohu dopravního letectva navrhuje vytvořit.
5. Možnosti zabezpečení stíhacím letectvem k předpokládanému dni vysazení, za přeletu a při vysazení.
6. Jakou podporu bude možno poskytnout vysazeným jednotkám stíhacím, bitevním a bombardovacím letectvem.
7. Jak bude prováděn letecký průzkum pro potřeby výsadku od přednesení informační zprávy do doby vysazení vzdušného výsadku.

Závěr o leteckém zabezpečení výsadkové operace: Jakou podporu navrhuje vysazeným jednotkám, druh podpory, druh a množství letectva.

Informační zpráva velitele vzdušného výsadku

1. Složení výsadkových jednotek a jejich rozmístění.
2. Morální stav, bojová pohotovost a bojová hodnota výsadkových jednotek.
3. Kde navrhuje prostory soustředění, vyčkávací prostory a pohotovostní prostory.
4. Kde navrhuje plochy pro vysazení vzdušného výsadku.
5. Návrh sestavy vzdušného výsadku.
6. Materiální zabezpečení jednotek; jaká je váha materiálu kromě materiálu, který má voják přímo u sebe, počet zásobníků.

7. Jaké množství materiálu navrhuje pro zabezpečení výsadku a jaká bude jeho váha v tunách.

8. Jaké množství střeliva a min, trhavin a pohonných hmot navrhuje soustředit na výsadkové základně.

Po zhodnocení informačních zpráv oznámí velitel frontu (armády) náčelníku štábu frontu (armády), veliteli letectva frontu (armády) a veliteli výsadkových jednotek své rozhodnutí o použití výsadku a určí v něm sílu vzdušného výsadku, prostor vysazení a hlavní cíle, hlavní úkoly výsadku, přibližnou sestavu výsadku, přibližnou dobu začátku činnosti vzdušného výsadku na nepřátelském území, přibližnou dobu trvání činnosti vzdušného výsadku na nepřátelském území, způsob sloučení vzdušného výsadku s vlastními vojsky a dobu pohotovosti výsadkového vojska a letectva k provedení výsadku.

Přípravu na výsadkovou operaci řídí štáb frontu (armády) nebo hlavní velitelství.

Náčelník štábu frontu, velitel letectva a velitel vzdušného výsadku navrhnou veliteli frontu užší štáb, který bude pracovat na výsadkové operaci.

Velitel frontu (armády) po schválení určí dobu a rozsah, v jakém bude užší štáb informován o provedení výsadkové operace, a stanoví mu úkoly pro přípravu výsadkové operace.

Pověřený užší štáb pak podrobně rozpracuje k předpokládanému dni vysazení tyto štábní dokumenty:

1. Stav a technické možnosti dopravního letectva (tabulka se sloupci: pořadové číslo, typ, počet letounů k dispozici, cestovní rychlost).

2. Tabulka provedení nakládání materiálu (má sloupce: pořadové číslo, kde bude umístěno dopravní letectvo, odekdy, číslo a jiné označení letounu, druh materiálu pro nakládání a označení, naložení — přivěšení provede, kontroluje).

3. Utajení přeletu; volba trati pro přelet a zjištění bezpečnostní trati, cesta zpět a její zajištění (vypracuje se volnou formou).

4. Taktický požadavek na plochu vysazení, a to pro jednotlivé skupiny (průsvitka). Je-li třeba, návrh na změnu výsadkových ploch.

5. Zhodnocení vzdušné situace v den vysazení ve formě závěru s přiloženou průsvitkou.

6. Rozhodnutí velitele výsadkové jednotky pro vysazení padákového sledu [tabulka se sloupci: pořadové číslo, jednotka (skupina), plocha vysazení, počet osob s osobní výzbrojí, podvěšené zbraně, dopravní prostředky, auta; jiný materiál].

7. Předběžná kalkulace provedení výsadku (tabulka se sloupci: pořadové číslo, skupina a velitel, počet zásobníků, zbraně a dopravní prostředky podle druhů, potřeba letadel podle typu).

8. Umístění stíhacího a bitevního letectva (průsvitka).

9. Situace nepřátelské protiletectkové obrany před zahájením vysazení (buď vyličení volnou formou nebo na průsvitce).

10. Nepřátelská letiště v prostoru vysazení (průsvitka).

11. Zakázané prostory přeletu (průsvitka).

12. Kalkulace provedení výsadku podle rozdělení na sledy a skupiny (tabulka se sloupci: pořadové číslo, jednotka, počet osob, velitel, zbraně, střelivo, ženíjní, spojovací, chemický materiál, bojová vozidla, proviant, pohonné hmoty — vše rozvedeno podle druhů).

13. Kalkulace provedení výsadku. Rozdělení na padákový a kluzákový sled (tabulka se sloupci: pořadové číslo, druh výsadku, jednotka atd., jako v odst. 12.).

14. Technická data vlastních letounů (tabulka se sloupci: typ, rychlost, bojový dolet, bojový dostup, rychlost stoupání, výzbroj, pumy, motory, určení letounu) a nepřátelských protiletadlových prostředků (tabulka se sloupci: typ, rychlost za přesunu, pancíř mm, ráže mm, počet hlavních, rychlost střelby, účinný dostřel výškový a dálkový).

15. Tabulka počtů výsadekové jednotky (tabulka se sloupci: pořadové číslo, jednotka, počet osob, zbraně, spojovací materiál a bojová vozidla podle druhů).

16. Tabulka palebných průměrů munice výsadekové jednotky (tabulka).

17. Váhy zásobníků včetně padáku (tabulka).

18. Nákladové údaje těžkého materiálu (t. j. děl, protitankových děl, minometů atd.; v tabulce se uvede pro každý druh celková váha, váha palebného průměru, délka, šířka a výška).

19. Přehled letišť pro letecké dopravní jednotky (tabulka se sloupci: letiště, velikost plochy, rozjezdové dráhy).

Dále vypracuje smíšený užší štáb za vedení velitele a štábu letectva frontu (armády)

- všeobecné rozpočty a plán naložení vzdušného výsadku,
- sestavu letectva určeného k přímé součinnosti se vzdušným výsadkem,
- plán dopravy vzdušného výsadku;
- plán leteckého průzkumu ve prospěch vzdušného výsadku,
- plán bojové činnosti letectva ve prospěch vzdušného výsadku,
- plán spojení k řízení leteckých jednotek,
- výpočet počtu letounů a plán jejich použití k dopravě prostředků pro materiální zabezpečení vzdušného výsadku a odsunu.

Jakmile dostane velitel vzdušného výsadku úkol a přijde na svůj štáb, vydá své rozhodnutí, které obsahuje:

- všeobecnou situaci,
- situaci nepřátelských záloh v blízkosti vysazení,
- hlavní úkoly výsadku,
- sestavu útvarů (součástí) a sledů,
- bojové úkoly útvarů (součástí) vydá osobně velitelům útvarů a součástí,
- hlavní a záložní místa pro shoení a vysazení každého sledu a jeho shromáždění,
- složení a místo pro shoení klamných a demonstračních výsadků,
- hlavní a záložní shromaždiště po splnění bližšího úkolu (když je to nutné),
- umístění velitelského stanoviště a velitelské pozorovatelný.

Na základě rozhodnutí vypracuje štáb vzdušného výsadku pro první období:

- bojovou sestavu vzdušného výsadku, rozdělení na skupiny a sledy,
- plán přípravy příslušníků výsadku,
- plán materiálního zajištění a jeho přípravy k naložení, zavěšení nebo rozdělení mezi příslušníky,
- plán soustředění vzdušného výsadku,
- plán naložení vzdušného výsadku;

pro druhé období:

- plán shoení (vysazení),
- plán průzkumu,
- náčrt spojení za činnosti v nepřátelském týlu,
- plán materiálního zabezpečení a odsunu v průběhu činnosti na nepřátelském území.

Velitel vzdušného výsadku a jeho štáb sleduje neustále vývoj pozemní situace a situace ve vzduchu, seznamuje s ním příslušníky vzdušného výsadku a nacvičuje na mapě pravděpodobnou činnost vzdušného výsadku. Kontroluje přípravy. Organisuje odchod a soustředění vzdušného výsadku na letištích. Organisuje nastupování a nakládání výsadku do letounů.

K bojovému rozkazu velitelství frontu (armády) připojuje se tabulka součinnosti vzdušného výsadku, letectva a pozemních vojsk a náčrt spojení štábu frontu se vzdušným výsadkem.

Tabulka součinnosti a náčrt spojení se vzdušným výsadkem se připojuje i k bojovému rozkazu velitele letectva frontu (armády) a také k bojovému rozkazu velitele výsadekového vojska.

Druhé období operace (doprava a přistání výsadku)

Zahájení výsadkové operace nařizuje velitel frontu (armády) nebo hlavní velitel.

Hodina H je dobou odletu prvního sledu vzdušného výsadku. Podle této hodiny se plánují všechny termíny operace. Za přeletu je za přímou ochranu dopravního letectva stíhacím letectvem doprovázen velitel letectva. Velitel letectva zabezpečí k tomu účelu průzkum počasí ve směru letu a v prostoru vysazení, průzkum situace na zemi i ve vzduchu v prostoru vysazení, průzkum nepřátelských záloh majících možnost zásahu do prostoru vysazení.

V prvním sledu se vysazuje padákový výsadek s těžkými zbraněmi na kluzácích. Po vysazení bojuje podle stanoveného plánu. Obsazuje letiště nebo přistávací plochu, ničí posádky a bojová zařízení, kterých by nepřítel mohl využít proti výsadku; přerušuje komunikaci a jiné spoje vedoucí do prostoru výsadku, připraví a zajistí letiště (plochu) pro přistání letounů s dalšími sledy výsadku. Současně vedou průzkum a ničí blízké posádky nepřítel.

V druhém sledu se vysazují výsadkové jednotky převážené vzduchem, a to přistáním letounů na letištích (přistávacích plochách) a kluzáky.

Druhý sled rozvíjí úspěch prvního sledu a rozšiřuje obsazený prostor podle stanoveného plánu. Vysílá předstunuté oddíly ve směru předpokládaného přísunu nepřátelských záloh na vzdálenost 15 až 30 km (to závisí na síle předstunutého oddílu) a ve směru plánovaného vlastního přesunu vysílá čelní a podle potřeby i boční záštitu.

Je-li plánován další přísun vojsk a materiálu na místo vysazení (letiště, přistávací plochu), zůstávají tam padákové výsadkové jednotky a brání letiště (přistávací plochu), vedou průzkum na vzdálenost 10 až 12 km a ničí nepřátelské blízké posádky. Výsadkové jednotky převezené v druhém sledu rozvíjejí úspěch podle plánu. Napadne-li nepřítel prostor vysazení, bojují vysazené jednotky podle jednotného plánu.

V době vysazení vzdušného výsadku musí být organizována

- a) silná a přímá ochrana vzdušného výsadku stíhacím letectvem,
- b) bojová pomoc stíhacím, bitevním a bombardovacím letectvem k umlčení protiletadlového dělostřelectva a k zlomení odporu pozemních jednotek nepřítel,
- c) neustálý letecký průzkum nepřítel na přístupech k prostoru vysazení a napadání přesunů nepřítel na nich.

Průzkum pozemních sil nepřítel se provádí v poloměru 60 km od prostoru vysazení.

Ustanovený užší štáb kromě již uvedených úkolů rozpracuje a upřesní ke dni pohotovosti vzdušného výsadku

1. stav leteckých dopravních prostředků a jejich umístění,
2. odekdy, kde a jak bude provedeno nakládání materiálu a nasednutí výsadku,
3. zabezpečení utajení přesunu vzdušného výsadku,
4. volba nebo upřesnění trati pro přesun,
5. zabezpečení trati (plán zabezpečení),
6. závěr: možnosti k provedení vysazení, po případě návrh na změnu výsadkových ploch a p.,
7. zhodnocení vzdušné situace k předpokládanému dni vysazení.

Třetí období (plnění bojového úkolu v týlu nepřítel)

Začíná shromážděním a uspořádáním vysazené jednotky k provedení uloženého bojového úkolu a končí splněním tohoto úkolu. Bojovým úkolem výsadku může být obsazení důležité čáry nebo objektu a organizace obrany, obsazení letiště nebo přistávací plochy nebo zničení určitého důležitého nepřátelského objektu anebo některý z úkolů, jak byly vyjmenovány na začátku článku v odstavcích „Úkoly výsadkové operace“ a „Taktický vzdušný výsadek“. Splněním uloženého bojového úkolu třetí období končí.

Čtvrté období (sloučení výsadku s vlastními jednotkami)

Začíná přijetím rozhodnutí o způsobu sloučení s vlastními pozemními vojsky. Sloučení lze uskutečnit buďto probitím se výsadku k vlastním vojskům anebo udržením čáry nebo objektu v týlu nepřítele do doby, než sem proniknou vlastní útočící vojska a pokud tedy neprojdou jejich hlavní síly. Pak výsadek podle situace buďto pokračuje v boji s nepřítelem v součinnosti s pozemními vojsky anebo se vrátí na výsadkovou základnu nebo shromaždiště určené velitelstvím, jemuž výsadek podléhá.

Velení vzdušnému výsadku

Velení vzdušnému výsadku se vyznačuje složitostí jak v organizaci, tak i v provádění. Velení má být přímé a je třeba důkladně sladit činnost vzdušného výsadku s letectvem a s pozemními vojsky, která budou v průběhu operace v součinnosti se vzdušným výsadkem.

Je důležité, aby štáb výsadkových jednotek včas vypracoval a doručil podřízeným jednotkám jednoduchý a srozumitelný plán činnosti jednotek. Aby zkontroloval, zda podřízení pochopili společný úkol, podle něhož se provádí vzdušná výsadková operace. Nejlepší způsob velení je osobní styk velitele s podřízenými veliteli.

Další úkoly štábu výsadkové jednotky jsou:

- vypracování plánů činnosti jednotlivých sledů a jednotlivých skupin a jejich včasné doručení vykonavatelům,
- vypracování přesného plánu spojení,
- vypracování přesného plánu materiálního zabezpečení vzdušného výsadku v průběhu bojové činnosti.

Velmi důležitá je neustálá a přesná kontrola plnění rozkazů a nařízení jak v přípravném období, tak i v období provedení.

Velitel frontu (armády) nebo hlavní velitel řídí vzdušný výsadek

- osobním stykem s velitelem vzdušného výsadku,
- projednáním a schválením rozhodnutí velitele vzdušného výsadku a velitele letectva pro podporu vzdušného výsadku,
- organisováním kontroly pohotovosti vzdušného výsadku,
- organizací a udržováním spojení se vzdušným výsadkem v týlu nepřítele,
- organizací průzkumu pro vzdušný výsadek,
- organizací a řízením součinnosti mezi vzdušným výsadkem, letectvem a pozemními vojsky,
- bojovou informací vzdušného výsadku,
- organizací materiálního zabezpečení při činnosti vzdušného výsadku v týlu nepřítele.

Řízení bojové činnosti provádí velitelství frontu (armády) nebo hlavního velitelství letouny, radiem a odesíláním styčných důstojníků.

Nejdůležitější činností pro vzdušnou výsadkovou operaci je organizace průzkumu pro její potřebu.

Průzkum v týlu nepřítele se provádí nepřetržitě, aby byly zjištěny možnosti vysazení.

Úkoly průzkumu:

- průzkum a pořízení fotografických snímků plochy vysazení,
- zjištění uskupení nepřítele a protiletectvé obrany v prostoru vysazení.
- zjištění seskupení nepřítele v poloměru 60 km od místa vysazení výsadku a činnosti vzdálenějších záloh,
- prozkoumání objektů, proti nimž je plánována činnost vzdušného výsadku, zejména pokud jde o organizaci jejich ochranných zařízení.

Velitel výsadkových jednotek organizuje a řídí průzkum ke splnění bližšího a dalšího bojového úkolu a za pomoci svého štábu provádí všechna opatření k bojovému zajištění vojsk. Je povinen přesně a včas stanovit úkoly podřízeným jednotkám.

Řídí bojovou činnost vojsk.

Předkládá hlášení o bojové i materiální situaci vojsk tomu velitelství, které vzdušný výsadek vyslalo. Stará se o materiální a technické zabezpečení vojsk a o odsun raněných.

Při výsadkové operaci je třeba připravit všechny plány činnosti od shora až do nejmenších skupin. Boj výsadkových jednotek má rychlý spád, velení musí být pružné a přizpůsobené situaci. Pohyby jednotek a skupin v týlu nepřítelů musí být rychlé a jednotky se musí objevovat tam, kde je nepřítel nejméně očekává.

V boji se musí projevit vytrvalost a houževnatost; jednotlivé skupiny se musí v průběhu boje spojovat a společně ničit nepřítel.

Velitelská stanoviště a zálohy se umísťují v terénu netankovém, odkud je možno zabezpečit nepřetržitě velení a rozhodující zásah proti nepříteli. Velitelská pozorovatelná se umísťuje na tom směru, odkud velitel vysazené jednotky očekává největší nápor nepřítel.

Plán boje po vysazení

Zpracovává se v přípravném období velitelem a štábem výsadkové jednotky a oznamuje se ústně velitelům, každému z nich jen v rozsahu potřebném pro boj a součinnost.

Plán boje obsahuje cíl výsadkové operace, úkoly výsadkové jednotky, stručné zhodnocení situace a předpokládané možnosti nepřítelů, možnou dobu nepřátelského útoku pozemními silami na prostor vysazení, podloženou časovým propočtem, možnosti nepřátelského letectva, zhodnocení vlastních sil a vlastního letectva, zhodnocení prostoru vysazení a přístupu k němu ze směru umístění nepřátelských záloh, časový rozpočet od doby vysazení do zmocnění se úkolem stanovených objektů, zámysl a rozhodnutí velitele výsadkové jednotky, sestavu a úkoly skupin (jednotek, sledů), stanovení údobí boje a varianty činnosti nepřítelů, činnost vysazených jednotek pro každou variantu, organizaci součinnosti zvláště s letectvem, plán činnosti letectva, plán průzkumu po vysazení, plán protitankové, protiletectvé obrany a protichemické ochrany, plány použití druhů vojsk, plán zastírání a klamného výsadku, plán materiálního a technického zabezpečení v průběhu boje, plán odsunu raněných a materiálu, který již jednotky po vysazení nebudou dále potřebovat.

Pokud jde o způsob boje po vysazení, řídí se zásadami Polního řádu a Bojových řádů druhů vojsk.

Závěr

Vezmeme-li v úvahu, že k vysazení jedné výsadkové brigády vybavené materiálem na dva dny boje je třeba až čtyř divisí dopravního letectva, kromě letectva k ochraně za přeletu a k podpoře vysazených jednotek, musíme si uvědomit, jak nákladná je výsadková operace.

Boj výsadkového vojska je nejtěžší druh bojové činnosti vůbec. Je to v podstatě vždy boj v obklíčení, který vyžaduje od každého bojovníka vysoký stupeň morálně politické a bojové hodnoty.

Úspěch výsadku závisí ve velké míře na dobré součinnosti s ostatními druhy vojsk ve společném boji nebo operaci. K této součinnosti je třeba znát podmínky použití a činnosti výsadkového vojska v současném boji a operaci. A k tomu má přispět tento článek.

OPERAČNÍ A BOJOVÁ PŘÍPRAVA

PLÁNOVÁNÍ BOJOVÉ A POLITICKÉ PŘÍPRAVY V DIVISI

Mjr. pěch. František Janda

Cílem tohoto článku je seznámit čtenáře s organizací a obsahem plánování bojové a politické přípravy na stupni divise.

Tak jako je v socialistickém státě plánování jedním z nejdůležitějších faktorů socialistické výstavby, je plánování bojové a politické přípravy obdobným faktorem ve výstavbě a výcviku armády. Plánování je prvním obdobím organizace bojové přípravy. Na správných předpokladech plánování závisí ve značné míře organizace výcviku vojsk, úspěch v řešení učebních úkolů a celá praktická činnost velitele jako řídicího orgánu přípravy a výchovy vojsk.

Plán bojové a politické přípravy je písemnou formulací jednak cílů a úkolů bojové a politické přípravy, jednak učebních, stranicko-politických, organizačních a materiálních opatření na určité období, uspořádaných časově a směřujících k neúspěšnějšímu splnění úkolů vytyčených v bojové a politické přípravě.

Jaké požadavky klademe na plán bojové a politické přípravy?

1. Ideovost — hlavně obsahu obou částí výcvikového rozkazu velitele divise.

2. Reálnost — to znamená, že jednotlivé dokumenty plánu mají být sestaveny tak, aby na jejich podkladě mohly být splněny konkrétní učební úkoly. To vyžaduje správného rozdělení předmětů bojové přípravy v plánu, jejich logického uspořádání, postupného nacvičování programované látky v každém předmětu, čímž dosáhneme postupného, nepřetržitého narůstání znalostí a návyků, přechodu od jednoduchého k složitějšímu a upevnování znalostí a návyků.

3. Sladění přípravy útvarů a součástí různých druhů vojsk v učebních cílech, tematické a času na určitém stupni. Tím nejlépe zabezpečíme procvičení součinnosti a bojovou pohotovost.

4. Pružnost, která v plánu předvídá možnost manévru časem i materiálními prostředky k řešení nových učebních úkolů a zdokonalení v tom, co nebylo dostatečně procvičeno.

5. Jednoduchá a jasná formulace učebních úkolů, požadavků na organizaci různých druhů zaměstnání a jiných opatření.

Velmi významným kladem plánu bojové a politické přípravy je též přísně omezený počet dokumentů, jejich hutnost, názornost a možnost použít jich účelně.

Organizační a methodické podklady plánování

Bojová příprava v divisi se plánuje na každé období výcvikového roku. Rozdělení výcvikového roku je stanoveno Programy bojové přípravy a Organizačně methodickými směrnici ministra národní obrany.

Podkladem plánování jsou

- Programy bojové přípravy,
- rozkazy a směrnice ministerstva národní obrany,
- pro divisi — výcvikový rozkaz a plán bojové přípravy sboru (okruhu), pro pluk — výcvikový rozkaz a plán bojové přípravy divise,
- dosažený stupeň výcviku vojsk divise, t. j. mužstva, poddůstojníků, důstojníků, štábů, útvarů a součástí,

- materiální podmínky,
- podmínky rozmístění divise.

Základem plánování jsou tedy především požadavky rozkazů a směrnic nadřízených velitelských instancí, programy bojové přípravy, rozpočet učebního času pro každé období (údobí) a druh bojové přípravy. Plán má předvídat nutnost udržovat stálou bojovou pohotovost vojsk, postupný přechod v jednotlivých předmětech od jednoduchého k složitějšímu, vzájemný vztah temat různých druhů bojové přípravy a sladění přípravy součástí a útvarů různých druhů vojsk a odbornosti. Konečně má dobrý plán brát v úvahu materiální a místní podmínky jednotky, na jejímž stupni se plánuje.

Povinnosti velitele, štábu, velitelů a náčelníků druhů vojsk a služeb divise při plánování bojové přípravy

Podle Řádu vnitřní služby odpovídají za bojovou přípravu vojsk a tím i za její plánování velitelé a štáby všech stupňů. Zvlášť odpovědnou úlohu v organizaci bojové přípravy, ve výcviku a výchově vojsk má velitel pluku a divise. Velitel divise je hlavním organizátorem a řídicím orgánem bojové přípravy a výchovy všech příslušníků divise; obdobně jako v bojových podmínkách je velitel divise i v míru povinen řídit, sladovat a usměrňovat činnost všech útvarů a složek divise.

Dříve než započne plánovat bojovou přípravu na další období, prostuduje velitel divise, jeho zástupci, důstojníci štábu, velitelé a náčelníci druhů vojsk a služeb všechny podklady pro plánování a analyzují nedostatky v přípravě velitelů, štábů, týlu, součástí a útvarů divise. Na základě zhodnocení bojové přípravy a výsledků prohlídky v uplynulém období zjistí velitel divise dosažený stupeň přípravy velitelů, štábů, útvarů a jednotlivých druhů vojsk.

Potom teprve vydá velitel divise pokyny pro plánování. Pokyny velitele divise jsou směřeny k tomu, aby bylo zabezpečeno dosažení všech učebních cílů, stanovených rozkazy a směrnicemi ministra národní obrany, představených velitelů a plánem bojové přípravy sboru (okruhu).

Ve svých pokynech stanoví velitel divise

- všeobecné úkoly velitelské přípravy, temata pro všechny divisní skupiny (nejsou-li stanovena představeným velitelem nebo Organisačně methodickými směrnicemi ministra národní obrany), po případě doplňková temata, při čemž vychází z úrovně přípravy důstojníků a z úkolů, které divisi očekávají v nastávajícím období;
- vedoucí jednotlivých divisních skupin;
- rozdělení důstojníky divise do skupin velitelské přípravy podle jejich zařazení a úrovně znalostí;
- způsob provádění velitelské přípravy (počet a dobu velitelských shromáždění a velitelských dnů), není-li tak nařízeno již představeným velitelstvím;
- temata a dobu přednášek a konsultací, které provede sám nebo jeho zástupci a náčelník štábu pro důstojníky velitelství divise a pro velitele útvarů divise o nejdůležitějších taktických a politických otázkách, po případě o nové bojové technice;
- temata samostatných prací pro důstojníky divisních skupin, kdo a v jaké lhůtě zpracuje to ono thema;
- dvě volná odpůldne v týdnu po zaměstnání pro samostatnou přípravu důstojníků;
- opatření k materiálnímu zabezpečení velitelské přípravy;
- temata a dobu ukázkových cvičení a instrukčně methodických zaměstnání pro důstojníky, která bude řídit osobně nebo jeho zástupci, náčelníci druhů vojsk a služeb, po případě důstojníci štábu.

V otázkách přípravy štábu a týlu stanoví velitel divise

- obsah štábních a týlových treningů (nenařídí-li je MNO nebo sám představený),
- temata a zhruba i dobu štábních válečných her a štábních a týlových cvičení, a to tak,

aby tyto hry a cvičení předcházely před dvoustupňovými velitelsko-štabními cvičeními na analogická témata na stupni divise-pluk a sbor-divise (nenařídí-li je MNO anebo sám představený).

Dále určí dobu velitelsko-štabních cvičení na stupni pluk-prapor, která je povinen řídit osobně nebo prostřednictvím svého štabu.

V otázkách přípravy poddůstojníků stanoví velitel divise hlavní úkoly jejich velitelské a methodické přípravy.

V otázkách přípravy mužstva, součástí a útvarů velitel divise:

- stanoví rozsah údobí bojové přípravy (není-li stanoven ministerstvem národní obrany nebo Programy bojové přípravy),
- stanoví, kterým předmětům a tematům třeba věnovat zvláštní pozornost, která zaměstnání opakovat a jak upravit (je-li třeba) rozpočet hodin pro jednotlivé předměty bojové přípravy;
- naznačí zhruba dobu taktických praporek a plukovních cvičení a přidělení posilových prostředků pěším (mechanisovaným) útvarům z divisních prostředků. Dále stanoví, která praporek taktická cvičení bude řídit osobně jako ukázková;
- stanoví, které střelecké úlohy musí vyplnit každý druh vojska a specialisté;
- rozhodne, s kterými taktickými cvičeními nutno spojit provedení bojového poplachu v útvech;
- stanoví lhůty a způsob organizace divisních střeleckých soutěží;
- stanoví opatření pro kontrolu a prohlídku průběhu bojové přípravy v útvech i ve štabu divise.

Základním orgánem, který plánuje bojovou a politickou přípravu v divisi, je štab. Je povinen včas plán sestavit a dodat vykonavatelům všechny dokumenty plánu, přezkoušet, zda byl podřízenými správně pochopen a zda je správně a včas plánováno v útvech.

Na základě výcvikového rozkazu sboru (okruhu), Programů bojové přípravy a pokynů velitele divise zpracuje náčelník štabu divise společně s důstojníky štabu, se zástupcem velitele divise pro politické věci, s náčelníkem týlu a s veliteli a náčelníky druhů vojsk a služeb jednotlivé dokumenty plánu a předloží je veliteli divise ke schválení.

Zástupce velitele divise pro politické věci stanoví v plánu bojové a politické přípravy celkový počet a dobu hodin politické přípravy a politických informací, poddůstojníků a mužstva, počet zaměstnání a témata marxisticko-leninské přípravy důstojníků.

Náčelník týlu divise plánuje přípravu orgánů týlu a týlových součástí, sestaví rozvrh zaměstnání speciální přípravy důstojníků své skupiny a plán materiálních opatření k zabezpečení výcviku.

Velitelé a náčelníci druhů vojsk a služeb sestavují ty části plánu, které se týkají speciálních útvarů divise a jejich důstojníků; vypracují pokyny pro speciální přípravu v pěších (mechanisovaných) útvech a navrhnou, jaká instrukčně methodická a ukázková zaměstnání nutno provést s důstojníky útvarů ve speciální přípravě.

Všechna opatření, která spolu navzájem souvisí a týkají se celé divise, je třeba domluvit s náčelníkem štabu, neboť ten je odpověden za sestavení celého plánu.

Zpracování plánu bojové a politické přípravy divise je třeba věnovat 5 až 7 dní.

Každý dokument plánu schvaluje velitel divise.

Plánování bojové přípravy a rozeslání dokumentů útvarům musí být zakončeno nejpozději 15 dní před začátkem nového období, aby i v útvech bylo dostatek času k plánování na nižších stupních.

Dokumenty divisního plánu bojové a politické přípravy

Bojová a politická příprava v divisi se plánuje výcvikovým rozkazem, k němuž se přikládá

- a) plán bojové a politické přípravy divise,

b) plán materiálních opatření.

Kromě toho vydává divise na každé údobí

c) rozvrh velitelské přípravy důstojníků divisních skupin,

d) rozvrh přidělení speciálních jednotek divise pro společná taktická cvičení s pěšími (mechanisovanými) pluky,

e) plán politické práce.

Hned z počátku je třeba zdůraznit, že uvedené dokumenty plně postačí zachytit veškerou činnost a úkoly divise v příslušném období, a že tedy není účelné vydávat ještě jiné další dokumenty.

Výcvikový rozkaz je základním dokumentem plánu bojové a politické přípravy. Sestavuje ho náčelník štábu za pomoci zástupce velitele pro politické věci, náčelníka týlu divise a náčelníků druhů vojsk a služeb. Podkladem pro jeho sestavení je výcvikový rozkaz představeného velitele, pokyny velitele divise a Programy bojové přípravy. Forma rozkazu je libovolná, jeho obsah má dvě základní části. V první části se stanoví dosažená úroveň (stupeň) přípravy důstojníků, štábů, poddůstojníků, mužstva, součástí a útvarů různých druhů vojsk, konstatují se úspěchy a nedostatky ve výcviku za uplynulé období a příčiny nedostatků. V této části se též jmenovitě vyhláší útvar, součásti a velitelé, kteří špatně splnili úkoly v bojové a politické přípravě, i ti, kteří dosáhli nejlepších výsledků.

Druhá část výcvikového rozkazu stanoví úkoly pro nastávající výcvikové období, a to pro všechny kategorie a speciality (pro důstojníky, štáby, orgány týlu, poddůstojníky, mužstvo, součásti a útvar), zdůrazňuje ty části bojové přípravy, jimž je třeba věnovat zvýšenou pozornost, změny v rozpočtu času a p.

Aby byl rozkaz přehledný, je účelné vydat nejprve pokyny týkající se všech útvarů a pak teprve takové, které se týkají jednotlivých útvarů nebo druhů vojsk.

Plán bojové a politické přípravy divise, jehož vzor je předepsán Programy bojové přípravy pěchoty, díl I., příl. I, obsahuje:

- jednotlivá údobí bojové přípravy vojsk,
- velitelskou přípravu důstojníků divisních skupin, štábní válečné hry, štábní, velitelsko-štábní a týlová cvičení,
- ukázková cvičení prováděná velitelem divise a jeho štábem,
- cvičení s vojsky,
- shromáždění,
- kontroly a prohlídky konané a útvarů divise,
- sportovní a střelecké soutěže,
- využití divisních střelnic a cvičišť

V první části plánu, v oddíle „Příprava vojsk“, vyznačí se rozsah údobí výcviku jednotlivých kategorií, a to pro všechny druhy vojsk divise (jednotlivec, družstvo, osádka, poločeta, četa atd.).

V části „Střelecká příprava“ stanoví divisní plán, v jakých lhůtách je třeba splnit střelecké úlohy i ostré střelby dělostřelecké, tankové, raketometů a p.

Oddíl „Příprava důstojníků“ obsah uje kalendářní plán velitelské přípravy a instrukčně-methodická a ukázková zaměstnání s důstojníky, řízená osobně velitelem divise, jeho zástupci nebo štábem. Úkolem této části plánu je zabezpečit úkoly velitelské přípravy divisních skupin a methodické přípravy důstojníků.

Při plánování velitelské přípravy vychází náčelník štábu, nebo důstojník jím pověřený z Organizačně methodických směrnic ministra národní obrany a představených velitelů a z pokynů velitele divise, jimiž jsou stanovena témata a lhůty velitelské přípravy a rozdělení důstojníků divise do učebních skupin.

Důstojník plánující zaměstnání skupin musí uvážit, že se někteří vedoucí skupin

(velitel divise, jeho zástupci, náčelník štábu a velitelé a náčelníci druhů vojsk a služeb) zúčastní zaměstnání v příslušných sborových skupinách.

V tomto oddílu plánu se dále vyznačí doba a themata ukázkových cvičení, která v divisi provede velitel sboru (z plánu sboru), a doba a themata ukázkových, po případě instrukčně methodických zaměstnání řízených velitelem divise, jeho zástupci nebo štábem. Ukázková a instrukčně methodická zaměstnání je nutno plánovat tak, aby předcházela před příslušnými thematy, která budou cvičena u útvarů.

Podklady pro plánování přípravy štábu a týlových orgánů nalezne náčelník štábu opět v Organisačně methodických směrnících ministra národní obrany, po případě v plánu nadřízeného velitelství a v pokynech velitele divise. V této části plánu vyznačí dny štábů a týlových treningů u divise a útvarů.

V oddíle „Závody (soutěže)“ se stanoví druh, lhůty a způsob výběru závodníků pro plukovní a divisi soutěže a závody. Plukovní a divisi závody se zpravidla provedou ke konci důležitých období bojové přípravy a ve význačné státní svátky.

Část plánu „Kontrola a pomoc“ určuje lhůty prohlídek bojové a politické přípravy konaných velitelem divise nebo jeho štábem. Při plánování kontroly a pomoci je třeba vycházet z pokynů velitele divise a z plánů nadřízených instancí. Všechna opatření týkající se kontroly a pomoci musí být sladěna s příslušnými momenty bojové přípravy, jimiž jsou především:

- plánování bojové přípravy v útvarech,
- zahájení výcviku na počátku období,
- příprava k nejsložitějším úlohám ze střelecké přípravy,
- příprava a provedení taktických cvičení, zvláště s bojovou střelbou,
- ukončení určitých stupňů bojové přípravy,
- ukončení období (období) výcviku.

„Časové využití“ divisi střelnice, cvičišť, hřišť, tělocvičen, vojenských výcvikových prostorů a p. má zabezpečit stejnou možností součástí a útvarům v plnění plánovaných střeleckých úloh, taktických cvičení, speciální přípravy (ženijní, chemické) a cvičišť v případě, že divise je rozmístěna v jednom prostoru (vojenském výcvikovém prostoru).

Plán materiálních opatření se sestavuje zároveň s plánem bojové a politické přípravy. Zachycuje všechna materiální opatření, jejichž cílem je zabezpečit normální průběh výcviku. Tento plán je zvláště důležitý v letním období, kdy útvary divise jsou ve vojenských výcvikových prostorech.

Plán materiálních opatření obsahuje ráz prací, lhůty a rozdělení pracovních sil

- k zhotovení výcvikových pomůcek,
- k vybudování (dobudování) střelnic a cvičišť,
- k vybudování (dobudování) divisiho tábora,
- k vybudování tělocvičen, koupališť a p.,
- k vybudování kulturních zařízení (klubů a p.),
- k zabezpečení taktických cvičení a manévru (oprava vozidel, kuchyní a p.),
- k opravě zařízení po taktických cvičeních.

Na podkladě úkolů stanovených organisačně methodickými směrnici ministra národní obrany a pokynů velitele divise sestavuje se jako doplněk k plánu bojové a politické přípravy, rozvrh velitelské přípravy divisi skupin.

Rozvrh pro skupinu velitele divise a pro skupiny štábu divise sestavuje štáb, pro všechny ostatní skupiny vedoucí jednotlivých skupin a schvaluje je velitel divise. Rozvrh má být sestaven tak, aby velitelská zaměstnání předcházela před zaměstnáními s vojsky na analogická themata. Studium takticko-technických dat musí předcházet před příslušnými thematy z taktické přípravy. Školení na analogická themata se provádí napřed ve vyšší a pak teprve v nižší skupině.

Schvaluji.
Velitel divise

PŘÍKLAD FORMY ROZVRHU

.....
datum, podpis

Rozvrh zaměstnání skupiny na období
zimního období 195...

Datum zaměstnání	Od — do	Thema a obsah	Učební cíle	Kdo provede	Místo zaměstnání	Předpisy, pomůcky a mat. za- bezpečení	Poznámky o provedení zaměstnání

Podpis vedoucího skupiny

Aby byly co nejdokonaleji procvičeny otázky součinnosti a zvýšena bojová pohotovost, plánuje taktická cvičení v praporu a pluku velitel divise rozvrhem přidělení speciálních jednotek divise pro společná taktická cvičení.

Forma plánu je libovolná, jeden z možných vzorů je připojen k tomuto článku. Rozvrh musí obsahovat dobu a temata cvičení, které pěší (mechanisované) jednotky se účastní, při dvoustranných cvičeních, která jednotka bude představovat soupeře, a posilové prostředky obou stran (viz tab. na str. 75).

Plán politické práce sestavuje štáb divise v součinnosti s náčelníkem divisního politického oddělení po předcházejících pokynech velitele divise. Plán se zpracovává na stejné období, na která jsou sestavovány ostatní dokumenty divisního plánu bojové a politické přípravy a tvoří s nimi nedílný celek ve formě i obsahu. Cílem této části plánu je zabezpečit reálné předpoklady krátkodobého plánování a provádění politické práce v divisi.

Hlavní části plánu politické práce:

- porady politických funkcionářů podřízených jednotek na divisním politickém oddělení;
- organisování marx-leninské přípravy důstojníků a generálů, politického školení mužstva a poddůstojníků a politických informací v časovém a tematickém rozvrhnutí a v souladu se směrnicemi HPS;
- politické zabezpečování bojové přípravy; ukázek, instrukčně-methodických zaměstnání, taktických cvičení;
- kulturně-osvětová činnost, sportovní činnost, umělecká tvořivost; zlepšovateľské konference; semináře a pod.;
- stranická práce; stranické a mládežnické dny, stranické a mládežnické školy, školení, kursy, semináře, aktivity a pod.

Plán politické práce na období nevyklučuje sestavování měsíčních plánů stranicko-politické činnosti na divisním politickém oddělení, naopak toto podmiňuje a vyžaduje.

Závěr

Nejlépeším ukazatelem organizačních schopností velitele v míru je umění promyšleně plánovat, organisovat a řídit bojovou přípravu jednotky. Divise je jedním z nejdůležitějších článků plánování, neboť v divisi a v pluku se řeší v největší míře všechny úkoly výcviku a výchovy vojsk.

Požadavek stále bojové pohotovosti vojsk a podstata soudobého boje vyžadují důkladného výcviku v součinnosti uvnitř divise, v plucích a s posilovými prostředky. Proto plánování bojové přípravy, všechny její předměty a opatření jsou podřízeny taktické pří-

Velitelství x. pěší divise

Schvaluji.

Velitel divise

Datum, podpis

Rozvrh přidělení speciálních jednotek divise pro taktická, štábní a týlová cvičení

Pořad. čís.	Doba cvičení	Druh cvičení	Trvání	Thema	Cvičící jednotky (štáby, týly)	Posilové prostředky	Poznámka
1	1. března	Taktické cvičení v praporu	8 hodin	Zesílený pěší prapor za útoku na nepřítele, který spěšně přešel do obrany (tema 26)	2./54. p. pl. *)	1./108. děl. pl.	*) Ukázkové cvičení řídí vel. divise
	2. března				První prapory všech pluků		
	4. března				2./53. a 2./52. p. pl.	2./53. p. pl. — 2./108. děl. pl.	
	7. března				Třetí prapory všech pluků		
2	12. dubna	Jednostupňová štábní válečná hra v terénu	10 hodin	Práce štábu PD za útoku nepřítele, který zaujal obranu v polních podmínkách. (Příprava útoku).	Štáb divise	Velitelská rota divise, ženijní prapor a spojovací prapor PD	
3	12. dubna	Jednostupňová týlová hra v terénu	10 hodin	Práce týlu PD za útoku na nepřítele, který zaujal obranu v polních podmínkách. Příprava útoku.	Týl divise	Část velitelské roty, ženijního a spojovacího praporu PD	

..... prosince 195....

Náčelník štábu x. pěší divise
mjr. pčh...... František Horký
(vlastnoruční podpis)

pravě. Systém společných cvičení pěších jednotek s ostatními druhy vojsk musí být dokonale promyšlen a zabezpečen silami i prostředky.

Plánování bojové a politické přípravy je důležitá a složitá fáze bojové přípravy. Vyžaduje intenzivní a odpovědné práce velitele, jeho zástupců, štábů a náčelníků druhů vojsk a služeb. Dobrý plán zabezpečí dostatek času na řízení přípravy, na kontrolu a pomoc jednotkám v průběhu výcviku.

Je však třeba mít stále na mysli, že plánování je jen začátkem. Kladných výsledků lze dosáhnout jen soustavnou kontrolou spojenou s praktickou pomocí podřízeným, což je nejlepším projevem konkrétního, živého řízení bojové přípravy.

Bez správného hodnocení výsledků bojové přípravy nelze reálně plánovat. Na podkladě hodnocení musí velitel divise provést rychlá a účinná opatření, kterými napraví nedostatky ve výcviku, neplnění plánu, po případě nedostatky v plánování.

Proto je hodnocení nedílnou součástí plánování. Musí být prováděno neustále a svědomitě, kriticky i sebekriticky. U každého plánovaného úkolu musí se dát jednoznačně a hodnověrně prokázat, zda, kdy a jak byl splněn.

Plán bojové přípravy je dokument, který stanoví rozsah učebních úkolů a který pomáhá velitelům a štábům v jejich práci.

Avšak hodnotné přípravy vojsk se dosáhne především praktickou prací, organizací a prováděním výcviku. Hodnotnou přípravu nám nezajistí sám dokument, bude-li scházet práce s živými lidmi na cvičištích, v učebnách a v dílnách.

Prameny: Programy bojové přípravy pěchoty.

Vojennyj Vestnik, ročník 1951.

Přednášky ze sovětských vojenských škol.

SKUPINOVÁ CVIČENÍ

Pplk. děl. Rudolf Litera

Úkoly a metody operačně taktické přípravy velitelů a štábů

Velitel a štáb jsou středem nervového systému vojsk. Velení musí být pružné, mobilní a nepřetržitě. Velitel a štáb musí předvídat a operačně vést. Vyžaduje to hluboké taktické znalosti, vysokou vyspělost práce v štábu a techniky služby u štábu. Je proto nutno velitele, příslušníka štábu, jakož i štáb jako celek vyškolit. Nejlepší školou je praxe. V míru pak taková praxe, která přibližuje přípravu co nejvíce skutečné bojové činnosti.

Konečným cílem přípravy velitelů a štábů je dosažení jednotnosti názoru v taktických otázkách a správného chápání rázu soudobého boje.

Úkoly přípravy velitelů jsou:

- naučit velitele plánovat a organisovat boj,
- procvičit velitele ve velení ve všech druzích boje,
- naučit velitele dobře a rychle se rozhodovat.

Úkoly přípravy štábů:

- naučit vojskový štáb plánovat a organisovat boj,
- naučit štáb zabezpečovat nepřetržitou součinnost všech druhů vojsk na bojišti,
- naučit štáb organisovat bojové zabezpečení vojsk,
- naučit štáb uskutečňovat stálou kontrolu a pomoc jednotkám,
- naučit vojskové štáby a štáby druhů vojsk (dělostřelectva, tankového a mechanizovaného vojska, ženijního vojska atd.) a funkcionáře týlu sladění činnosti při organisaci a vedení boje.

Jádro přípravy záleží v tom, aby byl zcela jasně pochopen ráz soudobého boje a význam součinnosti všech druhů vojsk.

Metody operačně taktické přípravy jsou velmi rozličné. Musí být uspořádány podle zásady od jednoduchého k složitějšímu.

Podle pomůcky „Operační příprava vyšších velitelů a štábů, část I.“ jsou to:

1. osobní práce jednotlivců,
2. přednášky a rozpravy,
3. cvičení na mapách,
4. cvičení v terénu,
5. cvičení s vojsky.

Cvičení na mapách i v terénu zahrnují na prvním místě skupinová cvičení. „Skupinová cvičení“ můžeme považovat za nejrozšířenější a základní metodu přípravy velitelů a štábů.

Skupinová cvičení

Skupinové cvičení je takový druh cvičení, v kterém jeho účastníci zařazení v jedné a téže funkci postupně řeší stejné učební otázky.

Účelem skupinových cvičení je, aby si jejich účastníci plně osvojili funkční povinnosti, ovládli techniku služby u štábu, jednotlivé otázky taktiky a operačního umění a připravili se pro dokonalejší a složitější formy a metody přípravy velitelů a štábů, jako jsou válečné hry a taktická cvičení s vojsky.

Provádějí se na mapě v místnosti nebo v terénu, nebo se obojí kombinuje. Ku příkladu:

Učební otázka „Přijetí předběžného rozhodnutí“ se bude probírat v místnosti a „velitelský průzkum“ se probere v terénu. Čím nižší stupeň je procvičován, tím více musí být použito terénu.

Skupinová cvičení mohou být

- velitelská, v nichž se procvičují velitelské funkce a účastníci jsou zařazováni do funkcí velitelů,
- štábní, kde se procvičují funkce důstojníků štábů, jejich účastníci se zařazují do funkcí jednotlivých funkcionářů štábu,
- týlová, u nichž je cílem výcvik důstojníků týlu a účastníci jsou zařazeni na místech náčelníků služeb,
- speciální podle druhů vojsk a služeb.

Příprava skupinového cvičení

Přípravě skupinového cvičení je nutno věnovat velkou péči, neboť jenom dokonale připravené skupinové cvičení může dosáhnout svého cíle.

Písemnou přípravu nebo dokumenty pro skupinové cvičení je možné rozdělit do dvou skupin:

- pro účastníky,
- pro řídicího cvičení.

Do první skupiny patří podklady pro rozhodování a činnost zúčastněných, jako je námět doplňující situace a organizační nařízení.

Do druhé skupiny se zařazují tak zvané methodické rukověti a kromě toho také všechny písemnosti první skupiny.

Jaký je postup práce zpracovatele skupinového cvičení

Volba tematu. Při volbě tematu se vychází z předpokladu, jakou činnost nebo způsob práce velitele (funkcionáře štábu) je třeba procvičit, v jakém měřítku a za jaké situace. Rozhodujícím vodítkem je plán bojové a operačně taktické přípravy.

Určení učebních cílů. Vyplývá ze stanoveného tematu a z toho, čeho chceme absolvováním skupinového cvičení dosáhnout.

Učebním cílem skupinového cvičení může být určitou věc

- ukázat,
- naučit ji,
- zdokonalit ji nebo
- ji jen přezkoušet.

Učební cíl může být ku příkladu vyjádřen takto: „Naučit organisovat útok armádního sboru v zalesněném horském terénu“. Totéž cvičení může mít někdy několik učebních cílů.

Určení učebních otázek (úkolů)

Učební otázky vyplývají z obsahu tematu a z podstaty učebního cíle. Proto přistoupí zpracovatel k stanovení učebních otázek jedině po pečlivém promyšlení obsahu tematu, studiu řádů a zkušeností z Veliké vlastenecké války.

Učební otázka je součástí tematu. Zpracované thema bude zahrnovat řadu otázek. Ku příkladu k tematu: „Útok armádního sboru v zalesněném horském terénu“ budou příslušet učební otázky: „Přijetí předběžného rozhodnutí velitele armádního sboru pro útok v zalesněném horském terénu“, dále „Provedení velitelského průzkumu velitelem armádního sboru v zalesněném horském terénu“ a dále řada učebních otázek příslušejících k stanovenému tematu.

Učební úkoly (dílní učební cíle) mohou být:

- naučit (ukázat, zdokonalit, přezkoušet) přijímat předběžné rozhodnutí velitele armádního sboru pro útok v zalesněném horském terénu, nebo
- naučit (ukázat, zdokonalit, přezkoušet) provádět velitelský průzkum velitelem armádního sboru v zalesněném horském terénu a p.

Takto je nutno chápat vztah mezi pojmem „učební otázka“ a učební úkol“. Příručka „Operační příprava vyšších velitelů a štábů“, část I, se na straně 19 o těchto dvou pojmech zmiňuje, ale jejich vzájemný vztah blíže nerozvádí.

Sestavení taktického zámyslu a volba prostoru cvičení

Taktický zámysl skupinového cvičení se může graficky zpracovat schematem na kusu čistého papíru slovně, t. j. písemným vyličením, a konečně, nejčastěji a nejúplněji, graficky na mapě i slovně. Pro cvičení v malých jednotkách úplně postačí grafické vyjádření taktického zámyslu s legendou, která doplňuje to, co nelze plně vyjádřit graficky.

V připojeném náčrtku (viz obr. 1 na str. 80) je uveden příklad takového prvopočátečního graficky vyjádřeného taktického zámyslu, z něhož je jasné patrná celá stavba cvičení, t. j.

- uskupení nepřítelů a vlastních vojsk,
- šířka útočného pásma a úkoly,
- vedení boje vyjádřené dvěma protiútoky záloh nepřítelů,
- poměr sil v útočném pásmu divise.

Schematicky znázorněný zámysl se pak zakreslí do mapy a v ní se vzhledem na terén upřesňuje a doplňuje. Pro cvičení je nutno volit takový terén, který by umožnil co nej-poučněji zpracovat všechny učební otázky, ale přitom svou tvářností připouštěl několik řešení. Terén, který kategoricky usměrňuje účastníky k určitému řešení, omezuje tvůrčí myšlení.

Je účelné použít za základ taktického zámyslu odpovídajícího příkladu z Veliké vlastenecké války a podle potřeby jej doplnit a usměrnit tak, aby odpovídal učebnímu cíli a učebním otázkám.

Bude-li cvičení provedeno v terénu, o což se máme vždy snažit, hlavně pokud jde o stupeň do pěší divise, při cvičení útoku až do armádního sboru, je předběžný průzkum terénu při zpracovávání zámyslu nezbytný. Ale i když bude skupinové cvičení prováděno na mapách v místnosti, je žádoucí seznámit se s terénem při zpracovávání cvičení co nejdokonalěji. To nám ovšem umožní jen průzkum terénu.

Důležité je správné vyjádření uskupení a plánování činnosti nepřítelů. Proto musí zpracovatel dobře znát organizaci, výzbroj a taktiku nepřítelů, který bude představován při cvičení. To je nutné proto, aby účastníci v průběhu cvičení neustále pocítovali skutečného nepřítelů.

Zpracování námětu a dalších doplňujících situací

Námět skupinového cvičení má dávat účastníkům cvičení jen ta nejnnutnější data, avšak v takovém rozsahu, aby měli dostatek podkladů pro správné a účelné rozhodování a činnost při cvičení. Námět se skládá ze čtyř podstatných částí:

První část, všeobecná, zavádí účastníky do situace a začíná vývojem událostí u jednotky o jeden, po případě o dva stupně vyšší, než je jednotka, která je předmětem školení.

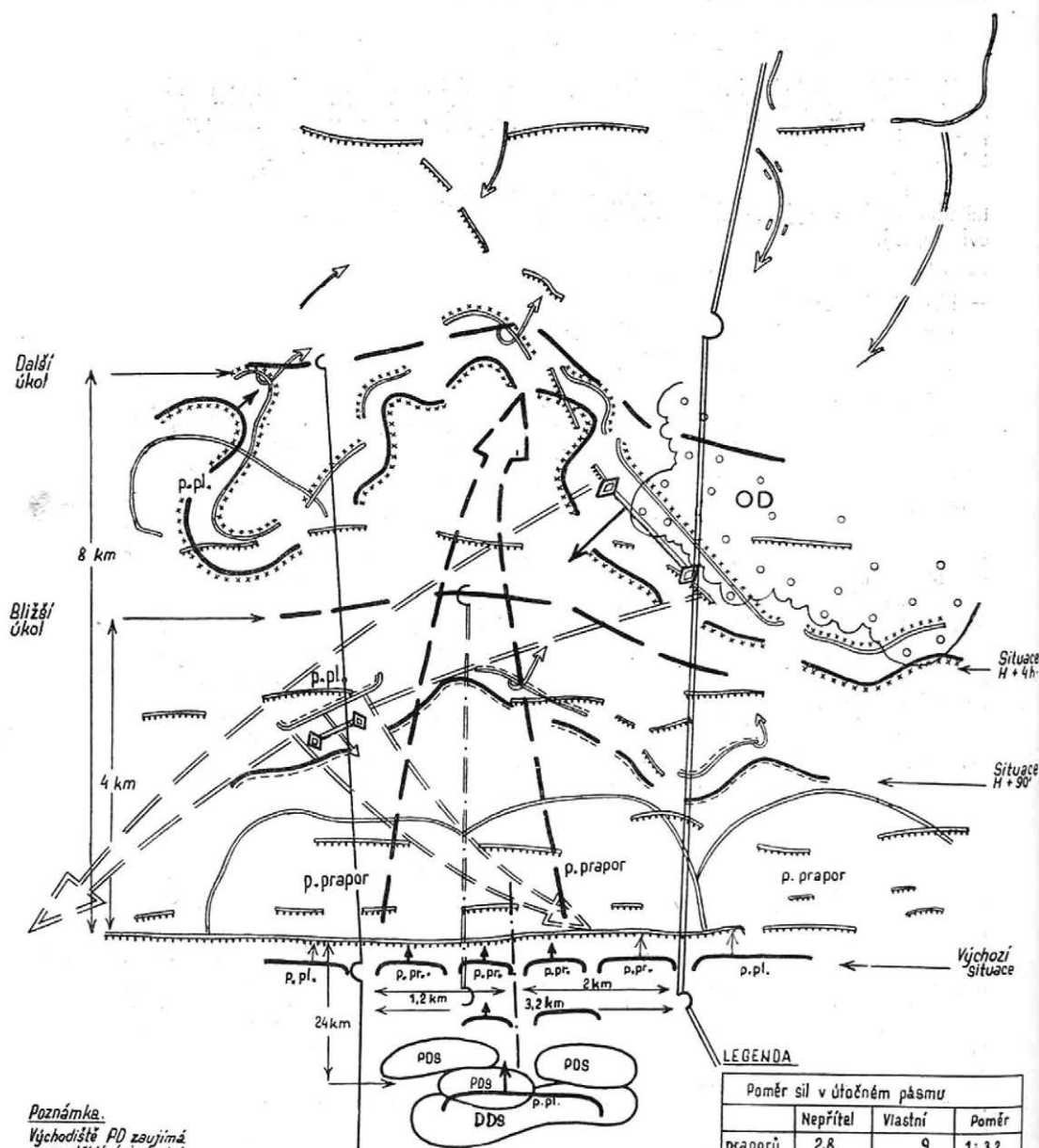
Druhá část, zvláštní situace, je podkladem pro činnost cvičících. Z ní vyplývají úkoly a rozhodování cvičících. Nejčastěji je tato část psána ve formě rozkazu představeného velitele.

Třetí část jsou doplňující údaje, které se svým rázem nehodí do druhé části, ale jsou pro činnost cvičících nutné.

Čtvrtá část námětu jsou organizační pokyny účastníkům pro cvičení, jako „Prostudoval určité řady a připravit rozhodnutí velitele písemným záznamem nebo zakreslením do mapy“ a p.

Podobně se sestavují i další doplňující situace.

NÁČRT TAKTICKÉHO ZÁMYSLU CVIČENÍ č. 1..... NA THEMA „ÚTOK PD NA PŘEDEM VYBUDOVANOU OBRANU NEPŘÍTELE“

Poznámka.
Východiště PD zaujímá
po vyslídání jednotek,
které se bránily

Toto rozdělení není šablonou. Je výhodné a účelné pro prapor až pěší divisi. Je-li nutno dát rozsáhlejší podklady pro činnost cvičících, jako to bude na příklad při armádním cvičení, sestavujeme námět podle pokynů obsažených v příručce „Operační příprava vyšších velitelů a štábů“.

Sestavení methodické rukověti

Methodická rukověť je vodítkem pro řídicího skupinového cvičení. Usměrnjuje činnost řídicího, co se týče organizace, vedení a zhodnocení cvičení. Methodickou rukověť nesmějí dostat účastníci cvičení. Methodická rukověť může být stručná nebo velmi podrobná. Rozhoduje tu taktická úroveň a zběhlost řídicího skupinového cvičení.

Přehled zpracování methodické rukověti, co se týče formy a obsahu, je uveden v příloze 2 (viz str. 82).

Při větším rozsahu cvičení, jako je ku příkladu úplné cvičení, které zahrnuje všechna údobí boje i činnost druhů vojsk, může být zpracováno několik methodických rukovětí. Zpravidla má být pro jedno ucelené zaměstnání jedna methodická rukověť, (na př. „Dělostřelecké zabezpečení útoku armádního sboru“, které se plánuje na 6 hodin).

Přímá příprava řídicího skupinového cvičení záleží

- v prostudování teorie probíraného tematu,
- v dokonalé znalosti situace a
- v přesném zakreslení výchozí situace a dynamiky boje na mapě.

Postup při provádění skupinových cvičení

Počet účastníků při skupinovém cvičení může být 5 až 15. Početnější skupina se nedoporučuje.

Dříve než řídicí přistoupí k vlastnímu cvičení, přezkouší přípravu účastníků: zda a jak mají zakreslenou situaci do mapy, písemnou přípravu a j.

Dále se řídicí přesvědčí kontrolními otázkami o stupni theoretické přípravy účastníků.

Pak teprve přistoupí k cvičení podle plánu obsaženého v methodické rukověti. Od vystupujících požaduje velitelskou mluvu, stručně a jasné vyjadřování. Připouští řešení i do určité míry odchylné od methodické rukověti, jestliže nenarušuje splnění stanovených učebních cílů.

Během cvičení může řídicí vystupovat v různých úlohách. Jednou jako velitel cvičící jednotky nebo funkcionář jeho štábu, po druhé jako představený velitel nebo funkcionář jeho štábu, jako orgán týlu, jako nepřítel a p.

Při vedení boje řídicí vyhláší nebo vydává písemně situaci všem účastníkům současně. Stanoví čas na zhodnocení situace a přípravu rozhodnutí. Poté vyslechne odpovědi 2 až 3 účastníků a provede dílčí rozbor, v němž upozorní na kladné a záporné stránky činnosti účastníků a oznámí (když je to nutné) nejúčelnější řešení.

Při skupinovém cvičení na mapách je nutno věnovat zvýšenou pozornost technice zakreslování situací do map a zpracovávání dokumentů, kdežto při skupinovém cvičení v terénu věnuje řídicí hlavní pozornost otázkám orientace, přesnému označování cílů a zhodnocení terénu, t. j. stálému používání terénu. Při tom ovšem podle možnosti nesnižuje požadavky na vedení pracovní mapy. Uvede vhodný příklad z Veliké vlastenecké války.

V konečném rozboru cvičení poukáže řídicí na podstatu učebního cíle a taktického zámyslu, osvětlí skutečný vývoj událostí a se zřetelem na teorii hodnotí rozhodování a činnost účastníků. Na konec zhodnotí, v jaké míře si účastníci cvičení osvojili thema, zdůrazní, co je nutno zopakovat a doplnit, a zhodnotí účastníky cvičení. Rozboru, který je důležitou částí cvičení, je nutno věnovat největší pozornost. Rozbor musí naprosto přesně vystihnout nedostatky a úkoly z nich vyplývající pro další přípravu.

„VZOR“

„Schvaluji“

Příloha 2

Velitel vojenského okruhu

Tajné!

(datum, podpis)

Výtisk čís....

Methodická rukověť cvičení číslo.....**První zaměstnání**

Thema: Útok armádního sboru v zalesněném horském terénu.

Učební cíl: Naučit velitele organisovat útok armádního sboru v zalesněném horském terénu.

Metoda zaměstnání: Skupinové cvičení.

Doba provedení:

Učební otázky a časový rozpočet:

Přezkoušení přípravy účastníků cvičení	20 minut
1. učební otázka: Ujasnění úkolu velitelem AS	40 minut
2. učební otázka: Ocenění situace	60 minut
3. učební otázka: Přijetí a vyhlášení předběžného rozhodnutí velitelem AS	50 minut
4. učební otázka: Pokyny velitele AS k provedení velitelského průzkumu	20 minut
Celkem	200 minut
(t. j. 4 učební hodiny po 50 min.)	

Krátká charakteristika nepřítele

(Nejvhodněji vyjádřit graficky, příložením náčrtu)

Plán provedení cvičení

Přezkoušení přípravy účastníků, 20 minut

(Řídící cvičení zkontroluje zda a jak mají účastníci cvičení zakreslenou situaci v mapách a zapsány poznámky ve svých sešitech a pak položí několika účastníkům cvičení otázky z teorie probíraného tematu. Jména cvičících, otázky a možné odpovědi se předem připraví.)

Zhodnocení přípravy účastníků.

1. učební otázka

Ujasnění úkolu velitelem AS, 40 minut

Operační čas (vyhlásí řídící cvičení)

Všichni účastníci jsou v úloze velitele AS!

Možná odpověď:

Zhodnocení odpovědí a krátký rozbor probrané učební otázky.

2. učební otázka

atd.

(Po ukončení poslední učební otázky celkový rozbor cvičení.)

Několik slov o letučkách

Letučka je zvláštní druh skupinového cvičení. Rozdíl mezi letučkou a skupinovým cvičením je jenom ten, že letučka řeší jen jeden učební úkol, takže ve srovnání se skupinovým cvičením je svým rozsahem krátká.

Letučky se provádějí na všech stupních přípravy velitelů a štábů. Podle stupně rozdělujeme letučky na taktické a operační. Podle způsobu provedení mohou být letučky v terénu nebo na mapách.

Cílem každé letučky je zvyšovat pružnost taktického myšlení účastníků, cvičit je v bystrém rozhodování, zpravidla v složitých situacích, a v přesném vyjadřování. Kromě toho velmi často slouží letučky k přezkoušení stupně taktických znalostí velitelů a funkcionářů štábů. V boji v přípravném období bude pak často velitel uskutečňovat kontrolu a pomoc podřízených velitelů a štábů pomoci letuček.

Další výhodou letučky je to, že na její přípravu a provedení je třeba poměrně málo času.

Správně použitá letučka pomůže v celkovém systému přípravy velitelů a jejich štábů vypěstovat velitelské vlastnosti, které vyžaduje soudobý boj.

Závěr

Skupinové cvičení na všech stupních se stává základní formou přípravy velitelů a štábů. Je nezbytným požadavkem, aby všichni velitelé dbali uvedených zásad a osvojili si schopnost zpracovat i řídit skupinové cvičení.

Jen dobře připravené a úplné skupinové cvičení může splnit stanovený učební cíl. Skupinové cvičení s dobře vyjádřenou součinností všech druhů vojsk na bojišti jsou velmi cenným přínosem bojové přípravě.

Protože bojová technika a taktika jednotek je ve značné míře podmíněna vlastnostmi terénu, je žádoucí provádět co nejvíce skupinových cvičení v terénu a každé cvičení přiblížit co nejvíce skutečnosti.

INFORMACE O CIZÍCH ARMÁDÁCH

VYSTŘÍDÁNÍ A PŘEKROČENÍ JEDNOTEK V DOTYKU PODLE AMERICKÝCH NÁZORŮ

Pplk. pých. Viktor Perner

Vystřídání a překročení jednotek v dotyku je pokládáno Američany jak za obrany, tak za útoku za choulostivou a obtížnou operaci, při níž je nutno velmi pečlivě zvážit výhody i nevýhody jednoho nebo druhého a pečlivě ji plánovat po všech stránkách.

Všeobecně však dávají vždy přednost, dovoluje-li to taktická situace, jak při zahájení útoku, tak během útoku překročení před vystřídáním. Přisuzují mu řadu výhod, hlavně pokud jde o použití tanků a rychlost provedení.

Tato všeobecná zásada vyplývá ovšem z toho, že Američané za druhé světové války za bojů v severní Africe, v Itálii i v Evropě měli proti sobě protivníka jen slabě vybaveného dělostřelectvem (hlavně těžkým) a ještě hůře vybaveného bojovým letectvem. Nesetkali se konečně asi s dobře organizovanou obranou, vybudovanou po stránce ženíjní, nebereme-li v úvahu Siegfriedovu linii, kde však jen 30% opevnění bylo obsazeno. Výše vyslovená zásada odpovídá plně i při dnešní doktríně způsobům boje americké armády z toho vyplývajících.

Vystřídání jednotek se provádí buď za obrany, před zahájením útoku nebo během útoku.

Při vystřídání jednotek za obrany zaujmají střídající jednotky touž bojovou sestavu, kterou měla vystřídaná jednotka.

Před zahájením útoku nebo za vystřídání jednotek 1. sledu při přechodném zastavení útoku zaujmají střídající jednotky útočnou sestavu vhodnou pro vedení útoku.

V útočném boji je prováděno vystřídání nebo překročení jednotek 1. sledu tenkrát, vyžaduje-li toho situace, jako na př. zachování tempa útoku nasazením čerstvých sil, přenesení směru hlavního úderu, využití úspěchu po prolomení hlavního pásma obrany nebo prostě tenkrát, je-li zjištěna mezera v obranné sestavě nepřítele, a konečně, jde-li o přechod z obrany do útoku.

Z toho vyplývá, že vystřídání nebo překročení jednotek 1. sledu musí navazovat na další činnost, t. j. plán útoku. Američané pokládají překročení za výhodnější než vystřídání za podmínky, že to situace dovolí. Zdůrazňují, že může dojít k „nahromadění“ jednotek v prostoru překročení, jestliže se nepříteli podaří palbami zpomalit nebo zastavit postup čelního sledu a tím způsobit značné ztráty překračovaným i překračujícím jednotkám.

K přípravě a provedení vystřídání nebo překročení je zpravidla třeba dvou nocí. V některých případech bude podle Američanů možno zkrátit tuto dobu na jednu noc. Záleží na komunikacích, terénu, nepříteli atd.

Vystřídání a překročení vyžaduje pečlivé přípravy, plánování, zachování opatření v utajení a bojových opatření. Američané jsou si vědomi, že prozrazení příprav k vystřídání nebo k překročení může mít neblahé následky, že protivník může využít nahromadění jednotek na malém prostoru a způsobit jim velké ztráty, smíchání a zmatek. Proto doporučují jako opatření k utajení příprav k vystřídání a překročení jednotek toto:

1. provádět normální průzkumnou činnost jednotkami 1. sledu, t. j. těmi, které mají být vystřídány nebo překročeny. Během střídání nebo překračování, t. j. během druhé noci, za které střídání (překračování) trvá, vystrojit průzkumné jednotky, vyslané střídajícími (překračujícími) jednotkami, odznaky jednotek vystřídávaných (překračovaných),

2. pokračovat v neztenčené míře v palbách dělostřelectva,
3. k vzdušnému pozorování (organickými letouny divisi, útvarů a oddílů) použít jen letounů z vystřídávaných (překračovaných) jednotek,
4. omezit použití vozidel na nejmenší míru, hlavně pokud jde o vozidla nově přicházejících jednotek,
5. udržovat provoz radiovou sítí vystřídávaných (překračovaných) jednotek v neztenčené míře a omezit nebo zakázat provoz radiových stanic nově příslých jednotek,
6. uspořádat systém poznávacích signálů, hesel atd. tak, aby byl společný všem zúčastněným jednotkám, a pečlivě obeznámit s tímto systémem každého příslušníka těchto jednotek,
7. plánovat vystřídání (překročení) tak, aby vždy část jednotek k němu určených byla v pohotovosti a mohlo jí být použito k odrazení útoku nepřitele.

Kromě uvedených opatření mají být provedena ještě i jiná opatření, jako předběžný průzkum obrany, palebných postavení, zákaz použití světel, opatření průvodců pro zavádění jednotek střídajících (překračujících) na místa určení a p.

Pokud jde o vlastní provedení vystřídání a překročení jednotek, americké služební knihy (Tactics and Technics) a americký vojenský časopis Military Review z dubna 1951 přináší příklady jeho provedení. Jak již bylo řečeno, počítá se, že obojí bude provedeno zpravidla ve dvou nocích. Před provedením jsou střídající jednotky soustředěny nejprve v prostorech soustředění (asi 35 až 40 km za čarou dotyku). Prostory soustředění mají vždy poskytnout možnost rozptýlení jednotek a jejich skrytí a mají z nich vycházet dobré komunikace do pásma činnosti jednotky. Vzdálenost prostorů soustředění závisí na terénu komunikací a pod., vždy však má být mimo dosah paleb nepřátelského dělostřelectva. Z prostorů soustředění jsou jednotky bez týlů přisunuty do vyčkávacích prostorů. Tyto prostory jsou ve vzdálenosti 10 až 20 km od čáry dotyku (podle terénu, nepřátelské činnosti a p.).

V uvedeném čísle časopisu Military Review jsou uveřejněny dva příklady. První z nich vysvětluje způsob provedení vystřídání za obrany pěší divise, v druhém pak je vysvětlen způsob překročení jednotek v obraně při zahájení útoku silami jedné pěší divise.

Příklad 1. Vystřídání pěší divise.

Zpravidla je vystřídání prováděno během dvou nocí. Před jeho provedením je nutno, aby štáby vystřídávaných a střídajících jednotek ve vzájemné součinnosti projednaly všechny otázky týkající se bojového zabezpečení, provádění průzkumu, určení průvodců atd.

Činnost během první noci:

Okamžitě po setmění je dělostřelectvo střídající divise zavedeno do předem vyhlédnutých palebných postavení. V případech, kdy není možno již první noc celé divisi dělostřelectvo střídající divise zavést do palebných postavení (palby nepříteli, nedostatek vhodných palebných postavení, nemožnost včasného jejich připravení a maskování a p.), je do vyhlédnutých palebných postavení zavedeno jen jedno dělo od každého dělostřelectvého oddílu. Tímto dělem se provede zastřelení a příprava prvků střelby. Dělostřelectvo vystřídávané divise zůstává na místě až do ukončení vystřídání, odchází tedy jako poslední část této divise.

Současně s divisním dělostřelectvem, t. j. první noc, je vystřídána divisní záloha, umístěná zpravidla v prostoru za postavením divisních záloh, a ty jednotky, u nichž je vystřídání v daném čase možné. Jsou to zpravidla prapory druhého sledu pěších pluků prvního sledu.

Činnost během druhé noci:

Druhou noc jsou vystřídávány prapory 1. sledu pluků 1. sledu a divisní dělostřelectvo. Velení v pásmu obrany přebírá ihned po setmění velitel střídající divise.

Je-li střídání prováděno proto, aby střídající divise zahájila po vystřídání útok, a je-li

vystřídávaná divise určena jako záloha sboru, zůstává zpravidla její divisní dělostřelectvo ve svých dosavadních palebných postaveních a podporuje útok střídající divise svými palbami.

Jsou ovšem možné i jiné varianty provedení vystřídání. Prapory 1. sledu mohou být vystřídány prapory pluků 1. sledu střídající divise. Při zahájení útoku jsou potom tyto dva prapory překročeny. Podle Američanů má podobné řešení tu výhodu, že v okamžiku překročení je výchozí čára lépe zajištěna a nedochází ke smíchání a nahromadění různých jednotek.

Příklad 2. Překročení jednotek 1. sledu útočnou sestavou divise 2. sledu.

Provádí se za obdobných opatření bojového zajištění jako v prvním případě při vystřídání.

Překročení se provádí i s přípravou, t. j. zaujetím útočné sestavy překračujícími jednotkami za jednu noc, nebo v některých případech (za nasazení motorizovaných a obrněných divisi) v několika (2 až 4) hodinách. V tom, že překročení lze připravit a provést během jedné noci nebo v několika hodinách, spatřují Američané hlavní výhodu, převyšující nevýhody vznikající nutným, třeba i krátko trvajícím nahromaděním jednotek. Jak v příkladě uvidíme, nejde o pouhé překročení jednotek v dotyku. Prakticky jde o částečné vystřídání a částečné překročení.

Velitel divise provádějící překračování je ihned po svém příchodu odpověden za pásmo obrany překračované jednotky (divise). Umisťuje své velitelské stanoviště poblíže velitelského stanoviště překračované divise. Pak zaujímá divisní dělostřelectvo překračující divise palebná postavení, zpravidla v prostorech poblíže divisního dělostřelectva překračované divise. V dalším průběhu jsou vystřídávány nejprve záložní pluk překračované jednotky, pak záložní prapory pluků 1. sledu. Na jejich místo přicházejí pluky 1. sledu. Zůstávají proto na místě u každého pluku překračované divise oba prapory 1. sledu a divisní dělostřelectvo. Za nimi potom je zaujata útočná sestava překračující divise.

Úkolem na místě zůstávají prapory a divisní dělostřelectvo překračované divise je podporovat palbou překračující jednotky a zajistit jim výhodné východiště útoku.

Před vystřídáním nebo překročením provádějí štáby obou jednotek dohovor po stránce vlastního provedení (času, použití komunikací, výměny zpráv a všech zpravodajských písemností, informace o počtech zbraní a bojové techniky vůbec, zanechávané na místě vystřídanou jednotkou, a p.). Při vystřídání platí u Američanů zásada, že se všechny zbraně v palebných postaveních ponechávají na místě, stejně tak jako střelivo, APH a p. Střídající jednotka odevzdává stejný počet zbraní, ženijního materiálu a p. již v týlu před zaujetím sestavy vystřídané jednotky.

Podle Američanů má jak vystřídání, tak překročení určité výhody a nevýhody, které závisí na situaci, terénu a úkolu.

Podle amerických názorů má vystřídání tyto výhody:

- dovoluje lepší přípravu a bojové zabezpečení v jeho průběhu,
- dovoluje použít vystřídané jednotky na jiném úseku dříve, než tomu je při překročení, poněvadž během druhé noci je celá jednotka již soustředěna v určeném prostoru,
- v době zahájení útoku nedochází k značnému nahromadění jednotek ve východišti a počet ztrát se tím snižuje.

Nevýhody vystřídání:

- během provádění vystřídání není prakticky žádná jednotka pohotova k boji,
 - vystřídání trvá dlouho.
- Naproti tomu má překročení podle Američanů tyto výhody:
- dovoluje zaujmout výhodnější útočnou sestavu, než tomu je za vystřídání,
 - je možno je provést rychle, hlavně během útoku,
 - překračující jednotka využívá palebné podpory dělostřelectva a pěchoty překračované jednotky,
 - velitel překračující jednotky, jeho štáb a podřízení velitelé mohou lépe připravit útok.

Američané dávají vždy přednost překročení před vystřídáním, mimo ty případy, kdy je třeba provést vystřídání proto, aby bylo možno použít vystřídané jednotky jinde. Vystřídání i překročení je nutno velmi pečlivě plánovat při těsné součinnosti štábů a osobním styku mezi veliteli všech stupňů a při zabezpečení dobrého a pečlivého průzkumu.

Jak již bylo řečeno, Američané nemají valných bojových zkušeností. Za druhé světové války nebyli nikdy při přípravě svých útoků vystaveni takové dělostřelecké protipřípravě, jakou dovedla připravit Sovětská armáda Němcům, na př. r. 1943 u Kurska. Proto mluví o přednostech překračování, ačkoli od tohoto způsobu zahájení útoku Sovětská armáda již dávno upustila a je prováděn jen během útoku v hloubce nepřátelské obrany, a to vždy jen rychlými (mechanisovanými nebo tankovými) vyššími jednotkami.

Pro nás vyplývají z článku tato poučení:

Zpravodajské orgány a bojový průzkum musí včas odhalit úmysl nepřítele provést překročení jednotek prvního sledu, dobu a prostor jeho provedení. Tyto zprávy musí získávat již v hloubce nepřátelské sestavy. Pozorným a pečlivým pozorováním lze zjistit dobu příprav a zahájení překročení a tím dovolit včasný a účinný zásah velitelům všech stupňů proti překračujícím jednotkám. Dosáhneme-li včasného zásahu (palbami pěchoty, dělostřelectva, zásahem letectva a j.) proti nepřátelským jednotkám shromážděným ve výchozích prostorech nebo při vlastním překračování I. sledu, můžeme mu způsobit tak značné ztráty, že to úplně ochromí jeho útočnou sestavu a morálku. Tím bude dán první předpoklad splnění úkolu obrany, t. j. zastavení nepřítele před předním okrajem obrany.

PŘEHLED VOJENSKÝCH OPERACÍ V KOREJI

(3. pokračování. Viz mapu Koreje přiloženou k 1. číslu Vojenské mysli 1951 a průsvitku přiloženou k 1. číslu Vojenské mysli 1952)

Třetí období operací od 26. 10. 1950 do 9. 7. 1951

Soustavné letecké porušování čínsko-korejských hranic, bombardování čínského území a pronikání intervenčních vojsk až přímo k čínsko-korejským hranicím ohrožovalo výsostné území Čínské lidové republiky. Tehdejší vrchní velitel intervenčních vojsk dával nepokrytě najevo své úmysly nezastavit se na korejských hranicích. Lidově demokratická čínská republika nemohla se na toto nebezpečí nečinně dívat a dala proto jednotkám čínských dobrovolníků rozkaz vyrazit na pomoc lidové korejské armádě.

Od 26. října 1950 proudily z prostoru čínského města Šan-Jang (Mukden) po dvou hlavních silnicích, vedoucích ke korejským pohraničním městům Šinúdžu a Šakču početné oddíly čínských dobrovolníků, aby spolu s ustoupivšími jednotkami lidové korejské armády zahaly interventy.

Zásah svěžích, dobře vyzbrojených a dobře vycvičených sil se projevil hlavně na směrech Šinúdžu, Čengdžu a Šakču, Unsan. V tomto prostoru se pokoušely části 24. americké pěší divise a 27. britské brigády proniknout až ke korejsko-čínským hranicím. Intervenční velitelé byli přesvědčeni, že už jim nemůže nic zabránit v obsazení zbytku severokorejského území. Tu však přišlo 31. 10. 1950 překvapení. Jednotky lidové armády a čínských dobrovolníků za silné podpory letadel a tanků vyrazily k protiúderu ve směru Čengdžu, Pakččen. Tímto zásahem bylo nejen rázem zastaveno pronikání interventů na sever, ale jejich jednotky byly sraženy zpět na jižní břeh řeky Wollingang.

Aby zabránili dalšímu postupu jednotek lidové armády a čínských dobrovolníků na jih, zasadili Američané na východ od 24. americké pěší divise ve spěchu přisunutou 1. americkou mechanisovanou divisi drženou dosud v záloze v prostoru Phjeng-ang. Podle amerických zpráv se tato divise už připravovala k odjezdu na slavnostní vojenskou přehlídku v Tokiu dne 11. 11. 1950.

Vpravo od amerických vojsk byly v prostoru Unsan-Ondženg 1. a 6. divise Jihokorejců.

Cílem operací jednotek lidové armády v tomto prostoru bylo odříznout britské a americké jednotky od jednotek Jihokorejců. Jednotky lidové armády provedly k tomu účelu obchvatný manévř, při němž byl jeden pluk 6. divise Jihokorejců obklíčen a úplně zničen. Téměř polovina příslušníků této divise byla úplně potřena.

Také větší části 1. divise Jihokorejců byly obklíčeny a jeden její pluk byl v prostoru Unsan úplně zničen. 1. americká mechanisovaná divise, jejíž pravé křídlo bylo odkryto a obklíčeno, byla donucena ustoupit na řeku Wollingang v prostoru na sz. od Keččen. Protože za této situace hrozilo Američanům úplné zhroucení fronty, přisunuli narychlo z prostoru Seul svou 2. pěší divisi a zasadili ji do prostoru Andžu s úkolem zaujmout v tomto prostoru obranu na řece Wollingang. Za tuto řeku se stáhly i ostatní jednotky, které dosud bojovaly na sever od ní.

Američané omlouvali tento neúspěch tím, že se jednotkám lidové armády a čínských dobrovolníků v síle asi 8000 mužů podařilo prosáknout do obranných postavení jihokorejských vojsk v hornatém terénu na východ od Pakččen. Tím prý byla 27. britská brigáda donucena k ústupu, protože jí hrozilo odříznutí od ostatních jednotek. Na středním úseku fronty v prostoru Čangdžin vedly jednotky lidové armády a čínských dobrovolníků v téže době pomocný úder všeobecně ve směru na Hamhung k pobřeží s pravděpodobným záměrem odříznout jednotky 1. armádního sboru Jihokorejců, které pronikaly do severovýchodního cípu Koreje. Lidová armáda a čínští dobrovolníci tam dosahovali úspěchů

prosakováním většími skupinami obranou interventů. Tak na př. již na počátku úderu proniklo asi 1500 mužů lidové armády frontou do týlu Jihokorejců a provedlo tam účinné akce. Do konce října pronikly jednotky lidové armády a čínských dobrovolníků k městu Hamhung na vzdálenost 18 km.

Na východním úseku fronty se koncem října vylodily části 7. pěší divise Američanů v prostoru u Riwon (100 km na severovýchod od Hamhung). 17. pluk této divise byl ihned po vylodění ve spěchu zasazen na frontu směrem na Phungsan (70 km na sz. od Riwon), aniž velení čekalo na vylodění ostatních jednotek divise.

Jednotky 1. divise námořní pěchoty, vyloděné západněji byly na postupu v prostoru na sever od Hamhung zastaveny a obklíčeny. Podle amerických zpráv se jim podařilo za silné podpory letectva uniknout z obklíčení.

Na východním pobřeží v prostoru města Kidžu, kde tlak jednotek lidové armády byl z celé korejské fronty nejslabší, byla v obraně „seulská“ divise Jihokorejců. 3. americká pěší divise, která začátkem října vyplula z USA, byla soustředěna v Japonsku a od 8. 11. byla vylodována v přístavu Wonsan, aby posílila obranu 10. amerického armádního sboru.

V prostoru na jih a na západ od Wonsan prováděly partyzánské oddíly rozsáhlé akce. Přepadávaly dopravní kolony a zásobovací střediska 10. armádního sboru, operujícího ve východním úseku fronty.

Fronta ožívala i v zápolí a generál MacArthur byl nucen připravovat vojáky na válku v zimě. V některých vojenských kruzích mu bylo vytýkáno, že podečenoval protivníka.

Na všech úsecích fronty prováděli partyzáni v týlu jednotek Američanů a Jihokorejců útoky na velitelská stanoviště, štáby a zásobovací střediska. Na př. v Phjeng-jang, kde měli příslušníci 187. výsadkového pluku stálou pohotovost, demolovali partyzáni bloky ulic a přepadli dvě radarové stanice. V prostoru Jangdék byl zasazen proti partyzánům celý 65. pěší pluk Američanů.

Interventi byli nuceni svá vojska doplňovat. Do Pusanu a Singapurů přibýly začátkem listopadu první jednotky 29. britské brigády a 1200 vojáků ze Siamu.

29. britská brigáda vyzbrojená novými tanky typu Centurion byla po vylodění přesunuta do prostoru Keseng, aby vystřídala 27. britskou brigádu. Pro svízelnou situaci na frontě bylo však od vystřídání upuštěno. Velení nad všemi britskými, novozélandskými, jihoafrickými a kanadskými jednotkami v Japonsku a Koreji převzal generál Robertson, vrchní velitel britských vojsk v Japonsku. Jednotky americké námořní flotily letadlových lodí, které byly začátkem listopadu na cestě do USA, vrátily se znovu do korejských vod.

Americké letectvo provádělo silné útoky na komunikační objekty na řece Amnokkang (Jalu) na mandžusko-korejských hranicích. Američané sami přiznali, že do 11. listopadu zničili na této řece 6 hlavních mostů. MacArthur vyhrožoval Čínské lidové republice zničením elektráren na řece Amnokkang, jestliže nebudou stažena vojska lidové armády.

U ústí řeky Wollingang ustal tlak jednotek lidové armády a čínských dobrovolníků. Americké 24. pěší divisi a 27. britské brigádě se podařilo získat menší předmostí na pravém břehu této řeky. Cílem interventů v těchto bojích bylo znovudobytí města Pakččen a tím zajištění důležitých přechodů přes řeku Wollingang u Andžu a Sinandžu. Jednotky lidové armády se v tomto nejzápadnějším úseku fronty postupně odpoutávaly. Američané si to vysvětlovali tak, že valná část jednotek bude přesunuta do vnitrozemí, aby v horském terénu ve východní části fronty mohla proniknout do týlu s menšími ztrátami než při přímém útoku přes řeku Wollingang. O postavení jednotek lidové armády neměli Američané dlouho žádných zpráv, a proto 24. pěší divise Američanů i 27. britská brigáda prováděly intensivní průzkum.

Dne 15. 11. vnikla 27. britská brigáda do města Pakččen, když lidová armáda toto město již dva dny předtím vyklidila. Americké a britské jednotky postoupily pak ještě asi 10 km na sever.

Dále na východ v prostoru na sever od Keččen se pokusila 2. pěší divise Američanů s nově zasazenou 1. motomechanizovanou divisí zastavit útok vedený jednotkami lidové armády na levém břehu řeky Wollingang, proti 8. divisi Jihokorejců.

Naproti tomu v prostoru na západ od Jěng-won zesilovaly útočné akce Severokorejců, střídající se s protiútoky jednotek 8. divise Jihokorejců.

Ve východním úseku fronty pronikaly jednotky 1. divise námořní pěchoty údolím Sengčen-gang směrem na Pemuri a dosáhly přehrady u města Čangdžin a obsadily hydroelektrárnu. Jejich pronikání po obou stranách přehrady bylo zastaveno pro silnou činnost partyzánských skupin.

Dále na východ pronikly jednotky 7. pěší divise Američanů přes Phungsan a Kapsan až k pohraničním městům Samsu a Hesandžin, která obsadily. Město Hesandžin bylo již předtím zničeno dvěma silnými leteckými nálety. Podle zpráv Američanů zůstaly v tomto městě jen hlídky a hlavní síly 7. pěší divise zaujaly obranné postavení podél hraniční řeky Amnokkang (Jalu), aby zabránily pronikání čínských partyzánských skupin na území Koreje.

Na pravém křídle 7. pěší divise Američanů pronikla 3. divise Jihokorejců do prostoru Čandesan, Segesu.

Na východním pobřeží se setkával postup „seulské“ divise Jihokorejců podél pobřeží dále na sever se silným odporem jednotek lidové armády.

Teprve po poskytnutí silné dělostřelecké podpory z amerických křižníků a letecké podpory z amerických mateřských letadlových lodí se této divisi podařilo dne 24. 11. přiblížit až k přístavnímu městu Čengdžinbu.

V přístavu Wonsan byla vyloďena 3. pěší divise Američanů a bylo jí použito ke spojení západní a východní části fronty.

Činnost partyzánských oddílů

V týlu fronty interventů zesilovala partyzánská činnost. Na severozápad od přístavu Wonsan rozprášily partyzánské jednotky lidové armády 96. dělostřelecký oddíl a 65. portorický pluk, přidělený 3. pěší divisi Američanů. Vyhodily do vzduchu muniční vlak a rozbily americkou dopravní kolonu. V prostoru mezi městy Wonsan a Majon-hi rozprášily partyzáni části 1. pluku námořní pěchoty.

Rozsáhlé akce partyzánských jednotek byly prováděny v prostoru měst Těgu a Tedžěn, ležících na hlavní spojovací tepně Pusan—Seul, jakož i v prostoru města Namwon v jihozápadní části Koreje. V prostoru podél komunikací Phjěng-jang, Seul musely americké jednotky a části 29. britské brigády spolu s tureckými a filipinskými jednotkami provádět rozsáhlé akce proti partyzánským oddílům. Při tom bylo proti civilnímu obyvatelstvu postupováno s bezohlednou krutostí. Velitel filipinského praporu použitého k trestní akci proti civilnímu obyvatelstvu musel být vyměněn, protože odepřel plnit takové úkoly a žádal aby byla jeho jednotka z Koreje odvolána.

V prostoru na sever od 38. rovnoběžky dosáhla partyzánská činnost takových rozměrů, že Američané projevovali obavy, že tyto akce vážně ohrozí situaci na frontě. Americké jednotky, které se přesunovaly do prostoru Ichon (110 km jv. od Phjěng-jang), střetly se v těžkých bojích se silnými partyzánskými oddíly. Rovněž město Kapyong (asi 60 km sv. od Seulu) bylo vystaveno prudkým útokům partyzánů a bylo jimi osvobozeno.

V prostoru Čerwon bojovaly jednotky Jihokorejců proti celé divisi partyzánů lidové armády. V prostoru města Singye (asi 90 km jv. od Phjěng-jang) musel být zasazen proti partyzánským oddílům 187. výsadkový pluk. V prostoru Chóksong (50 km na sever od Phjěng-jang) bojovalo asi 1500 partyzánů.

Podle amerických zpráv byly partyzánské jednotky podřízeny centrálnímu vedení, v jeho čele prý byl generál Kim-Chaik, bývalý velitel města Seulu. Jihokorejské ministerstvo vnitra ohlásilo, že v prostoru jv. od Seulu operují partyzánské oddíly v síle asi 10 000 mužů.

V souvislosti se zprávami o partyzánské činnosti uvádějí Američané, že se jejich ztráty značně zvýšily. Oficiální zprávy udávaly, že ztráty k 3. 11. 1950 činily celkem 28 235 osob.

V době od 25. 10. do 24. 11. 1950 vedly jednotky lidové armády spolu s jednotkami

čínských dobrovolníků rozhořčené obranné boje na celé frontě a zdržovaly postup nepřitele. Mezitím podle amerických zpráv přesídlila vláda Korejské lidové demokratické republiky ze Sinüdzu do Sakču (asi 65 km na severovýchod od ústí řeky Amnokkang).

Rozhodující ofensiva

Po nezdařeném pokusu proniknout na celé frontě k čínským hranicím, rozhodl se MacArthur provést t. zv. „rozhodující ofensivu“, jejímž cílem bylo obsazení celé Severní Koreje. Ujistoval optimisticky, že jde o poslední operaci, kterou válka rychle skončí, aby se američtí vojáci mohli vrátit domů ještě do vánoc. Ve svém rozkaze se vyjádřil, že „zásahem letectva je další přísun posíl jednotkám lidové armády ze severu podvázán“.

Tato — již čtvrtá — ofensiva, kterou podnikla 8. armáda s celkovým počtem asi 100 000 mužů intervenčních vojsk i Jihokorejců, byla zahájena 24. listopadu 1950. Je pozoruhodné, že byla zahájena právě v době, kdy se delegace Čínské lidové republiky zúčastnila jednání v OSN o otázce Taiwanu.

Hlavní úder 8. armády byl veden v západním úseku fronty dvěma obchvatnými směry:

- z levého křídla z prostoru na západ od Pakččen směrem severozápadním a
- z prostoru na jih od Hiččen, všeobecně směrem severním. Podle amerických zpráv byly v tomto pásmu zasazeny jednotky (od západu k východu):

1. divise Jihokorejců, 27. britská brigáda, 24. pěší, 1. motomechanisovaná, 2. pěší a 25. pěší divise Američanů.

Na pravém křídle byl zasazen 2. armádní sbor Jihokorejců (složený z 6., 7. a 8. divise). Zálohu tvořila 29. britská brigáda a 3. armádní sbor Jihokorejců.

Protiofensiva jednotek lidové armády a čínských dobrovolníků

Přes technickou a početní převahu interventů byla jejich „rozhodující ofensiva“ hned na počátku odražena a jednotky lidové armády přecházely do protiúderů, které se postupně rozšiřovaly v protiofensivu na celé frontě s hlavním úderem ve středním úseku fronty na styku mezi americkými a jihokorejskými jednotkami. V prostoru na sv. od Kěččen prolomily jednotky lidové armády frontu v šířce 40 km, obklíčily a téměř úplně zničily 7. a 8. divisi Jihokorejců a vrhly zpět některé jednotky Američanů. Lidová armáda obsadila Tokččen (20 km na jz. od Jêng-won) a ohrozila tím 2. a 25. pěší divisi Američanů.

Již třetího dne protiofensivu lidové armády a čínských dobrovolníků byl vytvořen ve středním úseku fronty na směru Jêng-won, Měngsan průlom v šířce 35 km, kterým pronikaly silné jednotky lidové armády směrem na jihozápad. Podle amerických zpráv snažila se lidová armáda spojit s velkou partyzánskou skupinou, operující v prostoru Sêngččen. Velitel 8. armády byl nucen zasadit do tohoto prostoru 27. britskou brigádu, 1. motomechanisovanou divisi a část 1. divise námořní pěchoty. Současně v týlu pokračoval a zesiloval partyzánský boj, měnící se v partyzánskou válku. V prostoru Čérwon (80 km na sever od Seulu) obklíčily partyzánské oddíly prapor Američanů. Musela být zasazena celá divise Jihokorejců, aby byl tento prapor uvolněn z obklíčení.

Jednotky lidové armády a čínských dobrovolníků rozvíjely své počáteční úspěchy na celém západním úseku fronty, přestože měly jen malou leteckou podporu.

Jednotkám 24. a 25. americké divise bránícím se dosud v prostoru Pakččen hrozilo obklíčení. Aby se mu vyhnuly, daly se na ústup k dolnímu toku řeky Wollingang, jsouce vystaveny zesilujícímu tlaku jednotek lidové armády. Jejich ústup kryla 1. divise Jihokorejců a 27. britská brigáda, která sváděla tuhé boje s partyzánskými jednotkami. 29. britská brigáda byla narychlo zasazena na sever od Phjêng-jang, aby zabránila obklíčení ustupujících divisi mezi řekou Wollingang a městem Phjêng-jang.

Američané přiznali, že jejich ztráty, jakož i ztráty Jihokorejců byly velké a to jak na lidech, tak i na materiálu. Zhroucení této t. zv. rozhodující ofensivy omlouvali tím, že jed-

notky 2. sboru Jihokorejců nebyly s to udržet frontu. MacArthur vydal v té době komuniké, v němž přiznal, že zásah jednotek čínských dobrovolníků, jejichž sílu odhadoval na 200 000 mužů, znamená pro Američany, že „stojí před úplně novou válkou“. V té souvislosti se ozývaly v amerických kruzích hlasy, aby bylo povoleno použít proti Čínské lidové republice atomové pumy.

Kritický vývoj situace intervenčních vojsk byl projednáván na schůzce gen. Mac Arthura s velitelem 8. armády gen. Walkerem a velitelem 10. armádního sboru gen. Almondem. Velitel 8. armády prohlásil, že proti jednotkám 8. armády stojí 14 divisí a proti 10. armádnímu sboru 7 divisí lidové armády.

Podle amerických zpráv bylo v prostoru mezi frontou a čínskou hranicí identifikováno 21 divisí lidové armády o početních stavech po 8 až 10 000 mužích. Z toho počtu bylo prý 14 divisí čínských.

Protože jednotkám 1. a 9. armádního sboru, operujícím v západním úseku fronty, hrozilo obklíčení, zaujaly tyto jednotky koncem měsíce listopadu nová obranná postavení na jih od řeky Wollingang všeobecně na čáře Sukčen (asi 50 km na sever od Phjêng-jang), Měngsan. Nejvíce byla ohrožena 27. britská brigáda, 25. americká pěší divise a turecká brigáda kryjící ústup 2. pěší divise Američanů.

Dne 1. 12. 1950 překročily jednotky lidové armády řeku Wollingang a postupovaly na jih s hlavním úderem ve směru na hlavní město Severokorejců Phjêng-jang. Vytvořeným průlomem byla vojska intervenťů rozdělena na dvě části:

1. a 9. armádní sbor, který se bránil na západě, a

10. armádní sbor na východě.

Aby unikli obklíčení, rozhodli se Američané pod silným tlakem jednotek lidové armády stáhnout své jednotky na jih. Za nejvýhodnější obrannou čáru pokládali všeobecně čáru Phjêng-jang, Wonsan.

Ve středním a východním úseku fronty rozvinuly jednotky lidové armády a čínských dobrovolníků několik obchvatných operací. V úseku u čangdžinské přehrady obsadily hlavní silnici vedoucí na Hamhung, při čemž obklíčily dva pluky 1. divise námořní pěchoty a jižně od této přehrady obklíčily části 7. a 3. pěší divise Američanů.

Obklíčené jednotky se pokoušely probít z obklíčení. Musely být zásobovány leteckou cestou a některé jejich části byly evakuovány vrtulníky na válečné lodě, které manévrovaly podél východního pobřeží.

Částí 7. pěší divise Američanů, které se bránily v blízkosti hranic v prostoru Hesandžin a kterým hrozilo odříznutí, bylo nařízeno stáhnout se k východnímu pobřeží.

Na východním pobřeží „seulská“ divise Jihokorejců, která nenarazila na silnější odpor, postoupila jen nepatrně dále na sever.

Začátkem prosince 1950 obnovily jednotky lidové armády útok na směru Sěngčen, Phjêng-jang s cílem dobýt Phjêng-jang. Útok byl koordinován s rozsáhlými akcemi partyzánských jednotek, které již bojovaly ve vnějších částech tohoto města a podél hlavní spojovací tepny Phjêng-jang, Seul. Současně byly zahájeny operace lidové armády ve východním úseku fronty směrem k přístavu Wonsan.

Jednotky lidové armády donutily tím Američany k rychlému ústupu z obranných postavení mezi dolním tokem Wollingang a městem Phjêng-jang. Již dne 5. 12. 1950 se zmocnila vojska lidové armády města Phjêng-jang, které vojska 27. a 29. britské brigády po zničení mostů a energetických podniků bez boje vyklidila.

Američtí zpravodajové označovali tento ústup za dosud největší porážku intervenčních vojsk v průběhu války v Koreji. Byl začátkem dalších neúspěchů.

Protiofensivní přecházela v pronásledování.

V západním úseku fronty pronásledovaly jednotky lidové armády intervenťy ve směru na Hedžu. Rychlost pronásledování donutila Američany přiznat, že se boje proměnily v závod, kdo dříve dosáhne Seulu. Ústup intervenčních jednotek kryla 25. americká pěší divise. V prostoru asi 110 km na jih od Phjêng-jang byli intervenťi nuceni zasadit proti pronikajícím jednotkám lidové armády ještě 187. výsadkový pluk, aby zajistili ústupovou cestu

hlavních sil. Dne 10. 12. dosáhly jednotky lidové armády města Hedžu na 38. rovnoběžce.

Ve středním úseku fronty pronikly jednotky lidové armády do prostoru na sever od Singye (95 km na jv. od Phjeng-jang) s velkou skupinou partyzánů. Jejich úkolem bylo přetít hlavní komunikační spojení Phjeng-jang, Seul v prostoru Simnak.

Ve východním úseku fronty pronikaly jednotky lidové armády východním směrem na přístav Wonsan. Jednotkám 10. armádního sboru a jihokorejským divizím zasazeným v sv. části Koreje hrozilo odříznutí ústupových cest.

V prostoru čangdžinské přehrady se těžce probíjely z obklíčení části 1. divise námořní pěchoty a 7. a 3. pěší divise Američanů. Američané přiznali, že ztráty 1. divise námořní pěchoty v těchto bojích činily 60% celkového početního stavu. Na omluvu uváděli, že jednotka nebyla plně bojeschopná, poněvadž její příslušníci trpěli z 50% omrzlinami. Tyto obklíčené jednotky zásobované letectvem se probojovaly k východnímu pobřeží všeobecně podél komunikace na Hamhung a Sěhodžin. Dne 11. 12. 1950 se jim podařilo za silné podpory letectva a válečného loďstva s těžkými ztrátami dosáhnout přístavu Sěhodžin, odkud byly evakuovány po moři do jižní části Koreje. Město Hamhung bylo osvobozeno dne 16. 12. 1950. Předmostí přístavu Sěhodžin bylo Američany vyklizeno dne 23. 12. 1950. Podle „úřední“ zprávy z Tokia z 25. 12. 1950 bylo během 11 dnů evakuováno: 105 000 vojáků, 100 000 uprchlíků, 17 500 vozidel a 350 000 t výzbroje a materiálu.

10. armádní sbor, operující ve východním úseku fronty, byl po dobu ofensivy přímo podřízen gen. MacArthurovi. Po vyklizení Severní Koreje stal se opět součástí 8. armády.

Podle zpráv Američanů byla v prostoru Hamhung zasazena nová 74. divise čínských dobrovolníků patřící k 3. armádnímu sboru lidové armády. „Seulská“ divise Jihokorejců, která pronikla po východním pobřeží až na vzdálenost 50 km od čínských hranic, dostala rozkaz k ústupu. Na ústupu však byla spolu s částmi 3. divise Jihokorejců a jedním plukem 7. pěší divise Američanů z valné části zničena.

V době od poloviny do konce měsíce prosince 1950 stáhly se zbylé jednotky 8. americké armády v západním úseku fronty na obranná postavení připravená v prostoru asi 50 km na sever od Seulu, odkud ovládaly přístupy k tomuto městu. Ústup byl tak rychlý, že ztratily dotyk s jednotkami lidové armády. Ze Seulu bylo mezitím evakuováno 300 000 obyvatel. Jihokorejská vláda se přestěhovala ze Seulu do Pusanu.

Lidová armáda využívajíc úspěchu provedla další údery:

V západním úseku fronty ve směru na město Jěnan (asi 10 km na jih od 38. rovnoběžky), kterého dobyla, a ve směru Kumchon, Kěsěng.

Ve středním úseku fronty ustoupily jednotky interventů pod údery vojsk lidové armády rovněž až na 38. rovnoběžku.

Dne 23. 12. 1950 byl zabit při dopravní nehodě v blízkosti Seulu velitel 8. armády gen. Walker. Velení převzal dnes již známý „morový“ generál Ridgway, do té doby zástupce náčelníka štábu americké pozemní armády. (Generál Ridgway byl za druhé světové války nejprve velitelem 82. výsadkové divise a pak XVIII. výsadkového sboru v Evropě). Současně mu byl podřízen též 10. armádní sbor pod velením gen. Almonda.

Ke dni 31. 12. 1950 probíhala fronta všeobecně podél 38. rovnoběžky. Toliko v západním úseku fronty šla jižně od 38. rovnoběžky podél řeky Imdžin.

Jak těžké ztráty utrpěli Američané koncem roku 1950, potvrzuje tato zpráva: V době od 27. 11. do 12. 12. 1950 činily ztráty Američanů (bez jihokorejských jednotek) 12 000 mužů. Ostatní neamerické jednotky ztratily 1000 mužů. Největší ztráty utrpěla 1. americká divise — 4000 mužů, 1. divise americké námořní pěchoty — 3000 mužů a 7. americká pěší divise — více než 2000 mužů. Jak silná byla činnost partyzánů, vysvítá ze zprávy Američanů, kteří přiznávají, že za dobu od 1. do 12. 12. 1950 provedly partyzánské oddíly celkem 87 velkých akcí.

Koncem roku 1950 dostala intervenční armáda další doplňky. Začátkem prosince přibyl do Koreje jeden holandský prapor. Byl ihned zasazen na frontu. V téže době odplul do Koreje jeden novozélandský prapor. Dne 13. 12. 1950 byl vyloděn v Tokiu jeden kanadský prapor. Dne 18. 12. 1950 vyplul z Belgie do Koreje prapor v síle 700 mužů.

Opatření gen. MacArthura k utajení operací

Dne 12. 12. 1950 vydal hlavní stan gen. MacArthura pokyny pro válečné dopisovatele a pozorovatele, podle nichž nemají být v tisku uveřejňovány vojenské údaje o pohybech jednotek, o slabínách vlastní obrany, o nebráněných úsecích fronty, o účincích nepřátelských i vlastních zbraní. Dne 20. 12. 1950 gen. MacArthur tato opatření dále rozšířil na cenzuru zpráv vojenských dopisovatelů a zakázal udávat názvy a čísla bojujících jednotek.

Pokračování protiofensivy jednotek lidové armády a čínských dobrovolníků na jih od 38. rovnoběžky

V druhé polovině prosince 1950 pokračovalo soustřeďování jednotek lidové armády severně od 38. rovnoběžky v oblasti na sever a severozápad od Seulu. V noci z 31. 12. 1950 na 1. 1. 1951 vyrazily jednotky lidové armády a čínských dobrovolníků po krátké dělostřelecké přípravě za využití úplné tmy k velké očekávané ofenzivě na celé 300 km široké frontě, probíhající všeobecně podél 38. rovnoběžky.

Hlavní úder vedly jednotky lidové armády a čínských dobrovolníků ve středním úseku fronty na směr Jěnčěn, Ťijongbu, Seul. Cílem bylo dobýt Seulu a dále útokem na Suwon a na jz. odtud odříznout americké a britské jednotky operující v západním úseku fronty.

Po průlomu fronty interventů v prostoru na sever od Chöksong (40 km na sever od Seulu) překročily jednotky lidové armády zamrzlou řeku Imdžin, přiblížily se ještě do večera dne 1. 1. 1951 na 27 km k Seulu a dne 2. 1. po vzetí Ťijongbu postoupily až na 12 km k Seulu.

Pod těmito údery lidové armády byl dne 3. a 4. 1. 1951 Američany vyklizen Seul a následujícího dne též přístav Inčěn, jehož vyklizení bylo kryto silným bombardováním přístupů k městu námořním dělostřelectvem a letectvem.

V prostoru Seul utrpěly na ústupu těžké ztráty zvláště 25. americká pěší divise a 27. britská brigáda.

Na středním úseku prolomily jednotky lidové armády do 7. 1. 1951 celou frontu, dobyly měst Cuncěn, Hongčěn a Wondžu a postoupily přes silně zasněžené středokorejské pohoří až do blízkosti strategicky důležitého města Čungdžu. Tím byla ohrožena nejdůležitější ústupová cesta ze Seulu na Pusan a hrozilo rozdělení fronty na dvě části.

Velitel 8. armády se proto rozhodl provést silami 2. pěší divise protiúder ve směru na Wondžu. Protiúder pronikl do 12. 1. 1951 až k Wondžu. Lidová armáda a oddíly čínských dobrovolníků však ještě během tohoto protiúderu provedly obchvatný manévř jihovýchodním směrem přes Jěngwoli, Tamjang a překročily jv. od Wondžu svými předvoji řeku Han.

Po celou dobu ústupových bojů se Američané kryli jednotkami svých satelitů.

Ke dni 15. 1. 1951 dosáhly jednotky lidové armády a čínských dobrovolníků všeobecné čáry: Suwon, Ričěn, Wondžu a jižně od Kangnŭng.

Protiúder interventů

Dne 15. 1. 1951 přešla intervenční vojska kromě nahoře uvedeného protiúderu na směr Čungdžu, Wondžu k dalšímu na směr Suwon—Seul. Současně s těmito protiúderu byly provedeny na východním pobřeží menší výsadekové akce. Východní pobřeží bylo při tom vystaveno silnému bombardování z letadel a válečných lodí. Cílem protiúderů mělo být zastavení, po případě zničení jednotek lidové armády a čínských dobrovolníků v prostoru na jih od Seulu. Američané odhadovali sílu těchto jednotek na 2 až 3 armádní sbory čínských dobrovolníků a 2 divise Severokorejců, celkem kolem 100 000 mužů.

Dne 22. 1. 1951 podařilo se interventům dobýt zničeného města a letiště Wondžu, které v době od 20. do 21. 1. 1951 změnilo svého držitele celkem pětkrát.

V dalším průběhu bojů přeložil velitel 8. americké armády gen. Ridgway hlavní úder na západní úsek fronty, do prostoru na jih od Seulu.

Za silné letecké podpory a nasazením silných tankových jednotek se podařilo čelním prvkům 8. armády přiblížit počátkem února až do samé blízkosti hlavního města, nepodařilo se jim však překročit řeku Han na široké frontě.

Dne 12. 2. 1951 v ranních hodinách vyrazily jednotky lidové armády a čínských dobrovolníků ve středním úseku fronty k mocnému protiúderu na směr Chónpyŏng, Wondžu s cílem zničit křídlo jihokorejských jednotek, které postoupily na východním pobřeží k 38. rovnoběžce, a současně rozhodným úderem napadnout americká postavení na řece Han. K těžkým bojům došlo v prostoru na sever od Wondžu.

Jednotky interventů utrpěly na tomto úseku fronty těžké ztráty a byly vrženy 20 km zpět.

V západním úseku fronty byla v prvním sledu zasazena 25. americká pěší divise. Její pokusy překročit řeku Han ztroskotaly.

V té době přibýly do Koreje další jednotky interventů. Dne 31. 1. 51 byla v Pusanu vyložena belgická jednotka v síle 700 mužů a 50 mužů z Lucemburska.

Začátkem února 1951 bylo v intervenci zúčastněno již celkem 27 různých zemí, z nichž 14 zemí mělo v Koreji pozemní, 9 zemí námořní a 8 zemí letecké jednotky.

Během měsíce února 1951 došlo na frontě na obou stranách jen k akcím místního významu, převážně v prostoru Jěngwollí a na západ.

Dne 21. 2. 51 zahájil gen. MacArthur silami 8. armády, která disponovala podle zpráv Američanů celkem 11 divisemi, další ofensivu. Ofensiva vyrazila na středním úseku fronty v šířce asi 80 km. Jejím cílem bylo vyvrátit klín, který vytvořila lidová armáda ve středním úseku fronty, ve směr na Jěngwollí, a návazat spojení s jednotkami v západním úseku fronty a obnovit souvislost fronty.

Levý bok jednotek lidové armády byl ohrožen 7. a 2. americkou pěší divisí, které útočily na Wondžu od východu. Územní zisky interventů v tomto prostoru byly nepatrné a byly opět ztraceny po protiútocích lidové armády.

Dne 23. 2. 51 svrhly dva americké letouny u vesnice Lilri (na jižním břehu řeky Han, asi 10 km na jv. od Seulu) pumu, která po výbuchu způsobila hustý hnědý dým, který se změnil v modravou mlhu. Zasažení vojáci lidové armády pociťovali prudkou nevolnost a mnozí upadli do bezvědomí. V průběhu dalších operací použili Američané takových bojových chemických látek ještě ve větším rozměru.

Dne 7. 3. 51 vyrazil v západním úseku fronty útok 24. a 25. pěší divise Američanů na Seul po dosud nejsilnější dělostřelecké přípravě trvající 80 minut. Hlavní úder vedla 25. americká pěší divise, které se podařilo získat na východ od Seulu předmostí na severním břehu řeky Han. Do 12. 3. postoupila tato divise až k Seulu a obchvátla město z východu. Dvacet km dále na východ útočila 24. americká pěší divise. Město Seul bylo jednotkami lidové armády vyklizeno a ve dnech 14. a 15. 3. obsazeno jednotkami Jihokorejců.

Ztráty interventů v těchto bojích byly velké.

Další úder vedli interveni ve směr na důležité zásobovací středisko Cuncěn. Útok narážel na houževnatý odpor jednotek lidové armády. Do 20. 3. 1951 podařilo se intervenům proniknout na sever až na 13 km k 38. rovnoběžce. Jihokorejské jednotky útočící na východní části fronty dosáhly 38. rovnoběžky. Jednotky lidové armády vyklidily Cuncěn a obranná postavení kolem města.

V druhé polovině března 1951 byla tato situace v prostoru na sever a severozápad od Seulu:

Jednotky interventů dosáhly v tomto prostoru všeobecně čáry asi 35 km na jih od 38. rovnoběžky. Dne 23. 3. provedli Američané vzdušný výsadek na dvou místech na jih od řeky Imdžin, asi 32 km za hlavními postaveními jednotek lidové armády (v prostoru na sever od Seulu, asi 3 km na jih od 38. rovnoběžky). Výsadekové akce se zúčastnilo asi 4000 mužů 187. výsadekového pluku.

Před provedením výsadku předcházelo silné letecké bombardování prostorů, z kterých Američané očekávali zásah jednotek lidové armády proti výsadku. Při této výsadkové akci nazvané krycím názvem „Operace tomahavk“, bylo použito 70 velkých dopravních letounů typu C-119, 45 dopravních letounů C-46, 30 dopravních letounů různých typů a několika vrtulníků pro odsun raněných.

Současně se shozením výsadku vyrazil útok pozemních jednotek z prostoru na sv. od Seulu směrem do prostoru výsadku. Útočícím jednotkám se podařilo navázat spojení s výsadkem ještě téhož dne večer v prostoru Munsan.

Jednotky lidové armády vedly s výsadkovými a obrněnými jednotkami tuhé boje, zvláště v prostoru Munsan a na sever od Ůijŏngbu. Koncem března ustoupily všeobecně za 38. rovnoběžku. MacArthur, který 24. 3. provedl inspekční cestu podél fronty, vydal rozkaz, aby jednotky interventů — budou-li to taktické důvody vyžadovat — překročily 38. rovnoběžku. Mezitím pokračovala lidová armáda v přeskupování a v přípravách na ofensivu přísunem jednotek ze severních částí Koreje.

Americké letectvo zjistilo koncem března přeskupování a pohyby vojsk hlavně v trojúhelníku Jênčên, Kimhwa, Hwachčn (za střední části fronty).

V prvních dnech měsíce dubna 1951 překročily jednotky interventů znovu 38. rovnoběžku a pronikaly severním směrem. Dne 8. 4. 1951 bylo již z celkového počtu sedmi amerických divisí šest divisí na území severní Koreje. Kromě toho byly tu tři divise Jihokorejců.

Dne 12. 4. 1951 vyrazil útok jednotek interventů v západní části střední fronty na frontě široké 65 km (východiště asi 5 km na sever od 38. rovnoběžky). Jednotky lidové armády a čínských dobrovolníků však útok odrazily, přešly za silné dělostřelecké podpory k protiútokům a zahnalý v prostoru na sz. od Seulu útočníka na jih od 38. rovnoběžky.

„Seulská“ divise Jihokorejců postupující na východním pobřeží pronikla do poloviny dubna asi 40 km na sever od 38. rovnoběžky a obsadila město Kansêng. Také na západ odtud se interventům podařilo v druhé polovině dubna proniknout do Yanggu a Hwachčn, na sever od 38. rovnoběžky. V úseku Kimhwa, Čerwon kladly jednotky lidové armády tuhý odpor a úspěšně odrážely prudké útoky jednotek interventů.

Během celé ofensivy, zahájené 21. 2. 1951 a trvající téměř 3 měsíce, podařilo se interventům postoupit jen o několik kilometrů na sever od 38. rovnoběžky, při čemž utrpěli těžké ztráty.

Dne 11. 4. 1951, tedy ještě v průběhu této ofensivy, zprostil prezident Truman gen. Mac Arthura velení a na jeho místo ustanovil dosavadního velitele 8. armády generála Ridgwaye. Velení nad 8. armádou převzal generál Van Fleet. (Generál Van Fleet velel v druhé světové válce 4. a 90. pěší divisi v západní Evropě, později 3. armádnímu sboru. Po válce se stal nejprve přednostou operačního a výcvikového oddělení v t. zv. „Evropském velitelství“, pak vedoucím americké vojenské misse v Řecku a zároveň velitelem všech pozemních, leteckých a námořních jednotek v Řecku. Je označován jako odborník pro partyzánskou válku. V květnu 1950 se stal velitelem 2. armádní oblasti ve Spojených státech amerických.)

V noci z 22. na 23. 4. 1951 přešly jednotky lidové armády a čínských dobrovolníků ve středním úseku fronty, která probíhala všeobecně asi 15–20 km na sever od 38. rovnoběžky, k protiofensivě. Hlavním cílem bylo dobýt hlavního města Seulu. Hlavní úder byl v prvních dnech ofensivy veden na Hwachčn. Na tomto směru zasadila lidová armáda silnou údernou skupinu, která měla proniknout přes Cuncčn do Seulu. Jednotkám lidové armády se podařilo již v první den útoku prolomit obranu jednotek 6. divise Jihokorejců v prostoru Kapyŏng a dosáhnout dvou hlubokých vlnů.

Velitel 8. americké armády zasadil v tomto úseku 29. britskou brigádu; ta kladla houževnatý odpor a utrpěla těžké ztráty. Gloucesterský pluk této brigády byl až na 40 mužů úplně zničen.

Další údery na Seul byly vedeny z prostoru Kimhwa jednak přes Jenčên, Ůijŏngbu, jednak přes Chajangni (30 km na sv. od Seulu).

Dne 24. 4. 1951 ve večerních hodinách překročily předvoje jednotek lidové armády 38. rovnoběžku a západní proud prolomil postavení interventů v šířce 15 km v prostoru na jih od Chôksong. Do průlomu byly vrženy další jednotky lidové armády, pronikly podél silnice na Ůijôngbu a tohoto města dne 28. 4. 1951 dobyly.

Silné údery a rychlý postup jednotek lidové armády na uvedených směrech způsobil interventům ztrátu části důležité komunikace pro spojení s jednotkami bojujícími ve východní části fronty.

K uvedeným úderům se přidružil ještě třetí na směr Kêsêng, Munsan, Seul.

Americkým jednotkám hrozilo obklíčení, a proto rychle ustoupily. Ústup kryly tureckými, britskými, australskými, holandskými a belgickými jednotkami. Ustupující americké jednotky se zachytily na obranných postaveních v obvodu města Seulu. Začátkem května pak přešly k místním protiútokům, při nichž znovu pronikly do Cuncčenu a Munsanu.

Dne 15. 5. 1951 zahájila lidová vojska za silné dělostřelecké podpory nový útok ve východní části fronty všeobecně na směr Kansêng, Wondžu a během prvních tří dnů útoku vrhla dvě jihokorejské divise o 60 km zpět. Útokem byla přerušena důležitá komunikace vedoucí z Hongččen na východ a jihokorejské divise ztratily styk s levým sousedem, 2. americkou pěší divísi.

Další útočnou činností lidových vojsk bylo ohroženo také levé křídlo této divise. Interventi byli nuceni zasadit v tomto úseku jednotky stažené ze západního úseku fronty.

„Neomezená ofensiva na sever“

Dne 20. 5. 1951 zahájili Američané velkou ofensivu. Při jejím zahájení se velitel 8. armády gen. Van Fleet vychloubavě vyjádřil, že jde o „neomezenou ofensivu na sever“, která se nezastaví před žádnou hranicí. Jejím cílem bylo úplně zlomit odpor jednotek lidové armády a čínských dobrovolníků a dosáhnout rozhodného obratu ve válce. Ofensivy se zúčastnily značné pozemní a letecké síly interventů.

V západním úseku fronty útočily na směrech Seul, Munsan a Seul, Jênččen 1. motomechanisovaná a 25. pěší divise Američanů a kanadská brigáda. Těmto jednotkám se podařilo za silné letecké podpory dosáhnout řeky Imdžin v prostoru na sever od Munsan a dne 25. 5. tam překročit 38. rovnoběžku.

Také skupina útočící ve směru na Jênččen překročila téhož dne 38. rovnoběžku v prostoru na jv. od Jêngččen.

V západní části středního úseku fronty útočili Američané ve všeobecném směru Cuncčen, Hwachčen, rovněž za silné letecké podpory. Město Cuncčen bylo ztraceno dne 24. 5. a dne 25. 5. dosáhly jednotky 7. americké pěší divise na sz. odtud 38. rovnoběžky. Dne 27. 5. obsadili Američané Hwachčen.

Dne 23. 5. rozšířila 8. americká armáda ofensivu i do východní části střední fronty a do východního úseku fronty, kde jednotky lidové armády pronikly v druhé fázi jarní ofensivy hluboko na území Jižní Koreje. Úder byl veden jednotkami 1. amerického armádního sboru za silné letecké podpory všeobecně podél silnice z Hongččen na severovýchod. V prvním sledu tam byla nasazena 2. americká pěší divise a francouzské oddíly a vpravo od nich 3. americká pěší divise a holandský prapor. Do svazku 1. armádního sboru, jemuž velel gen. Milburn, patřily kromě nahoře uvedených jednotek také menší expediční jednotky vyslané z Řecka, Turecka, Filipin a Siamu.

Zvláště těžké boje se rozpoutaly v prostoru t. zv. „železného trojúhelníku“ Cêrwon, Kimhwa a Phjênggang. Po několika marných pokusech se interventům dne 13. 6. 1951 za silné letecké podpory podařilo dobýt města Phjênggang. Předchozí pokusy o průlom, provedené zvláště ve dnech 10. a 11. 6., ztroskotaly podle Američanů pro nedostatek letecké podpory.

Jednotky lidové armády a čínských dobrovolníků kladly zvláště v tomto úseku fronty houževnatý odpor a působily interventům značné ztráty. Jejich hrdinství a vojenské umění mařilo dobovačné plány Američanů na každém kroku.

Americké velení nedosáhlo přes silnou početní a technickou převahu vytčených cílů. Úspěchy halasně ohlašované „neomezené ofensivy na sever“ zůstaly velmi omezeny a interventům se nepodařilo ani za dalších 15 měsíců, které od té doby uplynuly dosáhnout v situaci na korejské frontě nějakých podstatných změn v jejich prospěch.

Na návrh zástupce Sovětského svazu v OSN bylo koncem června minulého roku zahájeno jednání o uzavření příměří. Jednání nebylo doposud ukončeno vinou „odkládací“ taktiky Američanů. Počátek jednání o příměří je počátkem čtvrtého období války v Koreji.

Jemu bude věnována další část pojednání.

POUŽITÍ MECHANISOVANÝCH PRŮZKUMNÝCH JEDNOTEK V AMERICKÉ ARMÁDĚ

V Military Review z ledna 1951 byl uveřejněn článek o použití mechanisovaných průzkumných jednotek v americké armádě. Pisatel článku plk. americké armády O. Roodney uvádí, že průzkumných jednotek není používáno tak, jak jejich výzbroj dovoluje a k čemu jsou určeny.

Podotýká, že se jim nejčastěji dávají úlohy ochrany křídel nebo mezer v obranné nebo útočné sestavě.

Potom si všímá organizace těchto jednotek. Základní průzkumnou jednotkou je četa, skládající se z velitelského družstva, z průzkumného družstva (o 4 jeepech, celkem 16 mužů se 2 lehkými kulomety ráže 7,6 mm Browning), družstva lehkých tanků o 2 lehkých tancích M-24 nebo T-41 (kanon 76 mm, rychlost 60 km/hod. na silnici), z družstva pěchoty (10 mužů na pásovém vozidle T 18 E 2 s 1 lehkým kulometem ráže 7,6 mm) a konečně z 1 družstva minometů (5 mužů, 2 jeepy, 1 minomet 81 mm.) Celkem má tato četa 1 důstojníka a 38 mužů.

Průzkumná (mechanisovaná) četa je organizována tak, že podle pisatele nelze použít jejich částí samostatně. Organizace větších průzkumných jednotek je založena na tom, že se u rot a praporů zvyšují počty čet, aniž se mění organizace čet.

Průzkumná (mechanisovaná) rota pěších divisí americké armády má velitelskou četou s družstvem velitelským a hospodářským (vcelku 2 důstojníci a 43 mužů) a 3 průzkumné čety téhož složení, jak je uvedeno v předchozím odstavci. Vcelku má rota 5 důstojníků a 157 mužů.*)

Úkolem průzkumné (mechanisované) rotý pěší divise je získávat zprávy bojem. Používá se jí za obrany k boji v zabezpečovacím pásmu nebo k vyplnění mezer v obranné sestavě, konečně se jí používá k boji proti partyzánům a proti výsadbám. Za útočného pochodu a střetného boje postupuje po jedné až třech osách a získává zprávy ve prospěch velitele divise. V zásadě se této jednotky nepoužívá k útoku na nepřítele, který přešel do obrany.

Průzkumný (mechanisovaný) prapor obrněné divise je pokládán Američany za jednotku, která může mimo své průzkumné úkoly plnit i bojové úkoly. Pisatel článku uvádí, že tato jednotka po zesílení pěchotou a dělostřelectvem může plnit úkoly t. zv. „bojového obrněného skupení“. (Poznámka. Obrněná divise americké armády, skládající se ze 3 praporů středních tanků, z 1 praporu těžkých tanků, ze 4 praporů mechanisované pěchoty, ze 3 oddílů 105mm a 1 oddílu 155mm samohybných houfnic, ženijního praporu atd., je za boje členěna ve 3 bojová obrněná skupení a 1 záložní skupení. Každé z bojových obrněných skupení se skládá v podstatě z 1 praporu mechanisované pěchoty, z 1 praporu středních tanků a z 1 oddílu samohybných houfnic atd. Velitel divise velí těmto skupením prostřednictvím velitelů skupení.) Jak uvádí autor článku, jsou úkoly tohoto praporu oficiálně stanoveny takto:

- a) provádět průzkum a zajištění,
 - b) plnit všechny takové úkoly, které mohou plnit vzhledem ke své bojové technice,
 - c) plnit úkoly obrněného skupení po zesílení tanky, pěchotou, dělostřelectvem a ženisty.
- Podle Roodneye může proto být průzkumného praporu obrněné divise použito — k ochraně boků (křídel) divise za útočného pochodu nebo za útoku,

*) Pěší divise má mimo uvedenou průzkumnou (mechanisovanou) rotu další průzkumnou jednotku organizovanou na jiném základě, a to rotu „Rangers“, o jejíž organizaci a úkolech byla uveřejněna recenze v čís. 1/52 Vojenské mysli, str. 124.

- k provádění průzkumu nebo jako předvoje a k bočnímu zajištění,
- k zajištění předmostí (přechodů přes vodní toky),
- jako zadního voje za ústupu nebo k vedení ústupového boje (manévrové obrany),
- k ochraně komunikací a k boji proti partyzánům,
- jako protivýsadkové zálohy velitele obrněné divise,
- k plnění bojových úkolů obdobně jako u jiných obrněných bojových skupení za útoku nebo obrany a pod.

Pisatel uvádí, že vzhledem k možnostem této jednotky je nutno vidět její hlavní použití v plnění bojových úkolů. Bude-li provádět průzkum, bude to průzkum bojem. Organizace průzkumného praporu a výcvik jeho příslušníků prý dovolují provádět průzkum i pěšky, ačkoliv prý to bude výjimkou.

O použití průzkumného praporu tvrdí pisatel, že není účelné, aby praporu byly dávány úkoly na příliš širokých frontách, jako na př. zajištění obou boků divise za střetného boje a p. Velitel praporu pak nemá možnost úspěšně velet svým jednotkám.

Další průzkumnou jednotkou je t. zv. pluk obrněného jezdectva [Armored Cavalry (Light) Rgt.]. Tato jednotka je průzkumnou a bojovou jednotkou velitele armádního sboru. Skládá se z plukovní veliteléské roty, z plukovní roty služeb a ze tří průzkumných praporů. Každý z těchto praporů má veliteléskou rotu, 3 průzkumné roty, baterii samohybných houfnic 105 mm a rotu středních tanků. Vcelku má pluk 151 důstojníků, 11 poddůstojníků a 2721 mužů.

Organizace průzkumných rot v průzkumných praporech se neliší od organizace průzkumných rot pěší nebo obrněné divise. Samohybná baterie 105mm houfnic má 6 houfnic. Rota středních tanků má 17 středních tanků typu M-46 (gen. Patton).

Plukovní a praporeční veliteléské roty mají po 2 pozorovacích letounech (t. j. 8 letounů v pluku).

Pluk má vcelku 51 středních tanků, 18 samohybných houfnic 105mm, 72 lehkých tanků, 97 pásových vozidel (transportérů), 27 minometů 81mm, 111 lehkých kulometů ráže 7,6 mm, 56 těžkých kulometů ráže 12,7 mm.

Podle pisatele článku organické zařazení této jednotky do armádního sboru mělo za cíl dát veliteli armádního sboru jednotku schopnou plnit tyto úkoly:

- a) provádět zajištění a průzkum ve prospěch armádního sboru, aniž by se tato jednotka musela zesilovat přidělením posilových prostředků,
- b) provádět úkoly obdobného rázu, jaké plní obrněné bojové skupení, po předchozím zesílení tanky a dělostřelectvem.

Pisatel uvádí, že bude-li tento pluk plnit úkoly uvedené za b), bude zesílen těžkými tanky ze sborové skupiny těžkých tanků. (podle různých amerických autorů má armádní sbor skupinu těžkých tanků o 3 praporech) a částí sborového dělostřelectva.

Jako příklady vhodného bojového použití uvádí pisatel, že pluku obrněného jezdectva může být s výhodou použito při obraně vodních toků (nebo na širokých frontách), poněvadž je možno této jednotky použít na mnohem širších úsecích než pěšího pluku. V takovém případě vzhledem k pohyblivosti a značné palebné síle pluku obrněného jezdectva, k množství pojítek a p. je možno podél vodního toku umístit slabé zajišťovací jednotky a z většiny sil tohoto pluku vytvořit silnou zálohu, které může být použito k provedení protiútoků.

Za obrany se ho skoro vždy použije k boji v zabezpečovacím pásmu, později tvoří zálohu velitele sboru (protivýsadková, proti partyzánům atd.).

Za útočného boje může být pluku obrněného jezdectva použito k pronásledování nebo (po zesílení tanky a dělostřelectvem) k útoku na vedlejší směr (jako t. zv. „vedlejšího taktického“ skupení). Za útočného pochodu bývá průzkumného pluku použito i jako zajištění boků armádního sboru nebo k postupu na méně vhodných komunikacích v mezeře mezi jednotlivými proudy.

Autor poukazuje na to, že plného využití průzkumných jednotek lze dosáhnout jedině tím, když je jich použito k plnění bojových úkolů.

Závěrem lze říci, že účelnost organizace v článku popsaných mechanisovaných průzkumných jednotek americké armády je pochybná. Jen malá část z počtu bojovníků je schopna boje po sesednutí s vozidel. U pluku obrněného jezdeckva je to na příklad jen 650 bojovníků z celkového stavu 2883 osob.

Průzkumná činnost těchto jednotek je tudíž v horském a zalesněném terénu omezena v podstatě jen na komunikace.

Tato zkušenost potvrzená z bojů v Koreji vedla k tomu, že byly v americké armádě organizovány ještě zvláštní průzkumné roty „Rangers“ (viz VM čís. 1/1952, str. 124).

Obsah 5-6 čísla polského časopisu „Myśl wojskowa“, ročník 1952

1. *Bolesław Bierut*, Buďme všichni oddanými bojovníky za mír, rozkvět, blahobyt a moc naší vlasti!

Projev předsedy ÚV polské sjednocené dělnické strany prezidenta B. Bieruta při zahájení manifestace 1. máje.

2. Rozkaz ministra národní obrany čís. 22 z 1. května 1952.

3. *Div. gen. B. Pigarewitz*, Některé zásady organizace, plánování a provedení protiúderů v soudobé obranné operaci.

Vychází ze zásad sovětského operačního umění rozebírá autor článku nejdůležitější otázky organizace, plánování a provedení protiúderů v obranné operaci.

V úvodu cituje autor Stalinovy výroky o podstatě a úloze obrany v soudobé válce, vyjmenovává hlavní úkoly obrany a stanoví její hlavní cíl — zadržet a oslabit útočnou skupinu nepřítele a tím vytvořit příznivé podmínky pro organizaci a provedení protiofensivní a následující přechod k všeobecnému útoku.

V souvislosti s tím vyjmenovává autor charakteristické rysy soudobé obrany a podmínky, za jakých může být organizována.

Při výkladu závislosti dosažení cíle obrany na její aktivitě zdůrazňuje autor mimořádný význam správného manévru obrannými silami a prostředky, který spolu se soudobou organizací vojsk a jejich motorizací dovoluje vytvořit na zvoleném směru převahu sil a prostředků a zasadit nepřítele v příhodnou chvíli rozhodný protiúder.

V dalším výkladu objasňuje autor podstatu, cíl a ráz protiúderu, jak vyplývají z podmínek soudobé složité operační situace, rázu činnosti vojsk a jejich operačních úkolů.

Autor vypočítává hlavní zásady organizace a plánování protiúderu a poukazuje na nutnost uvážení konkrétní operační situace při výběru směru protiúderu, bojové sestavy vojsk a formy manévru při jeho provedení. Zvláště zdůrazňuje význam těsné součinnosti štábu operační vyšší jednotky při organizaci protiúderu s veliteli druhů vojsk a náčelníky služeb.

Co se týče doby provedení protiúderu, říká: Zkušenosti potvrzují, že výběr doby provedení protiúderu má nejen značný, ale rozhodující význam.

Nejlépe výsledky bude mít protiúder v době, kdy se hlavní nepřátelské uskupení vykrvácelo, kdy nepřítel zasadil své bližší zálohy a operační zálohy buďto dosud nestály odejít nebo jsou desorganizovány údery obráncova letectva.

Protiúder provedený opožděně aneb předčasně nemůže mít naději na úspěch, neboť

— v prvním případě nepřítel využije možnosti postupného zničení bránících se vojsk — nejprve

vojsk provádějících obranný boj a pak vojsk připravených k protiúderu,

— v druhém případě není nepřítel ještě dost vyčerpan a vykrvácen a ještě nezasadil své zálohy.

Pružné určení doby provedení protiúderu má rozhodující význam pro jeho úspěch.

(Autorovy vývoody se v zásadě shodují s vývoody obsaženými v článku s. pplk. L. Nováka, otištěném v 3. čísle *Vojskové mysli* 1952.)

4. *Div. gen. Z. Berling*, Některé charakteristické rysy útočné operace organizované z předmostí na velké řece.

V úvodu ukazuje autor na příkladech z druhé světové války podmínky a cíle vytvoření předmostí na velkých vodních překážkách. Pak přechází k podrobnému rozboru útočné operace uskutečněné z předmostí, v němž poukazuje na charakteristické rysy organizace, plánování a provedení této útočné operace přihlížející k vytvořeným specifickým podmínkám. Činnost vojsk v daném případě se usnadňuje a současně i komplikuje, zvláště v přípravném a prvním období operace.

Z rozboru dané otázky činí autor závěry o vlivu podmínek vytvořených předmostím na plánování operace, organizaci jejího operačního zabezpečení, úkoly druhů vojsk a také na výběr směru hlavního úderu.

5. *Brig. gen. E. Leoszenia*, O použití principu přidělení a podpory u ženijního vojska.

V článku jsou nejprve stanoveny podmínky, na kterých závisí úspěšné splnění úkolů ženijního zabezpečení operace a boje. Jedním z nejdůležitějších prvků splnění těchto úkolů ženijním vojskem je vhodná organizace velení ženijnímu vojsku na všech stupních v součinnosti s ostatními druhy vojsk.

Po vysvětlení podstaty principu přidělení a podpory, jehož správnost potvrzují zkušenosti z Veliké vlastenecké války Sovětského svazu, rozebírá autor úkoly a význam ženijních vojsk v různých druzích bojové činnosti, poukazuje na účelnost použití principu přidělení nebo podpory ženijních vojsk v závislosti na podmínkách určujících nejracionálnější využití techniky a speciální přípravy těchto vojsk.

V závěru zdůrazňuje, že forma posílení ženijními vojsky (přidělení nebo podpora) bude záviset v každém konkrétním případě na vytvořené konkrétní situaci.

6. *Brig. gen. W. Komar*, O nedílné pravomoci náčelníků.

V úvodu autor konstatuje, že v polské lidové armádě jsou všechny podmínky pro uplatňování principu nedílné pravomoci, který je mocným zdrojem rozvoje Sovětského svazu jak v oblasti hospodářské, tak v oblasti vojenské.

Uvádí výroky jednoho ze zakladatelů marxismu Engelse o otázce nedílné pravomoci, popisuje cestu rozvíjení tohoto principu v Sovětském svazu a zejména v Sovětské armádě, která se stala díky moudrému Leninovu vedení nejmočnější armádou světa.

Jedním ze zdrojů síly Sovětské armády je uplatňování principu nedílné pravomoci velitelů, založeného na uvědomělé kázní, která je možná jen v armádě stojící na stráž zájmů pracujících mas.

V článku je pak rozebrán rozvoj principu nedílné pravomoci v polské lidové armádě v konkrétních podmínkách výstavby lidové vlády a boje s pravou nacionalistickou úchylkou.

Dále poukazuje autor na nutnost zesílení nedílné pravomoci v daném období a vyjmenovává povinnosti velitele a politického aparátu při zvyšování ideově politické výchovy vojsk, jejich kázně a bojových vlastností.

V závěru zdůrazňuje význam použití principu nedílné pravomoci při zvyšování bojové připravenosti polské armády k ochraně vlasti před jakýmkoli útokem anglo-amerických imperialistů.

7. Plk. M. Hopman, Účast polské armády v berlínské operaci.

V článku seznamuje autor čtenáře s bojovou činností útvarů a vyšších jednotek polské armády v grandiosní berlínské operaci, která vedla k úplné a bezpodmínečné kapitulaci hitlerovského Německa.

V úvodu vysvětluje politickou a vojenskou situaci vytvořenou po zímání ofenzivě Sovětské armády r. 1945, zvláště se zabývá plány anglo-amerického velení na obsazení Berlína využitím skutečného přerušení dalšího odporu hitlerovských vojsk na západní frontě.

Dále probírá charakteristické rysy plánu sovětského vrchního velitelství, uskutečněného vojsky 1. běloruského a 1. ukrajinského frontu za operační součinnosti s vojsky 2. běloruského frontu, jemuž velel maršál Rokossovský.

Autor popisuje podrobně činnost 1. a 2. polské armády, které se účastnily operace ve svazku 1. běloruského a 1. ukrajinského frontu. Zdůrazňuje vysoké mistrovství velitelů a vysoké morálně politické vlastnosti všech příslušníků polského vojska. Projevovalo se to ve správné volbě směru hlavního úderu, v používání odvážného a rychlého manévru, v organizaci součinnosti druhů vojsk a také v rozhodném rázu útočných operací a v úporném a aktivním vedení obrany.

Na konec popisuje autor činnost 1. „Varšavské“ pěší divise a ostatních jednotek polské armády, které se přímo účastnily dobývání Berlína, operace, kterou vyvrcholila válka na evropském válečném poli. V závěru zdůrazňuje velký význam bojových zkušeností, které získala polská lidová armáda v berlínské operaci bojujíc bok po boku s nejlepší armádou světa — Sovětskou armádou, a význam pevného přátelství se Sovětským svazem, zpečetěného společně prolitou krví na bojištích.

8. Plk. zdrav. P. Zagórski, Bakteriiová válka v Koreji a v Číně.

V článku je podán obraz zločinné povahy příprav Spojených států amerických na bakteriiovou válku pěstováním bakterií způsobujících epidemická onemocnění. Autor popisuje metody bakteriové války používané americkými imperialisty v Koreji a v Číně a odhaluje jejich zločinný nelidský ráz.

Poté se autor zabývá organizací protiepidemické obrany v Koreji a Číně. Díky přátelské a nezištné pomoci Sovětského svazu a zemí lidových demokracií a také ukázněnosti obyvatelstva a provedení řady profylaktických opatření dosáhl korejský a čínský lid velkých úspěchů v boji s epidemiemi a tím byly zmařeny zločinné plány zaprodanců Wall Streetu.

V závěru zdůrazňuje, že není takové síly, která by mohla zlomit vůli lidu bojujícího za svou svobodu a nezávislost a že byla v očích světového veřejného mínění úplně odhalena zločinnost amerických imperialistů pokoušejících se ovládnout svět.

9. Mjr. J. Margulies, Některé otázky rozvoje vojenského umění Rudé armády v období občanské války (2. část).

V druhé části své práce ukazuje autor na příkladech bojové činnosti Rudé armády ve válce proti intervenci Pilsudského a Wrangela rozvoj vojenského umění mladé armády socialistického státu a poznamenává, že se tento rozvoj projevil ve velkém rozmachu akcí, v mistrných formách hlubokých operací prováděných k prolomení, obklíčení, rozrazení a pronásledování nepřítele. V závěru podává všeobecnou charakteristiku bojové činnosti Rudé armády v období občanské války, z jejichž zkušeností byly položeny základy sovětského vojenského umění, které dokázalo svou převahu ve velkých bitvách Veliké vlastenecké války.

10. Por. M. Krwawicz, Tažení roku 1627 v Pomoří a bitva u Olivy.

Článek pojednává o tažení švédského krále Gustava Adolfa za ovládnutí Pomoří a o významné bitvě tohoto tažení u Olivy, při níž se vyznamenalo mladé polské loďstvo vítězstvím nad loďstvem švédským.

11. Plk. M. Janiszewski, A. S. Popov a jeho dílo.

Autor popisuje první pokusy A. S. Popova směřující k praktickému využití jeho velkého vynálezu — radiotelegrafie, jejich výsledky a práci skupiny pokrokových vlastenců za uplatnění tohoto vynálezu ve prospěch lidu. Připomíná, že teprve socialistická vlast vytvořila podmínky pro neomezený rozvoj využití radiotechniky.

V rubrice „Diskuse a polemika“ je polemický příspěvek mjr. Bortnowského k článkům otištěným v únorovém a březnovém čísle: O vojenském umění Tadeáše Kosciuszka.

V rubrice „Konzultace“ je článek plk. P. Bielowa o ekonomickém potenciálu a jeho významu v podmínkách současné války.

Obsah 4. čísla polského časopisu „Myśl wojskowa“, ročník 1952

1. *Bolesław Bierut*, prezident Lidové republiky polské.

Nejsvětější povinnost strany — starost o prostého člověka a zlepšení jeho životních podmínek, o jeho lepší osud a budoucnost.

(Projev presidenta Bieruta na slavnostní akademii ve Varšavě, věnované jeho 60. narozeninám).

2. *Pplk. I. Klos*, Protitankové zabezpečení útočného boje.

V úvodu zdůrazňuje autor, že zabezpečení výsokého tempa a tím i úspěchu útočné činnosti v soudobých operacích závisí ve značné míře na včasné naplánování systému protitankového zabezpečení a jeho uskutečnění během útoku.

Po vypočetní úkolů, které má splnit systém protitankového zabezpečení, rozbírá autor základní principy organizace a základní prvky tohoto systému, síly, prostředky a opatření nutná k odrazení protiúderů velkých tankových záloh bránícího se nepřitele.

Článek pojednává dále o úkolech druhů vojsk při protitankovém zabezpečení v jednotlivých obdobích operace (boje) a zvláště zdůrazňuje nutnost nejtěsnější bojové součinnosti všech protitankových prostředků.

Dále je vysvětlena úloha vševojskového velitele a jeho štábu při plánování protitankového zabezpečení, při organizaci velení a součinnosti mezi jednotlivými prvky tohoto zabezpečení v těsné součinnosti se štáby druhů vojsk.

V závěrečné části se zdůrazňuje, že jen spolehlivá organizace, správné a sladění využití protitankových sil a prostředků všech druhů vojsk a také rozhodný manévry v průběhu operace k získání převahy na ohroženém směru umožní úspěšně odrazit protiúder nepřátelských tankových sil a vytvoří předpoklady k zničení nepřátelského uskupení provádějícího protiúder.

3. *Plk. K. K.*, Obrana Londýna a Antverp proti dálkovým létajícím střelám a raketám za druhé světové války.

Článek obsahuje kritické zhodnocení anglického systému obrany Londýna a amerického systému obrany Antverp proti úderům německých dálkových zbraní „V1“ a „V2“. Použití těchto nových prostředků k bombardování nepřátelského týlu mělo souvislost s úplnou porážkou hitlerovského letectva na východní frontě.

Autor pak rozbírá účinnost anglických a amerických prostředků na obranu proti dálkovým zbraním a celého obranného systému na podkladě údajů o počtu zničených dálkových střel. Dochází k závěru, že se použití systém ukázal málo účinným vzhledem k nedostatečné součinnosti prostředků protiletectvé obrany, nejasnostem v otázce velení těmto prostředkům a rovněž proto, že nebylo využíváno širokého manévru silami a prostředky k zabezpečení ohrožených směrů.

V závěru uděluje autor článku obrovský rozvoj reaktivních zbraní v posledních letech, což klade na obranu proti nim vysoké požadavky.

4. *Mjr. J. Margulies*, Některé otázky, související s rozvojem vojenského umění Rudé armády v období občanské války v letech 1918 až 1920.

V úvodu k první části článku ilustruje autor na podkladě číselných údajů veliký počet sil a prostředků použitých kapitalistickými zeměmi se Spojenými státy americkými v třech pochodech proti mladé Sovětské republice, aby byl v Rusku obnoven kapitalismus.

Po všeobecné charakteristice bojových akcí Rudé armády v období občanské války vysvětluje autor úsilí bolševické strany a jejích vůdců Lenina a Stalina o organizaci pravidelné armády nového typu o vypracování základů sovětské vojenské vědy a vojenského umění.

Na příkladech velikých operací Rudé armády, provedených za přímého vedení soudruha Stalina v letech 1918 až 1919, ukazuje autor, jak se vytvářely nové formy a základy plánování a provedení operací, organizace velení a součinnosti druhů vojsk.

Porážka dobře vyzbrojených vojsk vnitřní kontrarevoluce a zahraniční intervence nesporně dokazuje převahu sovětského vojenského umění a vojenské vědy nad vojenskými doktrínami západních armád,

5. *Plk. inž. F. Frolow a pplk. B. Michalewicz*. O souvislosti ruské a sovětské vědy s otázkami rozvoje vojenské techniky.

Rozvoj techniky, zejména ve strojovém období válek, těsně souvisí s pokrokem příslušných odvětví vědy. K vytvoření vynikající vojenské techniky ve velké míře přispěli ruští a sovětské učenci, jako Mendělejev, Žukovskij, Ciolkovskij, Vavilov a jiní.

Na příkladu dělostřelectva a letectva autorů ukazuje závislost rozvoje vojenské techniky na úrovni vědy a na stupni rozvoje výrobních sil, které mají jen v socialistickém státě neomezené možnosti rozšiřování a které díky objevům učenců, péči strany, vlády a osobně soudruha Stalina dosáhly úrovně v kapitalistických zemích nevidané.

Opíraje se o konkrétní příklady vlivu pokrokové ruské a sovětské vědy na rozvoj vojenské techniky, docházejí k závěru o otázkách organizace a provedení vědecko-výzkumných prací spojených s rozvojem vojenské techniky v obrozené polské armádě. Ukazují, že celý průběh nedávno uspořádaného kongresu polské vědy a usnesení tohoto kongresu svědčí o tom, že v rozvoji polské vědy pod vlivem příkladu sovětské vědy a na podkladě připomínek soudruha Bieruta nastal obrát v tom smyslu, že se polská věda zaměřila na službu lidu, na službu jeho ozbrojeným silám, které jsou na stráž zájmů státu, strany a socialistické práce.

6. *Plk. M. Korzow*, Některé otázky vojenské pedagogiky.

V úvodu se poukazuje na převahu sovětské vojenské pedagogiky, vybudované na základech marxismu-leninismu, nad buržoasní pedagogikou sloužící zájmům vykořisťovatelských tříd.

Potom autor popisuje složitý proces získávání znalostí a praktických návyků ve vojenské oblasti, které spolu s vysokou ideově politickou úrovní dosvědčují

nepřekonatelné vlastnosti vojáků armády socialistického státu, armády nového typu.

V rubrice „Polemika a diskuse“ je polemický příspěvek plk. W. Markiewicz k otázkám historického vývoje ruského dělostřelectva, obsaženým v někte-

řích článkách časopisu „Bellona“. Příspěvek je uváděn na pravou míru na podkladě historických dokumentů.

V rubrice „Kritika a bibliografie“ jsou recenzovány dvě knihy pojednávající o generálu J. Bemovi a kniha o osvobození Kolobřehu.

Obsah 7. čísla polského časopisu „Myśl wojskowa“, ročník 1952

Na čelním místě je otištěn text projevu presidenta Lidové republiky polské z 18. 7. 1952 o návrhu nové ústavy a doslovný text tohoto návrhu.

V článku „V. Lenin o týlu a organizaci zásobování Rudé armády v období zahraniční intervence a občanské války“ pojednává brig. gen. A. Kinasow o tom, jak V. Lenin rozvinul hlavní zásady vědeckého socialismu, že organizace armády, vedení války a boje přímo závisí na ekonomických podmínkách, o tom, jaký význam přičítal týlu a možnostem jeho využití pro potřeby armády a jakou pozornost věnoval organizaci pevného týlu.

Dále obsahuje 7. číslo tyto články:

Plk. W. Wydra, Boj v obklíčení a východ z něho.

Jako podmínky vzniku obklíčení uvádí autor: masovou účast vojsk vyzbrojených soudobou vojenskou technikou, manévrový ráz bojů a jejich rychlý průběh a velké zvětšení úderné síly soudobých druhů vojsk. Obklíčení může vzniknout v každém druhu boje, to učí zkušenosti z Veliké vlastenecké války.

V další části rozbírá autor podmínky vzniku obklíčení v jednotlivých druzích boje a charakterizuje způsob boje, bojové sestavy, součinnost s vojsky vně obklíčení a otázky velení v závislosti na druhu činnosti, při němž vzniklo obklíčení.

Podrobně se pak zabývá organizací boje v obklíčení podle jednotlivých období boje, určuje úkoly různých druhů vojsk a vyšších jednotek, vytvoření bojové sestavy, úkoly záloh, organizace velení, spojení a součinnosti druhů vojsk a části bojové sestavy. Podrobně popisuje zvláštnosti protitankové, protichemické, protivzdušné, protiletectvé a protipožární obrany, vyplývající z rázu boje v obklíčení a též politické a materiálně technické zabezpečení boje v obklíčení vyšší jednotky.

Plk. W. Pniewski, Hydrometeorologické zabezpečení útočné operace s násilným přechodem vodních překážek.

V úvodu podává autor všeobecné údaje o vojenské hydrometeorologické službě o jejím poslání a úkolech a pak uvádí charakteristické znaky hydrometeorologického zabezpečení útočné operace snáhlým přechodem vodních překážek. Podrobně vypočítává úkoly vojenské hydrometeorologické služby při zabezpečení bojové činnosti všeobecně a zvlášť při útočné činnosti s násilným přechodem vodních překážek. Úkoly hydrometeorologické služby jsou různé podle toho, v čí prospěch jsou určeny.

V článku jsou rozvedeny úkoly pro potřebu štábů vševojskových vyšších jednotek, pro ženijní vojsko, dělostřelectvo, letectvo a chemické vojsko. Autor připomíná nutnost těsné součinnosti vojenské hydrometeorologické služby s všeobecnou státní hydrometeorologickou službou a vědeckými středisky,

majícími bohatý archivní materiál z dlouhého časového období a široce rozvětvenou síť pozorovacích stanic.

V závěru se autor odvolává na zkušenosti Sovětské armády při překonávání takových vodních překážek, jako je Dněpr, Dněstr, Desna, kde vhodně využití údajů hydrometeorologické služby umožnilo velitelské získat taktickou převahu nad nepřitelem a získat úspěch provedených operací.

Plk. M. Hopman, Ukrajinské tažení Sovětské armády v roce 1943 (Bitva o Dněpr).

Autor popisuje průběh operace Sovětské armády při t. zv. bitvě o Dněpr v roce 1943 a to počáteční situaci, sestavu hitlerovských vojsk a plány jeho velitelů, plán vrchního velitelství Sovětské armády a všeobecný průběh bitvy podle tří jejích období. K článku jsou připojeny tři náčrtky.

Mjr. S. Rajewski, Význam Rumjanceva pro rozvoj ruského vojenského umění.

Autor seznamuje čtenáře s vynikajícím vojevůdcem ruské armády XVIII. století P. Radimcem, který v boji mezi dvěma směry — reakčním představovaným vlivy západu (Pruska) a pokrokovým, ruským — má zásluhu o vítězství národního směru, be-rouroucího v počet hospodářský rozvoj Ruska a lidové složení jeho armády.

Vysvětluje systém tehdejší západoevropské „kor-donové“ strategie a lineární taktiky, proniknuvší do ruské armády v době nástupců Petra I., a systém strategie a taktiky zavedený Rumjancevem do ruské armády v době sedmileté války a rusko-turecké války v letech 1768 až 1774. Nová strategie a taktika vyznačující se rozhodnou činností sil soustředěných na hlavním směru k zničení nepřátelské armády, nová forma bojové sestavy a metody vedení boje, součinnost druhů vojsk a jejich úkol v boji — to byl přelom ve vojenském umění manufakturního období, který určil směr dalšího vývoje nejen ruského, ale i světového vojenského umění.

Rumjancevovy názory o nedílné velitelské pravomoci, o závislosti války na politice udržely se daleko do budoucnosti.

V závěru zdůrazňuje autor Rumjancevův vliv na vytváření vojevůdcovského mistrovství Suworovova a úlohu Rumjancevovu v rozvoji vlastní ruské vojenské školy.

V rubrice „O cizích armádách“ je článek o reakční podstatě a agresivním rázu americké vojenské ideologie, přetřesný v překladu z časopisu „Krasnaja zvezda“ z 9. 7. 1952.

V rubrice Kritika a bibliografie jsou recenzovány knihy W. Bortnowského „O velkopolském povstání v roce 1848“ a A. Korthy „Náčrt historie sovětského vojenského umění v období občanské války 1918 až 1920“.

Obsah 5. čísla maďarského časopisu „Katonai Figyelő“, ročník 1951

Vševojskový odborný časopis maďarské lidové armády „Katonai figyelő“ přináší ve svém 5. čísle z r. 1951 celou řadu zajímavých článků, které se nejvíce zabývají problémem vedení boje v horském a zalesněném terénu. Úvodem k této tematice jsou uvedeny tři články, pojednávající všeobecně o zvláštěnostech boje v horách vůbec, o vlivu horského a zalesněného terénu na provedení útoku a tím i na organizaci obrany, která pak tvoří hlavní předmět dalších článků, pojednávajících o boji v horách.

Z těchto článků zásadní tematiky je třeba uvést především článek *mjr. gšt. Kerekes*, Všeobecné zásady boje v hornatém a zalesněném terénu. Autor provádí rozbor všech vlivů horského a zalesněného terénu na bojovou činnost pěchoty a ostatních druhů vojsk a uvádí hlavní zásady pro organizaci útočného a obranného boje. Podobně je zpracován i článek *mjr. Safáriho*, Vliv terénu na boj, operace a obranu v horském a zalesněném terénu, v němž aplikuje své všeobecné vývoody k problému obrany v zalesněných horách. Autor zkoumá vlivy všech druhů terénu, jako na př. roviny, pahorkatiny, středohoří a vysokých hor, na pohyb, pobyt a boj všech druhů vojsk, hodnotí kladné i záporné stránky těchto vlivů v jednotlivých údobích boje a soustřeďuje své poznatky na vedení obranného boje v zalesněném a horském terénu. Článek je uzavřen krátkým dějinným přehledem o tom, jak se uplatňovaly vlivy terénu na vedení válečných operací. Tyto všeobecné články doplňuje konkrétními údaji další článek sovětského autora *pplk. Gordejeva* Boj v horách, v němž je proveden rozbor německých útoku na Kavkaze r. 1942 a popsán způsob provádění aktivních obranných bojů Sovětské armády.

O obranném boji v zalesněném a horském terénu s hlediska bojové činnosti tankového vojska zmiňuje se článek *mjr. Farhase* Úkol tankových a motorizovaných jednotek při obraně v hornatém a zalesněném terénu. Autor hodnotí vlivy tohoto terénu na pohyblivost tanků a podle zkušeností z Veliké vlastenecké války probírá možnosti a způsoby použití tanků v horách a lesích. V závěru článku shrnuje autor hlavní úkoly, které mohou plnit tankové nebo motorizované vyšší jednotky v hornatém terénu v operační hloubce po průlomu nepřátelské obrany.

Tematikou obrany v zalesněných horách s hlediska různých druhů vojsk zabývají se další články, z nichž jsou nejzajímavější články od *plk. Lóránta* Dělostřelecké zabezpečení obrany v lesích a horách, a *kpt. Úrmösiho* Protiletectká obrana vyšších jednotek za obrany v horském a zalesněném terénu a *stat. kpt. Szilágyiho* Některé zvláštnosti v organizaci spojení za obranného boje v zalesněných horách. Ženíjní školní skupina maďarské vojenské akademie připojila k této

tematice svůj článek Ženíjní práce za obrany v zalesněném a horském terénu, v němž po úvodních poznámkách všeobecného rázu jsou podány poznatky o využití a zdokonalení přirozených překážek, jakož i o stavbě umělých překážek, o úpravě pozorovacích, budování zákopů a palebných ohnišek na různé půdě, jakož i dále o využití dřeva při budování zákopů, krytů a palebných srubů, při stavbě silnic, lávek a mostů v horském a zalesněném terénu. Technické údaje jsou doplněny 17 náčrtů. Serii článků s uvedenou tematikou uzavírá článek *pplk. Láma* Organizace týlu a zásobování vojsk za obrany v horském a zalesněném terénu, který rozbírá dopravní možnosti v horách, dotýká se využití lanových drah a letecké dopravy a závěrem charakterizuje týlovou službu v horách s hlediska její organizace, úkolů, protiletectké obrany a bojového zajištění.

V souvislosti s tematikou uvedených článků zasluhuje pozornosti článek *G. Illése* Vojenská geologie, v němž autor upozorňuje na možnost a nutnost využít všech geologických vlastností bojového prostoru, jako na př. při řešení problému opatřování vody, odvodňování, úpravy a udržování cest; letišť, provádění opevňovacích prací, zajištění stavebního materiálu a různých průmyslových surovin.

Z ostatních článků, které se dotýkají různé vojenské tematiky, zasluhuje pozornosti článek *plk. Kozmy* Dělostřelecká podpora pěšího praporu v obraně. Známý autor podává tu rozbor činnosti a rozvrh práce, kterou provádí velitel dělostřeleckého oddílu, a uvádí vzory písemných dokladů. Další článek *plk. Takátse* Organizace zdravotnické služby při násilném přechodu řeky probírá otázku rozmístění obvažišť a jejich přemísťování po sledech podle postupu a průběhu útoku a zdůrazňuje spolupráci náčelníků zdravotnické služby s veliteli ženíjních vojsk, které provádějí přepravu přes řeku. Praktické pokyny pro velitele a důstojníky štábů přináší článek *pplk. Sipose* Vedení a úprava pracovní mapy s 22 náčrtů.

Na konci recenzovaného čísla přináší časopis článek *T. Eszeho* Rákocziho první polní tažení, v němž je popisována Rákocziho činnost v odboji proti cizí šlechtě a rozbor jeho prvního tažení v oblasti na východ od řeky Tisy r. 1703. V rubrice, která přináší kritiku a recenze nových knih, je celkem pět obsáhlých recenzí, z nichž je nutno uvést recenzi knihy dvou autorů: *Karsaiho* a *Pamlényiho*, která vyšla pod názvem Bílý teror. Líčí protirevoluční teror buržoazních vlád v Maďarsku v období po zániku republiky rad r. 1919 do konce r. 1923, kdy se Matyáš Rákosi, nynější vůdce a učitel maďarského pracujícího lidu, vrací ilegálně do vlasti.

(Zpracovalo Vojenské dokumentační středisko)

Z obsahu amerického časopisu „Military Review“, ročník 1950

V *Military Review* ze srpna 1950 byl uveřejněn článek plk. americké armády T. F. Van Natta, v kterém se obírá některými nedostatky v provádění průzkumu a jeho řízení veliteli americké armády.

Autor uvádí, že při školení důstojníků americké armády je v dostatečné míře pamatováno na výcvik o zásadách, organizaci a technice průzkumu a že přý jsou velmi účelné školení zpravodajské orgány všech stupňů. Dnešní stav výcviku dává každému důstojníku americké armády základní vědomosti o organizování průzkumu, jeho provádění a vyhodnocování zpráv.

Podle autora se však jeví nedostatky ve využití zpráv, v řízení průzkumu veliteli a ve správném nároku velitelů na použití a možnosti zpravodajských orgánů.

Většina amerických velitelů se podle autora domnívá, že zprávy „přicházejí samy“, že není jejich povinností řídit průzkum, konečně nemají zájem o činnost zpravodajských orgánů a průzkumných součástí a nesprávně posuzují možnosti a závěry o nepříteli, které jim mohou zpravodajské orgány předkládat.

Autor uvádí, že je nutno vidět provádění průzkumu jako velmi rozsáhlou činnost, kdy jednou z hlavních podmínek úspěchu je denní „tvrďá“ práce zpravodajských orgánů.

Velitel musí si uvědomit, že

a) zpravodajské orgány jsou orgány velitele k získání zpráv a že za jejich činnost jsou odpovědní velitelé,

b) zpravodajské orgány mohou veliteli říci své závěry o možnostech nepřitele, nejsou však „kouzelníky“, kteří by mohli přesně uhodnout zámýsl nepřitele,

c) hodnota práce zpravodajských orgánů je přímo závislá na zájmu velitele o průzkum a na hodnotě (výběru) zpravodajských orgánů.

Dále uvádí autor, že si za druhé světové války velitelé vyšších taktických a operačních jednotek často stěžovali, že jejich zpravodajské orgány a průzkum vůbec zklamal, že nesplnil své úkoly. Autor říká, že by se žádný velitel neopovážil tvrdit, že týlové zabezpečení, plánování a p. v jeho jednotce nesplnilo své úkoly. Bohužel přý není obvyklým zjevem, že velitelé pokládají činnost zpravodajských orgánů a průzkumu vůbec za činnost, o kterou oni se nemusí starat. Velitel nesmí podle autora svalovat vinu za nesplnění úkolů na zpravodajské orgány; nesplní-li tyto orgány svůj úkol, je všechna vina na veliteli.

Poté uvádí autor, že mnozí velitelé nejsou spokojeni s tím, že zpravodajské orgány ve svých dokladech uvádějí „možnosti“, nepřitele. Žádají odpověď na otázku, co bude dělat nepřítel, chtějí znát „zámýsl“ nepřitele. Zdráhal-li se zpravodajský orgán odpovědět na tuto otázku, byl vyměněn. Totéž se stalo zpravodajským orgánům, kteří odpověděli na tuto otázku a myšlili se. Autor uvádí, že za druhé světové války bylo z těchto důvodů zbaveno funkcí velmi mnoho zpravodajských orgánů.

Podle mínění autora je nutno, aby si všichni velitelé uvědomili, že zpravodajský orgán nemůže říci,

co chce nepřítel udělat. Jako potvrzení svých slov uvádí, že většina velitelů americké armády ve svých přednáškách a p. zdůrazňuje, že během války zahajovali své operace jen s hrubým plánem průběhu operace a že bylo nemožné pro zpravodajské orgány „uhodnout“ celý průběh činnosti amerických vojsk během té nebo oné operace. Autor říká, že ani důstojníci operačního oddělení často neznali úmysl svého velitele během boje (1).

Podotýká, že za druhé světové války jedna z amerických divísi za útočné operace armády prováděla za této operace několik útoků. Během pěti útoků nepřítel buď ustoupil nebo podnikal protiútoky na jiném směru. Za sedmého útoku divise nepřítel podnikl protiútok a srazil divisi, takže utrpěla velké ztráty. Náčelník zpravodajského oddělení divise o každém případě uváděl ve svých dokladech možnosti nepříteli, směry a sílu možných protiútoků. Poněvadž však nepřítel v pěti případech protiútok neprovedl, nebral velitel divise nadále v úvahu zpravodajským důstojníkem správně uváděnou možnost provedení nepřátelského protiútku a tak došlo k neúspěchu. Autor uvádí, že tento příklad velmi dobře charakterizuje velitele, kteří žádají, aby jim zpravodajský orgán odpověděl na otázku „co dělá nepřítel“, a za druhé, uvádí je jako příklad toho, že možnosti nepříteli je nutno vždy brát v úvahu.

Autor uzavírá tuto otázku tím, že přý se může podařit několikrát správně uhodnout zámýsl nepříteli, že však se to nemusí podařit vždy.

Kromě toho uvádí autor, že hodnota práce zpravodajských orgánů je závislá na jejich kvalitě. Velitel, který při výběru svých zpravodajských orgánů nedbá na jejich kvalitu (znalosti a charakter), rozhodně se dopouští chyby, která se projeví během boje.

Často přý jsou na místa zpravodajských orgánů vybíráni lidé „třetího řádu“, t. j. málo kvalitní.

Konečně velmi mnoho velitelů podle názoru autora nezná způsoby činnosti a provádění průzkumu. Velitel musí být schopen řídit činnost zpravodajských orgánů. Zvláště si musí velitel být vědom toho, že je třeba zachovávat určitá obranná zpravodajská opatření i přes to, že tím je zpomalena nebo ztížena taktická nebo operační činnost. (Poznámka redakce: V americké armádě zpravodajští důstojníci a zpravodajská oddělení provádějí nejen zpravodajství, t. j. průzkum nepříteli a terénu, nýbrž i funkce obranné zpravodajské, jako protiaagenturní činnost, protipartyzánskou činnost, utajené velení, zastírání atd. Proto i doklady zpravodajských důstojníků a náčelníků zpravodajských oddělení obsahují část týkající se obranné zpravodajských opatření atd.) Velitel proto musí i po této stránce brát v úvahu návrhy zpravodajských orgánů a uvážit, zda výhody získané urychlením operací vyváží výhody zachování překvapení.

Svůj článek uzavírá autor tím, že velitel musí osobně řídit činnost zpravodajských orgánů a že je odpověden za provádění průzkumu. Poněvadž zpravodajské orgány jsou jeho orgány, musí znát jejich práci a starat se o ni a je jeho nedostatkem a chybou, pracují-li špatně.

Článek je poučný, neboť odhaluje vážné nedostatky amerického velitelského sboru a umožňuje nám učit si představu o kvalitách amerických vyšších velitelů, pokud jde o řízení zpravodajské služby.

Velitel se nestará o činnost svých orgánů, neřídí ji, a to právě tam, kde celé jeho rozhodnutí závisí na zprávách o nepříteli. Sovětské vojenské umění a náš Polní řád klade průzkum, a tedy i činnost zpravodajských orgánů, na první místo v bojovém zabezpečení a neustále zdůrazňuje, že zprávy o nepříteli a terén jsou podkladem rozhodnutí velitele a že bez nich nelze se rozhodovat správně.

Hazardérství ve vedení boje, bez promyšleného plánu, a jak uvádí autor, že ani náčelník operačního oddělení neví, co velitel zamýšlí, a konečně požadování odpovědi na otázku „Co bude dělat nepřítel“ je charakteristické pro Američany. Ačkoliv nelze zřejmým obecně, svědčí to o duchu amerického velitelského sboru vychovávaného v duchu útočné doktriny. Domnívám se proto, že jde o hazardérství, ne o pružnost vedení boje, která se projevuje uvážením a proplánováním řady možností (způsobů) ve vedení boje.

Konečně článek potvrzuje známou již skutečnost o nedokonalostech v činnosti štábů americké armády, o nedostatku řízení jejich činnosti veliteli a o podceňování zpravodajství a průzkumu v americké armádě. Nedostatečně pracující zpravodajství způsobilo, že von Rundstedtova ofenziva r. 1944 dovedla úplně překvapit Američany a způsobit kritickou situaci. Naproti tomu správná činnost sovětských zpravodajských orgánů a průzkumu vůbec měla velmi značný podíl na vítězstvích Sovětské armády nad fašistickým nepřítelem. Jistě že v ní nedocházelo k tomu, aby pro zpravodajskou službu a pro průzkum byli vybíráni lidé „třetího řádu“, jak uvádí autor, že se tak děje v americké armádě.

Autor článku, plukovník americké armády a nyní učitel americké koleje pro výchovu důstojníků generálního štábu, byl během druhé světové války sám zpravodajským důstojníkem u vyšší vševojskové jednotky. Mluví tudíž z osobních zkušeností a je jistě také dobře informován o znalostech a o názorech dnešních amerických vyšších velitelů.

*

V *Military Review* z května 1951 byl uveřejněn článek o organizaci americké pěší divise, v kterém autor, *plk. americké armády D. T. Kellett* dokazuje, že nynější organizace americké pěší divise nevyhovuje podmínkám soudobého boje.

Autor, odvolávaje se na zkušenosti americké armády v intervenční válce v Koreji, tvrdí, že nynější organizace americké divise, založená na systému „tří“, má svoje nedostatky. Jedním z nich je podle autora nedostatek pružnosti v organizaci. Za druhé světové války prakticky nikdy velitelé divisi za útočného boje neveleli třem pěším plukům, nýbrž vždy tvořili t. zv. „bojová skupení“ často složená ze zesílených pěších praporů. Na druhé straně velitelé sborů brali pěším divisím jejich organické prostředky a přidělovali je jiným divisím, které plnily důležité taktické úkoly.

Dnes je prý třeba zvýšit údernou sílu divisi. Ame-

rické divise mají být organizovány tak, aby se každá z nich rovnala několika divisím nepřítele jak palebně, tak pohyblivostí a pružností organizace jednotek divise. Práce na vypracování organizace pěších, obrněných a výsádkových divisi, započaté po ukončení druhé světové války, byly ukončeny r. 1948. V Koreji mohla být prozatím prakticky vyzkoušena jen nová organizace pěší divise. Podle autora vedou dosavadní zkušenosti z Koreje k těmto závěrům o nové organizaci pěší divise:

- a) nedostatek početních stavů pěchoty,
- b) dělostřelectvo divise nestačí plnit všechny úkoly a je vždy nutno vyžadovat zesílení dělostřelectvem sboru nebo zásahem taktického letectva,
- c) pohyblivost divise a pružnost její organizace nebylo možno plně využít,
- d) týlové složky divise tvoří celek, nedoplňují se dostatečně.

Autor uvádí, že ze zkušeností v Koreji vzhledem ke zvláštnostem terénu a k „obraně válce Američanů“ nelze jistě činit zcela plnohodnotné závěry. Americké jednotky v Koreji prý nejsou plně vybaveny a měly průměrně 60% z předepsaných početních stavů osob.

(Poznámka. Organizace americké pěší divise je obsažena ve vydaných služebních pomůckách a je tedy dostatečně známa velitelskému sboru naší armády. Proto se o ni nezmiňuji.)

V další části článku uvažuje autor o podmínkách příštích válek a o možném nepříteli. Píše, že

— nepřítel bude mít převahu v pozemních jednotkách. Proto budou na americké divise kladeny větší požadavky, pokud jde o palebnou sílu, pohyblivost a schopnost vést boj samostatně. Za příští války bude méně možností vzájemné podpory a kompaktní bojové sestavy,

— prostor vedení operací bude širší, větší a terén většinou přehledný. Proto budou divisím dopřány větší úseky a pásma činnosti. Často dojde k tomu, že divise budou mít odkrytá křídla (boky). Divise musí proto mít ve své organizaci jednotky schopné rychlého manévru a velké úderné síly, aby mohly účinně zasáhnout proti nepříteli, který se bude snažit o obchvat křídel nebo obejít boky, nebo o infiltraci a útok z týlu,

— bude nutno zvýšit palebnou sílu alespoň v taktické míře, jak tomu je u nepříteli. V Koreji překvapila Američany značná palebná síla lidové demokratické armády,

— taktický úspěch bude záviset na schopnosti amerických jednotek, aby si uchovaly iniciativu i za obranných operací, což je zase podmíněno pohyblivostí, palebnou silou a možností vést boj samostatně,

— početní stav týlových složek je příliš velký. Je nutno zvýšit počty bojovníků.

Vycházeje z těchto závěrů, autor navrhuje, aby v americké pěší divisi byl zvýšen počet bojových jednotek, aniž by se podstatně změnil početní stav týlových složek. Uvádí, že v nynější pěší divisi je celkem 10 945 osob, které bojují (pěchota a dělostřelectvo, které se účastní přímo boje a že 7 851 osob nebojuje a tvoří velitelské a štábní orgány, administrativní a týlové složky, neboli 42% z celkového početního stavu divise.

Poznámka. Při tom autor článku nepřihlíží

k tomu, že i v pěších rotách a v bateriích dělostřelectva jsou početné velitelско-štábní a tylové složky. Počítá proto mezi „bojovníky“ všechny osoby, které organizačně patří do pěších rot, doprovodných rot a dělostřeleckých baterií, tankových součástí a p. Ve skutečnosti je počet opravdových „bojovníků“ daleko menší, v celku jen asi 4500 mužů. Má to význam hlavně za bojů v lesnatém horském terénu a za boje v osadách. Stížnosti na nedostatek pěchoty jsou v americkém vojenském tisku obvyklé a jsou pronášeny americkými důstojníky, kteří nabylí určitých zkušeností v intervenční válce v Koreji. Autor uvádí, že již v divisi je poměr bojovníků a nebojovníků téměř 1 : 1, v armádě a v celkovém využití lidských sil vůbec dosahuje přibližně u Američanů poměr 1 : 7, t. j. na jednoho bojovníka připadá 7 osob v týlu. Naproti tomu uvádí, že v divisiích korejské lidové demokratické armády a u čínských dobrovolníků je počet příslušníků tylových složek jen asi 3500 až 4500 osob. V americkém vojenském tisku je velmi často kritizována dnešní organizace americké pěší divise nebo jednotlivých jejích součástí, zejména neúměrnost počtů tylových složek. Není tedy komentován článek ojedinelým. Autor navrhuje, aby pěší divise byla zesílena o tyto součásti:

- 1 prapor mechanisované pěchoty (o jedné velitelské rotě a 4 rotách pěchoty),

- 1 oddíl 105mm samohybných houfnic (o 1 velitelské baterii, 1 pomocné baterii a 3 bateriích po 6 samohybných dělech), celkem 18 samohybných houfnic 105mm,

- 1 oddíl 155mm samohybných houfnic (o 1 velitelské baterii, 1 pomocné baterii a 3 bateriích po 6 samohybných dělech), celkem 18 samohybných houfnic 155mm,

- 1 protiletadlovou baterii (8 protiletadlových dvojhlavňových děl 40mm a 8 protiletadlových kulometů 12,7mm čtyřhlavňových),

- 1 ženijní rotu (mechanisovanou).

Tyto součásti by tvořily v čas potřeby zvláštní bojové skupení pod velením zástupce velitele divise. Štáb by byl vytvořen vyčleněním potřebného počtu důstojníků a jiného personálu ze štábu divise. Do tohoto bojového skupení by byly mimo uvedené součásti začleněny také již dosavadní divisní průzkumná rota a divisní prapor tanků.

Mimo to navrhuje autor, aby z tylových jednotek nebo jednotek služeb byl utvořen t. zv. „pluk služeb“ (Service Regiment).

Dále uvádí, že by přiřazením uvedených nových jednotek a sloučením jich do „bojového skupení“ s dosavadním praporem divisních tanků a divisní průzkumnou rotou, velitel divise získal silnou zálohu značné úderné síly a že by se velmi zvýšila palebná síla divise v dělostřelectvu.

Zřízení „pluku služeb“ odůvodňuje autor nutností dosáhnout větší úspěšnosti ve vedení a lepšího zajištění týlu proti útokům nepřítele. Úkolem velitele tohoto pluku by byla kontrola a zajištění činnosti týlu divise (obránné zpravodajská služba a činnost proti partyzánům, tylové zabezpečení a lepší využití jednotek týlu). Velitel „pluku služeb“ by řídil a kontroloval činnost posilových jednotek služeb, které divise dostává od armády. Autor uvádí, že dosud vlastně jednotkám služeb nikdo nevelí.

Poznámka. Štáb amerických vyšších jednotek má 4. oddělení, které se zabývá plánováním materiálního zabezpečení boje. Toto oddělení je odpovědné jen za materiální plánování. Vydává sice rozkazy, ale jejich vykonavatelé, velitelé jednotek služeb, mu nejsou podřízeni. Jsou z titulu své funkce příslušníky t. zv. speciálního štábu divise. Je jím na př. velitel divisního ženijního praporu, divisní intendantní roty a j. Jejich činnost je koordinována náčelníkem štábu. V americké armádě se teprve nyní přichází na to, že je nutný orgán, kterému by podléhaly všechny tylové součásti; věc, která byla v Sovětské a v naší armádě dávno vyřešena.

Článek je typickým projevem vojenského teoretika buržoasní armády, která se připravuje na útočnou válku a je ovládána „blitzkriegovou doktrínou“. Je ovšem nutno srovnat článek s řadou jiných projevů amerických vojenských teoretiků, z nichž některé byly recenzovány ve Vojenské myslí čís. 1 a 2/1952, jako na př. článek o organizaci samostatných armádních sborů a o použití vrtulníků v americké armádě. Všechny tyto články ukazují nevědeckost myšlení amerických buržoasních vojenských teoretiků. Jim jde o to, aby z každého útvaru a vyšší jednotky učinili samostatnou jednotku schopnou plnit úkoly odpovídající útočné doktríně „blitzkriegu“. Podle této doktríny jsou jednotkám dávány za útoku značně hluboké úkoly a útok je veden jednotlivými veliteli více méně samostatně.

Článek znovu potvrzuje známé nedostatky organizace americké pěší divise, hlavně nedostatek pěchoty, projevující se zvláště za boje v hornatém a zalesněném terénu a nevyhovující organizaci štábu amerických vyšších jednotek.

VOJENSKÁ DOKUMENTAČNÍ KARTOTÉKA A JEJÍ VYUŽITÍ

Každá tvůrčí a budovatelská práce, kterou vynakládáme pro výstavbu a další rozvoj naší armády je nemyslitelná bez využití všech dosavadních poznatků a zkušeností. Avšak v dnešní době ohromného rozvoje vědy, techniky a umění a velkého množství vydávané odborné literatury jakéhokoli druhu je nemožné, aby jednotlivec mohl sám sledovat veškerou přístupnou literaturu, neb aby mohl dokonce obsáhnout a zapamatovat si vše, o čem již jednou četl nebo slyšel. Stává se proto častým zjevem, že buď drazé získané zkušenosti a poznatky nejsou vůbec využity a začínáme pracně tvořit a budovat na problémech již dávno známých a přezkoušených anebo ztrácíme zbytečně mnoho času obtížným a často bezvýsledným, hledáním známých i neznámých studiijních pramenů a zpráv.

Je proto třeba zvýšit produktivitu i naší duševní práce, zejména jejím z hospodárnějším a uvědomělou racionalisací. Na tomto úseku máme ještě mnoho dohánět, abychom nezůstali pozadu za naším civilním sektorem, kde je již plně využívání literárně dokumentační služby při řešení a zpracovávání jakýchkoli problémů samozřejmou věcí a nezbytnou podmínkou. Proto bylo před rokem na rozkaz s. ministra národní obrany přikročeno k vybudování vojenské dokumentační služby. Bylo zřízeno Vojenské dokumentační středisko, které vydává dokumentační materiál v publikaci „Vojenský dokumentační zpravodaj“. Podle dosud získaných poznatků není tato pomůcka ještě všude plně využívána a zpřístupněna.

Vojenský dokumentační zpravodaj je tištěn přímo na kartotecních lístcích, takže lze z něho vybudovat a soustavně doplňovat vojenskou dokumentační kartotéku. Časopis vychází ve dvou částech. Část obyčejná vychází každý druhý měsíc, je tištěna na bílém kartonu a je zasílána až do velitelství samostatného vojskového tělesa. Část tajná vychází čtyřikrát ročně, je tištěna na hnědočerveném papíře a je zasílána pouze ústředním úřadům, vyšším velitelstvím, akademiím a učilištím. Proto již nejsou připojovány dokumentační záznamy na zvláštní vložce k časopisu Vojenská mysl, jak se stalo u l. čísla r. 1951 a 1952. Obě části dokumentačního zpravodaje jsou nedílnou součástí jedné služební vojenské dokumentační kartotéky, která má být vedena jedním referentem a nikoli odděleně na různých místech. O zřízení, doplňování a využití kartotéky pojednávají „Zkrácené směrnice pro vedení vojenské dokumentační lístkovnice“, které byly přiloženy k prvnímu číslu Vojenského dokumentačního zpravodaje, část obyčejná.

Tajná část obsahuje výběr dokumentačních záznamů z tajných domácích i zahraničních odborně vojenských časopisů, překladů, přednášek, kompilací a výběr záznamů z různých odborných časopisů z kapitalistických zemí, jejichž tematika může zajímat příslušné funkcionáře vyšších velitelství neb jednotlivé katedry v akademiích a učilištích.

Obyčejná i tajná dokumentační kartotéka má být přístupna všem generálům a důstojníkům velitelství (úvaru), aby se v ní mohli kdykoli informovat o tom, co a kde již bylo napsáno o otázce, o kterou se zajímají.

V dokumentačním zpravodaji je zpracován i obsah časopisu Vojenská mysl.

2. číslo tajné části Vojensko-dokumentačního zpravodaje, ročník 1952, bylo rozesláno koncem září t. r. Obsahuje 95 dokumentačních záznamů. Prohlédněte si je, možná, že mezi nimi najdete pramen, který právě potřebujete ke studiu.

ÚVK - Vojenské dokumentační středisko
(nyní v budově ÚDA, Praha)

OBSAH VOJENSKÉ MYSLI - ROČNÍK 1952

(Za každým názvem článku je v závorce uvedeno číslo sešitu a strana, na které je začátek článku)

1. Články zaměřené k významným výročím

- † Kohout Vojtěch, plk. Dr. - K 34. výročí založení Rudé armády (1, 3).
Zeman Ján, plk. Ku dňu víťazstva (2, 6).
Doležal Jiří, por. Dr. - K 8. výročí Slovenského národného povstání (3, 14).
Hübl Milan, por. - 35. výročí Velké říjnové socialistické revoluce - bojový svátek pracujících celého světa (4, 3).
Sedm let vietnamské demokratické republiky - sedm let boje za osvobození (3, 106).

2. Vojensko-politické články

- Projev ministra národní obrany k absolventům VA dne 29. 8. 1952 (4, 8).
Hruška Čeněk, div. gen. - První ideologická konference vědeckých pracovníků v Československu (2, 3).
Haman Josef, brig. gen. - Sovětské vojenské umění (1, 13).
Škop Josef, plk. - Znalost Leninových spisů - mocná zbraň velitelů (2, 9).

3. Operační umění a taktika

a) stupeň armády

- Ťokan Jaroslav, div. gen. - Velení v útočné operaci armády (1, 19), Plánování útočné operace armády (2, 14), Organizace součinnosti v útočné operaci armády (3, 21).
Sadílek Václav, brig. gen. - Organizace a vedení obranné operace vševojskové armády v zalesněném horském terénu (3, 55).
Šrank Emil, pplk. - Důležité otázky delostreleckého zabezpečení armádní útočné operace (2, 52).
Novák Luboš, pplk. - Organizace, plánování a provedení armádního protiúderu (3, 81).

b) stupeň armádního sboru

- Lipový Ján, plk. - Zasazení mechanisované divise do průlomu v útočném boji armádního sboru (3, 3), Bojová činnost mechanisované divise v hloubce obrany nepřítele v útočném boji armádního sboru (4, 11).
Sameš Antonín, div. gen. Ing. - Ženíjný zabezpečení útoku armádního sboru přes vodní překážku (1, 67).
Misk Jindřich, plk. - Protiletěcká obrana armádního sboru za útoku na vybudované postavení nepřítele (1, 53).
Pechánek Jan, mjr. - Organizace spojení za útoku armádního sboru (2, 67).

c) stupeň divise

- Kučera Karel, pplk. - Boj pěší divise v horském a zalesněném terénu (2, 24).
Pridala Michal, pplk. - Letecké zabezpečení průlomu peší divize (1, 41).

Rapoš Branislav, pplk. – Součinnost tanků přímé podpory pěchoty, s jinými druhy vojsk při útočném boji divise (4, 28).

d) všeobecné úvahy

Jančo Vladimír, brig. gen. – Použití tankových a mechanisovaných jednotek v soudobém útočném boji a operaci (1, 36).

Knotek Jan, plk. – Násilný přechod vodního toku (2, 34).

Pernica Karel, pplk. – Zvláštnosti obrany na široké frontě a případy jejího použití (3, 73).

Lipový Ján, plk. – Boj proti šablonovitosti vo vojenskom umení (3, 93).

Kričfaluši Michal, pplk. – Výsadkové vojsko v súčasnej boji a súčasnej operáciách (4, 53).

4. Otázky týlu

Forť Jindřich, plk. – Vojenský význam dopravy (1, 79).

Blahník Josef, pplk. – Přisun a odsun v týlu (1, 83).

Franek Oldřich, plk. MUDr – Manévr prostředky zdravotnické služby (2, 94).

5. Služba štábů

Kudrnovský Josef, pplk. – Štábní technika plánování přesunů (4, 40).

6. Operační a bojová příprava

Rapoš Branislav, pplk. – Organizace a provádění velitelsko-štábního cvičení (1, 94).

Janda František, mjr. – Plánování bojové a politické přípravy v divisi (4, 69).

Litera Rudolf, pplk. – Skupinová cvičení (4, 77).

– *Zadžora Josef, plk.* – Operační příprava delostreleckých štábů (1, 105).

7. Vojenská technika

Moždík Jaroslav, pplk. Ing. – Maskování a infračervené záření (2, 78).

8. Informace o cizích armádách

Použití druhů vojsk v americké armádě (1, 115).

Čučkalov N., gard. plk. – Obrana řek (Podle amerických názorů) (2, 107).

Perner Viktor, pplk. – Pohyblivá obrana podle amerických názorů (3, 96).

Vystřídání a překročení jednotek v dotyku podle amerických názorů (4, 84).

Přehled vojenských operací v Koreji (1, 111 2, 111 3, 101 a 4, 88).

Mačovička Karel, pplk. MUDr – Použití biologických prostředků ve válce (2, 85).

Vlk Vratislav, škpt. JUDr – Válečné zločiny interventů v Koreji (3, 14).

9. Vojenská historie

Zorin J., plk. int. sl. doc. – Zásobování 62. armády proviantem při obraně Stalingradu (1, 109).

Durdík Jan, Dr – Zdroje kázně husitských vojsk (2, 102).

Sborník Vojenského historického ústavu

Redakce upozorňuje čtenáře Vojenské mysli na Vojensko-historický sborník, VHÚ „Historie a vojenství“, jehož 1. číslo vychází v těchto dnech. Sborník si klade za úkol, seznamovat československý lid a naši lidově demokratickou armádu s dějinami vojenství, s revolučními tradicemi našich národů, s revolučními boji dělnické třídy a pracujícího lidu. Vedle zpráv, bibliografie a recenzí, přinese každé číslo řadu hodnotných, aktuálních vědeckých statí z uvedené tematiky.

Obsah 1. čísla:

Div. gen. Čeněk Hruška: Napadení Sovětského svazu hitlerovskou armádou 22. června 1941

Jan Durdík: Bitva u Tachova

Oldřich Janeček: Selské povstání v Čechách r. 1775

S. Kozuchov: K otázce hodnocení role M. I. Kutuzova ve Vlastenecké válce r. 1812

Jaroslav Křížek: Národní gardy 1843 — první ozbrojená moc buržoasie v Čechách

V. Konovalov: Revoluční hnutí v armádě v moskevském vojenském okruhu v letech 1905—1907.

Václav Král: Masaryk, Beneš a osvobozená legionářská legenda

Sborník vychází dvakrát ročně v nakladatelství Naše vojsko a je volně prodejný. Cena asi 60 Kčs. Každé číslo bude mít asi 200 stran.

Oznámení redakce

Tímto číslem končí druhý ročník Vojenské mysli. První číslo nového ročníku vyjde v únoru 1953.

Redakce časopisu děkuje při této příležitosti všem důstojníkům a generálům, kteří přispěli k obsahu tohoto ročníku a očekává, že zůstanou stálým kádrem přispěvatelů Vojenské mysli.

Redakce děkuje i těm důstojníkům a generálům, jejichž příspěvky nemohly být v letošním ročníku otištěny. Některé z nich budou ještě využity v příštím roce. Pokud nebude možno příspěvky z jakéhokoli důvodu otisknout ani v příštím roce, budou tyto autoři vyrozuměni, jestliže se tak již nestalo.

Redakce vyzývá čtenáře časopisu, aby o obsahu jednotlivých článků mezi sebou diskutovali a o výsledku takových diskusí zasílali redakci stručné referáty. Bez kritického hodnocení čtenářů časopisu nemůže časopis správně plnit své poslání.

Vydává MNO. Řídí redakční rada: Jaroslav Dočkal (předseda), František Papoušek, František Hura, František Sukup, Josef Haman, Ján Lipový, Josef Slabý, Jan Bělohoubek, Josef Švec, Karel Pavelka (redaktor).

Adresa redakce: Redakce časopisu „Vojenská mysl“ Praha, pošt. úřad 190, poštovní příhrádka 19120/ST
Tiskne tiskárna vydavatelství čs. branné moci „Naše vojsko“. Vychází čtyřikrát ročně.

Časopis nelze předplácet, přiděluje se jen služebně.

Z REDAKCE

Redakční rada časopisu *Vojenská mysl* vyzvala v říjnu a listopadu minulého roku dopisem všechny generály a důstojníky na místech plánovaných pro generály, dále všechny důstojníky, kteří absolvovali odborné studium v Sovětském svazu, aby se stali přispěvateli časopisu.

Redakční rada děkuje těm generálům a důstojníkům, kteří již na výzvu odpověděli a oznámili, jaké thema a dokdy zpracují pro *Vojenskou mysl*.

Aby mohl být doplněn obsahový plán časopisu na rok 1952 a na první čtvrtletí roku 1953, žádá redakce ty z vyzvaných generálů a důstojníků, kteří dosud redakci *Vojenské mysli* neoznámili, zda a jak budou moci do časopisu v roce 1952 přispět, aby tak učinili co možná do konce února t. r. Svou zprávu zašlete služebně jako tajný spis na adresu: MNO, GŠ, redakce časopisu *Vojenská mysl*.

Zároveň vyzývá redakce i ostatní důstojníky, kteří by byli ochotni přispět do *Vojenské mysli*, aby jí oznámili thema a termín, kdy jí budou moci zaslat svůj příspěvek.

Protože má redakce nedostatek příspěvků do rubriky „Kritika a bibliografie“, obrací se na generály a důstojníky s výzvou, aby přispěli do této rubriky, jestliže pokládají za účelné upozornit na některou z vojenských odborných knih našich nebo cizích, kterou prostudovali, co ta kniha přináší pro náš velitelský sbor nového, a po případě, co je nutné z jejího obsahu podrobit kritice.

Vydává MNO. Řídí redakční rada: Václav Kratochvíl (předseda), Vlastimil Novák, František Houra, Jaroslav Dočkal, František Sukup, Josef Haman, Dr. Vojtěch Kohout, Karel Pavelka (redaktor).

Adresa redakce: Redakce časopisu „*Vojenská mysl*“ Praha, pošt. úřad 190, poštovní příhrádka 19120/ST
Tiskne tiskárna vydavatelství čs. branné moci „*Naše vojsko*“. Vychází čtyřikrát ročně.

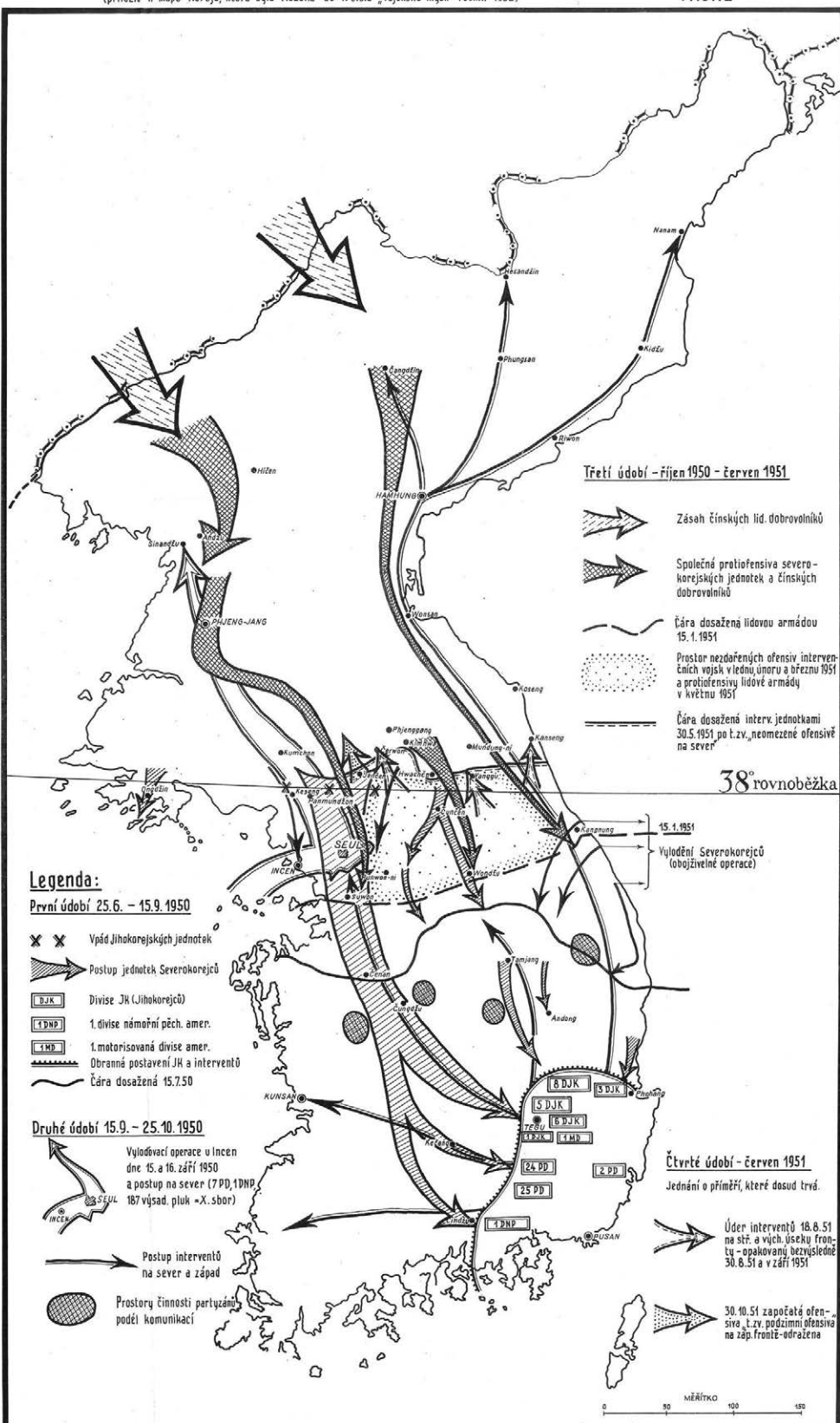
Časopis nelze předplácet, přiděluje se jen služebně.

Přehled dosavadního průběhu války v Koreji

(příložit k mapě Koreje, která byla vložena do 1. čísla „Vojenské mysli“ ročník 1952)

Příloha k 1. číslu Vojenské mysli 1952

TAJNĚ

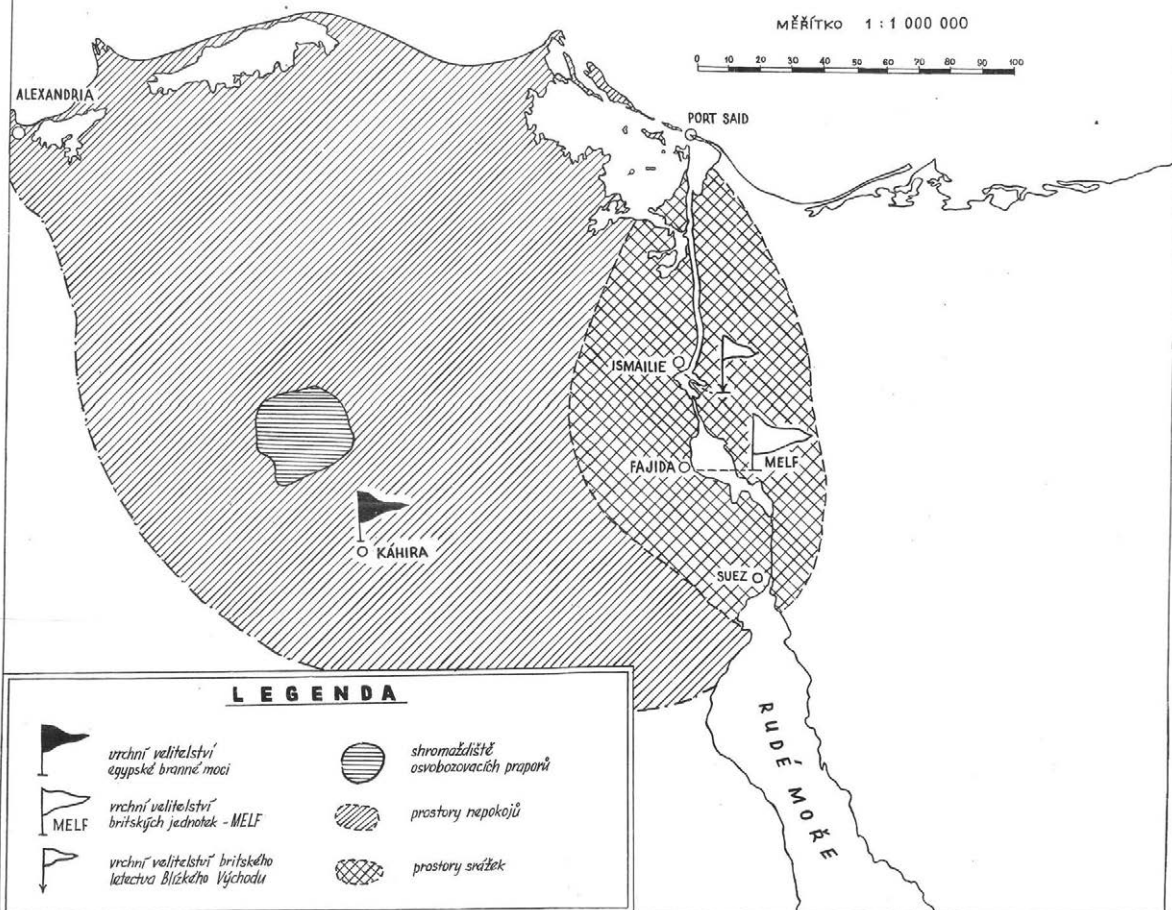

E G Y P T

SITUAČNÍ MAPKA

MĚŘÍTKO 1 : 1 000 000

0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100

LEGENDA

vrchní velitelství
egypské branné moci

vrchní velitelství
britských jednotek - MELF

vrchní velitelství britského
letectva Blízkého Východu

shromáždění
osvobozených vězňů

prostory nepokojů

prostory srážek

Bataljon motorizovanej pechoty brone-tankovoj divizion. (Armija SŠA.)

(Prapor motorizované pěchoty tankové divize americké armády.) Organizace amerického motorizovaného praporu tankové divize. Výzbroj a organizace spojení v praporu. Úkoly praporu. Použití praporu při útoku. Spolupráce s tanky. Příklad útoku zesíleného praporu motorizované pěchoty. Použití praporu v obraně. Úkol a organizace obrany. Zpracováno podle amerických časopisů „Armor“ (červen až srpen 1950) a „Armored cavalry journal“ (březen a duben 1949).

1 schema

1951, Tankist, čís. 10, str. 60—61

355.356.2(43)

Görlitz W.

Der deutsche Generalstab

(Německý generální štáb.) Přehled dějinného vývoje velitelských štábů v pruské armádě od 30 leté války do r. 1813. Další vývoj pruského a německého generálního štábu pod vlivem Clausewitzových teorií. Moltke starší, Waldersee, Schlieffen, Moltke mladší a Falkenhayn, Hindenburg a Ludendorff, Seeckt. Zastřené vybudování německého generálního štábu od uchvácení moci Hitlerem, rozpory mezi vyššími důstojníky staré školy a nacistickým vedením. Německý generální štáb v době Hitlera, přivlastňujícího si vojenskou autoritu a neomylnost; rozklad německého generálního štábu za druhé světové války. 703 str., 9 tab., liter.

1950, Frankfurt am M., Verl. d. Frankfurter Hefte

ÚVK: Fb 5048

940.53+940.54(471.1+43:47)

Erfurth W.

Der Finische Krieg 1941—1944

(Finská válka 1941—1944.) Dějiny finsko-sovětské války, napsané německým styčným generálem u finského hlavního velitele maršála Mannerheima. Události od r. 1939, životopis Mannerheimův. Společný vstup Finska a Německa do války proti SSSR r. 1941 a chronologický postup válečných událostí až do kapitulace Finska koncem srpna 1944. Politická předehra kapitulace. Ústup německých vojsk. 321 str., 8 obr., 4 mapky

1950, Wiesbaden, Limes Verl.

ÚVK: Fb 5047

355.425.4(47)

Liňkov G. M.

Válka v týlu nepřítelů

Válečný deník autora hrdiny Sovětského svazu, který byl pověřen KS Bílé Rusi organizováním partyzánských jednotek v oblasti běloruských jezer. Historie partyzánských bojů v lesích kolem Lepelu od srpna až do léta 1944.

344 stran, 42.—, 65.— Kčs

1951, Praha, Naše vojsko

ÚVK Fb 6613 a

327.7(47:437), 1939/1945"

Petrov F.

K voprosu o sovetsko-čechoslovackich otnošenijach v gody Velikoj otečestvennoj vojny Sovetskovo Sojuza

(K otázce sovětsko-československého poměru v letech Velké vlastenecké války Sovětského svazu.) Boj SSSR za osvobození potlačených národů. Proti-sovětská tendence londýnské emigrantské vlády. Činnost KSČ za okupace v boji za osvobození národa. Odboj a partyzánské hnutí v našich zemích. Činnost K. Gottwalda a moskevského vedení našeho odboje. Organizování a činnost našich vojenských jednotek. Smlouvy mezi SSSR a ČSR. Úloha Dr. Beneše a nepřátelská politika londýnské vlády. Otázka slovenského národního povstání, strach londýnské kliky před osvobozením ČSR Sovětskou armádou. Pražské povstání. Rozkaz gen. Stalina k osvobození Prahy. Zakončení války. Bratrský svazek mezi národy SSSR a ČSR zárukou naší cesty k socialismu.

1951, X, Voprosy Istorii, čís. 10, str. 22—41

940.54(47 Moskva), 1941"355.48

Bor-Ramenskij
Sidorov**Velká bitva u Moskvy v roce 1941**

Organisace, popis a průběh velké sovětské protiofensivy u Moskvy a rozdrčení německých nacistických sil. Úloha vojvodcovského a státnického Stalina genia, obrovské organizační práce strany, heroického úsilí sovětského lidu a vojenského umění a mistrovství všech vojáků v této bitvě.

1951, XI/XII, Sovětská věda-historie, čís. 8, str. 42—60

358.4(47)

Moskovskij V.

Vojenské letectvo SSSR

Historie třiceti let slavného sovětského letectva. Úkoly letectva ve válkách současné doby a možnost příštího použití na základě poznatků a zkušeností z Velké vlastenecké války.

130 stran

1950, Praha, Naše vojsko

ÚVK Fa 9750

355.422 (73):356.169.3

Lavrenčev M.

Bojovye dejstvija vozdušno-desantnyh podrazdelenij armii SŠA

(Bojová činnost výsadkových součástí v armádě Spojených států amerických.) Organizace výsadkového vojska v armádě Spojených států amerických. Bojová činnost výsadkového praporu a plnění prvních úkolů po vysazení. Popis bojů na ostrově Corregidor r. 1945. Obranné boje výsadkových součástí. Příklad bojů na Rýně r. 1945. Dnešní neúspěchy v Koreji.

4 obr.

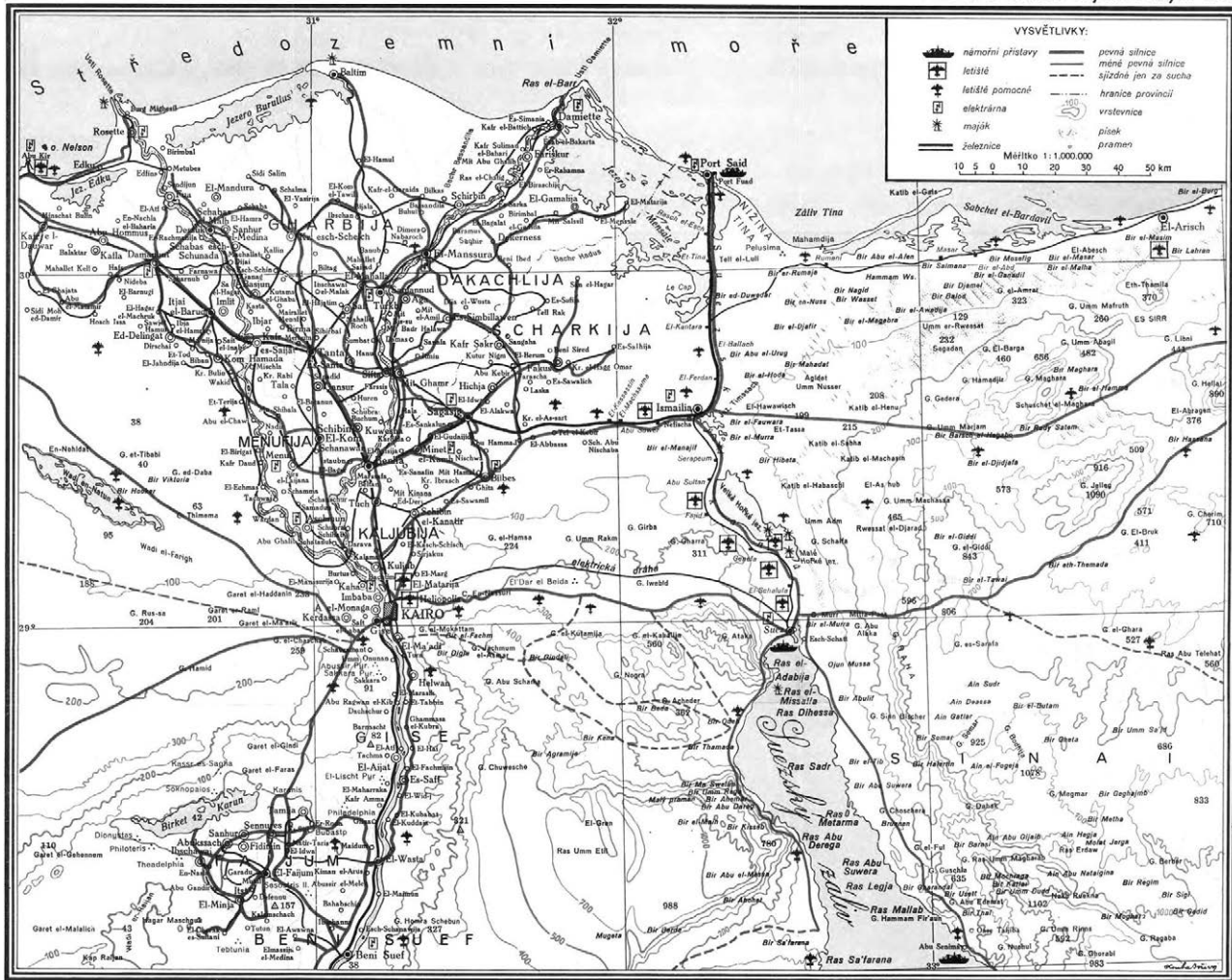
1951, 25. X, Vojennyj vestnik 31, č. 20, str. 47—54

Оправка 1. čísla Vojenské mysli 1951

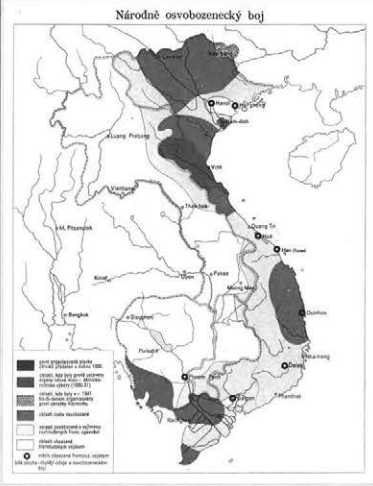
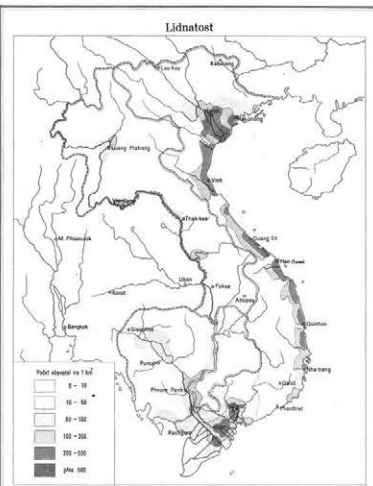
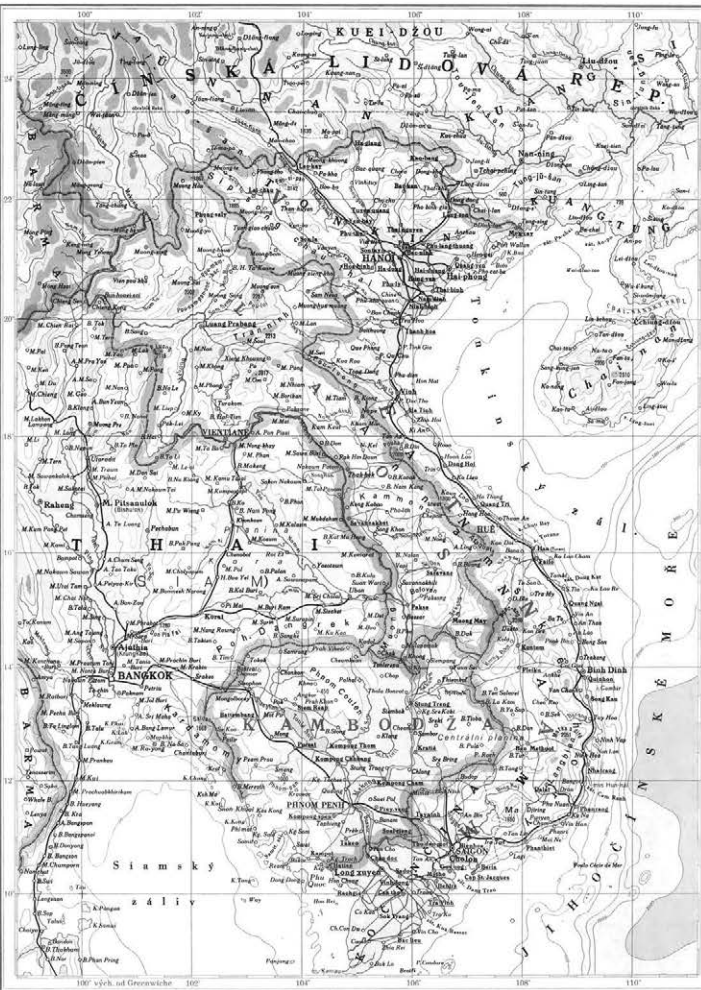
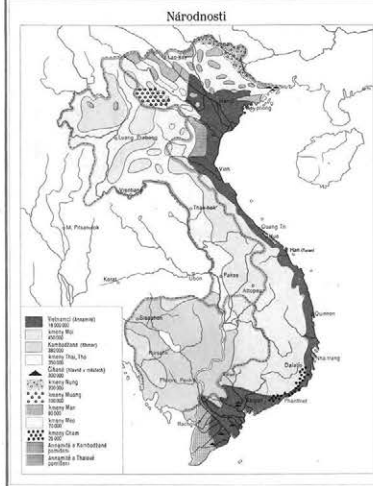
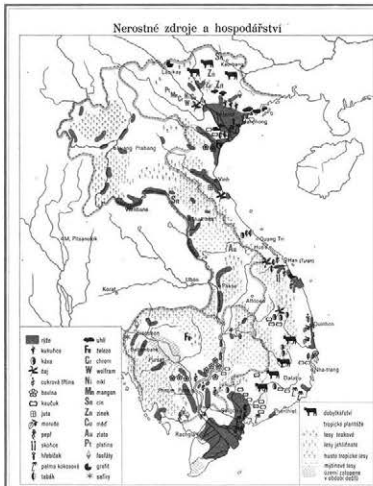
V ruském překladu obsahu 1. čísla Vojenské mysli 1951 jsou některé jazykové chyby. Přelepte pravou část obsahu na 2. str. obálky tímto kuponem.

СОДЕРЖАНИЕ:

Задачи оперативно-тактической подготовки в 1951—52 г.	3
Армейский генерал Я. Прохазка: «Наши задачи»	5
Дивизионный генерал Ч. Грушка: «Значение морально-политического фактора в современной армии» . . .	7
Бригадный генерал В. Новак, полковник пехоты Я. Дочкал: «Характерные черты советской военной науки»	10
Дивизионный генерал В. Кратохвил: «Окружение общевойсковой армии и условия его создания»	20
Бригадный генерал Я. Тёкан: «Наступление армейского корпуса на позиционную оборону противника»	29
Подполковник арт. Э. Шранк: «Артиллерийское обеспечение наступления армейского корпуса на позиционную оборону противника»	48
Подполковник инж. войск Я. Форшт: «Перечень основных вопросов, решаемых командиром пехотной дивизии до принятия решения на карте»	59
Полковник авт. войск Б. Кожешник: «Перевозка пехотной дивизии на автомашинах»	65
Бригадный генерал Ф. Гоура: «Изучение и внедрение достижений советской военной науки — одна из важнейших задач военных академий»	74
Научная работа советских офицеров	79
ИНФОРМАЦИИ ОБ ИНОСТРАННЫХ АРМИЯХ	
Подполковник Ф. Свердлов: «Проведение контратаки в обороне» (перевод)	81
Оборонительный бой (По Полевому уставу армии США)	84
Боевой опыт Кореи	86

VIETNAM · LAOS · KAMBODŽA

Plánuje sa skupina 320 - 18. 5. - Plánovací archy 0,71.
Vytvárateľských archy 2,12. Papír 23-29-25, 50-90cm, 80 g/m²
1. vydání. 16 000 výtisků. Ofsetový tisk. Všeobecná daň 7%.
Cena 12.- Kčs. Povolení MVO 66 208/61-6102 z 28. dec 12. 31.1961.

☐ **Misto** od 50 000 do 100 000 obyvateľ

☐ **Misto** od 100 000 do 500 000 obyvateľ

☐ **Misto** od 500 000 do 1 000 000 obyvateľ

☒ **MISTA** ad 500 000 do 1 000 000 obyvateľ

Vyhľadajte sídla správy provincií

na 26° sev šířky	0	100	200
na 22° ~	0	100	200
na 18° ~	0	100	200
na 14° ~	0	100	200
na 10° ~	0	100	200

Stupnice hloubek a výšek

rozsahy pro 100 200 300 400 500 600 700 800 900 1000 m

HUE: *háeni mihig zemi* (va vopnani)
 ————— *hranice štátu*
 - - - - - *hranice zemi*
 ————— *tetstnice*
 ————— *silnice*

Zpracoval, vyřídil a vydal Státní zeměměřičský a kartografický úřad Praha (SZKÚ).
Hlavní technický redaktor Ing. A. Kolářský. Za kartografické zpracování odpovídá J. Balša.
Za reprodukci a tisk odpovídá J. Malina. Zpracováno na podkladě Mapy politického
atlasu světa SZKÚ. Nakladní číslo 646 11. X. 1961. S tiskem započato 12. XI. 1961.

